။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

အင်္ဂုတ္တရနိကာယေ

အဋ္ဌကနိပာတ-အဋ္ဌကထာ

၁. ပဌမပဏ္ဏာသကံ

၁. မေတ္တာဝဂ္ဂေါ

၁. မေတ္တာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁. အဋ္ဌကနိပာတဿ ပဌမေ **အာသေဝိတာယာ**တိ အာဒရေန သေဝိတာယ။ **ဘာဝိတာယာ**တိ ဝဍ္ဎိတာယ။ **ဗဟုလီကတာယာ**တိ ပုနပ္ပုနံ ကတာယ။ **ယာနီကတာယာ**တိ ယုတ္တယာနသဒိသကတာယ။ **ဝတ္ထုကတာယာ**တိ ပတိဋ္ဌာနဋ္ဌေန ဝတ္ထု ဝိယ ကတာယ။ **အနုဋ္ဌိတာယာ** တိ ပစ္စုပဋ္ဌိတာယ။ **ပရိစိတာယာ**တိ သမန္တတော စိတာယ ဥပစိတာယ။ **သုသမာရဒ္ဓာယာ**တိ သုဋ္ဌု သမာရဒ္ဓာယ သုကတာယ။ **အာနိသံသာ**တိ ဂုဏာ။ **သုခံ သုပတီ**တိအာဒီသု ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ ဧကာဒသကနိပာတေ ဝက္ခာမ။

အပ္ပမာဏန္တိ ဖရဏဝသေန အပ္ပမာဏံ။ **တနူ သံယောဇနာ ဟောန္တိ, ပဿတော ဥပဓိက္ခယ**န္တိ မေတ္တာပဒဋ္ဌာနာယ ဝိပဿနာယ အနုက္ကမေန ဥပဓိက္ခယသင်္ခာတံ အရဟတ္တံ ပတ္တဿ ဒသ သံယောဇနာ ပဟီယန္တီတိ အတ္ထော။ အထ ဝါ **တနူ သံယောဇနာ ဟောန္တီ**တိ ပဋိဃဉ္စေဝ ပဋိဃသမ္ပယုတ္တသံယောဇနာ စ တနုကာ ဟောန္တိ။ **ပဿတော ဥပဓိက္ခယ**န္တိ တေသံယေဝ ကိလေသူပဓီနံ ခယသင်္ခာတံ မေတ္တံ အဓိဂမဝသေန ပဿန္တဿ။ **ကုသလီ တေန ဟောတီ**တိ တေန မေတ္တာယနေန ကုသလော ဟောတိ။ **သတ္တသဏ္ဍ**န္တိ သတ္တသင်္ခာတေန သဏ္ဍေန သမန္နာဂတံ, သတ္တဘရိတန္တိ အတ္ထော။ **ဝိဇေတွာ**တိ အဒဏ္ဍေန အသတ္ထေန ဓမ္မေနေဝ ဝိဇိနိတွာ။ **ရာဇိသယော**တိ ဣသိသဒိသာ ဓမ္မိကရာဇာနော။ **ယဇမာနာ**တိ အနာနိ ဒဒမာနာ။ **အနုပရိယဂါ**တိ ဝိစရိံသု။

အဿမေဓန္တိအာဒီသု ပောရာဏကရာဇကာလေ ကိရ သဿမေဓံ, ပုရိသမေဓံ, သမ္မာပာသံ, ဝါစာပေယျန္တိ စတ္တာရိ သင်္ဂဟဝတ္ထူနိ အဟေသုံ, ယေဟိ ရာဇာနော လောကံ သင်္ဂဏှိံသု။ တတ္ထ နိပ္ဖန္နသဿတော ဒသမဘာဂဂ္ဂဟဏံ **သဿမေဓံ** နာမ, သဿသမ္ပာဒနေ မေဓာဝိတာတိ အတ္ထော။ မဟာယောဓာနံ ဆမာသိကံ ဘတ္တဝေတနာနုပ္ပဒာနံ **ပုရိသမေဓံ** နာမ, ပုရိသသင်္ဂဏှနေ မေဓာဝိတာတိ အတ္ထော။ ဒလိဒ္ဒမနုဿာနံ ဟတ္ထတော လေခံ ဂဟေတွာ တီဏိ ဝဿာနိ ဝိနာ ဝဍ္ဎိယာ သဟဿဒွိသဟဿမတ္တဓနာနုပ္ပဒာနံ **သမ္မာပာသံ** နာမ။ တဉှိ သမ္မာ မနုဿေ ပာသေတိ ဟဒယေ ဗန္ဓိတွာ ဝိယ ဌပေတိ, တသ္မာ သမ္မာပာသန္တိ ဝုစ္စတိ။ ''တာတ, မာတုလာ''တိအာဒိနာ နယေန ပန သဏှဝါစာဘဏနံ **ဝါစာပေယျံ** နာမ, ပိယဝါစာတိ အတ္ထော။ ဧဝံ စတူဟိ သင်္ဂဟဝတ္ထူဟိ သင်္ဂဟိတံ ရဋ္ဌံ ဣဒ္ဓဉ္စေဝ ဟောတိ, ဖီတဉ္စ, ဗဟုအန္နပာနံ, ခေမံ, နိရဗ္ဗုဒံ။ မနုဿာ မုဒာ မောဒမာနာ ဥရေ ပုတ္တေ နစ္စေန္တာ အပာရုတဃရာ ဝိဟရန္တိ။ ဣဒံ ဃရဒွါရေသု အဂ္ဂဠာနံ အဘာဝတော **နိရဂ္ဂဠ**န္တိ ဝုစ္စတိ။ အယံ ပေါရာဏိကာ ပဝေဏီ။

အပရဘာဂေ ပန ဩက္ကာကရာဇကာလေ ဗြာဟ္မဏာ ဣမာနိ စတ္တာရိ သင်္ဂဟဝတ္ထူနိ ဣမဉ္စ ရဋ္ဌသမ္ပတ္တိံ ပရိဝတ္တေတွာ ဥဒ္ဓံမူလကံ ကတွာ **အဿမေဓံ ပုရိသမေဓ**န္တိအာဒိကေ ပဉ္စ ယညေ နာမ အကံသု။ တေသု အဿမေတ္ထ မေဓန္တီ ဝဓေန္တီတိ **အဿမေဓော**။ ဒွီဟိ ပရိယညေဟိ ယဇိတဗ္ဗဿ ဧကဝီသတိယူပဿ ဧကသ္မိံ ပစ္ဆိမဒိဝသေယေဝ သတ္တနဝုတိပဉ္စပသုသတဃာတဘိံသနဿ ဌပေတွာ ဘူမိဉ္စ ပုရိသေ စ အဝသေသသဗ္ဗဝိဘဝဒက္ခိဏဿ ယညဿေတံ အဓိဝစနံ။ ပုရိသမေတ္ထ မေဓန္တီတိ **ပုရိသမေဓော**။ စတူဟိ ပရိယညေဟိ ယဇိတဗ္ဗဿ သဒ္ဓိံ ဘူမိယာ အဿမေဓေ ဝုတ္တဝိဘဝဒက္ခိဏဿ ယညဿေတံ အဓိဝစနံ။ သမ္မမေတ္ထ ပာသန္တီတိ **သမ္မာပာသော**။ ဒိဝသေ

ဒိဝသေ ယုဂစ္ဆိဂ္ဂဠေ ပဝေသနဒဏ္ဍကသင္ခာတံ သမ္မံ ခိပိတ္ဝာ တဿ ပတိတောကာသေ ဝေဒိံ ကတ္ဝာ သံဟာရိမေဟိ ယူပဟာဒီဟိ သရဿတီနဒိယာ နိမုဂ္ဂောကာသတော ပဘုတိ ပဋိလောမံ ဂစ္ဆန္တေန ယဇိတဗ္ဗဿ သတ္ရယာဂဿေတံ အဓိဝစနံ။ တဇမေတ္ထ ပိဝန္တီတိ **တဇပေယျော**။ ဧကေန ပရိယညေန သတ္တရသဟိ ပသူဟိ ယဇိတဗ္ဗဿ ဗေလုဝယူပဿ သတ္တရသကဒက္ခိဏဿ ယညဿေတံ အဓိဝစနံ။ နတ္ထိ ဧတ္ထ အဂ္ဂဠာတိ **နိရဂ္ဂဠော**။ နဝဟိ ပရိယညေဟိ ယဇိတဗ္ဗဿ သဒ္ဓိံ ဘူမိယာ စ ပုရိသေဟိ စ အဿမေဓေ ဝုတ္တဝိဘဝဒက္ခိဏဿ သဗ္ဗမေဓပရိယာယနာမဿ အဿမေဓဝိကပ္ပဿေတံ အဓိဝစနံ။

ကလမ္ပိ တေ နာနုဘဝန္တိ သောဠသိန္တိ တေ သဗ္ဗေပိ မဟာယာဂါ ဧကဿ မေတ္တာစိတ္တဿ ဝိပာကမဟန္တတာယ သောဠသိံ ကလံ န အဂ္ဃန္တိ, သောဠသမံ ဘာဂံ န ဟပုဏန္တီတိ အတ္ထော။ **န ဇိနာတီ**တိ န အတ္တနာ ပရဿ ဇာနိံ ကရောတိ။ **န ဇာပယေ**တိ န ပရေန ပရဿ ဇာနိံ ကာရေတိ။ **မေတ္တံသော**တိ မေတ္တာယမာနစိတ္တကောဋ္ဌာသော ဟုတ္ဝာ။ **သဗ္ဗဘူတာန**န္တိ သဗ္ဗသတ္တေသု။ **ဝေရံ တဿ န ကေနစီ**တိ တဿ ကေနစိ သဒ္ဓိံ အကုသလဝေရံ ဝါ ပုဂ္ဂလဝေရံ ဝါ နတ္ထိ။

၂. ပညာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂. ဒုတိယေ **အာဒိဗြဟ္မစရိယိကာယာ**တိ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယဿ အာဒိဘူတာယ။ **ပညာယာ**တိ ဝိပဿနာယ။ **ဂရုဋ္ဌာနိယ**န္တိ ကရုဝုပ္ပတ္တိပစ္စယဘူတံ ဂရုဘာဝနီယံ။ **တိဗ္ဗ**န္တိ ဗဟလံ။ **ပရိပုစ္ဆတီ**တိ အတ္ထပါဠိအနုသန္ဓိပုဗ္ဗာပရံ ပုစ္ဆတိ။ **ပရိပဉှတီ**တိ ပဉှံ ကရောတိ, ဣဒဉ္စိဒဉ္စ ပဋိပုစ္ဆိဿာမီတိ ဝိတက္ကေတိ။ **ဒွယေနာ**တိ ဒုဝိဓေန။ **အနာနာကထိကော**တိ အနာနတ္တကထိကော ဟောတိ။ **အတိရစ္ဆာနကထိကော**တိ နာနာဝိဓံ တိရစ္ဆာနကထံ န ကထေတိ။ **အရိယံ ဝါ တုဏှီဘာဝ**န္တိ အရိယတုဏှီဘာဝေါ နာမ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ, သေသကမ္မဋ္ဌာနမနသိကာရောပိ ဝဋ္ဋတိ။ **ဇာနံ ဇာနာတီ**တိ ဇာနိတဗ္ဗကံ ဇာနာတိ။ **ပဿံ ပဿတီ**တိ ပဿိတဗ္ဗကံ ပဿတိ။ **ပိယတ္တာယာ**တိ ပိယဘာဝတ္တာယ။ **ဂရုတ္တာယာ**တိ ဂရုဘာဝတ္တာယ။ **ဘာဝနာယာ**တိ ဘာဝနတ္တာယ ဂုဏသမ္ဘာဝနာယ ဝါ။ **သာမညာယာ**တိ သမဏဓမ္မတ္တာယ။ **ဧကီဘာဝါယာ**တိ နိရန္တရဘာဝတ္တာယ။

၃-၄. အပ္ပိယသုတ္တဒွယဝဏ္ဏနာ

၃-၄. တတိယေ **အပ္ပိယပသံသီ**တိ အပ္ပိယဇနဿ ပသံသကော ဝဏ္ဏဘာဏီ။ **ပိယဂရဟီ**တိ ပိယဇနဿ နိန္ဒကော ဂရဟကော။ စတုတ္ထေ **အနဝညတ္တိကာမော**တိ "အဟော ဝတ မံ အညေ န အဝဇာနေယျု"န္တိ အနဝဇာနနကာမော။ **အကာလညူ**တိ ကထာကာလံ န ဇာနာတိ, အကာလေ ကထေတိ။ **အသုစီ**တိ အသုစီဟိ ကာယကမ္မာဒီဟိ သမန္နာဂတော။

၅. ပဌမလောကဓမ္မသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅. ပဉ္စမေ လောကဿ ဓမ္မာတိ **လောကဓမ္မာ**။ ဧတေဟိ မုတ္တာ နာမ နတ္ထိ, ဗုဒ္ဓါနမ္ပိ ဟောန္တိ။ တေနေဝါဟ – **လောကံ အနုပရိဝတ္တန္တီ**တိ အနုဗန္ဓန္တိ နပ္ပဇဟန္တိ, လောကတော န နိဝတ္တန္တီတိ အတ္ထော။ **လောကော စ အဋ္ဌ လောကဓမ္မေ အနုပရိဝတ္တတီ**တိ အယဉ္စ လောကော ဧတေ အနုဗန္ဓတိ န ပဇဟတိ, ဧတေဟိ ဓမ္မေဟိ န နိဝတ္တတီတိ အတ္ထော။

လာဘော အလာဘောတိ လာဘေ အာဂတေ အလာဘော အာဂတောယေဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အယသာ**ဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ **အဝေက္ခတိ ဝိပရိဏာမဓမ္မေ**တိ "ဝိပရိဏာမဓမ္မာ ဣမေ"တိ ဧဝံ အဝေက္ခတိ။ **ဝိဓူပိတာ**တိ ဝိဓမိတာ ဝိဒ္ဓံသိတာ။ **ပဒဉ္စ ဉတ္ဝာ**တိ နိဗ္ဗာနပဒံ ဇာနိတ္ဝာ။ **သမ္မပ္ပဇာနာတိ ဘဝဿ ပါရဂူ**တိ ဘဝဿ ပါရံ ဂတော နိပ္ဖတ္တိံ မတ္ထကံ ပတ္တော, နိဗ္ဗာနပဒံ ဉတ္ဝာဝ တံ ပါရံ ဂတဘာဝံ သမ္မပ္ပဇာနာတီတိ။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋံ ကထိတံ။

၆. ဒုတိယလောကဓမ္မသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆. ဆဋ္ဌေ **ကော ဝိသေသော**တိ ကိံ ဝိသေသကာရဏံ။ **ကော အဓိပ္ပယာသော** တိ ကော အဓိကပ္ပယောဂော။ **ပရိယာ အယာ**တိ ဂဟေတွာ ပရိနိဋ္ဌပေတွာ။ ဣဓာပိ ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋမေဝ ကထိတံ။

၇. ဒေဝဒတ္တဝိပတ္တိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇. သတ္တမေ **အစိရပက္ကန္တေ** တိ သင်္ဃံ ဘိန္ဒိတွာ န စိရပက္ကန္တေ။ **အာရဗ္ဘာ** တိ အာဂမ္မ ပဋိစ္စ သန္ဓာယ။ **အတ္တဝိပတ္တိ**န္တိ အတ္တနော ဝိပတ္တိံ ဝိပန္နာကာရံ။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **အဘိဘုယျာ** တိ အဘိဘဝိတွာ မဒ္ဒိတွာ။

၈. ဥတ္တရဝိပတ္တိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈. အဋ္ဌမေ **ဝဋ္ဋဇာလိကာယ**န္တိ ဧဝံနာမကေ ဝိဟာရေ။ သော ကိရ ဝဋ္ဋဝနေ နိဝိဋ္ဌတ္တာ ဝဋ္ဋဇာလိကာတိ သင်္ခံ ဂတော။ **ဟတုရဟောသီ**တိ ဣမမတ္ထံ ဒေဝရညော အာရောစေဿာမီတိ ဂန္တွာ ဟာကမ္မော အဟောသိ။ **အာဒိဗြဟ္မစရိယကော**တိ သိက္ခတ္တယသင်္ဂဟဿ သကလသာသနဗြဟ္မစရိယဿ အာဒိဘူတော။

၉. နန္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉. နဝမေ **ကုလပုတ္တော** တိ ဇာတိကုလပုတ္တော။ **ဗလဝါ**တိ ထာမသမ္ပန္နော။ **ဟသာဒိကော**တိ ရူပသမ္ပတ္တိယာ ပသာဒဇနကော။ **တိဗ္ဗရာဂေ** တိ ဗဟလရာဂေ။ **ကိမညတ္ရ** တိအာဒီသု အယမတ္ထော – ကိံ အညေန ကာရဏေန ကထိတေန, အယံ နန္ဒော ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရော ဘောဇနေ မတ္တညူ ဇာဂရိယမနုယုတ္တော သတိသမ္ပဇညေန သမန္နာဂတော, ယေဟိ နန္ဒော သက္ကောတိ ပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ စရိတုံ။ သစေ ဣမေဟိ ကာရဏေဟိ သမန္နာဂတော နာဘဝိဿ, န သက္ကုဏေယျာတိ။ **ဣတိဟ တတ္ထာ** တိ ဧဝံ တတ္ထ။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဝဋ္ဋမေဝ ကထိတံ။

၁၀. ကာရဏ္ဍဝသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀. ဒသမေ **အညေနာညံ ပဋိစရတီ**တိ အညေန ကာရဏေန ဝစနေန ဝါ အညံ ကာရဏံ ဝစနံ ဝါ ပဋိစ္ဆာဒေတိ။ **ဗဟိဒ္ဓာ ကထံ အပနာမေတီ**တိ ဗာဟိရတော အညံ အာဂန္တုကကထံ ဩတာရေတိ။ **အပနေယျေသော** တိ အပနေယျော နီဟရိတဗ္ဗော ဧသော။ **သမဏဒူသီ**တိ သမဏဒူသကော။ **သမဏပလာပော**တိ ဝီဟီသု ဝီဟိပလာပော ဝိယ နိဿာရတာယ သမဏော သု သမဏပလာပော။ **သမဏကာရဏ္ဍဝေ** တိ သမဏကစဝရော။ **ဗဟိဒ္ဓာ နာသေန္တီ** တိ ဗဟိ နီဟရန္တိ။ **ယဝကရဏေ** တိ ယဝခေတ္တေ။ **ဖုဏမာနဿ** တိ ဥစ္စေ ဌာနေ ဌတွာ မဟာဝါတေ ဩပုနိယမာနဿ။ **အပသမ္မဇ္ဇန္တီ** တိ သာရဓညာနံ ဧကတော ဒုဗ္ဗလဓညာနံ ဧကတော ကရဏတ္ထံ ပုနပ္ပုနံ အပသမ္မဇ္ဇန္တိ, အပသမ္မဇ္ဇနိသင်္ခါတေန ဝါတက္ကဟိနာ သုပ္ပေန ဝါ ဝတ္ထေန ဝါ နီဟရန္တိ။ **ဒဒ္ဒရ**န္တိ ဒဒ္ဒရသဒ္ဒံ။

သံဝါသာယန္တိ သံဝါသေန အယံ။ **ဝိဇာနာထာ**တိ ဇာနေယျာထ။ **သန္တဝါစော** တိ သဏှဝါစော။ **ဇနဝတီ**တိ ဇနမဇ္ဈေ။ **ရဟော ကရောတိ ကရဏ**န္တိ ကရဏံ ဝုစ္စတိ ဟာပကမ္မံ, တံ ရဟော ပဋိစ္ဆန္နော ဟုတွာ ကရောတိ။ **သံသပ္ပိ စ မုသာဝါဒီ**တိ သံသပ္ပိတွာ မုသာဝါဒီ, မုသာ ဘဏန္တော သံသပ္ပတိ ဖန္ဒတီတိ အတ္ထော။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဝဋ္ဋမေဝ ကထေတွာ ကထာသု ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋံ ကထိတန္တိ။

မေတ္တာဝဂ္ဂေါ ပဉ္စမော။

၂. မဟာဝဂ္ဂေါ

၁. ဝေရဉ္ဇသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁. ဒုတိယဿ ပဌမေ **အဘိဝါဒေတီ**တိ ဧဝမာဒီနိ **န သမဏော ဂေါတမော**တိ ဧတ္ထ ဝုတ္တနကာရေန ယောဇေတွာ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော “န ဝန္ဒတိ နာသနာ ဝုဋ္ဌာတိ, နာပိ ‘ဣဓ ဘောန္တော နိသီဒန္တူ’တိ ဧဝံ အာသနေန ဝါ နိမန္တေတီ”တိ။ ဧတ္ထ ဟိ ဝါ-သဒ္ဒော ဝိဘာဝနေ နာမ အတ္ထေ “ရူပံ နိစ္စံ ဝါ အနိစ္စံ ဝါ”တိအာဒီသု ဝိယ။ ဧဝံ ဝတွာ အထ အတ္တနော အဘိဝါဒနာဒီနိ အကရောန္တံ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ အာဟ – **တယိဒံ, ဘော ဂေါတမ, တထေဝ**တိ။ ယံ တံ မယာ သုတံ, တံ တထေဝ, တံ သဝနဉ္စ မေ ဒဿနဉ္စ သံသန္ဒတိ သမေတိ, အတ္ထတော ဧကီဘာဝံ ဂစ္ဆတိ။ န ဟိ ဘဝံ ဂေါတမော။ပေ။ အာသနေန ဝါ နိမန္တေတီတိ။ ဧဝံ အတ္တနာ သုတံ ဒိဋ္ဌေန နိဂမေတွာ နိန္ဒန္တော အာဟ – **တယိဒံ, ဘော ဂေါတမ, န သမ္ပန္နမေဝါ**တိ တံ အဘိဝါဒနာဒီနံ အကရဏံ အယုတ္တမေဝါတိ။

အထဿ ဘဂဝါ အတ္တုက္ကံသနပရဝမ္ဘနဒောသံ အနုပဂမ္မ ကရုဏာသီတလေန ဟဒယေန တံ အညာဏံ ဝိဓမိတွာ ယုတ္တဘာဝံ ဒဿေတုကာမော **နာဟံ တံ ဗြာဟ္မဏာ**တိအာဒိမာဟ။ တတြာယံ သင်္ခေပတ္ထော – အဟံ, ဗြာဟ္မဏ, အပ္ပဋိဟတေန သဗ္ဗညုတညာဏစက္ခုနာ ဩလောကေန္တောပိ တံ ပုဂ္ဂလံ ဧတသ္မိံ သဒေဝကာဒိဘေဒေ လောကေ န ပဿာမိ, ယမဟံ အဘိဝါဒေယျံ ဝါ ပစ္စုဋ္ဌေယျံ ဝါ အာသနေန ဝါ နိမန္တေယျံ။ အနစ္ဆရိယံ ဝါ ဧတံ, သွာဟံ အဇ္ဇ သဗ္ဗညုတံ ပတ္တော ဧဝရူပံ နိပစ္စကာရာရဟံ ပုဂ္ဂလံ န ပဿာမိ။ အပိစ ခေါ ယဒါဟံ သမ္ပတိဇာတောဝ ဥတ္တရေန မုခေါ သတ္တပဒဝီတိဟာရေန ဂန္တွာ သကလံ ဒသသဟဿိလောကဓာတုံ ဩလောကေသိံ, တဒါပိ ဧတသ္မိံ သဒေဝကာဒိဘေဒေ လောကေ တံ ပုဂ္ဂလံ န ပဿာမိ, ယမဟံ ဧဝရူပံ နိပစ္စကာရံ ကရေယျံ။ အထ ခေါ မံ သောဠသကပ္ပသဟဿာယုကော ခီဏာသဝမဟာဗြဟ္မာပိ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတွာ “တွံ လောကေ မဟာပုရိသော, တွံ သဒေဝကဿ လောကဿ အဂ္ဂေါ စ ဇေဋ္ဌော စ သေဋ္ဌော စ, နတ္ထိ တယာ ဥတ္တရိတရော”တိ သဉ္ဇာတသောမနဿော ပတိမာနေသိ။ တဒါပိ စာဟံ အတ္တနာ ဥတ္တရိတရံ အပဿန္တော အာသဘိံ ဝါစံ နိစ္ဆာရေသိံ – “အဂ္ဂေါဟမသ္မိ လောကဿ, ဇေဋ္ဌောဟမသ္မိ လောကဿ, သေဋ္ဌောဟမသ္မိ လောကဿာ”တိ။ ဧဝံ သမ္ပတိဇာတဿာပိ မယှံ အဘိဝါဒနာဒိရဟော ပုဂ္ဂလော နတ္ထိ, သွာဟံ ဣဒါနိ သဗ္ဗညုတံ ပတ္တော ကံ အဘိဝါဒေယျံ။ တသ္မာ တွံ, ဗြာဟ္မဏ, မာ တထာဂတာ ဧဝရူပံ ပရမနိပစ္စကာရံ ပတ္ထယိ။ ယဉှိ, ဗြာဟ္မဏ, တထာဂတော အဘိဝါဒေယျ ဝါ။ပေ။ အာသနေန ဝါ နိမန္တေယျ, မုဒ္ဓာပိ တဿ ပုဂ္ဂလဿ ရတ္တိပရိယောသာနေ ပရိပါကသိထိလဗန္ဓနံ ဝဏ္ဋာ မုတ္တတာလဖလံ ဝိယ ဂီဝတော ဆိဇ္ဇိတွာ သဟသာဝ ဘူမိယံ နိပတေယျ။

ဧဝံ ဝုတ္တေပိ ဗြာဟ္မဏော ဒုပ္ပညတာယ တထာဂတဿ လောကဇေဋ္ဌဘာဝံ အသလ္လက္ခေန္တော ကေဝလံ တံ ဝစနံ အသဟမာနော အာဟ – **အရသရူပေါ ဘဝံ ဂေါတမော**တိ။ အယံ ကိရဿ အဓိပ္ပာယော – ယံ လောကေ အဘိဝါဒနပစ္စုဋ္ဌာနအဉ္ဇလိကမ္မသာမီစိကမ္မံ “သာမဂ္ဂိရသော”တိ ဝုစ္စတိ, တံ ဘောတော ဂေါတမဿ နတ္ထိ။ တသ္မာ အရသရူပေါ ဘဝံ ဂေါတမော, အရသဇာတိကော အရသသဘာဝေါတိ။ အထဿ ဘဂဝါ စိတ္တမုဒုဘာဝဇနနတ္ထံ ဥဇုဝိပစ္စနီကဘာဝံ ပရိဟရန္တော အညထာ တဿ ဝစနဿ အတ္ထံ အတ္တနိ သန္ဒဿေန္တော **အတ္ထိ ခွေသ, ဗြာဟ္မဏ, ပရိယာယော**တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **အတ္ထိ ခွေသော**တိ အတ္ထိ ခေါ ဧသော။ **ပရိယာယော**တိ ကာရဏံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – အတ္ထိ ခေါ, ဗြာဟ္မဏ, ဧတံ ကာရဏံ, ယေန ကာရဏေန မံ “အရသရူပေါ ဘဝံ ဂေါတမော”တိ ဝဒမာနော ပုဂ္ဂလော သမ္မာ ဝဒေယျ, အဝိတထဝါဒီတိ သင်္ခံ ဂစ္ဆေယျ။ ကတမော ပန သောတိ? ယေ တေ, ဗြာဟ္မဏ, ရူပရသာ။ပေ။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗရသာ, တေ တထာဂတဿ ပဟီနာတိ။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? ယေ တေ ဇာတိဝသေန ဝါ ဥပပတ္တိဝသေန ဝါ သေဋ္ဌသမ္မတာနမ္ပိ ပုထုဇ္ဇနာနံ ရူပါရမ္မဏာဒီနိ အဿာဒေန္တာနံ အဘိနန္ဒန္တာနံ ရဇ္ဇန္တာနံ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ ကာမသုခဿာဒသင်္ခါတာ ရူပရသာ, သဒ္ဒရသာ, ဂန္ဓရသာ, ရသရသာ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗရသာ, ယေ ဣမံ လောကံ ဂီဝါယ ဗန္ဓိတွာ ဝိယ အာဝိဉ္ဆန္တိ, ဝတ္ထာရမ္မဏာဒိသာမဂ္ဂိယဉ္စ ဥပ္ပန္နတ္တာ သာမဂ္ဂိရသာတိ ဝုစ္စန္တိ။ တေ သဗ္ဗေပိ တထာဂတဿ ပဟီနာ။ “မ

ယ္ဟံ ပဟီနာ''တိ ဝတ္တဗ္ဗေပိ မမာကာရေန အတ္တာနံ အနုက္ခိပန္တော ဓမ္မံ ဒေသေတိ, ဒေသနာဝိလာသော တ သေ တ ထာဂတဿ။

တတ္ထ **ပဟီနာ**တိ စိတ္တသန္တာနတော ဝိဂတာ, ပဇဟိတာ တ။ တေသိ ပနတ္ထေ ကရဏေ သာမိဝစနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အရိယမဂ္ဂသတ္တေန ဥစ္ဆိန္နံ တဏှာဟာဝိဇ္ဇာမယံ မူလံ တေသန္တိ **ဥစ္ဆိန္နမူလာ** ။ တာလဝတ္ထု ဝိယ နေသံ ဝတ္ထု ကတန္တိ **တာလာဝတ္ထုကတာ**။ ယထာ ဟိ တာလရုက္ခံ သမူလံ ဥဒ္ဓရိတ္ဝာ တဿ ဝတ္ထုမတ္တေ တသ္မိံ ပဒေသေ ကတေ န ပုန တဿ တာလဿ ဥပ္ပတ္တိ ပညာယတိ, ဧဝံ အရိယမဂ္ဂသတ္တေန သမူလေ ရူပာဒိရသေ ဥဒ္ဓရိတ္ဝာ တေသံ ပုဗ္ဗေ ဥပ္ပန္နပုဗ္ဗဘာဝေန ဝတ္ထုမတ္တေ စိတ္တသန္တာနေ ကတေ သဗ္ဗေပိ တေ တာလာဝတ္ထုကတာတိ ဝုစ္စန္တိ။ အဝိရုဠ္ဟိဓမ္မတ္တာ တ မတ္ထကစ္ဆိန္နတာလော ဝိယ ကတာတိ တာလာဝတ္ထုကတာ။ ယသ္မာ ပန ဧဝံ တာလာဝတ္ထုကတာ အနဘာဝံကတာ ဟောန္တိ, ယထာ နေသံ ပစ္ဆာဘာဝေ န ဟောတိ, တထာ ကတာ ဟောန္တိ။ တသ္မာ အာဟ – **အနဘာဝံကတာ**တိ။ **အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မာ**တိ အနာဂတေ အနုပ္ပဇ္ဇနကသဘာဝာ။

နော စ ခော ယံ တ္ဝံ သန္ဓာယ ဝဒေသီ တိ ယဥ္စ ခော တ္ဝံ သန္ဓာယ ဝဒေသိ, သော ပရိယာယော န ဟောတိ။ နနု စ ဧဝံ ဝုတ္တေ ယော ဗ္ရာဟ္မဏေန ဝုတ္တော သာမဂ္ဂိရသော, တဿ အတ္ထိနိ ဝိဇ္ဇမာနတာ အနုညာတာ ဟောတီတိ? န ဟောတိ။ ယော ဟိ နံ သာမဂ္ဂိရသံ ကာတုံ ဘဗ္ဗော ဟုတ္ဝာ န ကရောတိ, သော တဒဘာဝေန အရသရူပောတိ ဝတ္တဗ္ဗတံ အရဟတိ။ ဘဂဝာ ပန အဘဗ္ဗောဝ တံ ကာတုံ, တေနဿ ကာရဏေ အဘဗ္ဗတံ ပကာသေန္တော အာဟ – ''နော စ ခော ယံ တ္ဝံ သန္ဓာယ ဝဒေသီ''တိ။ ယံ ပရိယာယံ သန္ဓာယ တ္ဝံ မံ ''အရသရူပေါ''တိ ဝဒေသိ, သော အမှေဟာသု နေဝ ဝတ္တဗ္ဗောတိ။

ဧဝံ ဗ္ရာဟ္မဏော အတ္တနာ အဓိပ္ပေတံ အရသရူပတံ အာရောပေတုံ အသက္ကောန္တော အထာပရံ **နိဗ္ဘောဂေ ဘဝ**န္တိအာဒိမာဟ။ သဗ္ဗပရိယာယေသု စေတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ ယောဇနာက္ကမံ ဝိဒိတ္ဝာ သန္ဓာယဘာသိတမတ္ထံ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗံ – ဗ္ရာဟ္မဏော တဒေဝ ဝယောဝုဍ္ဎာနံ အဘိတဒနာဒိကမ္မံ လောကေ ''သာမဂ္ဂိပရိဘောဂေ''တိ မညမာနော တဒဘာဝေန စ ဘဂဝန္တံ ''နိဗ္ဘောဂေ''တိအာဒိမာဟ။ ဘဂဝာ စ ယ္ဝတာယံ ရူပာဒီသု သတ္တာနံ ဆန္ဒရာဂပရိဘောဂေ, တဒဘာဝံ အတ္တနိ သမ္ပဿမာနော အပရံ ပရိယာယမနုဇာနိ။

ပုန ဗ္ရာဟ္မဏော ယံ လောကေ ဝယောဝုဍ္ဎာနံ အဘိတဒနာဒိကုလသမုဒာစာရကမ္မံ လောကိယာ ကရောန္တိ, တဿ အကိရိယံ သမ္ပဿမာနော ဘဂဝန္တံ **အကိရိယတဒော**တိ အာဟ။ ဘဂဝာ ပန ယသ္မာ ကာယဒုစ္စရိတာဒီနံ အကိရိယံ ဝဒတိ, တသ္မာ တံ အကိရိယတဒိတံ အတ္တနိ သမ္ပဿမာနော အပရံ ပရိယာယမနုဇာနိ။ တတ္ထ ဌပေတ္ဝာ ကာယဒုစ္စရိတာဒီနိ အဝသေသာ အကုသလာ ဓမ္မာ **အနေကဝိဟိတာ ဟာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ** တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ပုန ဗ္ရာဟ္မဏော တဒေဝ အဘိတဒနာဒိကမ္မံ ဘဂဝတိ အပဿန္တော ''ဣမံ အာဂမ္မ အယံ လောကတန္တိ လောကပဝေဏိ ဥစ္ဆိဇ္ဇတီ''တိ မညမာနော ဘဂဝန္တံ **ဥစ္ဆေဒတဒော** တိ အာဟ။ ဘဂဝာ ပန ယသ္မာ ပဉ္စကာမဂုဏိကရာဂဿ စေဝ အကုသလစိတ္တဒ္ဝယသမ္ပယုတ္တဿ စ ဒေါသဿ အနာဂါမိမဂ္ဂေန ဥစ္ဆေဒံ ဝဒတိ, သဗ္ဗာကုသလသမ္ဘဝဿ ပန မောဟဿ အရဟတ္တမဂ္ဂေန ဥစ္ဆေဒံ ဝဒတိ, ဌပေတ္ဝာ တေ တယော အဝသေသာနံ ဟာပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ယထာနုရူပံ စတူဟိ မဂ္ဂေဟိ ဥစ္ဆေဒံ ဝဒတိ, တသ္မာ တံ ဥစ္ဆေဒတဒံ အတ္တနိ သမ္ပဿမာနော အပရံ ပရိယာယမနုဇာနိ။

ပုန ဗ္ရာဟ္မဏော ''ဇိဂုစ္ဆတိ မညေ သမဏော ဂေါတမော ဣဒံ ဝယောဝုဍ္ဎာနံ အဘိတဒနာဒိကုလသမုဒာစာရကမ္မံ, တေန တံ န ကရောတီ''တိ မညမာနော ဘဂဝန္တံ **ဇေဂုစ္ဆီ** တိ အာဟ။ ဘဂဝာ ပန ယသ္မာ ဇိဂုစ္ဆတိ ကာယဒုစ္စရိတာဒီဟိ, ယာနိ ကာယဝစီမနောဒုစ္စရိတာနိ စေဝ ယာဝ စ အကုသလာနံ လာမကဓမ္မာနံ သမာပတ္တိ သမာပဇ္ဇနာ သမင်္ဂိဘာဝေ, တံ သဗ္ဗမ္ပိ ဂူထံ ဝိယ မဏ္ဍနကဇာတိကော ပုရိသော ဇိဂုစ္ဆတိ ဟိရီယတိ, တသ္မာ တံ ဇေဂုစ္ဆိတံ အတ္တနိ သမ္ပဿမာနော အပရံ ပရိယာယမနုဇာနိ။ တတ္ထ **ကာယဒုစ္စရိတေနာ** တိအာဒိ ကရဏဝစနံ ဥပယောဂတ္ထေ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ပုန ဗ္ရာဟ္မဏော တဒေဝ အဘိတဒနာဒိကမ္မံ ဘဂဝတိ အပဿန္တော ''အယံ ဣဒံ လောကဇေဋ္ဌကကမ္မံ ဝိနေတိ ဝိနာသေတိ, အထ ဝါ ယသ္မာ ဧတံ သာမီစိကမ္မံ န ကရောတိ, တသ္မာ အယံ ဝိနေတဗ္ဗော နိဂ္ဂဏှိတဗ္ဗော''တိ မည

မာနော ဘဂဝန္တံ **ဝေနယိကော**တိ အာဟ။ တတြာယံ ပဒတ္ထော – ဝိနယတီတိ ဝိနယော, ဝိနာသေတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဝိနယော ဧဝ **ဝေနယိကော**။ ဝိနယံ ဝါ အရဟတီတိ **ဝေနယိကော,** နိဂ္ဂဟံ အရဟတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဘဂဝါ ပန ယသ္မာ ရာဂါဒီနံ ဝိနယာယ ဝူပသမာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ, တသ္မာ ဝေနယိကော ဟောတိ။ အယမေဝ စေတ္ထ ပဒတ္ထော – ဝိနယာယ ဓမ္မံ ဒေသေတီတိ ဝေနယိကော။ ဝိစိတြာ ဟိ တဒ္ဓိတဝုတ္တိ။ သွာယံ တံ ဝေနယိကဘာဝံ အတ္တနိ သမ္ပသ္သမာနော အပရံ ပရိယာယမနုဇာနိ။

ပုန ဗြာဟ္မဏော ယသ္မာ အဘိဝါဒနာဒီနိ သာမီစိကမ္မာနိ ကရောန္တာ ဝယောဝုဍ္ဎေ တောသေန္တိ ဟာသေန္တိ , အကရောန္တာ ပန တာပေန္တိ ဝိဟေသေန္တိ ဒောမနသ္သံ နေသံ ဥပ္ပာဒေန္တိ, ဘဂဝါ စ တာနိ န ကရောတိ, တသ္မာ “အယံ ဝယောဝုဍ္ဎေ တပတီ”တိ မညမာနော သပ္ပုရိသာစာရဝိရဟိတတ္တာ ဝါ “ကပဏပုရိသော အယံ”န္တိ မညမာနော ဘဂဝန္တံ **တပသ္သီ** တိ အာဟ။ တတြာယံ ပဒတ္ထော – တပတီတိ တပော, ရောသေတိ ဝိဟေသေတီတိ အတ္ထော။ သာမီစိကမ္မာကရဏသ္သေတံ အဓိဝစနံ။ တပော အသ္သ အတ္ထီတိ **တပသ္သီ** ။ ဒုတိယေ အတ္ထဝိကပ္ပေ ဗျဉ္ဇနာနိ အဝိစာရေတွာ လောကေ ကပဏပုရိသော တပသ္သီတိ ဝုစ္စတိ။ ဘဂဝါ ပန ယေ အကုသလာ ဓမ္မာ လောကံ တပနတော တပနီယာတိ ဝုစ္စန္တိ, တေသံ ပဟီနတ္တာ ယသ္မာ တပသ္သီတိ သင္ခံ ဂတော။ တသ္မာ တံ တပသ္သိတံ အတ္တနိ သမ္ပသ္သမာနော အပရံ ပရိယာယမနုဇာနိ။ တတြာယံ ဝစနတ္ထော – တပန္တီတိ တပါ, အကုသလဓမ္မာနမေတံ အဓိဝစနံ။ တေ တပေ အသ္သိ နိရသ္သိ ပဟာသိ ဝိဒ္ဓံသီတိ တပသ္သီ။

ပုန ဗြာဟ္မဏော တံ အဘိဝါဒနာဒိကမ္မံ ဒေဝလောကဂဗ္ဘသမ္ပတ္တိယာ ဒေဝလောကပဋိသန္ဓိပဋိလာဘာယ သံဝတ္တတီတိ မညမာနော ဘဂဝတိ စသ္သ အဘာဝံ ဒိသွာ ဘဂဝန္တံ **အပဂဗ္ဘော** တိ အာဟ။ ကောဓဝသေန ဝါ ဘဂဝတော မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏေ ဒောသံ ဒသ္သေန္တောပိ ဧဝမာဟ။ တတြာယံ ဝစနတ္ထော – ဂဗ္ဘတော အပဂတောတိ **အပဂဗ္ဘော,** အဘဗ္ဗော ဒေဝလောကူပပတ္တိံ ပါပုဏိတုန္တိ အဓိပ္ပာယော။ ဟီနော ဝါ ဂဗ္ဘော အသ္သာတိ အပဂဗ္ဘော။ ဒေဝလောကဂဗ္ဘပရိဗာဟိရတ္တာ အာယတိံ ဟီနဂဗ္ဘပဋိလာဘဘာဂီတိ။ ဟီနော ဝါသ္သ မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ ဂဗ္ဘဝါသော အဟောသီတိ အဓိပ္ပာယော။ ဘဂဝတော ပန ယသ္မာ အာယတိံ ဂဗ္ဘသေယျာ အပဂတာ, တသ္မာ သော တံ အပဂဗ္ဘတံ အတ္တနိ သမ္ပသ္သမာနော အပရံ ပရိယာယမနုဇာနိ။ တတြ စ **ယသ္သ ခေါ, ဗြာဟ္မဏ, အာယတိံ ဂဗ္ဘသေယျာ ပုနဗ္ဘဝါဘိနိဗ္ဗတ္တိ ပဟီနာ**တိ ဧတေသံ ပဒါနံ ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော – “ဗြာဟ္မဏ, ယသ္သ ပုဂ္ဂလသ္သ အနာဂတေ ဂဗ္ဘသေယျာ ပုနဗ္ဘဝေ စ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ အနုတ္တရေန မဂ္ဂေန ဝိဟတကာရဏတ္တာ ပဟီနာ။ ဂဗ္ဘသေယျာဂဟဏေန စေတ္ထ ဇလာဗုဇယောနိ ဂဟိတာ, ပုနဗ္ဘဝါဘိနိဗ္ဗတ္တိဂ္ဂဟဏေန ဣတရာ တိသ္သော”ပိ။

အပိစ ဂဗ္ဘသ္သ သေယျာ **ဂဗ္ဘသေယျာ** ။ ပုနဗ္ဘဝေ ဧဝ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ **ပုနဗ္ဘဝါဘိနိဗ္ဗတ္တီ** တိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ယထာ စ ဝိညာဏဋ္ဌိတီတိ ဝုတ္တေပိ န ဝိညာဏတော အညာ ဌိတိ အတ္ထိ, ဧဝမိဓာပိ န ဂဗ္ဘတော အညာ သေယျာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ စ နာမ ယသ္မာ ပုနဗ္ဘဝဘူတာပိ အပုနဗ္ဘဝဘူတာပိ အတ္ထိ, ဣဓ စ ပုနဗ္ဘဝဘူတာ အဓိပ္ပေတာ, တသ္မာ ဝုတ္တံ – “ပုနဗ္ဘဝေ ဧဝ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ ပုနဗ္ဘဝါဘိနိဗ္ဗတ္တီ”တိ။

ဧဝံ အာဂတကာလတော ပဋ္ဌာယ အရသရူပတာဒီဟိ အဋ္ဌဟိ အက္ကောသဝတ္ထူဟိ အက္ကောသန္တမ္ပိ ဗြာဟ္မဏံ ဘဂဝါ ဓမ္မိသ္သရော ဓမ္မရာဇာ ဓမ္မသာမီ တထာဂတော အနုကမ္ပာယ သီတလေနေဝ စက္ခုနာ ဗြာဟ္မဏံ ဩလောကေန္တော ယံ ဓမ္မဓာတုံ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ ဒေသနာဝိလာသပ္ပတ္တော နာမ ဟောတိ, တသ္သာ ဓမ္မဓာတုယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓတ္တာ ဝိဂတဝလာဟကေ နဘေ ပုဏ္ဏစန္ဒော ဝိယ စ သရဒကာလေ သူရိယော ဝိယ စ ဗြာဟ္မဏသ္သ ဟဒယန္ဓကာရံ ဝိဓမေန္တော တာနိယေဝ အက္ကောသဝတ္ထူနိ တေန တေန ပရိယာယေန အညထာ ဒသ္သေတွာ ပုနပိ အတ္တနော ကရုဏာဝိပ္ဖာရံ အဋ္ဌဟိ လောကဓမ္မေဟိ အကမ္ပိယဘာဝေန ပဋိလဒ္ဓတာဒိဂုဏလက္ခဏံ ပထဝိသမစိတ္တတံ အကုပ္ပဓမ္မတဉ္စ ပကာသေန္တော “အယံ ဗြာဟ္မဏော ကေဝလံ ပလိတသိရခဏ္ဍဒန္တဝလိတ္တစတာဒီဟိ အတ္တနော ဝုဍ္ဎဘာဝံ သလ္လက္ခေတိ, နော စ ခေါ ဇာနာတိ အတ္တာနံ ဇာတိယာ အနုဂတံ ဇရာယ အနုသဋံ ဗျာဓိနာ အဘိဘူတံ မရဏေန အဗ္ဘာဟတံ အဇ္ဇ မရိတွာ ပုန သွေဝ ဥတ္တာနသေယျဒါရကဘာဝဂမနီယံ ။ မဟန္တေန ခေါ ပန ဥသ္သာဟေန မမ သန္တိကံ အာဂတော, တဒသ္သ အာဂမနံ သာတ္ထကံ ဟောတူ”တိ စိန္တေတွာ ဣမသ္မိံ လောကေ အတ္တနော အပ္ပဋိသမံ ပုရေဇာတဘာဝံ ဒသ္သေန္တော **သေယျထာပိ, ဗြာဟ္မဏာ** တိအာဒိနာ နယေန ဗြာဟ္မဏသ္သ ဓမ္မဒေသနံ ဝဍ္ဎေသိ။

တတ္ထ **သေယျထာပီ** တိအာဒီနံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အယံ ပန ဝိသေသော – ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဟိ တေ ကုက္ကုဋပေါတကာ ပက္ခေ ဝိဓုနန္တာ တံခဏာနုရူပံ ဝိရဝန္တာ နိက္ခမန္တိ။ ဧဝံ နိက္ခမန္တာနဉ္စ တေသံ ယော ပဌမတရံ နိက္ခမတိ, သော ဇေဋ္ဌောတိ ဝုစ္စတိ။ တသ္မာ ဘဂဝါ တာယ ဥပမာယ အတ္တနော ဇေဋ္ဌဘာဝံ သာဓေတုကာမော ဗြာဟ္မဏံ ပုစ္ဆတိ – **ယော နု ခေါ တေသံ ကုက္ကုဋစ္ဆာပကာနံ။ပေ။ ကိန္တိ သွာဿ ဝစနီယော**တိ။ တတ္ထ **ကုက္ကုဋစ္ဆာပကာန**န္တိ ကုက္ကုဋပေါတကာနံ။ **ကိန္တိ သွာဿ ဝစနီယော**တိ သော ကိန္တိ ဝစနီယော အဿ, ကိံ ဝတ္တဗ္ဗော ဘဝေယျ ဇေဋ္ဌော ဝါ ကနိဋ္ဌော ဝါတိ။

“ဇေဋ္ဌော”တိဿ, ဘော ဂေါတမ, ဝစနီယောတိ, ဘော ဂေါတမ, သော ဇေဋ္ဌော ဣတိ အဿ ဝစနီယော။ ကသ္မာတိ စေ? **သော ဟိ နေသံ ဇေဋ္ဌော**တိ, ယသ္မာ သော နေသံ ဝုဍ္ဎတရောတိ အတ္ထော။ အထဿ ဘဂဝါ ဩပမ္မံ သမ္ပဋိပါဒေန္တော **ဧဝမေဝ ခေါ**တိ အာဟ, ယထာ သော ကုက္ကုဋပေါတကော, ဧဝံ အဟမ္ပိ။ **အဝိဇ္ဇာဂတာယ ပဇာယာ**တိ အဝိဇ္ဇာ ဝုစ္စတိ အညာဏံ, တတ္ထ ဂတာယ။ **ပဇာယာ**တိ သတ္တာဓိဝစနမေတံ, အဝိဇ္ဇာကောသဿ အန္တော ပဝိဋ္ဌေသု သတ္တေသူပိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အဏ္ဍဘူတာယာ**တိ အဏ္ဍေ ဘူတာယ ဇာတာယ သဉ္ဇာတာယ။ ယထာ ဟိ အဏ္ဍေ နိဗ္ဗတ္တာ ဧကစ္စေ သတ္တာ အဏ္ဍဘူတာတိ ဝုစ္စန္တိ, ဧဝမယံ သဗ္ဗာပိ ပဇာ အဝိဇ္ဇဏ္ဍကောသေ နိဗ္ဗတ္တတ္တာ အဏ္ဍဘူတာတိ ဝုစ္စတိ။ **ပရိယောနဒ္ဓါယာ**တိ တေန အဝိဇ္ဇဏ္ဍကောသေန သမန္တတော ဩနဒ္ဓါယ ဗဒ္ဓါယ ဝေဌိတာယ။ **အဝိဇ္ဇဏ္ဍကောသံ ပဒါလေတွာ**တိ တံ အဝိဇ္ဇာမယံ အဏ္ဍကောသံ ဘိန္ဒိတွာ။ **ဧကောဝ လောကေ**တိ သကလေပိ လောကသန္နိဝါသေ အဟမေဝ ဧကော အဒုတိယော။ **အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ**တိ ဥတ္တရရဟိတံ သဗ္ဗသေဋ္ဌံ သမ္မာ သာမဉ္စ ဗောဓိံ, အထ ဝါ ပသတ္ထံ သုန္ဒရဉ္စ ဗောဓိံ။ အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏဿေတံ နာမံ, သဗ္ဗညုတဉာဏဿာပိ နာမမေဝ။ ဥဘယမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ အညေသံ အရဟတ္တမဂ္ဂေါ အနုတ္တရာ ဗောဓိ ဟောတိ, န ဟောတီတိ? န ဟောတိ။ ကသ္မာ? အသဗ္ဗဂုဏဒါယကတ္တာ။ တေသဉှိ ကဿစိ အရဟတ္တမဂ္ဂေါ အရဟတ္တဖလမေဝ ဒေတိ, ကဿစိ တိဿော ဝိဇ္ဇာ, ကဿစိ ဆ အဘိညာ, ကဿစိ စတဿော ပဋိသမ္ဘိဒါ, ကဿစိ သာဝကပါရမိဉာဏံ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနမ္ပိ ပစ္စေကဗောဓိဉာဏမေဝ ဒေတိ, ဗုဒ္ဓါနံ ပန သဗ္ဗဂုဏသမ္ပတ္တိံ ဒေတိ အဘိသေကော ဝိယ ရညော သဗ္ဗလောကိဿရိယဘာဝံ။ တသ္မာ အညဿ ကဿစိပိ အနုတ္တရာ ဗောဓိ န ဟောတီတိ။ **အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ**တိ အဗ္ဘညာသိံ ပဋိဝိဇ္ဈိံ, ပတ္တောမှိ အဓိဂတောမှီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဣဒါနိ ယဒေတံ ဘဂဝတာ “ဧဝမေဝ ခေါ”တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တံ ဩပမ္မသမ္ပဋိပါဒနံ, တံ ဧဝံ အတ္ထေန သံသန္ဒိတွာ ဝေဒိတဗ္ဗံ – ယထာ ဟိ တဿာ ကုက္ကုဋိယာ အတ္တနော အဏ္ဍေသု အဓိသယနာဒိတိဝိဓကိရိယာကရဏံ, ဧဝံ ဗောဓိပလ္လင်္ကေ နိသိန္နဿ ဗောဓိသတ္တဘူတဿ ဘဂဝတော အတ္တနော သန္တာနေ အနိစ္စံ, ဒုက္ခံ, အနတ္တာတိ တိဝိဓာနုပဿနာကရဏံ။ ကုက္ကုဋိယာ တိဝိဓကိရိယာသမ္ပါဒနေန အဏ္ဍာနံ အပူတိဘာဝေါ ဝိယ ဗောဓိသတ္တဘူတဿ ဘဂဝတော တိဝိဓာနုပဿနာသမ္ပါဒနေန ဝိပဿနာဉာဏဿ အပရိဟာနိ။ ကုက္ကုဋိယာ တိဝိဓကိရိယာကရဏေန အဏ္ဍာနံ အလ္လသိနေဟပရိယာဒါနံ ဝိယ ဗောဓိသတ္တဘူတဿ ဘဂဝတော တိဝိဓာနုပဿနာသမ္ပါဒနေန ဘဝတ္တယာနုဂတနိကန္တိသိနေဟပရိယာဒါနံ။ ကုက္ကုဋိယာ တိဝိဓကိရိယာကရဏေန အဏ္ဍကပါလာနံ တနုဘာဝေါ ဝိယ ဗောဓိသတ္တဘူတဿ ဘဂဝတော တိဝိဓာနုပဿနာသမ္ပါဒနေန အဝိဇ္ဇဏ္ဍကောသဿ တနုဘာဝေါ, ကုက္ကုဋိယာ တိဝိဓကိရိယာကရဏေန ကုက္ကုဋပေါတကဿ ပါဒနခတုဏ္ဍကာနံ ထဒ္ဓခရဘာဝေါ ဝိယ ဗောဓိသတ္တဘူတဿ ဘဂဝတော တိဝိဓာနုပဿနာသမ္ပါဒနေန ဝိပဿနာဉာဏဿ တိက္ခခရဝိပ္ပသန္နသူရဘာဝေါ။ ကုက္ကုဋိယာ တိဝိဓကိရိယာကရဏေန ကုက္ကုဋပေါတကဿ ပရိဏာမကာလော ဝိယ ဗောဓိသတ္တဘူတဿ ဘဂဝတော တိဝိဓာနုပဿနာသမ္ပါဒနေန ဝိပဿနာဉာဏဿ ပရိဏာမကာလော ဝဍ္ဎိကာလော ဂဗ္ဘဂ္ဂဟဏကာလော။ ကုက္ကုဋိယာ တိဝိဓကိရိယာကရဏေန ကုက္ကုဋပေါတကဿ ပါဒနခသိခါယ ဝါ မုခတုဏ္ဍကေန ဝါ အဏ္ဍကောသံ ပဒါလေတွာ ပက္ခေ ပပ္ဖောဋေတွာ သောတ္ထိနာ အဘိနိဗ္ဘိဒါကာလော ဝိယ ဘဂဝတော တိဝိဓာနုပဿနာသမ္ပါဒနေန ဝိပဿနာဉာဏဂဗ္ဘံ ဂဏှာပေတွာ အနုပုဗ္ဗာဓိဂတေန အရဟတ္တမဂ္ဂေန အဝိဇ္ဇဏ္ဍကောသံ ပဒါလေတွာ အဘိညာပက္ခေ ပပ္ဖောဋေတွာ သောတ္ထိနာ သကလဗုဒ္ဓဂုဏသစ္ဆိကတကာလော ဝေဒိတဗ္ဗော။

အဟဉှိ, ဗြာဟ္မဏ, ဇေဋ္ဌော သေဋ္ဌော လောကဿာတိ, ဗြာဟ္မဏ, ယထာ တေသံ ကုက္ကုဋပေါတကာနံ ပဌမတရံ အဏ္ဍကောသံ ပဒါလေတွာ အဘိနိဗ္ဗတ္တော ကုက္ကုဋပေါတကော ဇေဋ္ဌော ဟောတိ, ဧဝံ အဝိဇ္ဇာဂတာယ ပ

ဇာယ တံ အဝိဇ္ဇက္ခကြောသံ ပအာလေတွ်တ ပဌမတရံ အရိယာယ ဇာတိယာ ဇာတတ္တာ အပာဥ္ပ်ဟိ ဇေဒ္ဓော ဝုဒ္ဓတမော တိ သဒ္ဒွ် ဂတော, သဗ္ဗဂုဏေဟိ ပန အပ္ပဋိသမတ္တာ သေဒ္ဓောတိ။

ဧဝံ ဘဂဝတ အတ္တနော အနုတ္တရံ ဇေဋ္ဌသေဋ္ဌဘာဝံ ဗျာဟ္မဏဿ ပကာသေတွ်တ ဣဒါနိ ယာယ ပဋိပဒါယ တံ အဓိဂတော, တံ ပဋိပဒံ ပုဗ္ဗဘာဂတော ပဘုတိ ဒဿေတုံ **အာရဒ္ဓံ ခေါ ပန မေ, ဗျာဟ္မဏ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အာရဒ္ဓံ ခေါ ပန မေ, ဗျာဟ္မဏ, ဝီရိယံ အဟောသီ**တိ, ဗျာဟ္မဏ, န မယာ အယံ အနုတ္တရော ဇေဋ္ဌသေဋ္ဌဘာဝေါ ကုသီတေန မုဋ္ဌဿတိနာ သာရဒ္ဓကာယေန ဝိက္ခိတ္တစိတ္တေန အဓိဂတော, အပိစ ခေါ တဒဓိဂမာယ အာရဒ္ဓံ ခေါ ပန မေ ဝီရိယံ အဟောသိ။ ဗောဓိမဏ္ဍေ နိသိန္နေန မယာ စတုသမ္မပ္ပဓာနဘေဒံ ဝီရိယံ အာရဒ္ဓံ အဟောသိ, ပဂ္ဂဟိတံ အသိထိလပ္ပဝတ္တိတံ။ အာရဒ္ဓတ္တာယေဝ စ မေ တံ **အသလ္လီနံ** အဟောသိ ။ န ကေဝလဉ္စ ဝီရိယမေဝ, သတိပိ မေ အာရမ္မဏာဘိမုခဘာဝေန **ဥပဋ္ဌိတာ** အဟောသိ, ဥပဋ္ဌိတတ္တာယေဝ စ **အသမ္မုဋ္ဌာ။ ပဿဒ္ဓော ကာယော အသာရဒ္ဓော** တိ ကာယစိတ္တပဿဒ္ဓိဝသေန ကာယောပိ မေ ပဿဒ္ဓော အဟောသိ။ တတ္ထ ယသ္မာ နာမကာယေ ပဿဒ္ဓေ ရူပကာယောပိ ပဿဒ္ဓောယေဝ ဟောတိ, တသ္မာ ''နာမကာယော ရူပကာယော''တိ အဝိသေသေတွ်တဝ ''ပဿဒ္ဓော ကာယော''တိ ဝုတ္တံ။ **အသာရဒ္ဓော** တိ သော စ ခေါ ပဿဒ္ဓတ္တာယေဝ အသာရဒ္ဓော, ဝိဂတဒရထောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ ။ **သမာဟိတံ စိတ္တံ ဧကဂ္ဂ** န္တိ စိတ္တမ္ပိ မေ သမ္မာ အာဟိတံ သုဋ္ဌု ဌပိတံ အပ္ပိတံ ဝိယ အဟောသိ, သမာဟိတတ္တာ ဧဝ စ ဧကဂ္ဂံ အစလံ နိပ္ဖန္ဒန္တိ။ ဧတ္တာဝတာ ဈာနဿ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါ ကထိတာ ဟောတိ။

ဣဒါနိ ဣမာယ ပဋိပဒါယ အဓိဂတံ ပဌမဇ္ဈာနံ အာဒိံ ကတွ်တ ဝိဇ္ဇာတ္တယပရိယောသာနံ ဝိသေသံ ဒဿေန္တော **သော ခေါ အဟ**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ယံ ယာဝ ဝိနိစ္ဆယနယေန ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, တံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၆၉) ဝုတ္တမေဝ။

အယံ ခေါ မေ, ဗျာဟ္မဏ တိအာဒီသု ပန **ဝိဇ္ဇာ**တိ ဝိဒိတကရဏဋ္ဌေန ဝိဇ္ဇာ။ ကိံ ဝိဒိတံ ကရောတိ ? ပုဗ္ဗေနိဝါသံ။ **အဝိဇ္ဇာ**တိ တဿေဝ ပုဗ္ဗေနိဝါသဿ အဝိဒိတကရဏဋ္ဌေန တပ္ပဋိစ္ဆာဒကမောဟော။ **တမော**တိ သွေဝ မောဟော တပ္ပဋိစ္ဆာဒကဋ္ဌေန တမော နာမ။ **အာလောကော**တိ သာ ဧဝ ဝိဇ္ဇာ ဩဘာသကရဏဋ္ဌေန အာလောကောတိ။ ဧတ္ထ စ ဝိဇ္ဇာ အဓိဂတာတိ အတ္ထော, သေသံ ပသံသာဝစနံ။ ယောဇနာ ပနေတ္ထ – အယံ ခေါ မေ ဝိဇ္ဇာ အဓိဂတာ, တဿ မေ အဓိဂတဝိဇ္ဇဿ အဝိဇ္ဇာ ဝိဟတာ, ဝိနဋ္ဌာတိ အတ္ထော။ ကသ္မာ? ယသ္မာ ဝိဇ္ဇာ ဥပ္ပန္နာ။ ဧသ နယော ဣတရသ္မိမ္ပိ ပဒဒွယေ။ **ယထာ တ**န္တိ ဧတ္ထ **တ**န္တိ နိပါတမတ္တံ။ သတိယာ အဝိပ္ပဝါသေန အပ္ပမတ္တဿ ဝီရိယာတာပေန အာတာပိနော ကာယေ စ ဇီဝိတေ စ အနပေက္ခတာယ ပဟိတတ္တဿ ပေသိတတ္တဿာတိ အတ္ထော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယထာ အပ္ပမတ္တဿ အာတာပိနော ပဟိတတ္တဿ ဝိဟရတော အဝိဇ္ဇာ ဝိဟညေယ္ယ, ဝိဇ္ဇာ ဥပ္ပဇ္ဇေယ္ယ, တမော ဝိဟညေယ္ယ, အာလောကော ဥပ္ပဇ္ဇေယ္ယ, ဧဝမေဝ မမ အဝိဇ္ဇာ ဝိဟတာ, ဝိဇ္ဇာ ဥပ္ပန္နာ, တမော ဝိဟတော, အာလောကော ဥပ္ပန္နော။ ဧတဿ မေ ပဓာနာနုယောဂဿ အနုရူပမေဝ ဖလံ လဒ္ဓန္တိ။

အယံ ခေါ မေ, ဗျာဟ္မဏ, ပဌမာ အဘိနိဗ္ဘိဒါ အဟောသိ ကုက္ကုဋစ္ဆာပကဿေဝ အဏ္ဍကောသမှာ တိ အယံ ခေါ မမ, ဗျာဟ္မဏ, ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏမုခတုဏ္ဍကေန ပုဗ္ဗေ နိဝုတ္ထခန္ဓပ္ပဋိစ္ဆာဒကံ အဝိဇ္ဇဏ္ဍကောသံ ပဒါလေတွ်တ ပဌမာ အဘိနိဗ္ဘိဒါ ပဌမာ နိက္ခန္တိ ပဌမာ အရိယာဇာတိ အဟောသိ ကုက္ကုဋစ္ဆာပကဿေဝ မုခတုဏ္ဍကေန ဝါ ပါဒနခသိခာယ ဝါ အဏ္ဍကောသံ ပဒါလေတွ်တ တမှာ အဏ္ဍကောသမှာ အဘိနိဗ္ဘိဒါ နိက္ခန္တိ ကုက္ကုဋနိကာယေ ပစ္စာဇာတီတိ။ အယံ တာဝ ပုဗ္ဗေနိဝါသကထာယံ နယော။

စုတူပပာတကထာယ ပန **ဝိဇ္ဇာ**တိ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏဝိဇ္ဇာ။ **အဝိဇ္ဇာ**တိ စုတူပပာတပ္ပဋိစ္ဆာဒိကာ အဝိဇ္ဇာ။ ယထာ ပန ပုဗ္ဗေနိဝါသကထာယံ ''ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏမုခတုဏ္ဍကေန ပုဗ္ဗေ နိဝုတ္ထက္ခန္ဓပ္ပဋိစ္ဆာဒကံ အဝိဇ္ဇဏ္ဍကောသံ ပဒါလေတွ်တ''တိ ဝုတ္တံ, ဧဝမိဓ ''စုတူပပာတဉာဏမုခတုဏ္ဍကေန စုတူပပာတပ္ပဋိစ္ဆာဒကံ အဝိဇ္ဇဏ္ဍကောသံ ပဒါလေတွ်တ''တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။

ယံ ပနေတံ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏပရိဂ္ဂဟိတံ အာသဝက္ခယဉာဏာဓိဂမံ ဗျာဟ္မဏဿ ဒဿေန္တော **အယံ ခေါ မေ, ဗျာဟ္မဏ, တတိယာ ဝိဇ္ဇာ**တိအာဒိမာဟ, တတ္ထ **ဝိဇ္ဇာ**တိ အရဟတ္တမဂ္ဂဝိဇ္ဇာ။ **အဝိဇ္ဇာ**တိ စတုသစ္စပ္ပဋိစ္ဆာဒိ

ကာ အဝိဇ္ဇာ။ **အယံ ခေါ မေ, ဗြာဟ္မဏ, တတိယာ အဘိနိဗ္ဘိဒါ အဟောသိ** တိ ဧတ္ထ အယံ ခေါ မမ, ဗြာဟ္မဏ, အာသဝါနံ ခယဉာဏမုခတုဏ္ဍကေန စတုသစ္စပဋိစ္ဆာဒကံ အဝိဇ္ဇဏ္ဍကောသံ ပဒါလေတွာ တတိယာ အဘိနိဗ္ဘိဒါ တတိယာ နိက္ခန္တိ တတိယာ အရိယဇာတိ အဟောသိ ကုက္ကုဋစ္ဆာပကဿေဝ မုခတုဏ္ဍကေန ဝါ ပါဒနခသိခါယ ဝါ အဏ္ဍကောသံ ပဒါလေတွာ တမှာ အဏ္ဍကောသမှာ အဘိနိဗ္ဘိဒါ နိက္ခန္တိ ကုက္ကုဋနိကာယေ ပစ္စာဇာတီတိ။

ဧတ္တာဝတာ ကိံ ဒဿေသီတိ? သော ဟိ, ဗြာဟ္မဏ, ကုက္ကုဋစ္ဆာပကော အဏ္ဍကောသံ ပဒါလေတွာ တတော နိက္ခမန္တော သကိမေဝ ဇာယတိ, အဟံ ပန ပုဗ္ဗေနိဝုတ္ထက္ခန္ဓပဋိစ္ဆာဒကံ အဝိဇ္ဇဏ္ဍကောသံ ဘိန္ဒိတွာ ပဌမံ တာဝ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏဝိဇ္ဇာယ ဇာတော။ တတော သတ္တာနံ စုတိပဋိသန္ဓိပဋိစ္ဆာဒကံ အဝိဇ္ဇဏ္ဍကောသံ ပဒါလေတွာ ဒုတိယံ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏဝိဇ္ဇာယ ဇာတော, ပုန စတုသစ္စပဋိစ္ဆာဒကံ အဝိဇ္ဇဏ္ဍကောသံ ပဒါလေတွာ တတိယံ အာသဝါနံ ခယဉာဏဝိဇ္ဇာယ ဇာတော။ ဧဝံ တီဟိ ဝိဇ္ဇာဟိ တိက္ခတ္တုံ ဇာတောမှိ။ သာ စ မေ ဇာတိ အရိယာ သုပရိသုဒ္ဓါတိ ဣဒံ ဒဿေတိ။ ဧဝံဒဿေန္တော စ ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏေန အတီတံသဉာဏံ, ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတံသဉာဏံ, အာသဝက္ခယေန သကလလောကိယလောကုတ္တရဂုဏန္တိ ဧဝံ တီဟိ ဝိဇ္ဇာဟိ သဗ္ဗေပိ သဗ္ဗညုဂုဏေ ပကာသေတွာ အတ္တနော အရိယာယ ဇာတိယာ ဇေဋ္ဌသေဋ္ဌဘာဝံ ဗြာဟ္မဏဿ ဒဿေသိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ ဝေရဉ္ဇော ဗြာဟ္မဏော တိ ဧဝံ ဘဂဝတာ လောကာနုကမ္ပကေန ဗြာဟ္မဏံ အနုကမ္ပမာနေန နိဂူဟိတဗ္ဗေပိ အတ္တနော အရိယာယ ဇာတိယာ ဇေဋ္ဌသေဋ္ဌဘာဝေ ဝိဇ္ဇာတ္တယပကာသိကာယ ဓမ္မဒေသနာယ ဝုတ္တေ ပီတိဝိပ္ဖာရပရိပုဏ္ဏဂတ္တစိတ္တော ဝေရဉ္ဇော ဗြာဟ္မဏော တံ ဘဂဝတော အရိယာယ ဇာတိယာ ဇေဋ္ဌသေဋ္ဌဘာဝံ ဝိဒိတွာ ''ဤဒိသံ နာမာဟံ သဗ္ဗလောကဇေဋ္ဌံ သဗ္ဗဂုဏသမန္နာဂတံ သဗ္ဗညုံ 'အညေသံ အဘိဝါဒနာဒိကမ္မံ န ကရောတီ'တိ အဝစံ, ဓိရတ္ထု ဝတ, ဘော, အညာဏ''န္တိ အတ္တာနံ ဂရဟိတွာ ''အယံ အခိ လောကေ အရိယာယ ဇာတိယာ ပုရေဇာတဋ္ဌေန ဇေဋ္ဌော, သဗ္ဗဂုဏေဟိ အပ္ပဋိသမဋ္ဌေန သေဋ္ဌော''တိ နိဋ္ဌံ ဂန္တွာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – **ဇေဋ္ဌော ဘဝံ ဂေါတမော သေဋ္ဌော ဘဝံ ဂေါတမော**တိ။ ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ ပုန တံ ဘဂဝတော ဓမ္မဒေသနံ အဗ္ဘနုမောဒမာနော **အဘိက္ကန္တံ ဘော ဂေါတမာ**တိအာဒိမာဟ။ တံ ဝုတ္တတ္ထမေဝါတိ။

၂. သီဟသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂. ဒုတိယေ **အဘိညာတာ**တိ ဉာတာ ပညာတာ ပါကဋာ။ **သန္ထာဂါရေ** တိ မဟာဇနဿ ဝိဿမနတ္ထာယ ကတေ အာဂါရေ။ သာ ကိရ သန္ထာဂါရသာလာ နဂရမဇ္ဈေ အဟောသိ, စတူသု ဌာနေသု ဌိတာနံ ပညာယတိ, စတူဟိ ဒိသာဟိ အာဂတမနုဿာ ပဌမံ တတ္ထ ဝိဿမိတွာ ပစ္ဆာ အတ္တနော အတ္တနော ဖာသုကဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆန္တိ။ ရာဇကုလာနံ ရဇ္ဇ ကိစ္စသန္ထရဏတ္ထာယ ကတံ အာဂါရန္တိပိ ဝဒန္တိယေဝ။ တတ္ထ ဟိ နိသီဒိတွာ လိစ္ဆဝိရာဇာနော ရဇ္ဇကိစ္စံ သန္ထ ရန္တိ ကရောန္တိ ဝိစာရေန္တိ။ **သန္နိသိန္နာ** တိ ဧတေသံ နိသီဒနတ္ထညေဝ ပညတ္တေသု မဟာရဟာဝရပစ္စတ္ထရဏေသု သမုဿိတသေတစ္ဆတ္တေသု အာသနေသု သန္နိသိန္နာ။ **အနေကပရိယာယေန ဗုဒ္ဓဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသန္တီ** တိ ရာဇကုလေ ကိစ္စဉ္စေဝ လောကတ္ထစရိယဉ္စ ဝိစာရေတွာ အနေကေဟိ ကာရဏေဟိ ဗုဒ္ဓဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသန္တိ ကထေန္တိ ဒီပေန္တိ။ ပဏ္ဍိတာ ဟိ တေ ရာဇာနော သဒ္ဓါ ပသန္နာ သောတာပန္နာပိ သကဒာဂါမိနောပိ အနာဂါမိနောပိ အရိယသာဝကာ, တေ သဗ္ဗေပိ လောကိယဇဋ္ဋံ ဆိန္ဒိတွာ ဗုဒ္ဓါဒီနံ တိဏ္ဏံ ရတနာနံ ဝဏ္ဏံ ဘာသန္တိ။ တတ္ထ တိဝိဓော ဗုဒ္ဓဝဏ္ဏော နာမ စရိယဝဏ္ဏော, သရီရဝဏ္ဏော, ဂုဏဝဏ္ဏောတိ။ တတ္ရိမေ ရာဇာနော စရိယာယ ဝဏ္ဏံ အာရဘိံသု – ''ဒုက္ကရံ ဝတ ကတံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ကပ္ပသတသဟဿာဓိကာနိ စတ္တာရိ အသင်္ချေယျာနိ ဒသ ပါရမိယော, ဒသ ဥပပါရမိယော, ဒသ ပရမတ္ထပါရမိယောတိ သမတ္တိံသ ပါရမိယော ပူရေန္တေန, ဉာတတ္ထစရိယံ, လောကတ္ထစရိယံ, ဗုဒ္ဓစရိယံ မတ္ထကံ ပါပေတွာ ပဉ္စ မဟာပရိစ္စာဂေ ပရိစ္စဇန္တေနာ''တိ အမုဉ္စန္တေဟိ ဇာတကသတေဟိ ဗုဒ္ဓဝဏ္ဏံ ကထေန္တာ တုသိတဘဝနံ ပါပေတွာ ဌပယိံသု။

ဓမ္မဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသန္တာ ပန ''ဧတေန ဘဂဝတာ ဓမ္မော ဒေသိတော, နိကာယတော ပဉ္စ နိကာယာ, ပိဋကတော တီဏိ ပိဋကာနိ, အင်္ဂတော နဝ အင်္ဂါနိ, ခန္ဓတော စတုရာသီတိဓမ္မက္ခန္ဓသဟဿာနီ''တိ ကောဋ္ဌာသဝသေန ဓမ္မဂုဏံ ကထယိံသု။

သဋ္ဌသ္သ ဝဏ္ဏံ ဘာသန္တာ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတ္ဝာ "ပဋ္ဌိလဒ္ဓသဒ္ဓာ ကုလပုတ္တာ ဘောဂက္ခန္ဓဉ္စေဝ ဉာတိပရိဝဋ္ဋဉ္စ ပဟာယ သေတစ္ဆတ္တံ ဩပရဇ္ဇ သေနာပတိသေဋ္ဌိဘဏ္ဍာဂါရိကဌာနန္တရာဒီနိ အဂဏေတ္ဝာ နိက္ခမ္မ သတ္ထု ဝရသာသနေ ပဗ္ဗဇန္တိ။ သေတစ္ဆတ္တံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတာနံ ဘဒ္ဒိယရာဇမဟာကပ္ပိနပုက္ကုသာတိ အာဒီနံ ရာဇပဗ္ဗဇိတာနံယေဝ ဗုဒ္ဓကာလေ အသီတိသဟဿာနိ အဟေသုံ။ အနေကကောဋိသတံ ဓနံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတာနံ ပန ယသကုလပုတ္တသောဏသေဋ္ဌိပုတ္တရဋ္ဌပာလကုလပုတ္တာဒီနံ ပရိစ္ဆေဒော နတ္ထိ။ ဧဝရူပာ စ ဧဝရူပာ စ ကုလပုတ္တာ သတ္ထု သာသနေ ပဗ္ဗဇန္တိ"တိ ပဗ္ဗဇ္ဇာသဒ္ဓေပဝသေန သဋ္ဌဂုဏေ ကထယိံသု။

သီဟော သေနာပတီတိ ဧဝံနာမကော သေနာယ အဓိပတိ။ ဝေသာလိယဥ္ဟိ သတ္တ သဟဿာနိ သတ္တ သတာနိ သတ္တ စ ရာဇာနော။ တေ သဗ္ဗေပိ သန္နိပတိတ္ဝာ သဗ္ဗေသံ မနံ ဂဟေတ္ဝာ "ရဇ္ဇံ ဝိစာရေတုံ သမတ္ထံ ဧကံ ဝိစိနထာ"တိ ဝိစိနန္တာ သီဟံ ရာဇကုမာရံ ဒိသွာ "အယံ သက္ခိဿတီ"တိ သန္နိဋ္ဌာနံ ကတွာ တဿ ရတ္တမဏိဝဏ္ဏံ ကမ္ဗလပရိယောနဒ္ဓံ သေနာပတိစ္ဆတ္တံ အဒံသု။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – "သီဟော သေနာပတီ"တိ။ **နိဂဏ္ဌသာဝကော** တိ နိဂဏ္ဌဿ နာဋ္ဌပုတ္တဿ ပစ္စယအယကော ဥပဋ္ဌာကော။ ဇမ္ဗုဒီပတလသ္မိဥ္ဟိ တယော ဇနာ နိဂဏ္ဌာနံ အဂ္ဂုပဋ္ဌာကာ – နာဋ္ဌန္ဒာယံ, ဥပာလိ ဂဟပတိ, ကပိလပုရေ ဝပ္ပော သက္ကော, ဝေသာလိယံ အယံ သီဟော သေနာပတီတိ။ **နိသိန္နော ဟောတီ**တိ သေသရာဇူနံ ပရိသာယ အန္တရန္တရေ အာသနာနိ ပညာပယိံသု, သီဟဿ ပန မဇ္ဈေ ဌာနေတိ တသ္မိံ ပညတ္တေ မဟာရဟေ ရာဇာသနေ နိသိန္နော ဟောတိ။ **နိဿံသယ** န္တိ နိဗ္ဗိစိကိစ္ဆံ အဒ္ဓာ ဧကံသေန, န ဟေတေ ယဿ တ တဿ တ အပ္ပေသက္ခဿ ဧဝံ အနေကသတေဟိ ကာရဏေဟိ ဝဏ္ဏံ ဘာသန္တိ။

ယေန နိဂဏ္ဌော နာဋ္ဌပုတ္တော တေနုပသင်္ကမိ တိ နိဂဏ္ဌော ကိရ နာဋ္ဌပုတ္တော "သစာယံ သီဟော ကဿစိဒေဝ သမဏဿ ဂောတမဿ ဝဏ္ဏံ ကထေန္တဿ သုတ္ဝာ သမဏံ ဂေါတမံ ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမိဿတိ, မယှံ ပရိဟာနိ ဘဝိဿတီ"တိ စိန္တေတ္ဝာ ပဌမတရံယေဝ သီဟံ သေနာပတိံ ဧတဒဝေစ – "သေနာပတိ ဣမသ္မိံ လောကေ 'အဟံ ဗုဒ္ဓော အဟံ ဗုဒ္ဓော'တိ ဗဟူ ဝိစရန္တိ။ သစေ တွံ ကဿစိ ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမိတုကာမော အဟောသိ, မံ ပုစ္ဆေယျာသိ။ အဟံ တေ ယုတ္တဋ္ဌာနံ ပေသေဿာမိ, အယုတ္တဋ္ဌာနတော နိဝါရေဿာမီ"တိ။ သော တံ ကထံ အနုဿရိတ္ဝာ "သစေ မံ ပေသေဿတိ, ဂမိဿာမိ။ နော စေ, န ဂမိဿာမီ"တိ စိန္တေတ္ဝာ ယေန နိဂဏ္ဌော နာဋ္ဌပုတ္တော, တေနုပသင်္ကမိ။

အထဿ ဝစနံ သုတ္ဝာ နိဂဏ္ဌော မဟာပဗ္ဗတေန ဝိယ ဗလဝသောကေန ဩတ္ထဋော "ယတ္ထ အနိဿာဟံ ဂမနံ န ဣစ္ဆာမိ, တတ္ထေဝ ဂန္တုကာမော ဇာတော, ဟတောဟမသ္မိ"တိ အနတ္တမနော ဟုတ္ဝာ "ပဋ္ဌိဗာဟနုဟာယမဿ ကရိဿာမီ"တိ စိန္တေတ္ဝာ **ကိံ ပန တွံ**န္တိအာဒိမာဟ။ ဧဝံ ဝဒန္တော ဝိစရန္တံ ကေဏံ ဒဏ္ဍေန ပဟရန္တော ဝိယ ဇလမာနံ ပဒီပံ နိဗ္ဗာပေန္တော ဝိယ ဘတ္တဘရိတံ ပတ္တံ နိက္ကုဇ္ဇန္တော ဝိယ စ သီဟဿ ဥပ္ပန္နပီတိံ ဝိနာသေသိ။ **ဂမိယာဘိသင်္ခါရော**တိ ဟတ္ထိယာနာဒီနံ ယောဇာပနဂန္ဓမာလာဒိဂ္ဂဟဏဝသေန ပဝတ္တော ပယောဂေါ။ **သော ပဋ္ဌိပ္ပသ္သမ္ဘီ**တိ သော ဝူပသန္တော။

ဒုတိယမ္ပိ ခော တိ ဒုတိယတရမ္ပိ။ ဣမသ္မိဥ္စ တရေ ဗုဒ္ဓဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသန္တာ တုသိတဘဝနတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ မဟာဗောဓိပလ္လင်္ကာ ဒသဗလဿ ဟေဋ္ဌာ ဟဒတလေဟိ ဥပရိ ကေသဂ္ဂေဟိ ပရိစ္ဆိန္ဒိတ္ဝာ ဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏအသီတိအနုဗျဉ္ဇနဗျာမပ္ပဘာနံ ဝသေန သရီရဝဏ္ဏံ ကထယိံသု။ ဓမ္မဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသန္တာ "ဧကပဒေပိ ဧကဗျဉ္ဇနေပိ အဝခလိတံ နာမ နတ္ထိ"တိ သုကထိတဝသေနေဝ ဓမ္မဂုဏံ ကထယိံသု။ သဋ္ဌဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသန္တာ "ဧဝရူပံ ယသသိရိဝိဘဝံ ပဟာယ သတ္ထု သာသနေ ပဗ္ဗဇိတာ န ကောသဇ္ဇပကတိကာ ဟောန္တိ, တေရသသု ပန ဓုတင်္ဂဂုဏေသု ပရိပူရကာရိနော ဟုတ္ဝာ သတ္တသု အနုပဿနာသု ကမ္မံ ကရောန္တိ, အဋ္ဌတိံသာရမ္မဏဝိဘတ္တိယော ဝဠဉ္ဇေန္တီ"တိ ပဋ္ဌိပအာဝသေန သဋ္ဌဂုဏေ ကထယိံသု။

တတိယတရေ ပန ဗုဒ္ဓဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသမာနာ "ဣတိပိ သော ဘဂဝ"တိ သုတ္တန္တပရိယာယေနေဝ ဗုဒ္ဓဂုဏေ ကထယိံသု, "သွာက္ခာတော ဘဂဝတာ ဓမ္မော"တိအာဒိနာ သုတ္တန္တပရိယာယေနေဝ ဓမ္မဂုဏေ, "သုပ္ပဋ္ဌိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသင်္ဃော"တိအာဒိနာ သုတ္တန္တပရိယာယေနေဝ သဋ္ဌဂုဏေ စ ကထယိံသု။ တတော သီဟော စိန္တေသိ – "ဣမေသဉ္စ လိစ္ဆဝိရာဇကုမာရာနံ တတိယဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဗုဒ္ဓဓမ္မသဋ္ဌဂုဏေ ကထေန္တာနံ မုခံ နပ္ပဟောတိ, အ

ဒ္ဓာ အနောမဂုဏေန သမန္နာဂတာ သော ဘဂဝါ, ဣမံ ဒါနိ ဥပ္ပန္နံ ပီတိံ အဝိဇဟိတွာဝ အဟံ အဇ္ဇ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ပဿိဿာမီ”တိ။ အထဿ “ကိံ ဟိ မေ ကရိဿန္တိ နိဂဏ္ဌာ”တိ ဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ။ တတ္ထ **ကိံ ဟိ မေ ကရိဿန္တီ**တိ ကိံ နာမ မယှံ နိဂဏ္ဌာ ကရိဿန္တိ။ **အပလောကိတာ ဝါ အနပလောကိတာ ဝါ**တိ အာပုစ္ဆိတာ ဝါ အနာပုစ္ဆိတာ ဝါ။ န ဟိ မေ တေ အာပုစ္ဆိတာ ယာနဝါဟနသမ္ပတ္တိံ, န စ ဣဿရိယဝိသေသံ ဒဿန္တိ, နာပိ အနာပုစ္ဆိတာ ဟရိဿန္တိ, အဖလံ ဧတေသံ အာပုစ္ဆနန္တိ အဓိပ္ပာယော။

ဝေသာလိယာ နိယျာသီ တိ ယထာ ဟိ ဂိမှကာလေ ဒေဝေ ဝုဋ္ဌေ ဥဒကံ သန္ဒမာနံ နဒိံ ဩတရိတွာ ထောကမေဝ ဂန္တွာ တိဋ္ဌတိ နပ္ပဝတ္တတိ, ဧဝံ သီဟဿ ပဌမဒိဝသေ “ဒသဗလံ ပဿိဿာမီ”တိ ဥပ္ပန္နာယ ပီတိယာ နိဂဏ္ဌေန ပဋိဗာဟိတကာလော။ ယထာပိ ဒုတိယဒိဝသေ ဒေဝေ ဝုဋ္ဌေ ဥဒကံ သန္ဒမာနံ နဒိံ ဩတရိတွာ ထောကံ ဂန္တွာ ဝါလိကာပုဉ္ဇံ ပဟရိတွာ အပ္ပဝတ္တံ ဟောတိ, ဧဝံ သီဟဿ ဒုတိယဒိဝသေ “ဒသဗလံ ပဿိဿာမီ”တိ ဥပ္ပန္နာယ ပီတိယာ နိဂဏ္ဌေန ပဋိဗာဟိတကာလော။ ယထာ တတိယဒိဝသေ ဒေဝေ ဝုဋ္ဌေ ဥဒကံ သန္ဒမာနံ နဒိံ ဩတရိတွာ ပုရာဏပဏ္ဏသုက္ခဒဏ္ဍကဋ္ဌကစဝရာဒီနိ ပရိကဍ္ဎန္တံ ဝါလိကာပုဉ္ဇံ ဘိန္ဒိတွာ သမုဒ္ဒနိန္နမေဝ ဟောတိ, ဧဝံ သီဟော တတိယဒိဝသေ တိဏ္ဏံ ဝတ္ထူနံ ဂုဏကထံ သုတွာ ဥပ္ပန္နေ ပီတိပါမောဇ္ဇေ “အဖလာ နိဂဏ္ဌာ နိပ္ဖလာ နိဂဏ္ဌာ, ကိံ မေ ဣမေ ကရိဿန္တိ, ဂမိဿာမဟံ သတ္ထုသန္တိက”န္တိ မနံ အဘိနီဟရိတွာ ဝေသာလိယာ နိယျာသိ။ နိယျန္တော စ “စိရဿာဟံ ဒသဗလဿ သန္တိကံ ဂန္တုကာမော ဇာတော, န ခော ပန မေ ယုတ္တံ အညာတကဝေသေန ဂန္တု”န္တိ “ယေကေစိ ဒသဗလဿ သန္တိကံ ဂန္တုကာမာ, သဗ္ဗေ နိက္ခမန္တူ”တိ ဃောသနံ ကာရေတွာ ပဉ္စရထသတာနိ ယောဇာပေတွာ ဥတ္တမရထေ ဌိတော တေဟိ စေဝ ပဉ္စဟိ ရထသတေဟိ မဟတိယာ စ ပရိသာယ ပရိဝုတော ဂန္ဓပုပ္ဖစုဏ္ဏဝါသာဒီနိ ဂါဟာပေတွာ နိယျာသိ။ **ဒိဝါ ဒိဝဿာ** တိ ဒိဝသဿ စ ဒိဝါ, မဇ္ဈန္ဟိကေ အတိက္ကန္တမတ္တေ။

ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမီ တိ အာရာမံ ပဝိသန္တော ဒူရတောဝ အသီတိ-အနုဗျဉ္ဇန-ဗျာမပ္ပဘာ-ဒွတ္တိံသ-မဟာပုရိသလက္ခဏာနိ ဆဗ္ဗဏ္ဏဃနဗုဒ္ဓရသ္မိယော စ ဒိသွာ “ဧဝရူပံ နာမ ပုရိသံ ဧဝံ အာသန္နေ ဝသန္တံ ဧတ္တကံ ကာလံ နာဒ္ဒသံ, ဝဉ္စိတော ဝတမှိ, အလာဘာ ဝတ မေ”တိ စိန္တေတွာ မဟာနိဓိံ ဒိသွာ ဒလိဒ္ဒပုရိသော ဝိယ သဉ္ဇာတပီတိပါမောဇ္ဇော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ။ **ဓမ္မဿ စာနုဓမ္မံ ဗျာကရောန္တီ** တိ ဘောတာ ဂေါတမေန ဝုတ္တကာရဏဿ အနုကာရဏံ ကထေန္တိ။ ကာရဏဝစနော ဟေတ္ထ ဓမ္မသဒ္ဒေါ “ဟေတုမှိ ဉာဏံ ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ”တိ အာဒီသု (ဝိဘ. ၇၂၀) ဝိယ။ ကာရဏန္တိ စေတ္ထ တထာပဝတ္တဿ သဒ္ဒဿ အတ္ထော အဓိပ္ပေတော တဿ ပဝတ္တိဟေတုဘာဝတော။ အတ္ထပ္ပယုတ္တော ဟိ သဒ္ဒပ္ပယောဂေါ။ အနုကာရဏန္တိ ဧသော ဧဝ ပရေဟိ တထာ ဝုစ္စမာနော။ **သဟဓမ္မိကော ဝါဒါနုဝါဒေါတိ** ။ ပရေဟိ ဝုတ္တကာရဏေဟိ သကာရဏော ဟုတွာ တုမှာကံ ဝါဒေါ ဝါ တတော ပရံ တဿ အနုဝါဒေါ ဝါ ကောစိ အပ္ပမတ္တကောပိ ဝိညူဟိ ဂရဟိတဗ္ဗံ ဌာနံ ကာရဏံ န အာဂစ္ဆတိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ကိံ သဗ္ဗာကာရေနပိ တဝ ဝါဒေ ဂါရယှံ ကာရဏံ နတ္ထီတိ။ **အနဗ္ဘက္ခာတုကာမာ** တိ န အဘူတေန ဝတ္တုကာမာ။ **အတ္ထိ သီဟပရိယာယော** တိအာဒီနံ အတ္ထော ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍေ အာဂတနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ပရမေန အဿာသေနာ**တိ စတုမဂ္ဂစတုဖလသင်္ခါတေန ဥတ္တမေန။ **အဿာသာယ ဓမ္မံ ဒေသေမီ** တိ အဿာသနတ္ထာယ သန္ထမ္ဘနတ္ထာယ ဓမ္မံ ဒေသေမိ။ ဣတိ ဘဂဝါ အဋ္ဌဟင်္ဂေဟိ သီဟဿ သေနာပတိဿ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။

အနုဝိစ္စကာရ န္တိ အနုဝိဒိတွာ စိန္တေတွာ တုလယိတွာ ကတ္တဗ္ဗံ ကရောဟီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **သာဓု ဟောတီ**တိ သုန္ဒရော ဟောတိ။ တုမှာဒိသသ္မိဉှိ မံ ဒိသွာ မံ သရဏံ ဂစ္ဆန္တေ နိဂဏ္ဌံ ဒိသွာ နိဂဏ္ဌံ သရဏံ ဂစ္ဆန္တေ “ကိံ အယံ သီဟော ဒိဋ္ဌဒိဋ္ဌမေဝ သရဏံ ဂစ္ဆတီ”တိ ဂရဟာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တသ္မာ အနုဝိစ္စကာရော တုမှာဒိသာနံ သာဓူတိ ဒဿေတိ။ **ပဋာကံ ပရိဟရေယျုံ** န္တိ တေ ကိရ ဧဝရူပံ သာဝကံ လဘိတွာ “အသုကော နာမ ရာဇာ ဝါ ရာဇမဟာမတ္တော ဝါ သေဋ္ဌိ ဝါ အမှာကံ သရဏံ ဂတော သာဝကော ဇာတော”တိ ပဋာကံ ဥက္ခိပိတွာ နဂရေ ဃောသေန္တာ အာဟိဏ္ဍန္တိ။ ကသ္မာ? ဧဝံ နော မဟန္တဘာဝေါ အာဝိဘဝိဿတီတိ စ။ သစေ ပနဿ “ကိမဟံ ဧတေသံ သရဏံ ဂတော”တိ ဝိပ္ပဋိသာရော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ, တမ္ပိ သော “ဧတေသံ မေ သရဏဂတဘာဝံ ဗဟူ ဇာနန္တိ, ဒုက္ခံ ဣဒါနိ ပဋိနိဝတ္တိတု”န္တိ ဝိနောဒေတွာ န ပဋိက္ကမိဿတီတိ စ။ တေနာဟ – “ပဋာကံ ပရိဟရေယျု”န္တိ။ **ဩပါနဘူတ**န္တိ ပဋိယတ္တဥဒပါနော ဝိယ ဌိတံ။ **ကုလ**န္တိ တဝ နိဝေသနံ။ **ဒါတဗ္ဗံ မညေယျာသီ** တိ ပုဗ္ဗေ ဒသပိ ဝီသတိပိ သဋ္ဌိပိ ဇနေ အာဂတေ ဒိသွာ နတ္ထီတိ အဝတွာ ဒေသိ, ဣဒါနိ မံ သရဏံ ဂတကာရဏမတ္တေနေဝ မာ ဣမေသံ ဒေယျဓမ္မံ ဥပစ္ဆိန္ဒိ။ သမ္ပတ္တာနဉှိ ဒါတဗ္ဗမေဝါတိ ဩဝဒိ။ **သုတံ မေတံ, ဘန္တေ** တိ ကုတော သုတန္တိ? နိဂဏ္ဌာနံ သန္တိ

ကာ။ တေ ကိရ ကုလဃရေသု ဧဝံ ပကာသေန္တိ ''မယံ ယဿ ကဿစိ သမ္ပတ္တဿ အတဗ္ဗန္တိ ဝဒာမ, သမဏော ပန ဂေါတမော 'မယှံပေဝ အန္နံ အတဗ္ဗံ နာညေသံ, မယှံပေဝ သာဝကာနံ အန္နံ အတဗ္ဗံ, နာညေသံ သာဝကာနံ, မယှံပေဝ ဒိန္နံ အန္နံ မဟပ္ဖလံ, နာညေသံ, မယှံပေဝ သာဝကာနံ ဒိန္နံ မဟပ္ဖလံ, နာညေသ'န္တိ ဧဝံ ဝဒတီ''တိ။ တံ သန္ဓာယ အယံ ''သုတံ မေတ''န္တိ အာဟ။

အနုပုဗ္ဗိံ ကထ န္တိ အနာနန္တရံ သီလံ, သီလာနန္တရံ သဂ္ဂံ, သဂ္ဂနန္တရံ မဂ္ဂန္တိ ဧဝံ အနုပဋိပာဋိကထံ။ တတ္ထ **အနကထ**န္တိ ဣဒံ အန္နံ နာမ သုခာနံ နိဒါနံ, သမ္ပတ္တီနံ မူလံ, ဘောဂာနံ ပတိဋ္ဌာ, ဝိသမဂတဿ တာဏံ လေဏံ ဂတိ ပရာယဏံ, ဣဓလောကပရလောကေသု အနသဒိသော အဝဿယော ပတိဋ္ဌာ အာရမ္မဏံ တာဏံ လေဏံ ဂတိ ပရာယဏံ နတ္ထိ။ ဣဒဉှိ အဝဿယဋ္ဌေန ရတနမယသီဟာသနသဒိသံ, ပတိဋ္ဌာနဋ္ဌေန မဟာပထဝီသဒိသံ, အာရမ္မဏဋ္ဌေန အာလမ္ဗနရဇ္ဇုသဒိသံ။ ဣဒဉှိ ဒုက္ခနိတ္ထရဏဋ္ဌေန နာဝါ, သမဿာသနဋ္ဌေန သင်္ဂါမသူရော, ဘယပရိတ္တာဏဋ္ဌေန သုသင်္ခတနဂရံ, မစ္ဆေရမလာဒီဟိ အနုပလိတ္တဋ္ဌေန ပဒုမံ, တေသံ နိဒဟနဋ္ဌေန အဂ္ဂိ, ဒုရာသဒဋ္ဌေန အာသိဝိသော, အသန္တာသနဋ္ဌေန သီဟော, ဗလဝန္တဋ္ဌေန ဟတ္ထီ, အဘိမင်္ဂလသမ္မတဋ္ဌေန သေတဝသဘော, ခေမန္တဘူမိသမ္ပာပနဋ္ဌေန ဝလာဟကော အဿရာဇာ။ အန္နံ နာမေတံ မယာ ဂတမဂ္ဂေါ, မယှေဝေသော ဝံသော, မယာ ဒသ ပာရမိယော ပူရေန္တေန ဝေလာမမဟာယညော, မဟာဂေါဝိန္ဒမဟာယညော, မဟာသုဒဿနမဟာယညော, ဝေဿန္တရမဟာယညောတိ, အနေကမဟာယညာ ပဝတ္တိတာ, သသဘူတေန ဇလိတအဂ္ဂိက္ခန္ဓေ အတ္တာနံ နိယျာဒေန္တေန သမ္ပတ္တယာစကာနံ စိတ္တံ ဂဟိတံ။ အနဉှိ လောကေ သက္ကသမ္ပတ္တိံ ဒေတိ မာရသမ္ပတ္တိံ ဗြဟ္မသမ္ပတ္တိံ, စက္ကဝတ္တိသမ္ပတ္တိံ, သာဝကပာရမီဉာဏံ, ပစ္စေကဗောဓိဉာဏံ, အဘိသမ္ဗောဓိဉာဏံ ဒေတီတိ ဧဝမာဒိအနုဂုဏပဋိသံယုတ္တံ ကထံ။

ယသ္မာ ပန အန္နံ ဒေန္တော သီလံ သမာဒာတုံ သက္ကောတိ, တသ္မာ တဒနန္တရံ သီလကထံ ကထေသိ။ **သီလကထ**န္တိ သီလံ နာမေတံ အဝဿယော ပတိဋ္ဌာ အာရမ္မဏံ တာဏံ လေဏံ ဂတိ ပရာယဏံ။ သီလံ နာမေတံ မမ ဝံသော, အဟံ သင်္ခပါလနာဂရာဇကာလေ ဘူရိဒတ္တနာဂရာဇကာလေ စမ္ပေယျနာဂရာဇကာလေ သီလဝရာဇကာလေ မာတုပေါသကဟတ္ထိရာဇကာလေ ဆဒ္ဒန္တဟတ္ထိရာဇကာလေတိ အနန္တေသု အတ္တဘာဝေသု သီလံ ပရိပူရေသိံ။ ဣဓလောကပရလောကသမ္ပတ္တီနဉှိ သီလသဒိသော အဝဿယော ပတိဋ္ဌာ အာရမ္မဏံ တာဏံ လေဏံ ဂတိ ပရာယဏံ နတ္ထိ, သီလာလင်္ကာရသဒိသော အလင်္ကာရော နတ္ထိ, သီလပုပ္ဖသဒိသံ ပုပ္ဖံ နတ္ထိ, သီလဂန္ဓသဒိသော ဂန္ဓော နတ္ထိ။ သီလာလင်္ကာရေန ဟိ အလင်္ကတံ သီလဂန္ဓာနုလိတ္တံ သဒေဝကောပိ လောကော ဩလောကေန္တော တိတ္တိံ န ဂစ္ဆတီတိ ဧဝမာဒိသီလဂုဏပဋိသံယုတ္တံ ကထံ။

''ဣဒံ ပန သီလံ နိဿာယ အယံ သဂ္ဂေါ လဗ္ဘတီ''တိ ဒဿေတုံ သီလာနန္တရံ သဂ္ဂကထံ ကထေသိ။ **သဂ္ဂကထ**န္တိ ''အယံ သဂ္ဂေါ နာမ ဣဋ္ဌော ကန္တော မနာပေါ, နိစ္စမေတ္ထ ကီဠာ, နိစ္စံ သမ္ပတ္တိယော လဗ္ဘန္တိ, စာတုမဟာရာဇိကာ ဒေဝတာ နဝုတိဝဿသတသဟဿာနိ ဒိဗ္ဗသုခံ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝန္တိ, တာဝတိံသာ တိဿော စ ဝဿကောဋိယော သဋ္ဌိ စ ဝဿသတသဟဿာနီ''တိ ဧဝမာဒိသဂ္ဂဂုဏပဋိသံယုတ္တံ ကထံ။ သဂ္ဂသမ္ပတ္တိံ ကထယန္တာနဉှိ ဗုဒ္ဓာနံ မုခံ နပ္ပဟောတိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ – ''အနေကပရိယာယေန ခွာဟံ, ဘိက္ခဝေ, သဂ္ဂကထံ ကထေယျ''န္တိအာဒိ (မ. နိ. ၃.၂၅၅)။

ဧဝံ သဂ္ဂကထာယ ပလောဘေတွာ ပန ဟတ္ထိံ အလင်္ကရိတွာ တဿ သောဏ္ဍံ ဆိန္ဒန္တော ဝိယ ''အယမ္ပိ သဂ္ဂေါ အနိစ္စော အဒ္ဓုဝေါ, န တတ္ထ ဆန္ဒရာဂေါ ကတ္တဗ္ဗော''တိ ဒဿနတ္ထံ ''အပ္ပဿာဒါ ကာမာ ဗဟုဒုက္ခာ ဗဟုပါယာသာ, အာဒီနဝေါ ဧတ္ထ ဘိယျော''တိအာဒိနာ (မ. နိ. ၁.၂၃၅-၂၃၆; ၂.၄၂) နယေန **ကာမာနံ အာဒီနဝံ ဩကာရံ သံကိလေသံ** ကထေသိ။ တတ္ထ **အာဒီနဝေါ**တိ ဒေါသော။ **ဩကာရော**တိ အဝကာရော လာမကဘာဝေါ။ **သံကိလေသော**တိ တေဟိ သတ္တာနံ သံသာရေ သံကိလိဿနံ။ ယထာဟ – ''သံကိလိဿန္တိ ဝတ, ဘော, သတ္တာ''တိ (မ. နိ. ၂.၃၅၁)။

ဧဝံ ကာမာဒီနဝေန တဇ္ဇေတွာ **နေက္ခမ္မေ အာနိသံသံ ပကာသေသိ။ ကလ္လစိတ္တ** န္တိ အရောဂစိတ္တံ။ **သာမုက္ကံသိကာ**တိ သာမံ ဥက္ကံသိကာ အတ္တနာယေဝ ဥဒ္ဓရိတွာ ဂဟိတာ, သယမ္ဘုဉာဏေန ဒိဋ္ဌာ အသာဓာရဏာ အညေ

သန္တိ အတ္ထော။ ကာ ပန သာတိ? အရိယသစ္စဒေသနာ။ တေနေတဟ – **ဒုက္ခံ သမုဒယံ နိရောဓံ မဂ္ဂ**န္တိ။ **ဝိရဇံ ဝီတမလ**န္တိ ရာဂရဇာဒီနံ အဘာဝတ ဝိရဇံ, ရာဂမလာဒီနံ ဝိဂတတ္တာ ဝီတမလံ။ **ဓမ္မစက္ခု**န္တိ ဣဓ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါ အဓိပ္ပေတော။ တဿ ဥပ္ပတ္တိအာကာရဒဿနတ္ထံ **ယံကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မ**န္တိ အာဟ။ တဉှိ နိရောဓံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ကိစ္စဝသေန ဧဝံ သဗ္ဗသင်္ခတံ ပဋိဝိဇ္ဈန္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဒိဋ္ဌော အရိယသစ္စဓမ္မော ဧတေနာတိ **ဒိဋ္ဌဓမ္မော**။ ဧသ နယော သေသေသုပိ။ တိဏ္ဏာ ဝိစိကိစ္ဆာ အနေနာတိ **တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆော**။ ဝိဂတာ ကထံကထာ အဿာတိ **ဝိဂတကထံကထော**။ ဝိသာရဇ္ဇံ ပတ္တောတိ **ဝေသာရဇ္ဇပ္ပတ္တော**။ ကတ္ထ? သတ္ထုသာသနေ။ နာဿ ပရော ပစ္စယော, န ပရံ သဒ္ဓာယ ဧတ္ထ ဝတ္တတီတိ **အပရပ္ပစ္စယော**။

ပဝတ္တမံသန္တိ ပကတိယာ ပဝတ္တံ ကပ္ပိယမံသံ မူလံ ဂဟေတွာ အန္တရာပဏေ ပရိယေသာဟီတိ အဓိပ္ပာယော။ **သမ္ဗဟုလာ နိဂဏ္ဌာ**တိ ပဉ္စသတမတ္တာ နိဂဏ္ဌာ။ **ထူလံ ပသု**န္တိ ထူလံ မဟာသရီရံ ဂေဏ္ဍကမဟိံသသူကရသင်္ခာတံ ပသုံ။ **ဥဒ္ဒိဿကတ**န္တိ အတ္တာနံ ဥဒ္ဒိသိတွာ ကတံ, မာရိတန္တိ အတ္ထော။ **ပဋိစ္စကမ္မ**န္တိ သွာယံ တံ မံသံ ပဋိစ္စ တံ ပါဏဝဓကမ္မံ ဖုသတိ။ တဉှိ အကုသလံ ဥပဖုံ အာယကဿ, ဥပဖုံ ပဋိဂ္ဂါဟကဿ ဟောတီတိ နေသံ လဒ္ဓိ။ အပရော နယော – **ပဋိစ္စကမ္မ**န္တိ အတ္တာနံ ပဋိစ္စကတံ။ အထ ဝါ **ပဋိစ္စကမ္မ**န္တိ နိမိတ္တကမ္မဿေတံ အဓိဝစနံ, တံ ပဋိစ္စကမ္မံ ဧတ္ထ အတ္ထီတိ မံသမ္ပိ ပဋိစ္စကမ္မန္တိ ဝုတ္တံ။ **ဥပကဏ္ဏကေ**တိ ကဏ္ဏမူလေ။ **အလ**န္တိ ပဋိက္ခေပဝစနံ, ကိံ ဣမိနာတိ အတ္ထော။ **န စ ပနေတေ**တိ ဧတေ အာယသ္မန္တော ဒီဃရတ္တံ အဝဏ္ဏကာမာ ဟုတွာ အဝဏ္ဏံ ဘာသန္တာပိ အဗ္ဘာစိက္ခန္တာ န ဇိရိဒန္တိ, အဗ္ဘက္ခာနဿ အန္တံ န ဂစ္ဆန္တီတိ အတ္ထော။ အထ ဝါ လဇ္ဇနတ္ထေ က္ကဒံ **ဇိရိဒန္တီ**တိ ပဒံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, န လဇ္ဇန္တီတိ အတ္ထော။

၃. အဿာဇာနီယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃. တတိယေ **အင်္ဂေဟီ**တိ ဂုဏင်္ဂေဟိ။ **တဿံ ဒိသာယံ ဇာတော ဟောတီ**တိ တဿံ သိန္ဓုနဒီတီရဒိသာယံ ဇာတော ဟောတိ။ အညေပိ ဘဒြာ အဿာဇာနီယာ တတ္ထေဝ ဇာယန္တိ။ **အလ္လံ ဝါ သုက္ခံ ဝါ**တိ အလ္လတိဏံ ဝါ သုက္ခတိဏံ ဝါ။ **နာညေ အဿေ ဥဗ္ဗေဇေတာ**တိ အညေ အဿေ န ဥဗ္ဗေဇေတိ န ပဟာရတိ န ဍံသတိ န ကလဟံ ကရောတိ။ **သာဌေယျာနီ**တိ သဌဘာဝေ။ **ကူဋေယျာနီ**တိ ကူဋဘာဝေ။ **ဇိမှေယျာနီ**တိ ဇိမှဘာဝေ။ **ဝင်္ကေယျာနီ**တိ ဝင်္ကဘာဝေ။ ဣစ္စဿ စတူဟိပိ ပဒေဟိ အသိက္ခိတဘာဝေဝ ကထိတော။ **ဝါဟီ**တိ ဝါဟနသဘာဝေ ဒိန္နော တဒပဋိကရော။ **ယာဝ ဇီဝိတမရဏပရိယာဒါနာ**တိ ယာဝ ဇီဝိတဿ မရဏေန ပရိယောသာနာ။ **သက္ကစ္စံ ပရိဘုဉ္ဇတီ**တိ အမတံ ဝိယ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပရိဘုဉ္ဇတိ။ **ပုရိသထာမေနာ**တိအာဒီသု ဉာဏထာမာဒယော ကထိတာ။ **သဏ္ဌာန**န္တိ ဩသက္ကနံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ။

၄. အဿခဠုင်္ကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄. စတုတ္ထေ **“ပေဟီ”တိ ဝုတ္တော**တိ “ဂစ္ဆ”တိ ဝုတ္တော။ **ပိဋ္ဌိတော ရထံ ပဝတ္တေတီ**တိ ခန္ဓဋ္ဌိကေန ယုဂံ ဥပ္ပီဋိတွာ ပစ္ဆိမဘာဂေန ရထံ ပဝတ္တေန္တော ဩသက္ကတိ။ **ပစ္ဆာ လင်္ဃတိ, ကုဗ္ဗရံ ဟနတီ**တိ ဒွေ ပစ္ဆိမပါဒေ ဥက္ခိပိတွာ တေဟိ ပဟာရိတွာ ရထကုဗ္ဗရံ ဘိန္ဒတိ။ **တိဒဏ္ဍံ ဘဉ္ဇတီ**တိ ရထဿ ပုရတော တယော ဒဏ္ဍကာ ဟောန္တိ, တေ ဘဉ္ဇတိ။ **ရထီသာယ သတ္ထိံ ဥဿဇ္ဇိတွာ**တိ သီသံ နာမေတွာ ယုဂံ ဘူမိယံ ဟာတေတွာ သတ္ထိနာ ရထီသံ ပဟာရိတွာ။ **အဇ္ဈောမဒ္ဒတီ**တိ ဒွီဟိ ပုရိမပါဒေဟိ ဤသံ မဒ္ဒန္တော တိဋ္ဌတိ။ **ဥဗ္ဗဇ္ဈမံ ရထံ ကရောတီ**တိ ထလံ ဝါ ကဏ္ဍကဋ္ဌာနံ ဝါ ရထံ အာရောပေတိ။ **အနာဒိယိတွာ**တိ အမနသိကတွာ အဂဏိတွာ။ **မုခာဓာန**န္တိ မုခဋ္ဌပနတ္ထာယ ဒိန္နံ အယသင်္ခလိကံ။ **ခီလဋ္ဌာယီ**တိ စတ္တာရော ပါဒေ ထမ္ဘေ ဝိယ နိစ္စလံ ဌပေတွာ ခီလဋ္ဌာနသဒိသေန ဌာနေန တိဋ္ဌတိ။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဝဋ္ဋမေဝ ကထိတံ။

၅. မလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅. ပဉ္စမေ **အသဇ္ဈာယမလာ**တိ ဥဂ္ဂဟိတမန္တာနံ အသဇ္ဈာယကရဏံ မလံ နာမ ဟောတိ။ **အနုဋ္ဌာနမလာ ဃရာ**တိ ဥဋ္ဌာနဝီရိယာဘာဝေ ဃရာနံ မလံ နာမ။ **ဝဏ္ဏဿာ**တိ သရီရဝဏ္ဏဿ။ **ရက္ခတော**တိ ယံကိဉ္စိ အတ္တနော သန္တကံ ရက္ခန္တဿ။ **အဝိဇ္ဇာ ပရမံ မလ**န္တိ တတော သေသာကုသလဓမ္မမလတော အဋ္ဌသု ဌာနေသု အညာဏဘူတာ ဝဋ္ဋ

ဋ္ဌမူလသင်္ခါတာ ဗဟလန္ဓကာရအဝိဇ္ဇာ ပရမံ မလံ။ တတော ဟိ မလတရံ နာမ နတ္ထိ။ ဣမသ္မိံပိ သုတ္တေ ဝဋ္ဋမေဝ ကထိတံ။

၆. ဒုတေယျသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆. ဆဋ္ဌေ **ဒုတေယျ** န္တိ ဒုတကမ္မံ။ **ဂန္တုမရဟတီ** တိ တံ ဒုတေယျသင်္ခါတံ သာသနံ ဓာရေတုံ ဟရိတုံ အရဟတိ။ **သောတာ**တိ ယော တံ အသ္သ သာသနံ ဒေတိ , တသ္သ သောတာ။ **သာဝေတာ**တိ တံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ "ဣဒံ နာမ တုမှေဟိ ဝုတ္တ"န္တိ ပဋိသာဝေတာ။ **ဥဂ္ဂဟေတာ** တိ သုဂ္ဂဟိတံ ကတွာ ဥဂ္ဂဟေတာ။ **ဓာရေတာ**တိ သုဓာရိတံ ကတွာ ဓာရေတာ။ **ဝိညာ**တိ အတ္တနာ တဿ အတ္ထံ ဇာနိတာ။ **ဝိညာပေတာ**တိ ပရံ ဝိဇာနာပေတာ။ **သဟိတာ သဟိတဿာ**တိ ဣဒံ သဟိတံ, ဣဒံ အသဟိတန္တိ ဧဝံ သဟိတာသဟိတဿ ကုသလော, ဥပဂတာနုပဂတေသု ဆေကော သာသနံ အာရောစေန္တော သဟိတံ သလ္လက္ခေတွာ အာရောစေတိ။ **န ဗျထတီ** တိ ဝေဓတိ န ဆမ္ဘတိ။ **အသန္ဒိဒ္ဓ** န္တိ နိဿန္ဒေဟံ ဝိဂတသံသယံ။ **ပုစ္ဆိတော** တိ ပဉှံ ပုစ္ဆိတော။

၇-၈. ဗန္ဓနသုတ္တဒ္ဝယဝဏ္ဏနာ

၁၇-၁၈. သတ္တမေ **ရုဏ္ဏေနာ** တိ ရုဒိတေန။ **အာကပ္ပေနာ** တိ နိဝာသနပါရုပနာဒိနာ ဝိဓာနေန။ **ဝနဘင်္ဂေနာ** တိ ဝနတော ဘဉ္ဇိတွာ အာဟဋေန ပုပ္ဖဖလာဒိပဏ္ဏာကာရေန။ အဋ္ဌမေပိ ဧသေဝ နယော။

၉. ပဟာရာဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၉. နဝမေ **ပဟာရာဒော**တိ ဧဝံနာမကော။ **အသုရိန္ဒော** တိ အသုရဇေဋ္ဌကော။ အသုရေသု ဟိ ဝေပစိတ္တိ ရာဟု ပဟာရာဒောတိ ဣမေ တယော ဇေဋ္ဌကာ။ **ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမီ** တိ ဒသဗလဿ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ "အဇ္ဇ ဂမိဿာမိ သွေ ဂမိဿာမီ"တိ ဧကာဒသ ဝဿာနိ အတိက္ကမိတွာ ဒွါဒသမေ ဝဿေ သတ္ထု ဝေရဉ္ဇာယံ ဝသနကာလေ "သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ သန္တိကံ ဂမိဿာမီ"တိ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေတွာ "မမ 'အဇ္ဇ သွေ'တိ ဒွါဒသ ဝဿာနိ ဇာတာနိ, ဟန္ဒာဟံ ဣဒါနေဝ ဂစ္ဆာမီ"တိ တင်္ခဏံယေဝ အသုရဂဏပရိဝုတော အသုရဘဝနာ နိက္ခမိတွာ ဒိဝါ ဒိဝဿ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ, **ကေမန္တံ အဘိရမန္တီ** တိ သော ကိရ "တထာဂတံ ပဉှံ ပုစ္ဆိတွာ ဧဝ ဓမ္မံ သုဏိဿာမီ"တိ အာဂတော, တထာဂတဿ ပန ဒိဋ္ဌကာလတော ပဋ္ဌာယ ဗုဒ္ဓဂါရဝေန ပုစ္ဆိတုံ အသက္ကောန္တော အပိ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ တတော သတ္ထာ စိန္တေသိ – "အယံ ပဟာရာဒော မယိ အကထေန္တေ ပဌမတရံ ကထေတုံ န သက္ခိဿတိ, စိဏ္ဏဝသိဋ္ဌာနေယေဝ နံ ကထာသမုဋ္ဌာပနတ္ထံ ဧကံ ပဉှံ ပုစ္ဆိဿာမီ"တိ ။

အထ နံ ပုစ္ဆန္တော **အပိ ပန ပဟာရာဒာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အဘိရမန္တီ** တိ ရတိံ ဝိန္ဒန္တိ, အနုက္ကဏ္ဌမာနာ ဝသန္တီတိ အတ္ထော။ သော "ပရိစိဏ္ဏဋ္ဌာနေယေဝ မံ ဘဂဝါ ပုစ္ဆတီ"တိ အတ္တမနော ဟုတွာ **အဘိရမန္တိ, ဘန္တေ**တိ အာဟ။ **အနုပုဗ္ဗနိန္နော** တိအာဒီနိ သဗ္ဗာနိ အနုပဋိပါဋိယာ နိန္နဘာဝဿ ဝေဝစနာနိ။ **န အာယတကေနေဝ ပပါတော**တိ န ဆိန္နတဋမဟာသောဗ္ဘော ဝိယ အာဒိတောဝ ပပါတော ။ သော ဟိ တီရတော ပဋ္ဌာယ ဧကင်္ဂုလဒွင်္ဂုလဝိဒတ္ထိရတနယဋ္ဌိဥသဘအဍ္ဎဂါဝုတဂါဝုတအဍ္ဎယောဇနာဒိဝသေန ဂမ္ဘီရော ဟုတွာ ဂစ္ဆန္တော သိနေရုပါဒမူလေ စတုရာသီတိယောဇနသဟဿဂမ္ဘီရော ဟုတွာ ဌိတောတိ ဒဿေတိ။

ဌိတဓမ္မော တိ ဌိတသဘာဝေါ။ **ကုဏပေနာ**တိ ယေန ကေနစိ ဟတ္ထိအဿာဒီနံ ကဠေဝရေန။ **ထလံ ဥဿာရေတီ** တိ ဟတ္ထေန ဂဟေတွာ ဝိယ ဝီစိပဟာရေနေဝ ထလံ ခိပတိ။

ဂင်္ဂါယမုနာ တိ ဣဓ ဌတွာ ဣမာသံ နဒီနံ ဥပ္ပတ္တိကထံ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ အယံ တာဝ ဇမ္ဗုဒီပေါ ဒသသဟဿယောဇနပရိမာဏော, တတ္ထ စတုသဟဿယောဇနပရိမာဏော ပဒေသော ဥဒကေန အဇ္ဈောတ္ထဋော မဟာသမုဒ္ဒောတိ သင်္ခံ ဂတော, တိသဟဿယောဇနပ္ပမာဏေ မနုဿာ ဝသန္တိ, တိသဟဿယောဇနပ္ပမာဏေ ဟိမဝါ ပတိဋ္ဌိတော ဥဗ္ဗေဓေန ပဉ္စယောဇနသတိကော စတုရာသီတိကူဋသဟဿပဋိမဏ္ဍိတော သမန္တတော သန္ဒမာနပဉ္စသတနဒီဝိစိတ္တော, ယတ္ထ အာယာမဝိတ္ထာရေန စ ဂမ္ဘီရတော စ ပဏ္ဏာသပဏ္ဏာသယောဇနာ ဒိယမုယောဇနသတပရိမဏ္ဍ

လာ အနောတတ္တဒဟော ကဏ္ဏမုဏ္ဍဒဟော ရထကာရဒဟော ဆဒ္ဒန္တဒဟော ကုဏာလဒဟော မန္ဒာကိနိဒဟော သီဟပ္ပပါတဒဟောတိ သတ္တ မဟာသရာ ပတိဋ္ဌဟန္တိ။

တေသု **အနောတတ္တော** သုဒဿနကူဋံ စိတ္တကူဋံ ကာဠကူဋံ ဂန္ဓမာဒနကူဋံ ကေလာသကူဋန္တိ ဣမေဟိ ပဉ္စဟိ ပဗ္ဗတေဟိ ပရိက္ခိတ္တော။ တတ္ထ သုဒဿနကူဋံ သောဝဏ္ဏမယံ ဒွိယောဇနသတုဗ္ဗေဓံ အန္တောဝင်္ကံ ကာကမုခသဏ္ဌာနံ တမေဝ သရံ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ တိဋ္ဌတိ, စိတ္တကူဋံ သဗ္ဗရတနမယံ, ကာဠကူဋံ အဉ္ဇနမယံ, ဂန္ဓမာဒနကူဋံ သာနုမယံ အဗ္ဘန္တရေ မုဂ္ဂဝဏ္ဏံ, မူလဂန္ဓော သာရဂန္ဓော ဖေဂ္ဂုဂန္ဓော တစဂန္ဓော ပပဋိကာဂန္ဓော ရသဂန္ဓော ပတ္တဂန္ဓော ပုပ္ဖဂန္ဓော ဖလဂန္ဓော ဂန္ဓဂန္ဓောတိ ဣမေဟိ ဒသဟိ ဂန္ဓေဟိ ဥဿန္နံ, နာနပ္ပကာရဩသဓသဉ္ဆန္နံ ကာဠပက္ခဥပောသထဒိဝသေ အာဒိတ္တမိဝ အင်္ဂါရံ ဇလန္တံ တိဋ္ဌတိ, ကေလာသကူဋံ ရဇတမယံ။ သဗ္ဗာနိ သုဒဿနေန သမာနုဗ္ဗေဓသဏ္ဌာနာနိ တမေဝ သရံ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ဌိတာနိ။ တာနိ သဗ္ဗာနိ ဒေဝါနုဘာဝေန နာဂါနုဘာဝေန စ ဝဿန္တိ, နဒိယော စ တေသု သန္ဒန္တိ။ တံ သဗ္ဗမ္ပိ ဥဒကံ အနောတတ္တမေဝ ပဝိသတိ။ စန္ဒိမသူရိယာ ဒက္ခိဏေန ဝါ ဥတ္တရေန ဝါ ဂစ္ဆန္တာ ပဗ္ဗတန္တရေန တတ္ထ ဩဘာသံ ကရောန္တိ, ဥဇုံ ဂစ္ဆန္တာ န ကရောန္တိ။ တေနေဝဿ အနောတတ္တောတိ သင်္ခါ ဥဒပါဒိ။

တတ္ထ မနောဟရသိလာတလာနိ နိမ္မစ္ဆကစ္ဆပါနိ ဖလိကသဒိသနိမ္မလောဒကာနိ နှာနတိတ္ထာနိ သုပဋိယတ္တာနိ ဟောန္တိ, ယေသု ဗုဒ္ဓါ ခီဏာသဝါ စ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ စ ဣဒ္ဓိမန္တာ စ ဣသယော နှာယန္တိ, ဒေဝယက္ခါဒယော ဥဒကကီဠံ ကီဠန္တိ။

တဿ စတူသု ပဿေသု သီဟမုခံ, ဟတ္ထိမုခံ, အဿမုခံ, ဥသဘမုခန္တိ စတ္တာရိ မုခါနိ ဟောန္တိ, ယေဟိ စတဿော နဒိယော သန္ဒန္တိ။ သီဟမုခေန နိက္ခန္တနဒီတီရေ သီဟာ ဗဟုတရာ ဟောန္တိ, ဟတ္ထိမုခါဒီဟိ ဟတ္ထိအဿဥသဘာ။ ပုရတ္ထိမဒိသတော နိက္ခန္တနဒီ အနောတတ္တံ တိက္ခတ္တုံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ဣတရာ တိဿော နဒိယော အနုပဂမ္မ ပါစီနဟိမဝန္တေနေဝ အမနုဿပထံ ဂန္တွာ မဟာသမုဒ္ဒံ ပဝိသတိ။ ပစ္ဆိမဒိသတော စ ဥတ္တရဒိသတော စ နိက္ခန္တနဒိယောပိ တထေဝ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပစ္ဆိမဟိမဝန္တေနေဝ ဥတ္တရဟိမဝန္တေနေဝ စ အမနုဿပထံ ဂန္တွာ မဟာသမုဒ္ဒံ ပဝိသန္တိ။ ဒက္ခိဏမုခတော နိက္ခန္တနဒီ ပန တံ တိက္ခတ္တုံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ဥတ္တရေန ဥဇုကံ ပါသာဏပိဋ္ဌေနေဝ သဋ္ဌိ ယောဇနာနိ ဂန္တွာ ပဗ္ဗတံ ပဟရိတွာ ဥဋ္ဌာယ ပရိက္ခေပေန တိဂါဝုတပ္ပမာဏာ ဥဒကဓာရာ ဟုတွာ အာကာသေန သဋ္ဌိ ယောဇနာနိ ဂန္တွာ တိယဂ္ဂဠေ နာမ ပါသာဏေ ပတိတာ, ပါသာဏော ဥဒကဓာရာဝေဂေန ဘိန္နော။ တတ္ထ ပဉ္စာသယောဇနပ္ပမာဏာ တိယဂ္ဂဠာ နာမ မဟာပေါက္ခရဏီ ဇာတာ, ပေါက္ခရဏိယာ ကူလံ ဘိန္ဒိတွာ ပါသာဏံ ပဝိသိတွာ သဋ္ဌိ ယောဇနာနိ ဂတာ။ တတော ဃနပထဝိံ ဘိန္ဒိတွာ ဥမင်္ဂေန သဋ္ဌိ ယောဇနာနိ ဂန္တွာ ဝိဉ္ဈံ နာမ တိရစ္ဆာနပဗ္ဗတံ ပဟရိတွာ ဟတ္ထတလေ ပဉ္စင်္ဂုလိသဒိသာ ပဉ္စ ဓာရာ ဟုတွာ ပဝတ္တတိ။ သာ တိက္ခတ္တုံ အနောတတ္တံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ဂတဋ္ဌာနေ **အာဝတ္တဂင်္ဂါ** တိ ဝုစ္စတိ ။ ဥဇုကံ ပါသာဏပိဋ္ဌေန သဋ္ဌိ ယောဇနာနိ ဂတဋ္ဌာနေ **ကဏှဂင်္ဂါ,** အာကာသေန သဋ္ဌိ ယောဇနာနိ ဂတဋ္ဌာနေ **အာကာသဂင်္ဂါ,** တိယဂ္ဂဠပါသာဏေ ပဉ္စာသယောဇနောကာသေ ဌိတာ **တိယဂ္ဂဠပေါက္ခရဏီ,** ကူလံ ဘိန္ဒိတွာ ပါသာဏံ ပဝိသိတွာ သဋ္ဌိ ယောဇနာနိ ဂတဋ္ဌာနေ **ဗဟလဂင်္ဂါ** တိ, ဥမင်္ဂေန သဋ္ဌိ ယောဇနာနိ ဂတဋ္ဌာနေ **ဥမင်္ဂဂင်္ဂါ** တိ ဝုစ္စတိ။ ဝိဉ္ဈံ နာမ တိရစ္ဆာနပဗ္ဗတံ ပဟရိတွာ ပဉ္စ ဓာရာ ဟုတွာ ပဝတ္တနဋ္ဌာနေ ပန ဂင်္ဂါ, ယမုနာ, အစိရဝတီ, သရဘူ, မဟီတိ ပဉ္စ သင်္ချံ ဂတာ။ ဧဝမေတာ ပဉ္စ မဟာနဒိယော ဟိမဝန္တတော ပဝတ္တန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

သဝန္တိယော တိ ယာ ကာစိ သဝမာနာ ဂစ္ဆန္တီ မဟာနဒိယော ဝါ ကုန္နဒိယော ဝါ။ **အပေန္တိ** တိ အလ္လီယန္တိ ဩသရန္တိ။ **ဓာရာ**တိ ဝုဋ္ဌိဓာရာ။ **ပူရတ္တ** န္တိ ပုဏ္ဏဘာဝေါ။ မဟာသမုဒ္ဒဿ ဟိ အယံ ဓမ္မတာ – “ဣမသ္မိံ ကာလေ ဒေဝေါ မန္ဒော ဇာတော, ဇာလက္ခိပါဒီနိ အာဒါယ မစ္ဆကစ္ဆပေ ဂဏှိဿာမာ”တိ ဝါ “ဣမသ္မိံ ကာလေ မဟန္တာ ဝုဋ္ဌိ, လဘိဿာမ နု ခေါ ပိဋ္ဌိပသာရဏဋ္ဌာန”န္တိ ဝါ ဝတ္တုံ န သက္ကာ။ ပဌမကပ္ပိကကာလတော ပဋ္ဌာယ ဟိ ယံ သိနေရုမေခလံ အာဟစ္စ ဥဒကံ ဌိတံ, တတော ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ ဥဒကံ နေဝ ဟေဋ္ဌာ ဩသီဒတိ, န ဥဒ္ဓံ ဥတ္တရတိ။ **ဧကရသော**တိ အသမ္ဘိန္နရသော။

မုတ္တာ တိ ခုဒ္ဒကမဟန္တဝဋ္ဋဒီဃာဒိဘေဒာ အနေကဝိဓာ ။ **မဏီ**တိ ရတ္တနီလာဒိဘေဒော အနေကဝိဓော။ **ဝေဠုရိယော**တိ ဝံသဝဏ္ဏသိရီသပုပ္ဖဝဏ္ဏာဒိဘေဒော အနေကဝိဓော။ **သင္ခော** တိ ဒက္ခိဏာဝဋ္ဋတမ္ဗကုစ္ဆိကဓမနသင္ခာဒိဘေဒော အနေကဝိဓော။ **သိလာ**တိ သေတကာဠမုဂ္ဂဝဏ္ဏာဒိဘေဒာ အနေကဝိဓာ။ **ပဝာဠ**န္တိ ခုဒ္ဒကမဟန္တရတ္တဃနရတ္တာဒိဘေဒံ အနေကဝိဓံ။ **မသာရဂလ္လ** န္တိ ကဗရမဏိ။ **နာဂါ**တိ ဦမိပိဋ္ဌဝါသိနောပိ ဝိမာနဋ္ဌကာ နာဂါပိ။

အဋ္ဌ ပဟာရာဒာ တိ သတ္ထာ အဋ္ဌပိ ဓမ္မေ ဝတ္တုံ သက္ကောတိ, သောဠသပိ ဗာတ္တိံသပိ စတုသဋ္ဌိပိ သဟဿမ္ပိ, ပဟာရာဒေန ပန အဋ္ဌ ကထိတာ, အဟမ္ပိ တေဟေဝ သရိက္ခကေ ကတွာ ကထေဿာမီတိ စိန္တေတွာ ဧဝမာဟ။ **အနုပုဗ္ဗသိက္ခာ**တိအာဒီသု အနုပုဗ္ဗသိက္ခာယ တိဿော သိက္ခာ ဂဟိတာ, အနုပုဗ္ဗကိရိယာယ တေရသ ဓုတင်္ဂါနိ, အနုပုဗ္ဗပဋိပဒာယ သတ္တ အနုပဿနာ အဋ္ဌာရသ မဟာဝိပဿနာ အဋ္ဌတိံသ အာရမ္မဏဝိဘတ္တိယော သတ္တတိံသ ဗောဓပက္ခိယဓမ္မာ ။ **န အာယတကေနေဝ အညာပဋိဝေဓော**တိ မဏ္ဍူကဿ ဥပ္ပတိတွာ ဂမနံ ဝိယ အာဒိတောဝ သီလပူရဏာဒိံ အကတွာ အရဟတ္တပ္ပဋိဝေဓော နာမ နတ္ထိ, ပဋိပာဋိယာ ပန သီလသမာဓိပညာယော ပူရေတွာဝ သက္ကာ အရဟတ္တံ ပတ္တုန္တိ အတ္ထော။

အာရကာဝတိ ဒူရေယေဝ။ **န တေန နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ဦနတ္တံ ဝါ ပူရတ္တံ ဝါ** တိ အသင်္ချေယျေပိ ကပ္ပေ ဗုဒ္ဓေသု အနုပ္ပန္နေသု ဧကသတ္တောပိ ပရိနိဗ္ဗာတုံ န သက္ကောတိ, တဒာပိ "တုစ္ဆာ နိဗ္ဗာနဓာတူ"တိ န သက္ကာ ဝတ္တုံ။ ဗုဒ္ဓကာလေ စ ပန ဧကေကသ္မိံ သမာဂမေ အသင်္ချေယျာပိ သတ္တာ အမတံ အာရာဓေန္တိ, တဒာပိ န သက္ကာ ဝတ္တုံ – "ပူရာ နိဗ္ဗာနဓာတူ"တိ။

၁၀. ဥပေါသထသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀. ဒသမေ **နိသိန္နော ဟောတီ** တိ ဥပေါသထကရဏတ္ထာယ ဥပဟာသိကာယ ရတနပါသာဒေ နိသိန္နော။ နိသဇ္ဇ ပန ဘိက္ခူနံ စိတ္တာနိ ဩလောကေန္တော ဧကံ ဒုဿီလပုဂ္ဂလံ ဒိသွာ "သစာဟံ ဣမသ္မိံ ပုဂ္ဂလေ နိသိန္နေယေဝ ပါတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသိဿာမိ, သတ္တဓာ တဿ မုဒ္ဓာ ဖလိဿတီ"တိ တဿ အနုကမ္ပာယ တုဏှီဟိယေဝ အဟောသိ။ **အဘိက္ကန္တာ**တိ အတိက္ကန္တာ ပရိက္ခီဏာ။ **ဥဒ္ဓသ္တေ အရုဏေ** တိ ဥဂ္ဂတေ အရုဏသီသေ။ **နန္ဒိမုခိယာ** တိ တုဋ္ဌမုခိယာ။ **အပရိသုဒ္ဓာ, အာနန္ဒ, ပရိသာ** တိ "အသုကပုဂ္ဂလော အပရိသုဒ္ဓော"တိ အဝတွာ "အပရိသုဒ္ဓာ, အာနန္ဒ, ပရိသာ"တိ အာဟ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

မဟာဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော။

၃. ဂဟပတိဝဂ္ဂော

၁. ပဌမဥဂ္ဂသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁. တတိယဿ ပဌမေ **ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒီ**တိ တဿ ကိရ ဃရေ ပဉ္စန္နံ ဘိက္ခုသတာနံ ပဉ္စ အာသနသတာနိ နိစ္စံ ပညတ္တာနေဝ ဟောန္တိ, တေသု အညတရသ္မိံ အာသနေ နိသီဒိ။ **တံ သုဏာဟီ**တိ တေ သုဏာဟိ, တံ တ အဋ္ဌဝိဓံ အစ္ဆရိယဓမ္မံ သုဏာဟိ။ **စိတ္တံ ပသီဒီ**တိ "ဗုဒ္ဓော နု ခေါ န ဗုဒ္ဓော နု ခေါ"တိ ဝိတက္ကမတ္တမ္ပိ န ဥပ္ပဇ္ဇိ, အယမေဝ ဗုဒ္ဓောတိ စိတ္တုပ္ပါဒော ပသန္နော အနာဝိလော အဟောသိ။ **သကာနိ တ ဉာတိကုလာနီ**တိ အတ္တနော ယာပနမတ္တံ ဓနံ ဂဟေတွာ ဉာတိဃရာနိ ဂစ္ဆတု။ **ကဿ တေ ဒမ္မီ**တိ ကတရပုရိသဿ တုမှေ ဒဒါမိ, အာရောစေထ မေ အတ္တနော အဓိပ္ပာယံ။ **အပ္ပဋိဝိဘတ္တာ**တိ "ဧတ္တကံ ဒဿာမိ ဧတ္တကံ န ဒဿာမိ, ဣဒံ ဒဿာမိ ဣဒံ န ဒဿာမီ"တိ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေန္တေန ဟိ ပဋိဝိဘတ္တာ နာမ ဟောတိ, မယှံ ပန န ဧဝံ။ အထ ခေါ သင်္ဃိကာ ဝိယ ဂဏသန္တကာ ဝိယ စ သီလဝန္တေဟိ သဒ္ဓိံ သာဓာရဏာယေဝ။ **သက္ကစ္စံယေဝ ပယိရုပါသာမီ**တိ သဟတ္ထာ ဥပဋ္ဌဟာမိ, စိတ္တီကာရေန ဥပသင်္ကမာမိ။

အနစ္ဆရိယံ ခေါ ပန မံ, ဘန္တေတိ, ဘန္တေ, ယံ မံ ဒေဝတာ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧဝံ အာရောစေန္တိ, ဣဒံ န အစ္ဆရိယံ။ ယံ ပနာဟံ တတောနိဒါနံ စိတ္တဿ ဥဏ္ဏတိံ နာဘိဇာနာမိ, တံ ဧဝ အစ္ဆရိယန္တိ ဝဒတိ။ **သာဓု သာဓု, ဘိက္ခူ**တိ ဧတ္ထ ကိဉ္စာပိ ဘိက္ခူ အာမန္တေတိ, ဥပါသကဿေဝ ပန ဝေယျာကရဏသမ္ပဟံသနေ ဧသ သာဓုကာရောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၂. ဒုတိယဥဂ္ဂသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂. ဒုတိယေ **နာဂဝနေ**တိ တဿ ကိရ သေဋ္ဌိနော နာဂဝနံ နာမ ဥယျာနံ, သော တတ္ထ ပုရေဘတ္တံ ဂန္ဓမာလာဒီနိ ဂါဟာပေတွာ ဥယျာနကီဠိကံ ကီဠိတုကာမော ဂန္တွာ ပရိစာရိယမာနော ဘဂဝန္တံ အဒ္ဒသ။ သဟ ဒဿနေနေဝဿ ပုရိမနယေနေဝ စိတ္တံ ပသီဒိ, သုရာပါနေန စ ဥပ္ပန္နမဒေါ တင်္ခဏံယေဝ ပဟီယိ။ တံ သန္ဓာယေဝမာဟ။ **ဩဏောဇေသီ**တိ ဥဒကံ ဟတ္ထေ ဟတေတွာ အဒါသိ။ **အသုကော**တိ အမုကော။ **သမစိတ္တောဝ ဒေမီ**တိ "ဣမဿ ထောကံ, ဣမဿ ဗဟုက"န္တိ ဧဝံ စိတ္တနာနတ္တံ န ကရောမိ, ဒေယျဓမ္မံ ပန ဧကသဒိသံ ကရောမီတိ ဒဿေတိ။ **အာရောစေန္တီ**တိ အာကာသေ ဌတွာ အာရောစေန္တိ။ **နတ္ထိ တံ သံယောဇန**န္တိ ဣမိနာ ဥပါသကော အတ္တနော အနာဂါမိဖလံ ဗျာကရောတိ။

၃. ပဌမဟတ္ထကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃. တတိယေ **ဟတ္ထကော အာဠဝကော**တိ ဘဂဝတာ အာဠဝကယက္ခဿ ဟတ္ထတော ဟတ္ထေဟိ သမ္ပဋိစ္ဆိတတ္တာ ဟတ္ထကောတိ လဒ္ဓနာမော ရာဇကုမာရော။ **သီလဝါ**တိ ပဉ္စသီလဒသသီလေန သီလဝါ။ **စာဂဝါ**တိ စာဂသမ္ပန္နော။ **ကစ္စိတ္ထ, ဘန္တေ**တိ, ဘန္တေ, ကစ္စိ ဧတ္ထ ဘဂဝတော ဗျာကရဏဋ္ဌာနေ။ **အပ္ပိစ္ဆော**တိ အဓိဂမပ္ပိစ္ဆတာယ အပ္ပိစ္ဆော။

၄. ဒုတိယဟတ္ထကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄. စတုတ္ထေ **ပဉ္စမတ္တေဟိ ဥပါသကသတေဟီ**တိ သောတာပန္နသကဒါဂါမိအနာဂါမီနံယေဝ အရိယသာဝကဥပါသကာနံ ပဉ္စဟိ သတေဟိ ပရိဝုတော ဘုတ္တပါတရာသော ဂန္ဓမာလဝိလေပနစုဏ္ဏာနိ ဂါဟာပေတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ။ **သင်္ဂဟဝတ္ထူနီ**တိ သင်္ဂဏှနကာရဏာနိ။ **တေဟာဟ**န္တိ တေဟိ အဟံ။ **တံ အနေန သင်္ဂဏှာမီ**တိ နင်္ဂလဗလိဗဒ္ဒဘတ္တဗီဇာဒီနိ စေဝ ဂန္ဓမာလမူလာဒီနိ စ ဒတွာ သင်္ဂဏှာမိ။ **ပေယျဝဇ္ဇေနာ**တိ အမ္မ, တာတ, ဘာတရ, ဘဂိနီတိ အာဒိကေန ကဏ္ဏသုခေန မုဒုကေန ပိယဝစနေန သင်္ဂဏှာမိ။ **အတ္ထစရိယာယာ**တိ "ဣမဿ အနေန တ ပိယဝစနေန တ ကိစ္စံ နတ္ထိ, အတ္ထစရိယာယ သင်္ဂဏှိတဗ္ဗယုတ္တကော အယ"န္တိ ဉတွာ ဥပ္ပန္နကိစ္စနိတ္ထရဏသင်္ခါတာ

ယ အတ္တစရိယာယ သင်္ဂဏှာမိ။ **သမာနတ္တတာယာ** တိ “ကြမသ္သ အနာဒီဟိ ကိစ္စံ နတ္ထိ, သမာနတ္တတာယ သင်္ဂ
ဏှိတဗ္ဗော အယ”န္တိ ဧကေတော ခါဒနပိဝနနိသဇ္ဇာဒီဟိ အတ္တနာ သမာနံ ကတွာ သင်္ဂဏှာမိ။ **ဒလိဒ္ဒသ္သ ခော
နော တထာ သောတဗ္ဗံ မညန္တီ**တိ ဒလိဒ္ဒသ္သ ကိဉ္စိ အတုံ တ ကာတုံ တ အသက္ကောန္တသ္သ, ယထာ ဒလိဒ္ဒသ္သ
နော တထာ သောတဗ္ဗံ မညန္တိ, မမ ပန သောတဗ္ဗံ မညန္တိ, ဒိန္နော်တဒေ တိဋ္ဌန္တိ, န မေ အနုသာသနိံ အတိက္ကမိတ
ဗ္ဗံ မညန္တိ။ **ယောနိ ခော တ္ယာယ** န္တိ ဥပာယော ခော တေ အယံ။ ကြမေသု ပန ဒွိသုပိ သုတ္တေသု သတ္ထာရာ သီလ
စာဂပညာ မိသ္သကာ ကထိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၅-၆. မဟာနာမသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၂၅-၂၆. ပဉ္စမေ **အတ္ထူပပရိက္ခိတာ ဟောတီ** တိ အတ္တာနတ္ထံ ကာရဏာကာရဏံ ဥပပရိက္ခိတာ ဟောတိ။ ဆဋ္ဌေ
ဌေ သဒ္ဓာသီလစာက မိသ္သကာ ကထိတာ။

၇. ပဌမဗလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၇. သတ္တမေ **ဥဇ္ဈတ္တိဗလာ** တိ ဥဇ္ဈာနဗလာ။ ဗာလာနညှိ “ယံ အသုကော ကြဒ္ဒိဒ္ဒ အာဟ, မံ သော အာဟ, န
အညဲ”န္တိ ဧဝံ ဥဇ္ဈာနမေဝ ဗလံ။ **နိဇ္ဈတ္တိဗလာ** တိ “န ကြဒံ ဧဝံ, ဧဝံ နာမေတ”န္တိ အတ္တာနတ္ထနိဇ္ဈာပနံယေဝ
ဗလံ။ **ပဋိသင်္ခာနဗလာ** တိ ပစ္စဝေက္ခဏဗလာ။ **ခန္တိဗလာ** တိ အဓိဝါသနဗလာ။

၈. ဒုတိယဗလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၈. အဋ္ဌမေ **ဗလာနီ**တိ ဉာဏဗလာနိ။ **အာသတနံ ခယံ ပဋိဇာနာတီ**တိ အရဟတ္တံ ပဋိဇာနာတိ။ **အနိစ္စတော**တိ ဟုတွာ
တ အဘာတကာရေန။ **ယထာဘူတန္တိ** ယထာသဘာဝတော။ **သမ္မပ္ပညာယာ** တိ သဟဝိပဿနာယ မဂ္ဂပညာယ။ **အင်္ဂ
ကရကာသူပမာ**တိ သန္တာပနဋ္ဌေန အင်္ဂါရကာသုယာ ဥပမိတာ ကြမေ ကာမာတိ။ **ဝိဝေကနိန္န** န္တိ ဖလသမာပတ္တိဝသေန
နိဗ္ဗာနနိန္နံ။ **ဝိဝေကဋ္ဌ** န္တိ ကိလေသေဟိ ဝဇ္ဇိတံ ဒူရီဘူတံ တ။ **နေက္ခမ္မာဘိရတ** န္တိ ပဗ္ဗဇ္ဇာဘိရတံ။ **ဗျန္တိဘူတ**
န္တိ ဝိဂတန္တဘူတံ ဧကဒေသေနာပိ အနလ္လီနံ ဝိသံယုတ္တံ ဝိသံသဋ္ဌံ။ **အာသဝဋ္ဌာနိယေဟီ** တိ သမ္ပယောဂဝသေန အာ
သတနံ ကာရဏဘူတေဟိ, ကိလေသဓမ္မေဟီတိ အတ္ထော။ အထ တ **ဗျန္တိဘူတ** န္တိ ဝိဂတတယန္တိ အတ္ထော။ ကု
တော? **သဗ္ဗသော အာသဝဋ္ဌာနိယေဟိ ဓမ္မေဟိ,** သဗ္ဗေဟိ တေဘူမကဓမ္မေဟီတိ အတ္ထော။ ကြမသ္မိံ သုတ္တေ အရိ
ယမဂ္ဂေ လောကိယလောကုတ္တရော ကထိတော။

၉. အက္ခဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၉. နဝမေ ခဏေ ကိစ္စာနိ ကရောတီတိ **ခဏကိစ္စော,** ဩကာသံ လဘိတွာတဝ ကိစ္စာနိ ကရောတီတိ အတ္ထော။ **ဓမ္မ
မော**တိ စတုသစ္စဓမ္မော။ **ဩပသမိကော**တိ ကိလေသူပသမာဝဟော။ **ပရိနိဗ္ဗာယိကော** တိ ကိလေသပရိနိဗ္ဗာနကရော။ စ
တုမဂ္ဂဉာဏသင်္ခါတံ သမ္ဗောဓိံ ဂစ္ဆတိ သမ္ပာပုဏာတီတိ **သမ္ဗောဓဂေမီ။ ဒီဃာယုကံ ဒေဝနိကာယ** န္တိ ကြဒံ အသညံ
ဒေဝနိကာယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **အဝိညာတာရေသူ**တိ အတိဝိယ အဝိညူသု။

သုပ္ပဝေဒိတေ တိ သုကထိတေ။ **အန္တရာယိကာ** တိ အန္တရာယကရာ။ **ခဏော ဝေ မာ ဥပစ္စက** တိ အယံ လဒ္ဓော ခ
ဏော မာ အတိက္ကမိ။ **ကြဓ စေဝ နံ ဝိရာဓေတီ**တိ သစေ ကောစိ ပမတ္တစာရီ ကြဓ ကြမံ ခဏံ လဘိတွာတပိ သဒ္ဓမ္မသ္သ
နိယာမတံ အရိယမဂ္ဂံ ဝိရာဓေတိ န သမ္ပာဒေတိ။ **အတီတတ္ထော** တိ ဟာပိတတ္ထော။ **စိရတ္တံ အနုတပိသ္သတီ** တိ စိရ
ရတ္တံ သောစိသ္သတိ။ ယထာ ဟိ “အသုကဌာနေ ဘဏ္ဍံ သမုပ္ပန္န”န္တိ သုတွာတ ဧကော တဏိဇော န ဂစ္ဆေယ္ယ,
အညေ ဂန္တွာ ဂဏှေယျုံ, တေသံ တံ အဋ္ဌဂုဏမ္ပိ ဒသဂုဏမ္ပိ ဘဝေယ္ယ။ အထ ကြတရော “မမ အတ္ထော အတိ
က္ကန္တော”တိ အနုတပေယ္ယ, ဧဝံ ယော ကြဓ ခဏံ လဘိတွာတ အပ္ပဋိပဇ္ဇန္တော သဒ္ဓမ္မသ္သ နိယာမတံ ဝိရာဓေတိ,
သော အယံ တဏိဇောဝ အတီတတ္ထော စိရံ အနုတပိသ္သတိ သောစိသ္သတိ။ ကိဉ္စ ဘိယ္ယော **အဝိဇ္ဇာနိဝုတော**တိ
တထာ။ **ပစ္စဝိဒု** န္တိ ပဋိဝိဇ္ဈိံသု။ **သံဝရာ**တိ သီလသံဝရာ။ **မာရဓေယ္ယပရာနုဂေ** တိ မာရဓေယ္ယသင်္ခါတံ သံသာရံ အနုဂ

တော။ **ဟရင္ဂတာ** တိ နိဗ္ဗာနံ ဂတာ။ **ယေ ပတ္တာ အာသဝက္ခယ** န္တိ ယေ အရဟတ္တံ ပတ္တာ။ ဧဝမိဓ ကထာသု ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋံ ကထိတံ။

၁၀. အနုရုဒ္ဓမဟာဝိတက္ကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၀. ဒသမေ **စေတီသူ**တိ စေတိနာမကာနံ ရာဇူနံ နိဝုတ္ထဋ္ဌာနတ္တာ ဧဝံလဒ္ဓဝောဟာရေ ရဋ္ဌေ။ **ပာစီနဝံသဒါယေ**တိ ဒသဗလဿ ဝသနဋ္ဌာနတော ပာစီနဒိသာယ ဌိတေ ဝံသဒါယေ နီလောဘာသေဟိ ဝေဠူဟိ သဉ္ဆန္နေ အရညေ။ **ဧဝံ စေတသော ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒီ**တိ ထေရော ကိရ ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ ပဌမအန္တောဝဿမှိယေဝ သမာပတ္တိလာဘီ ဟုတွာ သဟဿလောကဓာတုဒဿနသမတ္ထံ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏံ ဥပ္ပာဒေသိ။ သော သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဧဝမာဟ – ''ဣဓာဟံ, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန သဟဿ သလောကံ ဩလောကေမိ။ အာရဒ္ဓံ ခေါ ပန မေ ဝီရိယံ အသလ္လီနံ, ဥပဋ္ဌိတာ သတိ အသမ္မုဋ္ဌာ, ပဿဒ္ဓော ကာယော အသာရဒ္ဓော, သမာဟိတံ စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ။ အထ စ ပန မေ အနုပာဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ န ဝိမုစ္စတီ''တိ။ အထ နံ ထေရော အာဟ – ''ယံ ခေါ တေ, အာဝုသော အနုရုဒ္ဓ, ဧဝံ ဟောတိ 'အဟံ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ။ပေ။ ဩလောကေမီ'တိ, ဣဒံ တေ မာနသ္မိံ။ ယမ္ပိ တေ, အာဝုသော, အနုရုဒ္ဓ ဧဝံ ဟောတိ 'အာရဒ္ဓံ ခေါ ပန မေ ဝီရိယံ။ပေ။ ဧကဂ္ဂ'န္တိ, ဣဒံ တေ ဥဒ္ဓစ္စသ္မိံ။ ယမ္ပိ တေ, အာဝုသော အနုရုဒ္ဓ, ဧဝံ ဟောတိ 'အထ စ ပန မေ အနုပာဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ န ဝိမုစ္စတီ'တိ, ဣဒံ တေ ကုက္ကုစ္စသ္မိံ။ သာဓု ဝတာယသ္မာ အနုရုဒ္ဓော ဣမေ တယော ဓမ္မေ ပဟာယ ဣမေ တယော ဓမ္မေ အမနသိကရိတွာ အမတာယ ဓာတုယာ စိတ္တံ ဥပသံဟရတူ''တိ ဧဝမဿ ထေရော ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေသိ။ သော ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ သတ္ထာရံ အာပုစ္ဆိတွာ စေတိရဋ္ဌံ ဂန္တွာ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တော အဍ္ဎမာသံ စင်္ကမေန ဝီတိနာမေသိ။ သော ပဓာနဝေဂနိမ္မထိတတ္တာ ကိလန္တကာယော ဧကဿ ဝေဠုဂုမ္ဗဿ ဟေဋ္ဌာ နိသီဒိ။ အထဿာယံ ဧဝံ စေတသော ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ, သေ မဟာပုရိသဝိတက္ကော ဥပ္ပဇ္ဇီတိ အတ္ထော။

အပ္ပိစ္ဆဿာတိ ဧတ္ထ ပစ္စယပ္ပိစ္ဆော, အဓိဂမပ္ပိစ္ဆော, ပရိယတ္တိအပ္ပိစ္ဆော, ဓုတင်္ဂပ္ပိစ္ဆောတိ စတ္တာရော အပ္ပိစ္ဆာ။ တတ္ထ ပစ္စယပ္ပိစ္ဆော ဗဟုံ ဒေန္တေ အပ္ပံ ဂဏှာတိ, အပ္ပံ ဒေန္တေ အပ္ပတရံ ဂဏှာတိ, န အနဝသေသဂ္ဂါဟီ ဟောတိ။ အဓိဂမပ္ပိစ္ဆော မဇ္ဈန္တိကတ္ထေရော ဝိယ အတ္တနော အဓိဂမံ အညေသံ ဇာနိတုံ န ဒေတိ။ ပရိယတ္တိအပ္ပိစ္ဆော တေပိဋကောပိ သမာနော န ဗဟုဿုတဘာဝံ ဇာနာပေတုကာမော ဟောတိ သာကေတတိဿတ္ထေရော ဝိယ။ ဓုတင်္ဂပ္ပိစ္ဆော ဓုတင်္ဂပရိဟရဏဘာဝံ အညေသံ ဇာနိတုံ န ဒေတိ ဒွေဝဘာတိကတ္ထေရေသု ဇေဋ္ဌတ္ထေရော ဝိယ။ ဝတ္ထု ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ကထိတံ။ **အယံ ဓမ္မော**တိ ဧဝံ သန္တဂုဏနိဂုဟနေန စ ပဋိဂ္ဂဟဏေ မတ္တညုတာယ စ အပ္ပိစ္ဆဿ ပုဂ္ဂလဿ အယံ နဝလောကုတ္တရဓမ္မော သမ္ပဇ္ဇတိ, နော မဟိစ္ဆဿ။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ ယောဇေတဗ္ဗံ။

သန္တုဋ္ဌဿာတိ စတူသု ပစ္စယေသု တီဟိ သန္တောသေဟိ သန္တုဋ္ဌဿ။ **ပဝိဝိတ္တဿာ**တိ ကာယစိတ္တဥပဓိဝိဝေကေဟိ ဝိဝိတ္တဿ။ တတ္ထ ကာယဝိဝေကော နာမ ဂဏသင်္ဂဏိကံ ဝိနောဒေတွာ အာရမ္ဘဝတ္ထုဝသေန ဧကီဘာဝော။ ဧကီဘာဝမတ္တေနေဝ ကမ္မံ န နိပ္ဖဇ္ဇတီတိ ကသိဏပရိကမ္မံ ကတွာ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတိ, အယံ စိတ္တဝိဝေကော နာမ။ သမာပတ္တိမတ္တေနေဝ ကမ္မံ န နိပ္ဖဇ္ဇတီတိ ဈာနံ ပာဒကံ ကတွာ သင်္ခါရေ သမ္မသိတွာ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပာပုဏာတိ, အယံ သဗ္ဗာကာရတော ဥပဓိဝိဝေကော နာမ။ တေနာဟ ဘဂဝါ – ''ကာယဝိဝေကော စ ဝိဝေကဋ္ဌကာယာနံ နေက္ခမ္မာဘိရတာနံ, စိတ္တဝိဝေကော စ ပရိသုဒ္ဓစိတ္တာနံ ပရမဝေဒါနပ္ပတ္တာနံ, ဥပဓိဝိဝေကော စ နိရုပဓီနံ ပုဂ္ဂလာနံ ဝိသင်္ခါရဂတာန''န္တိ (မဟာနိ. ၇, ၄၉)။

သင်္ဂဏိကာရာမဿာတိ ဂဏသင်္ဂဏိကာယ စေဝ ကိလေသသင်္ဂဏိကာယ စ ရတဿ။ **အာရဒ္ဓဝီရိယဿာ**တိ ကာယိကစေတသိကဝီရိယဝသေန အာရဒ္ဓဝီရိယဿ။ **ဥပဋ္ဌိတဿတိဿာ**တိ စတုသတိပဋ္ဌာနဝသေန ဥပဋ္ဌိတဿတိဿ။ **သမာဟိတဿာ**တိ ဧကဂ္ဂစိတ္တဿ။ **ပညဝတော**တိ ကမ္မဿကတပညာယ ပညဝတော။

သာဓု သာဓူတိ ထေရဿ ဝိတက္ကံ သမ္ပဟံသေန္တော ဧဝမာဟ။ **ဣမံ အဋ္ဌမ**န္တိ သတ္တ နိဒီ လဒ္ဓပုရိသဿ အဋ္ဌမံ ဒေန္တော ဝိယ, သတ္တ မဏိရတနာနိ, သတ္တ ဟတ္ထိရတနာနိ, သတ္တ အဿရတနာနိ လဒ္ဓပုရိသဿ အဋ္ဌမံ ဒေန္တ

တော ဝိယ သတ္တ မဟာပုရိသဝိတက္ကေ ဝိတက္ကေတွာ ဌိတဿ အဋ္ဌမံ အာစိက္ခန္တော ဧဝမာဟ။ **နိပ္ပပဉ္စာရာမဿာ**တိ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိပပဉ္စရဟိတတ္တာ နိပ္ပပဉ္စသင်္ခါတေ နိဗ္ဗာနပဒေ အဘိရတဿ။ ဣတရံ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ **ပပဉ္စာရာမဿာ**တိ ယထာဝုတ္တေသု ပပဉ္စေသု အဘိရတဿ။ ဣတရံ တဿေဝ ဝေဝစနံ။

ယတောတိ ယဒါ။ **တတော**တိ တဒါ။ **နာနာရတ္တာန**န္တိ နီလပီတလောဟိတောဒါတဝဏ္ဏေဟိ နာနာရဇနေဟိ ရတ္တာနံ။ **ပံသုကူလ**န္တိ တေဝီသတိယာ ခေတ္တေသု ဌိတပံသုကူလစီဝရံ။ **ခါယိဿတီ**တိ ယထာ တဿ ပုဗ္ဗဏှသမယာဒီသု ယသ္မိံ သမယေ ယံ ဣစ္ဆတိ, တသ္မိံ သမယေ တံ ပါရုပန္တဿ သော ဒုဿကရဏ္ဍကော မနာပေါ ဟုတွာ ခါယတိ, ဧဝံ တုယှမ္ပိ စီဝရသန္တောသမဟာအရိယဝံသေန တုဋ္ဌဿ ဝိဟရတော ပံသုကူလစီဝရံ ခါယိဿတိ ဥပဋ္ဌဟိဿတိ။ **ရတိယာ**တိ ရတိအတ္ထာယ။ **အပရိတဿာယာ**တိ တဏှာဒိဋ္ဌိပရိတဿနာဟိ အပရိတဿနတ္ထာယ။ **ဖာသုဝိဟာရာယာ**တိ သုခဝိဟာရတ္ထာယ။ **ဩက္ကမနာယ နိဗ္ဗာနဿာ**တိ အမတံ နိဗ္ဗာနံ ဩတရဏတ္ထာယ။

ပိဏ္ဍိယာလောပဘောဇနန္တိ ဂါမနိဂမရာဇဓာနီသု ဇင်္ဃာဗလံ နိဿာယ ဃရပဋိပါဋိယာ စရန္တေန လဒ္ဓပိဏ္ဍိယာလောပဘောဇနံ။ **ခါယိဿတီ**တိ တဿ ဂဟပတိနော နာနဂ္ဂရသဘောဇနံ ဝိယ ဥပဋ္ဌဟိဿတိ ။ **သန္တုဋ္ဌဿ ဝိဟရတော**တိ ပိဏ္ဍပါတသန္တောသမဟာအရိယဝံသေန သန္တုဋ္ဌဿ ဝိဟရတော။ **ရုက္ခမူလသေနာသနံ ခါယိဿတီ**တိ တဿ ဂဟပတိနော တေဘူမကပါသာဒေ ဂန္ဓကုသုမဝါသသုဂန္ဓံ ကူဋာဂါရံ ဝိယ ရုက္ခမူလံ ဥပဋ္ဌဟိဿတိ။ **သန္တုဋ္ဌဿာ**တိ သေနာသနသန္တောသမဟာအရိယဝံသေန သန္တုဋ္ဌဿ။ **တိဏသန္ထာရကော**တိ တိဏေဟိ ဝါ ပဏ္ဏေဟိ ဝါ ဘူမိယံ ဝါ ဖလကပါသာဏတလာနံ ဝါ အညတရသ္မိံ သန္ထတသန္ထတော။ **ပူတိမုတ္တ**န္တိ ယံကိဉ္စိ မုတ္တံ။ တင်္ခဏေ ဂဟိတမ္ပိ ပူတိမုတ္တမေဝ ဝုစ္စတိ ဒုဂ္ဂန္ဓတ္တာ။ **သန္တုဋ္ဌဿ ဝိဟရတော**တိ ဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရသန္တောသေန သန္တုဋ္ဌဿ ဝိဟရတော။

ဣတိ ဘဂဝါ စတူသု ဌာနေသု အရဟတ္တံ ပက္ခိပန္တော ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေတွာ "ကတရသေနာသနေ နု ခော ဝသန္တဿ ကမ္မဋ္ဌာနံ သပ္ပာယံ ဘဝိဿတီ"တိ အာဝဇ္ဇေန္တော "တသ္မိံယေဝ ဝသန္တဿာ"တိ ဝတွာ **တေန ဟိ တွံ, အနုရုဒ္ဓာ**တိအာဒိမာဟ။ **ပဝိဝိတ္တဿ ဝိဟရတော**တိ တီဟိ ဝိဝေကေဟိ ဝိဝိတ္တဿ ဝိဟရန္တဿ။ **ဥယျောဇနိကပဋိသံယုတ္တ**န္တိ ဥယျောဇနိကေဟေဝ ဝစနေဟိ ပဋိသံယုတ္တံ, တေသံ ဥပဋ္ဌာနဂမနကံယေဝါတိ အတ္ထော။ **ပပဉ္စနိရောဓေ**တိ နိဗ္ဗာနပဒေ ။ **ပက္ခန္ဒတီ**တိ အာရမ္မဏကရဏဝသေန ပက္ခန္ဒတိ။ **ပသီဒတီ**တိအာဒီသုပိ အာရမ္မဏဝသေနေဝ ပသီဒနသန္တိဋ္ဌနမုစ္စနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဣတိ ဘဂဝါ စေတိရဋ္ဌေ ပါစီနဝံသဒါယေ အာယသ္မတော အနုရုဒ္ဓဿ ကထိတေ အဋ္ဌ မဟာပုရိသဝိတက္ကေ ပုန ဘေသကဠာဝနမဟာဝိဟာရေ နိသီဒိတွာ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ဝိတ္ထာရေန ကထေသိ။

မနောမယေနာတိ မနေန နိဗ္ဗတ္တိတကာယောပိ မနောမယောတိ ဝုစ္စတိ မနေန ဂတကာယောပိ, ဣဓ မနေန ဂတကာယံ သန္ဓာယေဝမာဟ။ **ယထာ မေ အဟု သင်္ကပ္ပော**တိ ယထာ မယှံ ဝိတက္ကော အဟောသိ, တတော ဥတ္တရိ အဋ္ဌမံ မဟာပုရိသဝိတက္ကံ ဒဿေန္တော တတော ဥတ္တရိံ ဒေသယိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ဂဟပတိဝဂ္ဂေါ တတိယော။

၄. အနဝဇ္ဇေ

၁. ပဌမအနဝသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၁. စတုတ္ထဿ ပဌမေ **အာသဇ္ဇ အနံ့ ဒေတီ** တိ ပတ္တံ ဒေနံ့ ဒေတိ။ အာဂတံ ဒိသ္ဝာ တံ မုဟုတ္တံယေဝ နိသီဒါ
ပေတွာ သက္ကာရံ ကတွာ အနံ့ ဒေတိ, ဒဿာမီတိ န ကိလမေတိ။ **ဘယာ**တိ "အယံ အဒါယကော အကာရကော"တိ ဂ
ရဟာဘယာ, အပါယဘယာ တ။ **အဒါသိ မေ**တိ မယ့်ပုံ ပုဗ္ဗေ သေ ဣဒံ နာမ အဒါသီတိ ဒေတိ။ **ဒဿတိ မေ** တိ အနာဂ
တေ ဣဒံ နာမ ဒဿတီတိ ဒေတိ။ **သာဟု အန**န္တိ အနံ့ နာမ သာဓု သုန္ဒရံ ဗုဒ္ဓါဒီဟိ ပဏ္ဍိတေဟိ ပသတ္ထန္တိ ဒေတိ။ **စိ
တ္တာလင်္ကာရစိတ္တပရိက္ခာရတ္ထံ အနံ့ ဒေတီ**တိ သမထဝိပဿနာစိတ္တဿ အလင်္ကာရတ္ထဉ္စေဝ ပရိက္ခာရတ္
ထဉ္စ ဒေတိ။ အနဥ္ဟိ စိတ္တံ မုဒံ ကရောတိ။ ယေန လဒ္ဓေ, သော "လဒ္ဓံ မေ"တိ မုဒုစိတ္တော ဟောတိ။ ယေန ဒိန္နံ,
သောပိ "ဒိန္နံ မယာ"တိ မုဒုစိတ္တော ဟောတိ။ ဣတိ ဥဘိန္နံ စိတ္တံ မုဒံ ကရောတိ။ တေနေဝ "အဒန္တဒမန"န္တိ ဝုစ္
စတိ။ ယထာဟ –

> "အဒန္တဒမနံ အနံ့၊ အအနံ့ ဒန္တဒူသကံ။
> အနေန ပိယတစာယ၊ ဥန္နမန္တိ နမန္တိ စာ"တိ။

ဣမေသု ပန အဋ္ဌသု အနေသု စိတ္တာလင်္ကာရအနမေဝ ဥတ္တမန္တိ။

၂. ဒုတိယအနဝသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၂. ဒုတိယေ **သဒ္ဓာ** တိ ယာယ သဒ္ဓါယ အနံ့ ဒေတိ, သာ သဒ္ဓါ။ **ဟိရိယ**န္တိ ယာယ ဟိရိယာ အနံ့ ဒေတိ, သာဝ အ
ဓိပ္ပေတာ။ **ကုသလဉ္စ အန** န္တိ အနဝဇ္ဇဉ္စ အနံ့။ **ဒိဝိယ**န္တိ ဒိဝင်္ဂမံ။

၃. အနဝတ္ထုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၃. တတိယေ **အနဝတ္ထူနီ** တိ အနကာရဏာနိ။ **ဆန္ဒာ အနံ့ ဒေတီ** တိ ပေမေန အနံ့ ဒေတိ။ **ဒေါသာ**တိ ဒေါသေန ကုဒ္
ဓော ဟုတွာ ယံ အတ္ထိ, တံ ဝေဂေန ဂဏှိတွာ ဒေတိ။ **မောဟာ**တိ မောဟေန မူဠှော ဒေတိ။ **ဘယာ**တိ ဂရဟာဘယေ
န တ အပါယဘယေန တ, တဿ တဿေဝ တ ပန ဘယေန ဒေတိ။ **ကုလဝံသ**န္တိ ကုလပဝေဏိံ။

၄. ခေတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၄. စတုတ္ထေ **န မဟပ္ဖလံ ဟောတီ** တိ ဝိပါကဖလေန မဟပ္ဖလံ န ဟောတိ။ **န မဟဿာဒ** န္တိ ယမ္ပိဿ ဖလံ
ဟောတိ, တဿ အဿာဒေ န မဟာ ဟောတိ မန္ဒဿာဒံ န မဓုရံ။ **န ဖာတိသေယျ** န္တိ သေယျာပိဿ န ဟော
တိ ဝုဍ္ဎိ, တဿ မဟန္တံ ဝီဟိထမ္ဘသန္နိဝေသံ န ဟောတီတိ အတ္ထော။ **ဥန္နာမနိန္နာမီ** တိ ထလနိန္နဝသေန ဝိသမတ
လံ။ တတ္ထ ထလေ ဥဒကံ န သဏ္ဌာတိ, နိန္နေ အတိဗဟု တိဋ္ဌတိ။ **ပါသာဏသက္ခရိက** န္တိ ပတ္ထရိတွာ ဌိတပိဋ္ဌိပါ
သာဏေဟိ စ ခုဒ္ဒကပါသာဏေဟိ စ သက္ခရာဟိ စ သမန္နာဂတံ။ **ဦသရ**န္တိ ဥဗ္ဘိန္နလောဏံ။ **န စ ဂမ္ဘီရသိတ** န္တိ ထ
ဒ္ဓဘူမိတာယ ဂမ္ဘီရာနုဂတံ, နင်္ဂလမဂ္ဂံ ကတွာ ကသိတုံ န သက္ကာ ဟောတိ, ဥတ္တာနနင်္ဂလမဂ္ဂမေဝ ဟောတိ။ **န
အာယသမ္ပန္န**န္တိ န ဥဒကာဂမနသမ္ပန္နံ။ **န အပါယသမ္ပန္န** န္တိ ပစ္ဆာဘာဂေ ဥဒကနိဂ္ဂမနမဂ္ဂသမ္ပန္နံ န ဟော
တိ။ **န မာတိကာသမ္ပန္န** န္တိ န ခုဒ္ဒကမဟန္တီဟိ ဥဒကမာတိကာဟိ သမ္ပန္နံ ဟောတိ ။ **န မရိယာဒသမ္ပန္န** န္တိ န ကေ
ဒါရမရိယာဒါဟိ သမ္ပန္နံ။ **န မဟပ္ဖလ** န္တိအာဒီနိ သဗ္ဗာနိ ဝိပါကဖလဝသေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

သမ္ပန္နေ တိ ပရိပုဏ္ဏေ သမ္ပတ္တိယုတ္တေ။ **ပဝုတ္တာ ဗီဇသမ္ပဒာ** တိ သမ္ပန္နံ ဗီဇံ ရောပိတံ။ **ဒေဝေ သမ္ပာဒယန္တ
တမှီ**တိ ဒေဝေ သမ္မာ ဝဿန္တေ။ **အနီတိသမ္ပဒာ ဟောတီ** တိ ကိဋ္ဌကိမိအာဒိဟာဏကဉ္ဇတိယာ အဘာဝေ ကော သမ္ပ
ဒါ ဟောတိ။ **ဝိရူဠှီ**တိ ဝုဍ္ဎိ ဒုတိယာ သမ္ပဒါ ဟောတိ။ **ဝေပုလ္လ** န္တိ ဝိပုလဘာဝေ တတိယာ သမ္ပဒါ ဟောတိ။ **ဖလန္**
တိ ပရိပုဏ္ဏဖလံ စတုတ္ထီ သမ္ပဒါ ဟောတိ။ **သမ္ပန္နသီလေသူ** တိ ပရိပုဏ္ဏသီလေသု။ **ဘောဇနသမ္ပဒာ** တိ သမ္ပန္နံ

ဝိဝိဓဘောဇနံ။ **သမ္ပဒါန** န္တိ တိဝိဓံ ကုသလသမ္ပဒံ။ **ဥပနေတီ**တိ သာ ဘောဇနသမ္ပဒါ ဥပနယတိ။ ကသ္မာ? **သမ္ပန္နဥ္စ ဟိဿ တံ ကတံ,** ယသ္မာဿ တံ ကတကမ္မံ သမ္ပန္နံ ပရိပုဏ္ဏန္တိ အတ္ထော။ **သမ္ပန္နတ္ထူနာ** တိ သမ္ပန္နော အ တ္တူ ဂ္ဂုဏ။ **ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော** တိ တီဟိ ဝိဇ္ဇာဟိ စ ပဥ္စဒသဟိ စရဏဓမ္မေဟိ စ သမန္နာဂတော။ **လဒ္ဓာ** တိ ဧဝရူပေ ပု ဂ္ဂလေ စိတ္တဿ သမ္ပဒံ အဝေကလ္လပရိပုဏ္ဏဘာဝံ လဘိတွာ။ **ကရောတိ ကမ္မသမ္ပဒ** န္တိ ပရိပုဏ္ဏကမ္မံ က ရောတိ။ **လဘတိ စတ္တသမ္ပဒ** န္တိ အတ္ထဥ္စ ပရိပုဏ္ဏံ လဘတိ။ **ဒိဋ္ဌိသမ္ပဒ** န္တိ ဝိပဿနာဒိဋ္ဌိံ။ **မဂ္ဂသမ္ပဒ** န္တိ သောတာပတ္တိမဂ္ဂံ။ **ယာတိ သမ္ပန္နမာနသော** တိ ပရိပုဏ္ဏစိတ္တော ဟုတွာ အရဟတ္တံ ယာတိ။ **သာ ဟောတိ သဗ္ဗ သမ္ပဒါ**တိ သာ သဗ္ဗဒုက္ခေဟိ ဝိမုတ္တိ သဗ္ဗသမ္ပဒါ နာမ ဟောတီတိ။

၅. အနူပပတ္တိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၅. ပဥ္စမေ **အနူပပတ္တိယော** တိ အနုပစ္စယာ ဥပပတ္တိယော။ **ဒဟတီ**တိ ဌပေတိ။ **အဓိဋ္ဌာတီ** တိ တသ္သေဝ ဝေဝစ နံ။ **ဘာဝေတီ**တိ ဝဍ္ဎေတိ။ **ဟီနေ ဝိမုတ္တ**န္တိ ဟီနေသု ပဥ္စသု ကာမဂုဏေသု ဝိမုတ္တံ။ **ဥတ္တရိ အဘာဝိတ** န္တိ တတော ဥ တ္တရိမဂ္ဂဖလတ္ထာယ အဘာဝိတံ။ **တတြူပပတ္တိယာ သံဝတ္တတီ** တိ ယံ ဌာနံ ပတ္ထေတွာ ကုသလံ ကတံ, တတ္ထ နိဗ္ဗတ္တနတ္ထာယ သံဝတ္တတိ။ **ဝီတရာဂဿ** တိ မဂ္ဂေန တ သမုစ္ဆိန္နရာဂဿ သမာပတ္တိယာ တ ဝိက္ခမ္ဘိတ ရာဂဿ။ အနမတ္တေနေဝ ဟိ ဗ္ရဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တိတုံ န သက္ကာ, အနံ ပန သမာဓိဝိပဿနာစိတ္တဿ အလ င်္ကာရပရိတရံ ဟောတိ။ တတော အနေန မုဒုစိတ္တော ဗ္ရဟ္မဝိဟာရေ ဘာဝေတွာ ဗ္ရဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တတိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''ဝီတရာဂဿ နော သရာဂဿာ''တိ။

၆. ပုညကိရိယဝတ္ထုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၆. ဆဋ္ဌေ ပုညကိရိယာနိ စ တာနိ တေသံ တေသံ အာနိသံသာနံ ဝတ္ထူနိ စာတိ **ပုညကိရိယဝတ္ထူနိ** ။ အနာဒီနဥ္ဟိ လက္ခဏေ စိတ္တံ ဌပေတွာ ''ဧဝရူပံ နာမ အမ္ဘေဟိ အနံ အတဗ္ဗံ, သီလံ ရက္ခိတဗ္ဗံ, ဘာဝနာ ဘာဝေတဗ္ဗာ''တိ သ တ္တာ ပုညာနိ ကရောန္တိ။ အနမေဝ **အနမယံ,** အနစေတနာသု တ ပုရိမစေတနာတော နိပ္ဖန္နာ သန္နိဋ္ဌာပကစေတနာ **အ နမယံ** သီလာဒီဟိ သီလမယာဒီနိ ဝိယ။ သေသဒ္ဒဝယေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ပရိတ္တံ ကတံ ဟောတီ** တိ ထောကံ မန္ဒံ ကတံ ဟောတိ။ **နာဘိသမ္ဘောတီ** တိ န နိပ္ဖဇ္ဇတိ။ **အကတံ ဟောတီ**တိ ဘာဝနာယယောကေယေဝ အနာရဒ္ဓေ ဟောတီတိ အ တ္ထော။ **မနုဿအောဘဂ္ဂ** န္တိ မနုဿေသု သမ္ပတ္တိရဟိတံ ပဥ္စဝိဓံ နီစကုလံ။ **ဥပပဇ္ဇတီ** တိ ပဋိသန္ဓိဝသေန ဥပဂစ္ဆတိ, တတ္ထ နိဗ္ဗတ္တတီတိ အတ္ထော။ **မတ္တသော ကတ**န္တိ ပမာဏေန ကတံ, ထောကံ န ဗဟုံ။ **မနုဿသောဘဂ္ဂ** န္တိ မနု ဿေသု သုဘဂဘာဝံ တိဝိဓကုလသမ္ပတ္တိံ။ **အဓိမတ္တ**န္တိ အဓိကပ္ပမာဏံ ဗလဝံ တံ။ **အဓိဂဏှာတီ** တိ အဘိဘဝိတွာ တ ဂဏှာတိ, ဝိသိဋ္ဌတရာ ဇေဋ္ဌကာ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။

၇. သပ္ပုရိသအနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၇. သတ္တမေ **သုစိ**န္တိ ပရိသုဒ္ဓံ ဝဏ္ဏသမ္ပန္နံ ဒေတိ။ **ပဏီတ**န္တိ ရသူပပန္နံ။ **ကာလေနာ**တိ ယုတ္တပတ္တကာလေ န။ **ကပ္ပိယ**န္တိ ယံ ကပ္ပိယံ, တံ ဒေတိ။ **ဝိစေယျ ဒေတီ** တိ ''ဣမဿ ဒိန္နံ မဟပ္ဖလံ ဘဝိဿတိ, ဣမဿ န မဟပ္ဖ လ''န္တိ ဧဝံ ပဋိဂ္ဂဟကပရိယေသနဝသေန အနံ တ ပဏိဓာယဝသေန အနံ တ ဝိစိနိတွာ ဒေတိ။

၈. သပ္ပုရိသသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၈. အဋ္ဌမေ **အတ္ထာယာ** တိ အတ္တတ္ထာယ။ **ဟိတာယ သုခါယာ**တိ ဟိတတ္ထာယ သုခတ္ထာယ။ **ပုဗ္ဗပေတာန** န္တိ ပရလောကဂတာနံ ဉာတီနံ။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ အနုပ္ပန္နေ ဗုဒ္ဓေ စက္ကဝတ္တိရာဇာနော ဗောဓိသတ္တာ ပစ္စေက ဗုဒ္ဓါ လဗ္ဘန္တိ, ဗုဒ္ဓကာလေ ဗုဒ္ဓါ စေဝ ဗုဒ္ဓသာဝကာ စ။ ယထာဝုတ္တာနဥ္ဟိ ဧတေသံ အတ္ထာယ ဟိတာယ သုခာယ သံဝ တ္တန္တိ။ **ဗဟုန္နံ ဝတ အတ္ထာယ, သပ္ပညော ဃရမာဝသ** န္တိ သပ္ပညော ဃရေ ဝသန္တော ဗဟူနံ ဝတ အတ္ထာယ ဟောတိ။ **ပုဗ္ဗေ** တိ ပဌမေဝ။ **ပုဗ္ဗေကတမနုဿရ** န္တိ မာတာပိတူနံ ပုဗ္ဗကာရဂုဏေ အနုဿရန္တော။ **သဟဓမ္မေနာ** တိ သကာရဏေန ပစ္စယပူဇနေန ပူဇေတိ။ **အပစေ ဗ္ရဟ္မစာရယော** တိ ဗ္ရဟ္မစာရိနော အပစယတိ, နီစဝုတ္တိတံ နေသံ အာပ ဇ္ဇတိ။ **ပေသလော**တိ ပိယသီလော။

၉. အဘိသန္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၉. နဝမေ **အနာနီ**တိ စေတနာအနာနိ။ **အဂ္ဂညာနီ** တိအာဒီနံ အတ္ထော ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တောယေဝ။

၁၀. ဒုစ္စရိတဝိပာကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၀. ဒသမေ **ဟဏာတိပာတော**တိ ဟဏာတိပာတစေတနာ။ **သဗ္ဗလဟုသော**တိ သဗ္ဗလဟုကော။ **အပ္ပာယုကသံဝတ္တနိကော**တိ တေန ပရိတ္တကေန ကမ္မဝိပာကေန အပ္ပာယုကော ဟောတိ, ဒိန္နမတ္တာယ တ ပဋိသန္ဓိယာ ဝိလီယတိ မာတုကုစ္ဆိတော နိက္ခန္တမတ္တေ တ။ ဧဝရူပေ ဟိ န အညသ္သ ကဿစိ နိဿန္ဒော, ဟဏာတိပာတဿေဝ ဂတမက္ကေ ဧသောတိ။ **ဘောဂဗ္ဗသနသံဝတ္တနိကော** တိ ယထာ ကာကဏိကာမတ္တမ္ပိ ဟတ္ထေ န တိဋ္ဌတိ, ဧဝံ ဘောဂဗ္ဗသနံ သံဝတ္တေတိ။ **သပတ္တဝေရသံဝတ္တနိကော ဟောတီ** တိ သဟ သပတ္တေဟိ ဝေရံ သံဝတ္တေတိ။ တဿ ဟိ သပတ္တာ စ ဗဟုကာ ဟောန္တိ၊ ယော စ နံ ပဿတိ, တသ္မိံ ဝေရမေဝ ဥပ္ပာဒေတိ န နိဗ္ဗာယတိ။ ဧဝရူပေ ဟိ ပရဿ ရက္ခိတ ကောပိတဘဏ္ဍေ အပရာဓဿ နိဿန္ဒော။

အဘူတဗ္ဘက္ခာနသံဝတ္တနိကော ဟောတီ တိ အဘူတေန အဗ္ဘက္ခာနံ သံဝတ္တေတိ, ယေန ကေနစိ ကတံ တသ္သေဝ ဥပရိ ပတတိ။ **မိတ္တေဟိ ဘေဒနသံဝတ္တနိကော** တိ မိတ္တေဟိ ဘေဒံ သံဝတ္တေတိ။ ယံ ယံ မိတ္တံ ကရောတိ, သော သော ဘိဇ္ဇတိယေဝ။ **အမနာပသဒ္ဒသံဝတ္တနိကော** တိ အမနာပသဒ္ဒံ သံဝတ္တေတိ။ ယာ သာ တစာ ကဏ္ဍကာ ကက္ကသာ ကဋုကာ အဘိသဇ္ဇနီ မမ္မစ္ဆေဒိကာ, ဂတဂတဋ္ဌာနေ တမေဝ သုဏာတိ, မနာပသဒ္ဒသဝနံ နာမ န လဘတိ။ ဧဝရူပေ ဖရုသတစာယ ဂတမက္ကေ နာမ။ **အနာဒေယျတစာသံဝတ္တနိကော** တိ အဂ္ဂဟေတဗ္ဗဝစနတံ သံဝတ္တေတိ, ''တ္ဝံ ကသ္မာ ကထေသိ, ကော ဟိ တဝ ဝစနံ ဂဟေဿတီ''တိ ဝတ္တဗ္ဗတံ အာပဇ္ဇတိ။ အယံ သမ္ဖပ္ပလာပဿ ဂတမက္ကေ။ **ဥမ္မတ္တကသံဝတ္တနိကော ဟောတီ** တိ ဥမ္မတ္တကဘာဝံ သံဝတ္တေတိ။ တေန ဟိ မနုဿော ဥမ္မတ္တော တ ခိတ္တစိတ္တော တ ဧဠမူဂေ တ ဟောတိ။ အယံ သုရာပာနဿ နိဿန္ဒော။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဝဋ္ဋမေဝ ကထိတန္တိ။

အနဝဂ္ဂေ စတုတ္ထော။

၅. ဥပေါသထဝဂ္ဂေါ

၄. တသေဋ္ဌသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၄. ပဉ္စမဿ စတုတ္ထေ **ဣမေ စေပိ, တသေဋ္ဌ, မဟာသာလာ** တိ ပုရတော ဌိတေ ဒွေ သာလရုက္ခေ ဒဿေန္တော ပရိကပ္ပေါပမံ အာဟ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ဣမေ တာဝ မဟာသာလာ အစေတနာ။ သစေ တေပိ သစေတနာ ဟုတွာ အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတံ ဥပေါသထံ ဥပဝသေယျုံ, တေသမ္ပိ သော ဥပေါသထတသော ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခာယ အဿ။ ဘူတေ ပန ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထီတိ။

၆. အနုရုဒ္ဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၆. ဆဋ္ဌေ **ယေနာယသ္မာ အနုရုဒ္ဓော** တိ တာ ကိရ ဒေဝတာ အတ္တနော သမ္ပတ္တိံ ဩလောကေတွာ “ကိံ နု ခော နိဿာယ အယံ သမ္ပတ္တိ အမှေဟိ လဒ္ဓါ”တိ အာဝဇ္ဇမာနာ ထေရံ ဒိသွာ “မယံ အမှာကံ အယျဿ ပုဗ္ဗေ စက္ကဝတ္တိရဇ္ဇံ ကာရေန္တဿ ဟာဒပရိစာရိကာ ဟုတွာ တေန ဒိန္နောတဒေ ဌတွာ ဣမံ သမ္ပတ္တိံ လဘိမှာ, ဂစ္ဆာမ ထေရံ အာနေတွာ ဣမံ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိဿာမာ”တိ ဒိတ ယေနာယသ္မာ အနုရုဒ္ဓော တေနုပသင်္ကမိံသု။ **တီသု ဌာနေသူ**တိ တီသု ကာရဏေသု။ **ဌာနသော ပဋိလဘာမာ**တိ ခဏေနေဝ လဘာမ။ **သရဿ**တိ ဝစနသဒ္ဒံ တ ဂီတသဒ္ဒံ တ အာဘရဏသဒ္ဒံ တ။ **ပီတာ အဿု** တိအာဒီနိ နီလာ တာဝ ဇာတာ, ပီတာ ဘဝိတုံ န သက္ခိဿန္တီတိအာဒိနာ နယေန စိန္တေတွာ ဝိတက္ကေတိ။ တာပိ “ဣအနိ အယျော အမှာကံ ပီတဘာဝံ ဣစ္ဆတိ, ဣအနိ လောဟိတဘာဝ”န္တိ တာဒိသာ ဝ အဟေသုံ။

အစ္ဆရံ တဒေသိ တိ ဟတ္ထိတလံ တဒေသိ။ **ပဉ္စင်္ဂိကဿာ** တိ အာတတံ, ဝိတတံ, အာတတဝိတတံ, ဃနံ, သုသိရန္တိ ဣမေဟိ ပဉ္စဟိ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတဿ။ တတ္ထ အာတတံ နာမ စမ္မပရိယောနဒ္ဓေသု ဘေရိအာဒီသု ဧကတလ တူရိယံ, ဝိတတံ နာမ ဥဘယတလံ, အာတတဝိတတံ နာမ သဗ္ဗသော ပရိယောနဒ္ဓံ, သုသိရံ ဝံသာဒိ, ဃနံ သမ္မာဒိ။ **သုဝိနီတဿ** တိ အာကဍ္ဍနသိထိလကရဏာဒီဟိ သမုစ္ဆိတဿ။ **သုပ္ပဋိပတာဠိတဿာ** တိ ပမာဏေ ဌိတဘာဝဇာနနတ္ထံ သုဋ္ဌု ပဋိပတာဠိတဿ။ **ကုသလေဟိ သုသမန္နာဟတဿာ** တိ ယေ တဒေတုံ ကုသလာ ဆေကာ, တေဟိ တဒိတဿ။ **ဝဂ္ဂူ** တိ ဆေကော သုန္ဒရော။ **ရဇနီယော**တိ ရဉ္ဇေတုံ သမတ္ထော။ **ကမနီယော**တိ ကာမေတဗ္ဗယုတ္တော။ ခမနီယောတိ တ ဟာပ္ပော, ဒိဝသမ္ပိ သုယျမာနော ခမတေဝ, န နိဗ္ဗိန္ဒတီတိ အတ္ထော။ **မဒနီယော**တိ မာနမဒပုရိသမဒဇနနော။ **ဣန္ဒြိယာနိ ဩက္ခိပီ**တိ “အသာရုပ္ပံ ဣမာ ဒေဝတာ ကရောန္တီ”တိ ဣန္ဒြိယာနိ ဟေဋ္ဌာ ခိပိ, န အက္ခီနိ ဥမ္မီလေတွာ ဩလောကေသိ။ **န ခွာယျော အနုရုဒ္ဓော သာဒိယတီ** တိ “မယံ နစ္စာမ ကယာမ, အယျော ပန အနုရုဒ္ဓော န ခော သာဒိယတိ, အက္ခီနိ ဥမ္မီလေတွာ န ဩလောကေတိ, ကိံ မယံ နစ္စိတွာ တ ကယိတွာ တ ကရိဿာမာ”တိ တတ္ထေဝ အန္တရဓာယိံသု။ **ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမီ** တိ တာသံ ဒေဝတာနံ အာနုဘာဝံ ဒိသွာ “ကတိဟိ နု ခော ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော မာတုဂါမော မနာပကာယိကေ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တတီ”တိ ဣမမတ္ထံ ပုစ္ဆိတုံ ဥပသင်္ကမိ။

၉-၁၀. ဣဓလောကိကသုတ္တဒွယဝဏ္ဏနာ

၄၉-၅၀. နဝမေ **အယံ’သ လောကော အာရဒ္ဓော ဟောတီ** တိ အယမဿ လောကော ဣဓလောကေ ကရဏမတ္တာယ အာရဒ္ဓတ္တာ ပရိပုဏ္ဏတ္တာ အာရဒ္ဓော ဟောတိ ပရိပုဏ္ဏော။ **သောဠသာကာရသမ္ပန္နာ** တိ သုတ္တေ ဝုတ္တေဟိ အဋ္ဌဟိ, ကထာသု အဋ္ဌဟီတိ သောဠသဟိ အာကာရေဟိ သမန္နာဂတာ, ယာနိ တ အဋ္ဌင်္ဂါနိ ပရမ္ပိ တေသု သမာဒပေတီတိ ဧဝမ္ပိ သောဠသာကာရသမ္ပန္နာတိ ဧကေ။ သဒ္ဓာသီလပညာ ပနေတ္ထ မိဿိကာ ကထိတာ။ ဒသမံ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ကထိတံ။ သဗ္ဗသုတ္တေသု ပန ယံ န ဝုတ္တံ, တံ ဟေဋ္ဌာ အာဂတနယတ္တာ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ဥပေါသထဝဂ္ဂေါ ပဉ္စမော။

ပဌမပဏ္ဏာသကံ နိဋ္ဌိတံ။

၂. ဒုတိယပဏ္ဏာသကံ

(၆) ၁. ကေတမိဝဂ္ဂေါ

၁. ကေတမီသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၁. ဆဋ္ဌသ္သ ပဌမေ **သက္ကေသု ဝိဟရတိ** တိ ပဌမဂမနေန ဂန္တွာ ဝိဟရတိ။ **မဟာပဇာပတီ**တိ ပုတ္တပဇာယ စေဝ ဓီတုပဇာယ စ မဟန္တတ္တာ ဧဝံလဒ္ဓနာမာ။ **ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ** တိ ဘဂဝါ ကပိလပုရံ ဂန္တွာ ပဌမမေဝ နန္ဒံ ပဗ္ဗာဇေသိ, သတ္တမေ ဒိဝသေ ရာဟုလကုမာရံ။ **စုမ္ဗဋကကလဟေ** (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၃၃၁; သံ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁.၃၇) ပန ဥဘယနဂရဝါသိကေသု ယုဒ္ဓတ္ထာယ နိက္ခန္တေသု သတ္ထာ ဂန္တွာ တေ ရာဇာနော သညာပေတွာ **အတ္တဒဏ္ဍသုတ္တံ** (သု. နိ. ၉၄၁ အာဒယော; မဟာနိ. ၁၇၀ အာဒယော) ကထေသိ။ ရာဇာနော ပသီဒိတွာ အဍ္ဍတိယသတေ အဍ္ဍတိယသတေ ကုမာရေ အဒံသု, တာနိ ပဉ္စ ကုမာရသတာနိ သတ္ထု သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိံသု, အထ နေသံ ပဇာပတိယော သာသနံ ပေသေတွာ အနဘိရတိံ ဥပ္ပာဒယိံသု။ သတ္ထာ တေသံ အနဘိရတိယာ ဥပ္ပန္နဘာဝံ ဉတွာ တေ ပဉ္စသတေ ဒဟရဘိက္ခူ ကုဏာလဒဟံ နေတွာ အတ္တနော ကုဏာလကာလေ နိသိန္နပုဗ္ဗေ ပာသာဏတလေ နိသီဒိတွာ **ကုဏာလဇာတကကထာယ** (ဇာ. ၂.၂၁.ကုဏာလဇာတက) တေသံ အနဘိရတိံ ဝိနောဒေတွာ သဗ္ဗေပိ တေ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာပေသိ, ပုန မဟာဝနံ အာနေတွာ အရဟတ္တဖလေ။ တေသံ စိတ္တဇာနနတ္ထံ ပုနပိ ပဇာပတိယော သာသနံ ပဟိဏိံသု။ တေ "အဘဗ္ဗာ မယံ ဃရာဝါသဿာ"တိ ပဋိသာသနံ ပဟိဏိံသု။ တာ "န အနိ အမှာကံ ဃရံ ဂန္တုံ ယုတ္တံ, မဟာပဇာပတိယာ သန္တိကံ ဂန္တွာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အနုဇာနာပေတွာ ပဗ္ဗဇိဿာမာ"တိ ပဉ္စသတာပိ မဟာပဇာပတိံ ဥပသင်္ကမိတွာ "အယျေ, အမှာကံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အနုဇာနာပေထာ"တိ အာဟံသု။ မဟာပဇာပတီ တာ ဣတ္ထိယော ဂဟေတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ။ သေတစ္ဆတ္တဿ ဟေဋ္ဌာ ရညော ပရိနိဗ္ဗုတကာလေ ဥပသင်္ကမီတိပိ ဝဒန္တိယေဝ။

အလံ ဂေါတမိ, မာ တေ ရုစ္စိ တိ ကသ္မာ ပဋိက္ခိပိ, နနု သဗ္ဗေသမ္ပိ ဗုဒ္ဓါနံ စတဿော ပရိသာ ဟောန္တီတိ? ကာမံ ဟောန္တိ, ကိလမေတွာ ပန အနေကဝါရံ ယာစိတေ အနုညာတံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ "ဒုက္ခေန လဒ္ဓါ"တိ သမ္မာ ပရိဟရိဿန္တီတိ ဂရုံ ကတွာ အနုညာတုကာမော ပဋိက္ခိပိ။ **ပက္ကာမိ** တိ ပုန ကပိလပုရမေဝ ပာဝိသိ။ **ယထာဘိရန္တံ ဝိဟရိတွာ**တိ ဗောဓနေယျသတ္တာနံ ဥပနိဿယံ ဩလောကေန္တော ယထာဇ္ဈာသယေန ဝိဟရိတွာ။ **စာရိကံ ပက္ကာမီ** တိ မဟာဇနသင်္ဂဟံ ကရောန္တော ဥတ္တမာယ ဗုဒ္ဓသိရိယာ အနောပမေန ဗုဒ္ဓဝိလာသေန အတုရိတစာရိကံ ပက္ကာမိ။

သမ္ဗဟုလာဟိ သာကိယာနီဟိ သဒ္ဓိံ န္တိ အန္တောနိဝေသနမှိယေဝ ဒသဗလံ ဥဒ္ဒိဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာဝေသံ ဂဟေတွာ တာ ပဉ္စသတာ သာကိယာနိယော ပဗ္ဗဇ္ဇာဝေသံယေဝ ကဟာပေတွာ သဗ္ဗာဟိပိ တာဟိ သမ္ဗဟုလာဟိ သာကိယာနီဟိ သဒ္ဓိံ။ **စာရိကံ ပက္ကာမီ** တိ ဂမနံ အဘိနီဟရိ။ ဂမနာဘိနီဟရဏကာလေ ပန တာ သုခုမာလာ ရာဇိတ္ထိယော ပဒသာ ဂန္တုံ န သက္ခိဿန္တီတိ သာကိယကောလိယရာဇာနော သောဝဏ္ဏသိဝိကာယော ဥပဋ္ဌာပယိံသု။ တာ ပန "ယာနေ အာရုယှ ဂစ္ဆန္တီတိ သတ္ထရိ အဂါရဝတေ ကတော ဟောတီ"တိ ဧကပဏ္ဏာသယောဇနိကံ ပဒသာဝ ပဋိပဇ္ဇိံသု။ ရာဇာနောပိ ပုရတော စ ပစ္ဆတော စ အာရက္ခံ သံဝိဒဟာပေတွာ တဏ္ဍုလသပ္ပိတေလာဒီနံ သကဋာနိ ပူရာပေတွာ "ဂတဋ္ဌာနေ ဂတဋ္ဌာနေ အာဟာရံ ပဋိယာဒေထာ"တိ ပုရိသေ ပေသယိံသု။ **သူနေဟိ ပါဒေဟီ**တိ တာသဥဟိ သုခုမာလတ္တာ ပါဒေသု ဧကော ဖောဋော ဥဋ္ဌေတိ, ဧကော ဘိဇ္ဇတိ။ ဥဘော ပါဒါ ကတကဋ္ဌိသမ္ပရိကိဏ္ဏာ ဝိယ ဟုတွာ ဥဒ္ဓုမာတာ ဇာတာ။ တေန ဝုတ္တံ – "သူနေဟိ ပါဒေဟီ"တိ။ **ဗဟိဒွါရကောဋ္ဌကေ** တိ ဒွါရကောဋ္ဌကတော ဗဟိ။ ကသ္မာ ပနေဝံ ဌိတာတိ? ဧဝံ ကိရဿာ အဟောသိ – "အဟံ တထာဂတေန အနနုညာတာ သယမေဝ ပဗ္ဗဇ္ဇာဝေသံ အဂ္ဂဟေသိံ, ဧဝံ ဂဟိတဘာဝေ စ ပန မေ သကလဇမ္ဗုဒီပေ ပာကဋော ဇာတော။ သစေ သတ္ထာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အနုဇာနာတိ, ဣစ္စေတံ ကုသလံ။ သစေ ပန နာနုဇာနိဿတိ, မဟတီ ဂရဟာ ဘဝိဿတီ"တိ ဝိဟာရံ ပဝိသိတုံ အသက္ကောန္တီ ရောဒမာနာဝ အဋ္ဌာသိ။

ကိံ နု တွံ ဂေါတမီတိ ကိံ နု ရာဇကုလာနံ ဝိပတ္တိ ဥပ္ပန္နာ, ကေန တွံ ကာရဏေန ဧဝံ ဝိဝဏ္ဏဘာဝံ ပတ္တာ, သူနေဟိ ပါဒေဟိ။ပေ။ ဌိတာတိ။ **အညေနပိ ပရိယာယေနာ**တိ အညေနပိ ကာရဏေန။ **ဗဟုကာရာ, ဘန္တေ** တိအာဒိနာ တဿာ ဂုဏံ ကထေတွာ ပုန ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစန္တော ဧဝမာဟ။ သတ္ထာပိ "ဣတ္ထိယော နာမ ပရိတ္တပညာ, ဧကယာစိတမတ္တေန ပဗ္ဗဇ္ဇာယ အနုညာတာယ န မမ သာသနံ ဂရုံ ကတွာ ဂဏှိဿန္တီ"တိ တိက္ခတ္တုံ ပဋိက္ခိပိတွာ ဣဒါနိ ဂရုံ က

တတ ကဟာပေတုကာမတာယ **သစေ, အာနန္ဒ, မဟာပဇာပတီ ဂေါတမီ အဋ္ဌ ဂရုဓမ္မေ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, သာဝ'ဿာ ဟောတု ဥပသမ္ပဒါ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သာဝဿာ** တိ သာ ဧဝ အဿာ ပဗ္ဗဇ္ဇာပိ ဥပသမ္ပဒါပိ ဟောတု။

တဒဟူပသမ္ပန္နဿာ တိ တံဒိဝသံ ဥပသမ္ပန္နဿ။ **အဘိဝါဒနံ ပစ္စုဋ္ဌာနံ အဉ္ဇလိကမ္မံ သာမီစိကမ္မံ ကတ္တဗ္ဗန္တိ** ဩမာနာတိမာနေ အကတွာ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန အဘိဝါဒနံ, အာသနာ ပစ္စုဋ္ဌာယ ပစ္စုဂ္ဂမနဝသေန ပစ္စုဋ္ဌာနံ, ဒသနခေ သမောဓာနေတွာ အဉ္ဇလိကမ္မံ, အာသနပညာပနဗီဇနာဒိကံ အနုစ္ဆဝိကကမ္မသင်္ခာတံ သာမီစိကမ္မဉ္စ ကတ္တဗ္ဗံ။ **အဘိက္ခုကေ အာဝါသေ**တိ ယတ္ထ ဝသန္တိယာ အနန္တရာယေန ဩဝါဒတ္ထာယ ဥပသင်္ကမနဋ္ဌာနေ ဩဝါဒဒါယကော အာစရိယော နတ္ထိ, အယံ အဘိက္ခုကော အာဝါသော နာမ။ ဧဝရူပေ အာဝါသေ ဝဿံ န ဥပဂန္တဗ္ဗံ။ **အန္ဝဍ္ဎမာသ**န္တိ အနုပေါသထိကံ။ **ဩဝါဒူပသင်္ကမန**န္တိ ဩဝါဒတ္ထာယ ဥပသင်္ကမနံ။ **ဒိဋ္ဌေနာ** တိ စက္ခုနာ ဒိဋ္ဌေန။ **သုတေနာ**တိ သောတေန သုတေန။ **ပရိသင်္ကာယာ** တိ ဒိဋ္ဌသုတဝသေန ပရိသင်္ကိတေန။ **ဂရုဓမ္မ**န္တိ ဂရုကံ သင်္ဃာဒိသေသာပတ္တိံ။ **ပက္ခမာနတ္တ** န္တိ အနူနာနိ ပန္နရသ ဒိဝသာနိ မာနတ္တံ။ **ဆသု ဓမ္မေသု** တိ ဝိကာလဘောဇနစ္ဆဋ္ဌေသု သိက္ခာပဒေသု။ **သိက္ခိတသိက္ခာယာ** တိ ဧကသိက္ခမ္ပိ အခဏ္ဍံ ကတွာ ပူရိတသိက္ခာယ။ **အက္ကောသိတဗ္ဗော ပရိဘာသိတဗ္ဗော** တိ ဒသန္နံ အက္ကောသဝတ္ထူနံ အညတရေန အက္ကောသဝတ္ထုနာ န အက္ကောသိတဗ္ဗော, ဘယူပဒံသနာယ ယာယ ကာယစိ ပရိဘာသာယ န ပရိဘာသိတဗ္ဗော။

ဩဝဋ္ဋော ဘိက္ခုနီနံ ဘိက္ခူသု ဝစနပထော တိ ဩဝါဒါနုသာသနဓမ္မကထာသင်္ခါတော ဝစနပထော ဘိက္ခုနီနံ ဘိက္ခူသု ဩဝရိတော ပိဟိတော, န ဘိက္ခုနိယာ ကောစိ ဘိက္ခု ဩဝဒိတဗ္ဗော အနုသာသိတဗ္ဗော ဝါ "ဘန္တေ, ပေါရာဏကတ္ထေရာ ဣဒံ စိဝရဝတ္တံ ပူရယိံသူ"တိ ဧဝံ ပန ပဝေဏိဝသေန ကထေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **အနောဝဋ္ဋော ဘိက္ခူနံ ဘိက္ခုနီသု ဝစနပထော**တိ ဘိက္ခူနံ ပန ဘိက္ခုနီသု ဝစနပထော အနိဝါရိတော, ယထာရုစိ ဩဝဒိတုံ အနုသာသိတုံ ဓမ္မကထံ ကထေတုန္တိ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ဝိတ္ထာရတော ပနေသာ ဂရုဓမ္မကထာ သမန္တပါသာဒိကာယ ဝိနယသံဝဏ္ဏနာယ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၁၄၈) ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဣမေ ပန အဋ္ဌ ဂရုဓမ္မေ သတ္ထု သန္တိကေ ဥဂ္ဂဟေတွာ ထေရေန အတ္တနော အာရောစိယမာနေ သုတွာဝ မဟာပဇာပတိယာ တာဝ မဟန္တံ ဒေါမနဿံ ခဏေန ပဋိပ္ပဿမ္ဘိ, အနောတတ္တဒဟတော အာဘတေန သီတုဒကဿ ဃဋသတေန မတ္ထကေ ပရိသိတ္တာ ဝိယ ဝိဂတပရိဠာဟာ အတ္တမနာ ဟုတွာ ဂရုဓမ္မပဋိဂ္ဂဟဏေန ဥပ္ပန္နပီတိပါမောဇ္ဇာ အာဝိကရောန္တီ **သေယျထာပိ, ဘန္တေ** တိအာဒိကံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ။

ကုမ္ဘတ္ထေနကေဟီ တိ ကုမ္ဘေ ဒီပံ ဇာလေတွာ တေန အာလောကေန ပရဃရေ ဘဏ္ဍံ ဝိစိနိတွာ ထေနကစောရေဟိ။ **သေတဋ္ဌိကာ နာမ ရောဂဇာတီ** တိ ဧကော ပါဏကော နာဠမဇ္ဈဂတံ ကဏ္ဍံ ဝိဇ္ဈတိ, ယေန ဝိဒ္ဓါ ကဏ္ဍာ နိက္ခန္တမ္ပိ သာလိသီသံ ခီရံ ဂဟေတုံ န သက္ကောတိ။ **မဉ္ဇိဋ္ဌိကာ နာမ ရောဂဇာတီ** တိ ဥစ္ဆူနံ အန္တောရတ္တဘာဝေါ။

မဟတော တဠာကဿ ပဋိကစ္စေဝ အာဠိံ န္တိ ဣမိနာ ပန ဧတမတ္ထံ ဒဿေတိ – ယထာ မဟတော တဠာကဿ ပါဠိယာ အဗဒ္ဓါယပိ ကိဉ္စိ ဥဒကံ တိဋ္ဌေယျ, ပဌမမေဝ ဗဒ္ဓါယ ပန ယံ အဗဒ္ဓပစ္စယာ န တိဋ္ဌေယျ, တမ္ပိ တိဋ္ဌေယျ, ဧဝမေဝ ယေ ဣမေ အနုပ္ပန္နေ ဝတ္ထုသ္မိံ ပဋိကစ္စေဝ အနတိက္ကမနတ္ထာယ ဂရုဓမ္မာ ပညတ္တာ, တေသု အပညတ္တေသု မာတုဂါမဿ ပဗ္ဗဇိတတ္တာ ပဉ္စ ဝဿသတာနိ သဒ္ဓမ္မော တိဋ္ဌေယျ။ ပဋိကစ္စေဝ ပညတ္တတ္တာ ပန အပရာနိပိ ပဉ္စ ဝဿသတာနိ ဌဿတီတိ ဧဝံ ပဌမံ ဝုတ္တဝဿသဟဿမေဝ ဌဿတိ။ **ဝဿသဟဿ**န္တိ စေတံ ပဋိသမ္ဘိဒါပဘေဒပ္ပတ္တခီဏာသဝဝသေနေဝ ဝုတ္တံ, တတော ပန ဥတ္တရိပိ သုက္ခဝိပဿကခီဏာသဝဝသေန ဝဿသဟဿံ, အနာဂါမိဝသေန ဝဿသဟဿံ, သကဒါဂါမိဝသေန ဝဿသဟဿံ, သောတာပန္နဝသေန ဝဿသဟဿန္တိ ဧဝံ ပဉ္စဝဿသဟဿာနိ ပဋိဝေဓသဒ္ဓမ္မော ဌဿတိ။ ပရိယတ္တိဓမ္မောပိ တာနိယေဝ။ န ဟိ ပရိယတ္တိယာ အသတိ ပဋိဝေဓော အတ္ထိ, နာပိ ပရိယတ္တိယာ သတိ ပဋိဝေဓော န ဟောတိ။ လိင်္ဂံ ပန ပရိယတ္တိယာ အန္တရဟိတာယပိ စိရံ ပဝတ္တိဿတီတိ။

၂. ဩဝါဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၂. ဒုတိယေ **ဗဟုဿုတော** တိ ဧတ္ထ သကလဿပိ ဗုဒ္ဓဝစနဿ ဝသေန ဗဟုဿုတဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဂရု ခမ္မန္တိ** ကာယသံသဂ္ဂံ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ။ ဘိက္ခုနောဝါဒကဝိနိစ္ဆယော ပန သမန္တပါသာဒိကာယ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၁၄၄ အာဒယော) ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၃. သံခိတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၃. တတိယေ **သရာဂါယာ**တိ သရာဂတ္ထာယ။ **ဝိရာဂါယာ**တိ ဝိရဇ္ဇနတ္ထာယ။ **သံယောဂါယာ**တိ ဝဋ္ဋေ သံယောဂတ္ထာယ။ **ဝိသံယောဂါယာ**တိ ဝဋ္ဋေ ဝိသံယောဂဘာဝတ္ထာယ။ **အာစယာယာ**တိ ဝဋ္ဋဿ ဝဍ္ဎနတ္ထာယ။ **နော အပစယာယာ**တိ န ဝဋ္ဋဝိဒ္ဓံသနတ္ထာယ။ **ဒုဗ္ဘရတာယာ** တိ ဒုပ္ပေါသနတ္ထာယ။ **နော သုဘရတာယာ**တိ န သုခပေါသနတ္ထာယ။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ပဌမတရေန ဝဋ္ဋံ ကထိတံ, ဒုတိယတရေန ဝိဝဋ္ဋံ ကထိတံ။ ဣမိနာ စ ပန ဩဝါဒေန ထေရော အရဟတ္တံ ပတ္တောတိ။

၄. ဒီဃဇာဏုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၄. စတုတ္ထေ **ဗျဂ္ဃပဇ္ဇာ** တိ ဣဒမဿ ပဝေဏိ နာမ ဝသေန အာလပနံ။ တဿ ဟိ ပုဗ္ဗပုရိသာ ဗျဂ္ဃပထေ ဇာတာတိ တသ္မိံ ကုလေ မနုဿာ ဗျဂ္ဃပဇ္ဇာတိ ဝုစ္စန္တိ။ **ဣဿတ္ထေနာ** တိ ဣဿာသကမ္မေန။ **တတြုပါယာယာ**တိ ''ဣမသ္မိံ ကာလေ ဣဒံ နာမ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဇာနနေ ဥပါယဘူတာယ။ **ဝုဒ္ဓသီလိနော** တိ ဝမိုတသီလာ ဝုဒ္ဓသမာစာရာ။ **အာယန္တိ** အာဂမနံ။ **နာစ္စောကဋ္ဌဟ** န္တိ နာတိမဟန္တံ။ **နာတိဟီနန္တိ** နာတိကသိရံ။ **ပရိယာအယာ**တိ ဂဟေတွာ ခေပေတွာ။ တတ္ထ ယဿ ဝယတော ဒိဂုဏော အာယော, တဿ ဝယော အာယံ ပရိယာအတုံ န သက္ကောတိ။

> ''စတုဓာ ဝိဘဇေ ဘောဂေ၊ ပဏ္ဍိတော ဃရမာဝသံ။
> ဧကေန ဘောဂေ ဘုဉ္ဇေယျ၊ ဒွီဟိ ကမ္မံ ပယောဇယေ။
> စတုတ္ထဉ္စ နိဓာပေယျ၊ အာပဒါသု ဘဝိဿတီ''တိ။ (ဒီ. နိ. ၃.၂၆၅) –

ဧဝံ ပဋိပဇ္ဇတော ပန ဝယော အာယံ ပရိယာအတုံ န သက္ကောတိယေဝ။

ဥဒုမ္ဗရခာဒီဝ တိ ယထာ ဥဒုမ္ဗရာနိ ခါဒိတုကာမေန ပက္ကေ ဥဒုမ္ဗရရုက္ခေ စာလိတေ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ ဗဟူနိ ဖလာနိ ပတန္တိ, သော ခါဒိတဗ္ဗယုတ္တကာနိ ခါဒိတွာ ဣတရာနိ ဗဟုတရာနိ ပဟာယ ဂစ္ဆတိ, ဧဝမေဝံ ယော အာယတော ဝယံ ဗဟုတရံ ကတွာ ဝိပ္ပကိရန္တော ဘောဂေ ပရိဘုဉ္ဇတိ, သော ''ဥဒုမ္ဗရခါဒိကံဝါယံ ကုလပုတ္တော ဘောဂေ ခါဒတီ''တိ ဝုစ္စတိ။ **အဇေဋ္ဌမရဏ** န္တိ အနာထမရဏံ ။ **သမံ ဇီဝိကံ ကပ္ပေတီ** တိ သမ္မာ ဇီဝိကံ ကပ္ပေတိ။ **သမဇီဝိတာ** တိ သမဇီဝိတာယ ဇီဝိတာ။ **အပါယမုခါနီ**တိ ဝိနာသဿ ဌာနာနိ။

ဥဋ္ဌာတာ ကမ္မဓေယျေသူ တိ ကမ္မကရဏဋ္ဌာနေသု ဥဋ္ဌာနဝီရိယသမ္ပန္နော။ **ဝိဓာနဝါ**တိ ဝိဒဟနသမ္ပန္နော။ **သောတ္ထာနံ သမ္ပရာယိက** န္တိ သောတ္ထိဘူတံ သမ္ပရာယိကံ။ **သစ္စနာမေနာ** တိ ဗုဒ္ဓတ္တာယေဝ ဗုဒ္ဓောတိ ဧဝံ အဝိတထနာမေန။ **စာဂေ ပုညံ ပဝဍ္ဎတီ** တိ စာဂေ စ သေသပုညဉ္စ ပဝဍ္ဎတိ။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ သဒ္ဓါဒယော မိဿကာ ကထိတာ။ ပဉ္စမံ ဥတ္တာနမေဝ။

၆. ဘယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၆. ဆဋ္ဌေ **ဂဗ္ဘော** တိ ဂဗ္ဘတသော။ **ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာပိ** တိ သန္ဒိဋ္ဌိကာ ဂဗ္ဘတသဒိသာ ပုနပိ မနုဿဂဗ္ဘာ။ **သမ္ပရာယိကာပီ**တိ ဌပေတွာ မနုဿဂဗ္ဘေ သေသဂဗ္ဘာ။ **ဥဘယံ ဧတေ ကာမာ ပဝုစ္စန္တီ** တိ ဘယဉ္စ ဒုက္ခဉ္စ, ဘယဉ္စ ရောဂေ စ, ဘယဉ္စ ဂဏ္ဍော စ, ဘယဉ္စ သလ္လဉ္စ, ဘယဉ္စ သင်္ဂေ စ, ဘယဉ္စ ပင်္ကေ စ, ဘယဉ္စ ဂဗ္ဘော စာတိ ဧဝံ ဥဘယံ ဧတေ ကာမာ ပဝုစ္စန္တိ။ **သာတရူပေနာ**တိ ကာမသုခေန။ **ပလိပထန္တိ** ဝဋ္ဋပလိပထံ။ **အတိက္ကမ္မာ** တိ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အဿ ဘိက္ခုနော အရဟတ္တပ္ပတ္တဘာဝေါ ဂဟိတော။ ဧဝရူပံ ပဇံ ဇာတိဇရူ

ပေတံ တီသု ဘဝေသု ဖန္ဒမာနံ အဝေက္ခတီတိ သုတ္တေ ဝဋ္ဋံ ကထေတွာ ကထာသု ဝိဝဋ္ဋံ ကထိတန္တိ။ သတ္တမဋ္ဌမာနိ ဥတ္တာနတ္ထာနေဝ။

၉-၁၀. ပုဂ္ဂလသုတ္တဒွယဝဏ္ဏနာ

၅၉-၆၀. နဝမေ **ဥဇုဘူတော**တိ ကာယဝင္ကာဒီနံ အဘာဝေန ဥဇုကော။ **ပညာသီလသမာဟိတော**တိ ပညာယ စ သီလေန စ သမန္နာဂတော။ **ယဇမာနာန**န္တိ အနံ ဒဒန္တာနံ။ **ပုညပေက္ခာန**န္တိ ပုညံ ဩလောကေန္တာနံ ဂဝေသန္တာနံ။ **ဩပဓိက**န္တိ ဥပဓိဝိပါကံ, ဩပဓိဘူတံ ဌာနံ အပ္ပမာဏံ။ ဒသမေ **သမုက္ကဋ္ဌော**တိ ဥက္ကဋ္ဌော ဥတ္တမော။ **သတ္တာန**န္တိ သဗ္ဗသတ္တာနံ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ကေတမိဝဂ္ဂေ ဆဋ္ဌော။

(၇) ၂. ဘူမိစာလဝဂ္ဂေါ

၁. ဣစ္ဆာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၁. သတ္တမဿ ပဌမေ **ပဝိဝိတ္တဿာ**တိ ကာယဝိဝေကေန ဝိဝိတ္တဿ။ **နိရာယတ္တဝုတ္တိနော**တိ ကတ္ထစိ အနာယတ္တဝုတ္တိနော ဝိပဿနာကမ္မိကဿ။ **လာဘာယာ**တိ စတုပစ္စယလာဘာယ။ **သောစီ စ ပရိဒေဝီ စာ**တိ သောကီ စ ပရိဒေဝီ စ။ သောစိစ္စ ပရိဒေဝိစ္စာတိပိ ပာဌော။ **စုတော စ သဒ္ဓမ္မာ**တိ တံခဏံယေဝ ဝိပဿနာသဒ္ဓမ္မာ စုတော။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋံ ကထိတံ။

၂. အလံသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၂. ဒုတိယေ **အလံ အတ္တနော အလံ ပရေသန္တိ** အတ္တနော စ ပရေသဉ္စ ဟိတပဋိပတ္တိယံ သမတ္ထော ပရိယတ္တော အနုစ္ဆဝိကော။ **ခိပ္ပနိသန္တီ**တိ ခိပ္ပံ ဥပဓာရေတိ, ခန္ဓဓာတုအာယတနာဒီသု ကထိယမာနေသု တေ ဓမ္မေ ခိပ္ပံ ဇာနာတီတိ အတ္ထော။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ သမထဝိပဿနာ ကထိတာ။ ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယေန ပန ဒေသနာဝိလာသေန စေတံ မတ္ထကတော ပဌာယ ဟေဋ္ဌာ ဩတရန္တံ ကထိတန္တိ။

၃. သံခိတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၃. တတိယေ **ဧဝမေဝါ**တိ နိက္ကာရဏေနေဝ။ ယထာ တ အယံ ယာစတိ, ဧဝမေဝ။ **မောဃပုရိသာ**တိ မူဠှပုရိသာ တုစ္ဆပုရိသာ။ **အဇ္ဈေသန္တီ**တိ ယာစန္တိ။ **အနုဗန္ဓိတဗ္ဗ**န္တိ ဣရိယာပထာနုဂမနေန အနုဗန္ဓိတဗ္ဗံ မံ န ဝိဇဟိတဗ္ဗံ မညန္တိ။ အာဇာနနတ္ထံ အပသာဒေန္တော ဧဝမာဟ။ သေ ကိရ ဘိက္ခု ဩဝါဒေ ဒိန္နေပိ ပမာဒမေဝ အနုယုဉ္ဇတိ, ဓမ္မံ သုတ္ဝာ တတ္ထေဝ ဝသတိ, သမဏဓမ္မံ ကာတုံ န ဣစ္ဆတိ။ တသ္မာ ဘဂဝါ ဧဝံ အပသာဒေတွာ ပုန ယသ္မာ သော အရဟတ္တဿ ဥပနိဿယသမ္ပန္နော, တသ္မာ တံ ဩဝဒန္တော **တသ္မာတိဟ တေ ဘိက္ခု ဧဝံ သိက္ခိတဗ္ဗ**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အဇ္ဈတ္တံ မေ စိတ္တံ ဌိတံ ဘဝိဿတိ သုသဏ္ဌိတံ, န စ ဥပ္ပန္နာ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ စိတ္တံ ပရိယာဒာယ ဌဿန္တီ**တိ ဣမိနာ တာဝဿ ဩဝါဒေန နိယကဇ္ဈတ္တဝသေန စိတ္တေကဂ္ဂတာမတ္တော မူလသမာဓိ ဝုတ္တော။

တတော ''ဧတ္တကေနေဝ သန္တုဋ္ဌိံ အနာပဇ္ဇိတ္ွာ ဧဝံ သော သမာဓိ ဝဍ္ဎေတဗ္ဗော''တိ ဒဿေတုံ **ယတော ခော တေ ဘိက္ခု အဇ္ဈတ္တံ စိတ္တံ ဌိတံ ဟောတိ သုသဏ္ဌိတံ, န စ ဥပ္ပန္နာ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ စိတ္တံ ပရိယာဒာယ တိဋ္ဌန္တိ, တတော တေ ဘိက္ခု ဧဝံ သိက္ခိတဗ္ဗံ ''မေတ္တာ မေ စေတောဝိမုတ္တိ ဘာဝိတာ ဘဝိဿတိ။ပေ။ သုသမာရဒ္ဓါ''**တိ ဧဝမဿ မေတ္တာဝသေန ဘာဝနံ ဝဍ္ဎေတွာ ပုန **ယတော ခော တေ ဘိက္ခု အယံ သမာဓိ ဧဝံ ဘာဝိတော ဟောတိ ဗဟုလီကတော, တတော တွံ ဘိက္ခု ဣမံ သမာဓိံ သဝိတက္ကသဝိစာရမ္ပိ ဘာဝေယျာသီ**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တဿတ္ထော – ယဒါ တေ ဘိက္ခု အယံ မူလသမာဓိ ဧဝံ မေတ္တာဝသေန ဘာဝိတော ဟောတိ, တဒါ တွံ တာဝတကေနေပိ တုဋ္ဌိံ အနာပဇ္ဇိတွာ ဣမံ မူလသမာဓိံ အညေသုပိ အာရမ္မဏေသု စတုက္ကပဉ္စကဇ္ဈာနာနိ ပာပယမာနော ''သဝိတက္ကသဝိစာရမ္ပိ''တိအာဒိနာ နယေန ဘာဝေယျာသီတိ။

ဧဝံ ဝတွာ စ ပန အဝသေသဗြဟ္မဝိဟာရပုဗ္ဗင်္ဂမမ္ပိဿ အညေသု အာရမ္မဏေသု စတုက္ကပဉ္စကဇ္ဈာနဘာဝနံ ကရေယျာသီတိ ဒဿေန္တော **ယတော ခော တေ ဘိက္ခု အယံ သမာဓိ ဧဝံ ဘာဝိတော ဟောတိ သုဘာဝိတော, တတော တေ ဘိက္ခု ဧဝံ သိက္ခိတဗ္ဗံ ''ကရုဏာ မေ စေတောဝိမုတ္တိ''**တိအာဒိမာဟ။ ဧဝံ မေတ္တာပုဗ္ဗင်္ဂမံ စတုက္ကပဉ္စကဇ္ဈာနဘာဝနံ ဒဿေတွာ ပုန ကာယာနုပဿနာဒိပုဗ္ဗင်္ဂမံ ဒဿေတုံ **ယတော ခော တေ ဘိက္ခု အယံ သမာဓိ ဧဝံ ဘာဝိတော ဟောတိ သုဘာဝိတော, တတော တေ ဘိက္ခု ဧဝံ သိက္ခိတဗ္ဗံ ''ကာယေ ကာယာနုပဿီ''**တိအာဒိံ ဝတွာ **ယတော ခော တေ ဘိက္ခု အယံ သမာဓိ ဧဝံ ဘာဝိတော ဟောတိ သုဘာဝိတော, တတော တွံ ဘိက္ခု ယေန ယေနေဝ ဂဉ္ဆသီ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဂဉ္ဆသီ**တိ ဂမိဿသိ။ **ဖာသုံယေဝါ**တိ ဣမိနာ အရဟတ္တံ ဒဿေတိ။ အရဟတ္တပ္ပတ္တော ဟိ သဗ္ဗိရိယာပထေသု ဖာသု ဝိဟရတိ နာမ။

၄. ဂယာသီသသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၄. စတုတ္ထေ **တေဒတေစာ**တိ အတ္တနော ပဓာနဘူမိယံ ဥပ္ပန္နံ ဝိတက္ကံ ဘိက္ခူသင်္ဃဿ အာရောစေတုံ – ‘‘ပုဗ္ဗာဟံ, ဘိက္ခဝေ’’တိအာဒိဝစနံ အဝေါစ။ **ဩဘာသန္တိ** ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏောဘာသံ။ **ဉာဏဒဿန**န္တိ ဒိဗ္ဗစက္ခုဘူတံ ဉာဏသင်္ခာတံ ဒဿနံ။ **သန္နိဝုတ္ထပုဗ္ဗ**န္တိ ကေဝလံ ဝသိတပုဗ္ဗံ။ ဣမသ္မိံ ပန သုတ္တေ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏံ, ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏံ, စေတောပရိယဉာဏံ, ယထာကမ္မူပဂဉာဏံ, အနာဂတံသဉာဏံ, ပစ္စုပ္ပန္နံသဉာဏံ, အတီတံသဉာဏံ, ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏန္တိ ဣမာနိ တာဝ အဋ္ဌ ဉာဏာနိ ဟေဋ္ဌိမာနိ တာဝ အာဂတာနိ, ဥပရိ ပန သဒ္ဓိံ ဝိပဿနာဉာဏေန စတ္တာရိ မဂ္ဂဉာဏာနိ, စတ္တာရိ ဖလဉာဏာနိ, စတ္တာရိ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏာနိ, စတ္တာရိ ပဋိသမ္ဘိဒာဉာဏာနိ ဆ အသာဓာရဏဉာဏာနီတိ ဧတာနိ ဉာဏာနိ သမောဓာနေတွာ ကထေန္တေန ဧဝံ ဣဒံ သုတ္တံ ကထိတံ နာမ ဟောတိ။

၅. အဘိဘာယတနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၅. ပဉ္စမေ **အဘိဘာယတနာနီ**တိ အဘိဘဝနကာရဏာနိ။ ကိံ အဘိဘဝန္တိ? ပစ္စနီကဓမ္မေပိ အာရမ္မဏာနိပိ။ တာနိ ဟိ ပဋိပက္ခဘာဝေန ပစ္စနီကဓမ္မေ အဘိဘဝန္တိ, ပုဂ္ဂလဿ ဉာဏုတ္တရိယတာယ အာရမ္မဏာနိ။ **အဇ္ဈတ္တံ ရူပသညီ**တိအာဒီသု ပန အဇ္ဈတ္တရူပေ ပရိကမ္မဝသေန အဇ္ဈတ္တံ ရူပသညီ နာမ ဟောတိ။ အဇ္ဈတ္တဉှိ နီလပရိကမ္မံ ကရောန္တော ကေသေ ဝါ ပိတ္တေ ဝါ အက္ခိတာရကာယ ဝါ ကရောတိ။ ပီတပရိကမ္မံ ကရောန္တော မေဒေ ဝါ ဆဝိယာ ဝါ ဟတ္ထတလပါဒတလေသု ဝါ အက္ခီနံ ပီတဋ္ဌာနေ ဝါ ကရောတိ။ လောဟိတပရိကမ္မံ ကရောန္တော မံသေ ဝါ လောဟိတေ ဝါ ဇိဝှာယ ဝါ အက္ခီနံ ရတ္တဋ္ဌာနေ ဝါ ကရောတိ။ ဩဒာတပရိကမ္မံ ကရောန္တော အဋ္ဌိမှိ ဝါ ဒန္တေ ဝါ နခေ ဝါ အက္ခီနံ သေတဋ္ဌာနေ ဝါ ကရောတိ။ တံ ပန သုနီလကံ သုပီတကံ သုလောဟိတကံ သုဩဒာတံ န ဟောတိ, အဝိသုဒ္ဓမေဝ ဟောတိ။

ဧကော ဗဟိဒ္ဓာ ရူပာနိ ပဿတီတိ ယဿေဝံ ပရိကမ္မံ အဇ္ဈတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ, နိမိတ္တံ ပန ဗဟိဒ္ဓာ, သော ဧဝံ အဇ္ဈတ္တံ ပရိကမ္မဿ ဗဟိဒ္ဓာ စ အပ္ပနာယ ဝသေန ‘‘အဇ္ဈတ္တံ ရူပသညီ ဧကော ဗဟိဒ္ဓာ ရူပာနိ ပဿတီ’’တိ ဝုစ္စတိ။ **ပရိတ္တာနီ**တိ အဝဍ္ဎိတာနိ။ **သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာနီ**တိ သုဝဏ္ဏာနိ ဝါ ဟောန္တု ဒုဗ္ဗဏ္ဏာနိ ဝါ, ပရိတ္တဝသေနေဝ ဣဒံ အဘိဘာယတနံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **တာနိ အဘိဘုယျာ**တိ ယထာ နာမ သမ္ပန္နဂ္ဂဟဏိကော ကဋစ္ဆုမတ္တံ ဘတ္တံ လဘိတွာ ‘‘ကိံ ဧတ္ထ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ အတ္ထီ’’တိ သံကဍ္ဎိတွာ ဧကကဗဠမေဝ ကရောတိ, ဧဝမေဝ ဉာဏုတ္တရိကော ပုဂ္ဂလော ဝိသဒဉာဏော ‘‘ကိမေတ္ထ ပရိတ္တကေ အာရမ္မဏေ သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗံ အတ္ထိ, နာယံ မမ ဘာရော’’တိ တာနိ ရူပါနိ အဘိဘဝိတွာ သမာပဇ္ဇတိ, သဟ နိမိတ္တုပ္ပါဒေနေဝေတ္ထ အပ္ပနံ ပါပေတီတိ အတ္ထော။ **ဇာနာမိ ပဿာမီ**တိ ဣမိနာ ပနဿ အာဘောဂေါ ကထိတော။ သော စ ခော သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌိတဿ, န အန္တောသမာပတ္တိယံ။ **ဧဝံသညီ ဟောတီ**တိ အာဘောဂသညာယပိ ဈာနသညာယပိ ဧဝံသညီ ဟောတိ။ အဘိဘဝနသညာ ဟိဿ အန္တောသမာပတ္တိယမ္ပိ အတ္ထိ, အာဘောဂသညာ ပန သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌိတဿေဝ။

အပ္ပမာဏာနီတိ ဝဍ္ဎိတပ္ပမာဏာနိ, မဟန္တာနီတိ အတ္ထော။ **အဘိဘုယျာ**တိ ဧတ္ထ စ ပန ယထာ မဟဂ္ဃသော ပုရိသော ဧကံ ဘတ္တဝဍ္ဎိတကံ လဘိတွာ ‘‘အညာပိ ဟောတု, အညာပိ ဟောတု, ကိံ ဧသာ မယှံ ကရိဿတီ’’တိ န တံ မဟန္တတော ပဿတိ, ဧဝမေဝ ဉာဏုတ္တရော ပုဂ္ဂလော ဝိသဒဉာဏော ‘‘ကိံ ဧတ္ထ သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗံ, နယိဒံ အပ္ပမာဏံ, န မယှံ စိတ္တေကဂ္ဂတာကရဏေ ဘာရော အတ္ထီ’’တိ အဘိဘဝိတွာ သမာပဇ္ဇတိ, သဟ နိမိတ္တုပ္ပါဒေနေဝေတ္ထ အပ္ပနံ ပါပေတီတိ အတ္ထော။

အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီတိ အလာဘိတာယ ဝါ အနတ္ထိကတာယ ဝါ အဇ္ဈတ္တရူပေ ပရိကမ္မသညာဝိရဟိတော။

ဧကော ဗဟိဒ္ဓာ ရူပာနိ ပဿတီတိ ယဿ ပရိကမ္မမ္ပိ နိမိတ္တမ္ပိ ဗဟိဒ္ဓာ ဥပ္ပန္နံ, သော ဧဝံ ဗဟိဒ္ဓာ ပရိကမ္မဿ စေဝ အပ္ပနာယ စ ဝသေန ‘‘အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ ဧကော ဗဟိဒ္ဓာ ရူပာနိ ပဿတီ’’တိ ဝုစ္စတိ။ သေသမေတ္ထ စတုတ္ထာဘိဘာယတနေ ဝုတ္တနယမေဝ။ ဣမေသု ပန စတူသု ပရိတ္တံ ဝိတက္ကစရိတဝသေန အာဂတံ, အပ္ပမာဏံ မောဟစရိတဝသေန, သုဝဏ္ဏံ ဒောသစရိတဝသေန, ဒုဗ္ဗဏ္ဏံ ရာဂစရိတဝသေန။ ဧတေသဉှိ ဧတာနိ သပ္ပာယာနိ။ သာ စ နေသံ သပ္ပာယတာ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၄၃) စရိယနိဒ္ဒေသေ ဝုတ္တာ။

ပဌမအဘိဘာယတနာဒီသု **နီလာနီ**တိ သဗ္ဗသင်္ဂာဟိကဝသေန ဝုတ္တံ။ **နီလဝဏ္ဏာနီ** တိ ဝဏ္ဏဝသေန။ **နီလနိဒဿနာနီ**တိ နိဒဿနဝသေန။ အပညာယမာနဝိဝရာနိ အသမ္ဘိန္နဝဏ္ဏာနိ ဧကနီလာနေဝ ဟုတွာ ဒိဿန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **နီလနိဘာသာနီ**တိ ဣဒံ ပန ဩဘာသဝသေန ဝုတ္တံ, နီလောဘာသာနိ နီလပ္ပဘာယုတ္တာနီတိ အတ္ထော။ ဧတေန နေသံ သုဝိသုဒ္ဓတံ ဒဿေတိ။ ဝိသုဒ္ဓဝဏ္ဏဝသေနေဝ ဟိ ဣမာနိ အဘိဘာယတနာနိ ဝုတ္တာနိ။ “နီလကသိဏံ ဥဂ္ဂဏှန္တော နီလသ္မိံ နိမိတ္တံ ဂဏှာတိ ပုပ္ဖသ္မိံ ဝါ ဝတ္ထသ္မိံ ဝါ ဝဏ္ဏဓာတုယာ ဝါ”တိအာဒိကံ ပနေတ္ထ ကသိဏကရဏဉ္စ ပရိကမ္မဉ္စ အပ္ပနာဝိဓာနဉ္စ သဗ္ဗံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၅၅) ဝိတ္ထာရတော ဝုတ္တမေဝါတိ။

၆. ဝိမောက္ခသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၆. **ဝိမောက္ခာ** တိ ကေနဋ္ဌေန ဝိမောက္ခာ? အဓိမုစ္စနဋ္ဌေန။ ကော ပနာယံ အဓိမုစ္စနဋ္ဌော နာမ? ပစ္စနီကဓမ္မေဟိ စ သုဋ္ဌု မုစ္စနဋ္ဌော, အာရမ္မဏေ စ အဘိရတိဝသေန သုဋ္ဌု မုစ္စနဋ္ဌော, ပိတုအင်္ကေ ဝိဿဋ္ဌင်္ဂပစ္စင်္ဂဿ ဒာရကဿ သယနံ ဝိယ အနိဂ္ဂဟိတဘာဝေန နိရာသင်္ကတာယ အာရမ္မဏေ ပဝတ္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အယံ ပနတ္ထော ပစ္ဆိမေ ဝိမောက္ခေ နတ္ထိ, ပုရိမေသု ဝိမောက္ခေသု အတ္ထိ။

ရူပီ ရူပါနိ ပဿတီ တိ ဧတ္ထ အဇ္ဈတ္တံ ကေသာဒီသု နီလကသိဏာဒိဝသေန ဥပ္ပာဒိတံ ရူပဇ္ဈာနံ ရူပံ, တဒဿတ္ထီတိ ရူပီ။ ဗဟိဒ္ဓာပိ နီလကသိဏာဒီနိ ရူပါနိ ဈာနစက္ခုနာ ပဿတိ။ ဣမိနာ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓဝတ္ထုကေသု ကသိဏေသု ဥပ္ပာဒိတဇ္ဈာနဿ ပုဂ္ဂလဿ စတ္တာရိ ရူပါဝစရဇ္ဈာနာနိ ဒဿိတာနိ။ **အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ** တိ အဇ္ဈတ္တံ နရူပသညီ, အတ္တနော ကေသာဒီသု အနုပ္ပာဒိတရူပါဝစရဇ္ဈာနောတိ အတ္ထော။ ဣမိနာ ဗဟိဒ္ဓါ ပရိကမ္မံ ကတွာ ဗဟိဒ္ဓါဝ ဥပ္ပာဒိတဇ္ဈာနဿ ရူပါဝစရဇ္ဈာနာနိ ဒဿိတာနိ။

သုဘန္တွေဝ အဓိမုတ္တော ဟောတီ တိ ဣမိနာ သုဝိသုဒ္ဓေသု နီလာဒီသု ဝဏ္ဏကသိဏေသု ဈာနာနိ ဒဿိတာနိ။ တတ္ထ ကိဉ္စာပိ အန္တောအပ္ပနာယ “သုဘ”န္တိ အာဘောဂေါ နတ္ထိ, ယော ပန သုဝိသုဒ္ဓံ သုဘံ ကသိဏံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ဝိဟရတိ, သော ယသ္မာ “သုဘန္တိ အဓိမုတ္တော ဟောတီ”တိ ဝတ္တဗ္ဗတံ အာပဇ္ဇတိ, တသ္မာ ဧဝံ ဒေသနာ ကတာ။ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂေ ပန –

> “ကထံ သုဘန္တွေဝ အဓိမုတ္တော ဟောတီတိ ဝိမောက္ခော? ဣဓ ဘိက္ခု မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ ဧကံ ဒိသံ ။ပေ။ ဝိဟရတိ။ မေတ္တာယ ဘာဝိတတ္တာ သတ္တာ အပ္ပဋိကူလာ ဟောန္တိ။ ကရုဏာသဟဂတေန။ပေ။ မုဒိတာသဟဂတေန ။ပေ။ ဥပေက္ခာသဟဂတေန စေတသာ ဧကံ ဒိသံ။ပေ။ ဝိဟရတိ။ ဥပေက္ခာယ ဘာဝိတတ္တာ သတ္တာ အပ္ပဋိကူလာ ဟောန္တိ။ ဧဝံ သုဘန္တွေဝ အဓိမုတ္တော ဟောတီတိ ဝိမောက္ခော”တိ (ပဋိ. မ. ၁.၂၁၂) ဝုတ္တံ။

သဗ္ဗသော ရူပသညာနံန္တိအာဒီသု ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၂၇၆-၂၇၇) ဝုတ္တမေဝ။ **အယံ အဋ္ဌမော ဝိမောက္ခော**တိ အယံ စတုန္နံ ခန္ဓာနံ သဗ္ဗသော ဝိဿဋ္ဌတ္တာ ဝိမုတ္တတ္တာ အဋ္ဌမော ဥတ္တမော ဝိမောက္ခော နာမ။

၇-၈. အနရိယဝေါဟာရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၇-၆၈. သတ္တမေ **အနရိယဝေါဟာရာ**တိ န အရိယကထာ သဒေါသကထာ။ ယာဟိ စေတနာဟိ တေ ဝေါဟာရေ ဝေါဟရန္တိ, တာသံ ဧတံ နာမံ။ အဋ္ဌမေ ဝုတ္တပဋိပက္ခနယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၉. ပရိသာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၉. နဝမေ **ခတ္တိယပရိသာ**တိ ခတ္တိယာနံ ပရိသာနံ သန္နိပါတော သမာဂမော။ ဧသ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ **အနေကသတံ ခတ္တိယပရိသ**န္တိ ဗိမ္ဗိသာရသမာဂမ-ဉာတိသမာဂမ-လိစ္ဆဝိသမာဂမာဒိသဒိသံ, အညေသု စက္ကဝါဠေသုပိ လဗ္ဘတေဝ။ **သလ္လပိတပုဗ္ဗ** န္တိ အာလာပသလ္လာပော ကတပုဗ္ဗော။ **သာကစ္ဆာ** တိ ဓမ္မသာကစ္ဆာပိ သမာပဇ္ဇိတပုဗ္ဗာ။

ယာဒိသကော တေသံ ဝဏ္ဏောတိ တေ ဩဒါတာပိ ဟောန္တိ ကာဠာပိ မင်္ဂုရစ္ဆဝီပိ, သတ္ထာ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော။ ဣဒံ ပန သဏ္ဌာနံ ပဋိစ္စ ကထိတံ။ သဏ္ဌာနမ္ပိ စ ကေဝလံ တေသံ ပညာယတိယေဝ။ န ပန ဘဂဝါ မိလက္ခုသဒိသော ဟောတိ, နာပိ အာမုတ္တမဏိကုဏ္ဍလော, ဗုဒ္ဓဝေသေနေဝ နိသီဒတိ။ တေပိ အတ္တနော သမာနသဏ္ဌာနမေဝ ပဿန္တိ။ **ယာဒိသကော တေသံ သရော**တိ တေ ဆိန္နဿရာပိ ဟောန္တိ ဂဂ္ဂဿရာပိ ကာကဿရာပိ, သတ္ထာ ဗြဟ္မဿရောဝ။ ဣဒံ ပန ဘာသန္တရံ သန္ဓာယ ကထိတံ။ သစေပိ ဟိ သတ္ထာ ရာဇာသနေ နိသိန္နော ကထေတိ, “အဇ္ဇ ရာဇာ မဓုရေန ကထေတီ”တိ နေသံ ဟောတိ။ ကထေတွာ ပက္ကန္တေ ပန ဘဂဝတိ ပုန ရာဇာနံ အာဂတံ ဒိသွာ “ကော နု ခော အယ”န္တိ ဝီမံသာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တတ္ထ **ကော နု ခော အယ**န္တိ “ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဣဒါနေဝ မာဂဓဘာသာယ သီဟဠဘာသာယ မဓုရေန အာကာရေန ကထေန္တော ကော နု ခော အယံ အန္တရဟိတော, ကိံ ဒေဝေါ ဥဒါဟု မနုဿော”တိ ဧဝံ ဝီမံသန္တာပိ န ဇာနန္တီတိ အတ္ထော။ ကိမတ္ထံ ပနေဝံ အဇာနန္တာနံ ဓမ္မံ ဒေသေတီတိ? ဝါသနတ္ထာယ။ ဧဝံ သုတောပိ ဟိ ဓမ္မော အနာဂတေ ပစ္စယော ဟောတီတိ အနာဂတံ ပဋိစ္စ ဒေသေတိ။ **အနေကသတံ ဗြာဟ္မဏပရိသ**န္တိအာဒိနံ သောဏဒဏ္ဍသမာဂမာဒိဝသေန စေဝ အညစက္ကတဋ္ဌဝသေန စ သမ္ဘတော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၁၀. ဘူမိစာလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၀. ဒသမေ **နိသီဒန**န္တိ ဣဓ စမ္မခဏ္ဍံ အဓိပ္ပေတံ။ **ဥဒေနံ စေတိယ**န္တိ ဥဒေနယက္ခဿ ဝသနဋ္ဌာနေ ကတဝိဟာရော ဝုစ္စတိ။ **ဂေါတမကာ**ဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ဘာဝိတာ**တိ ဝဍ္ဎိတာ။ **ဗဟုလီကတာ**တိ ပုနပ္ပုနံ ကတာ။ **ယာနီကတာ**တိ ယုတ္တယာနံ ဝိယ ကတာ။ **ဝတ္ထုကတာ**တိ ပတိဋ္ဌာနဋ္ဌေန ဝတ္ထု ဝိယ ကတာ။ **အနုဋ္ဌိတာ**တိ အဓိဋ္ဌိတာ။ **ပရိစိတာ**တိ သမန္တတော စိတာ သုဝဍ္ဎိတာ။ **သုသမာရဒ္ဓာ**တိ သုဋ္ဌု သမာရဒ္ဓာ။

ဣတိ အနိယမေန ကထေတွာ ပုန နိယမေတွာ ဒဿေန္တော **တထာဂတဿ ခော**တိအာဒိမာဟ။ ဧတ္ထ **ကပ္ပ**န္တိ အာယုကပ္ပံ။ တသ္မိံ တသ္မိံ ကာလေ ယံ မနုဿာနံ အာယုပ္ပမာဏံ, တံ ပရိပုဏ္ဏံ ကရောန္တော တိဋ္ဌေယျ။ **ကပ္ပါဝသေသံ ဝါ**တိ “အပ္ပံ ဝါ ဘိယျော”တိ ဝုတ္တဝဿသတတော အတိရေကံ ဝါ။ မဟာသီဝတ္ထေရော ပနာဟ – “ဗုဒ္ဓါနံ အဋ္ဌာနေ ဂဇ္ဇိတံ နာမ နတ္ထိ, ပုနပ္ပုနံ သမာပဇ္ဇိတွာ မရဏန္တိကဝေဒနံ ဝိက္ခမ္ဘေန္တော ဘဒ္ဒကပ္ပမေဝ တိဋ္ဌေယျ။ ကသ္မာ ပန န ဌိတောတိ? ဥပါဒိန္နကသရီရံ နာမ ခဏ္ဍိစ္စာဒီဟိ အဘိဘုယျတိ, ဗုဒ္ဓါ စ ခဏ္ဍိစ္စာဒိဘာဝံ အပ္ပတွာ ပဉ္စမေ အာယုကောဋ္ဌာသေ ဗဟုဇနဿ ပိယမနာပကာလေယေဝ ပရိနိဗ္ဗာယန္တိ။ ဗုဒ္ဓါနုဗုဒ္ဓေသု စ မဟာသာဝကေသု ပရိနိဗ္ဗုတေသု ဧကကေနေဝ ခါဏုကေန ဝိယ ဌာတဗ္ဗံ ဟောတိ ဒဟရသာမဏေရပရိဝါရေန ဝါ, တတော ‘အဟော ဗုဒ္ဓါနံ ပရိသာ’တိ ဟီဠေတဗ္ဗတံ အာပဇ္ဇေယျ။ တသ္မာ န ဌိတော”တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေပိ ယော ပန ဝုစ္စတိ “အာယုကပ္ပော”တိ, ဣဒမေဝ အဋ္ဌကထာယ နိယာမိတံ။

ယထာ တံ မာရေန ပရိယုဋ္ဌိတစိတ္တောတိ ဧတ္ထ **တ**န္တိ နိပါတမတ္တံ, ယထာ မာရေန ပရိယုဋ္ဌိတစိတ္တော အဇ္ဈောတ္ထဋစိတ္တော အညောပိ ကောစိ ပုထုဇ္ဇနော ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ န သက္ကုဏေယျ, ဧဝမေဝ နာသက္ခိ ပဋိဝိဇ္ဈိတုန္တိ အတ္ထော။ မာရော ဟိ ယဿ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ ဒွါဒသ ဝိပလ္လာသာ အပ္ပဟီနာ, တဿ စိတ္တံ ပရိယုဋ္ဌာတိ။ ထေရဿ စ စတ္တာရော ဝိပလ္လာသာ အပ္ပဟီနာ, တေနဿ မာရော စိတ္တံ ပရိယုဋ္ဌာသိ။ သော ပန စိတ္တပရိယုဋ္ဌာနံ ကရောန္တော ကိံ ကရောတီတိ? ဘေရဝံ ရူပါရမ္မဏံ ဝါ ဒဿေတိ, သဒ္ဒါရမ္မဏံ ဝါ သာဝေတိ။ တတော သတ္တာ တံ ဒိသွာ ဝါ သုတွာ ဝါ သတိံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဝိဝဋမုခါ ဟောန္တိ, တေသံ မုခေန ဟတ္ထံ ပဝေသေတွာ ဟဒယံ မဒ္ဒတိ, တတော ဝိသညာဝ ဟုတွာ တိဋ္ဌန္တိ။ ထေရဿ ပနေသ မုခေ ဟတ္ထံ ပဝေသေတုံ ကိံ သက္ခိဿတိ, ဘေရဝါရမ္မဏံ ပန ဒဿေသိ။ တံ ဒိသွာ ထေရော နိမိတ္တောဘာသံ နပ္ပဋိဝိဇ္ဈိ။ ဘဂဝါ ဇာနန္တောယေဝ ကိမတ္ထံ ယာဝ တတိယံ အာမန္တေသီတိ? ပရတော “တိဋ္ဌတု, ဘန္တေ ဘဂဝါ”တိ ယာစိတေ “တုယှေဝေတံ ဒုက္ကဋံ, တုယှေဝေတံ အပရဒ္ဓ”န္တိ ဒေါသာရောပနေန သော ကတနုကရဏတ္ထံ။

မာရော ပါပိမာတိ ဧတ္ထ သတ္တေ အနတ္ထေ နိယောဇေန္တော မာရေတီတိ **မာရော**။ **ပါပိမာ**တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ ။ သော ဟိ ပါပဓမ္မသမန္နာဂတတ္တာ “ပါပိမာ”တိ ဝုစ္စတိ။ ကဏှော, အန္တကော, နမုစိ, ပမတ္တဗန္ဓူတိပိ တဿေဝ နာမာနိ။ **ဘာသိတာ ခော ပနေသာ**တိ အယဉှိ ဘဂဝတော သမ္ဗောဓိပတ္တိယာ အဋ္ဌမေ သတ္တာဟေ ဗောဓိမဏ္ဍေယေဝ အာဂန္တွာ “ဘဂဝါ ယဒတ္ထံ တုမှေဟိ ပါရမိယော ပူရိတာ, သော ဝေါ အတ္ထော အနုပ္ပတ္တော, ပဋိဝိဒ္ဓံ

သဗ္ဗညုတညာဏံ, ကိံ တေ လောကဝိစာရဏေနာ”တိ ဝတွာ ယထာ အဇ္ဇ, ဧဝမေဝ “ပရိနိဗ္ဗာတု အနိ, ဘန္တေ ဘဂတ”တိ ယာစိ။ ဘဂဝတ စဿ “န တာဝါဟ”န္တိအာဒီနိ ဝတွာ ပဋိက္ခိပိ။ တံ သန္ဓာယ – “ဘာသိတာ ခော ပနေသာ, ဘန္တေ”တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **ဝိယတ္တာ** တိ မဂ္ဂဝသေန ဗျတ္တာ, တထေဝ **ဝိနီတာ,** တထာ **ဝိသာရဒါ။ ဗဟုဿုတာ** တိ တေပိဋကဝသေန ဗဟု သုတံ ဧတေသန္တိ **ဗဟုဿုတာ** ။ တမေဝ ဓမ္မံ ဓာရေန္တီတိ **ဓမ္မဓရာ။** အထ ဝါ ပရိယတ္တိဗဟုဿုတာ စေဝ ပဋိဝေဓဗဟုဿုတာ စ။ ပရိယတ္တိပဋိဝေဓဓမ္မာနံယေဝ ဓာရဏတော ဓမ္မဓရာတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နာ** တိ အရိယဓမ္မဿ အနုဓမ္မဘူတံ ဝိပဿနာဓမ္မံ ပဋိပန္နာ။ **သာမီစိပ္ပဋိပန္နာ** တိ အနုစ္ဆဝိကပဋိပဒံ ပဋိပန္နာ။ **အနုဓမ္မစာရိနော**တိ အနုဓမ္မံ စရဏသီလာ။ **သကံ အာစရိယက**န္တိ အတ္တနော အာစရိယဝါဒံ။ **အာစိက္ခိဿန္တီ**တိအာဒီနိ သဗ္ဗာနိ အညမညဝေဝစနာနိ။ **သဟဓမ္မေနာ** တိ သဟေတုကေန သကာရဏေန ဝစနေန။ **သပ္ပာဋိဟာရိယ**န္တိ ယာဝ နိယျာနိကံ ကတွာ ဓမ္မံ ဒေသေဿန္တိ။

ဗြဟ္မစရိယ န္တိ သိက္ခာတ္တယသင်္ဂဟိတံ သကလံ သာသနဗြဟ္မစရိယံ။ **ဣဒ္ဓ** န္တိ သမိဒ္ဓံ ဈာနဿာဒဝသေန။ **ဖီတ**န္တိ ဝုဒ္ဓိပတ္တံ သဗ္ဗဖာလိဖုလ္လံ ဝိယ အဘိညာသမ္ပတ္တိဝသေန။ **ဝိတ္ထာရိက** န္တိ ဝိတ္ထတံ တသ္မိံ တသ္မိံ ဒိသာဘာဂေ ပတိဋ္ဌိတဝသေန။ **ဗာဟုဇည**န္တိ ဗဟူဟိ ဉာတံ ပဋိဝိဒ္ဓံ မဟာဇနာဘိသမယဝသေန။ **ပုထုဘူတ**န္တိ သဗ္ဗာကာရေန ပုထုလဘာဝပ္ပတ္တံ။ ကထံ? **ယာဝ ဒေဝမနုဿေဟိ သုပ္ပကာသိတ** န္တိ, ယတ္တကာ ဝိညုဇာတိကာ ဒေဝါ စေဝ မနုဿာ စ အတ္ထိ, သဗ္ဗေဟိ သုဋ္ဌု ပကာသိတန္တိ အတ္ထော။ **အပ္ပောဿုက္ကော** တိ နိရာလယော။ တွဉှိ ဟာပိမ အဋ္ဌမသတ္တာဟတော ပဋ္ဌာယ “ပရိနိဗ္ဗာတု အနိ, ဘန္တေ ဘဂတ, ပရိနိဗ္ဗာတု သုဂတော”တိ ဝိရဝန္တော အာဟိဏ္ဍိတ္ထ။ အဇ္ဇ အနိ ပဋ္ဌာယ ဝိဂတုဿာဟော ဟောဟိ, မာ မယှံ ပရိနိဗ္ဗာနတ္ထံ ဝါယာမံ ကရောဟီတိ ဝဒတိ။

သတော သမ္ပဇာနော အာယုသင်္ခါရံ ဩဿဇ္ဇီ တိ သတိံ သူပဋ္ဌိတံ ကတွာ ဉာဏေန ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ အာယုသင်္ခါရံ ဝိဿဇ္ဇိ ပဇဟိ။ တတ္ထ န ဘဂဝါ ဟတ္ထေန လေဍ္ဍုံ ဝိယ အာယုသင်္ခါရံ ဩဿဇိ, တေမာသမတ္တမေဝ ပန ဖလသမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇိတွာ တတော ပရံ န သမာပဇ္ဇိဿာမီတိ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေသိ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ “ဩဿဇီ”တိ။ ဥဿဇ္ဇီတိပိ ပါဌော။ **မဟာဘူမိစာလော**တိ မဟန္တော ပထဝီကမ္ပော။ တဒါ ကိရ ဒသသဟဿီ လောကဓာတု ကမ္ပိတ္ထ။ **ဘိံသနကော**တိ ဘယဇနကော။ **ဒေဝဒုန္ဒုဘိယော စ ဖလိံသူ** တိ ဒေဝဘေရိယော ဖလိံသု, ဒေဝေါ သုက္ခဂဇ္ဇိတံ ဂဇ္ဇိ, အကာလဝိဇ္ဇုလတာ နိစ္ဆရိံသု, ခဏိကဝဿံ ဝဿီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဥဒာနံ ဥဒါနေသီတိ ကသ္မာ ဥဒါနေသိ? ကောစိ နာမ ဝဒေယျ “ဘဂဝါ ပစ္ဆတော ပစ္ဆတော အနုဗန္ဓိတွာ ‘ပရိနိဗ္ဗာတု, ဘန္တေ’တိ ဥပဒ္ဒုတော ဘယေန အာယုသင်္ခါရံ ဝိဿဇ္ဇေသီ”တိ, တဿောကာသော မာ ဟောတု, ဘီတဿ ဟိ ဥဒါနံ နာမ နတ္ထီတိ ပီတိဝေဂဝိဿဋ္ဌံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ။

တတ္ထ သဗ္ဗေသံ သောဏသိင်္ဂါလာဒီနမ္ပိ ပစ္စက္ခဘာဝတော တုလိတံ ပရိစ္ဆိန္နန္တိ **တုလံ။** ကိံ တံ? ကာမာဝစရကမ္မံ။ န တုလံ, န တ တုလံ သဒိသမဿ အညံ လောကိယံ ကမ္မံ အတ္ထီတိ **အတုလံ။** ကိံ တံ? မဟဂ္ဂတကမ္မံ။ အထ ဝါ ကာမာဝစရံ ရူပါဝစရံ တုလံ, အရူပါဝစရံ အတုလံ။ အပ္ပဝိပါကံ ဝါ တုလံ, ဗဟုဝိပါကံ အတုလံ။ **သမ္ဘဝ** န္တိ သမ္ဘဝဟေတုဘူတံ, ရာသိကာရကံ ပိဏ္ဍကာရကန္တိ အတ္ထော။ **ဘဝသင်္ခါရ** န္တိ ပုနဗ္ဘဝသင်္ခါရဏကံ။ **အဝဿဇီ** တိ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ **မုနီ**တိ ဗုဒ္ဓမုနိ။ **အဇ္ဈတ္တရတော**တိ နိယကဇ္ဈတ္တရတော။ **သမာဟိတော**တိ ဥပစာရပ္ပနာသမာဓိဝသေန သမာဟိတော။ **အဘိန္ဒိ ကဝစမိဝ** တိ ကဝစံ ဝိယ အဘိန္ဒိ။ **အတ္တသမ္ဘဝ** န္တိ အတ္တနိ သဉ္ဇာတံ ကိလေသံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – သဝိပါကဋ္ဌေန သမ္ဘဝံ, ဘဝါဘိသင်္ခရဏဋ္ဌေန ဘဝသင်္ခါရန္တိ စ လဒ္ဓနာမံ တုလာတုလသင်္ခါတံ လောကိယကမ္မဉ္စ ဩဿဇိ, သင်္ဂါမသီသေ မဟာယောဓော ကဝစံ ဝိယ အတ္တသမ္ဘဝံ ကိလေသဉ္စ အဇ္ဈတ္တရတော ဟုတွာ သမာဟိတော ဟုတွာ အဘိန္ဒီတိ။

အထ ဝါ **တုလ**န္တိ တုလေန္တော တီရေန္တော။ **အတုလဉ္စ သမ္ဘဝ** န္တိ နိဗ္ဗာနဉ္စေဝ သမ္ဘဝဉ္စ။ **ဘဝသင်္ခါရ** န္တိ ဘဝဂါမိကမ္မံ။ **အဝဿဇီ မုနီ** တိ “ပဉ္စက္ခန္ဓာ အနိစ္စာ, ပဉ္စန္နံ ခန္ဓာနံ နိရောဓော နိဗ္ဗာနံ နိစ္စ”န္တိအာဒိနာ (ပဋိ. မ. ၃.၃၇-၃၈) နယေန တုလယန္တော ဗုဒ္ဓမုနိ ဘဝေ အာဒီနဝံ, နိဗ္ဗာနေ စ အာနိသံသံ ဒိသွာ တံ ခန္ဓာနံ မူလဘူတံ ဘဝသင်္ခါရံ

ကမ္မံ “ကမ္မက္ခယာယ သံဝတ္တတီ”တိ (မ. နိ. ၂.၈၁; အ. နိ. ၄.၂၃၂-၂၃၃) ဧဝံ ဝုတ္တေန ကမ္မက္ခယကရေန အရိယမဂ္ဂေန အဝဿဇိ။ ကထံ? **အဇ္ဈတ္တရတော သမာဟိတော, အဘိန္ဒိ ကဝစမိဝတ္တသမ္ဘဝံ**။ သော ဟိ ဝိပဿနာဝသေန အဇ္ဈတ္တရတော, သမထဝသေန သမာဟိတောတိ ဧဝံ ပုဗ္ဗဘာဂတော ပဋ္ဌာယ သမထဝိပဿနာဗလေန ကဝစမိဝ အတ္တဘာဝံ ပရိယောနန္ဓိတွာ ဌိတံ, အတ္တနိ သမ္ဘဝတ္တာ “အတ္တသမ္ဘဝ”န္တိ လဒ္ဓနာမံ သဗ္ဗကိလေသဇာလံ အဘိန္ဒိ။ ကိလေသာဘာဝေန စ ကတံ ကမ္မံ အပ္ပဋိသန္ဓိကတ္တာ အဝဿဋ္ဌံ နာမ ဟောတီတိ ဧဝံ ကိလေသပ္ပဟာနေန ကမ္မံ ပဇဟိ။ ပဟီနကိလေသဿ စ ဘယံ နာမ နတ္ထိ, တသ္မာ အဘီတောဝ အာယုသင်္ခာရံ သြဿဇ္ဇိ, အဘီတဘာဝဉာပနတ္ထဉ္စ ဥဒာနံ ဥဒာနေသီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ယံ မဟာတတာတိ ယေန သမယေန ယသ္မိံ ဝါ သမယေ မဟာတတာ။ **တယန္တိ** တိ ဥပက္ခေပကတတာ နာမ ဥဋ္ဌဟန္တိ, တေ တယန္တာ သင်္ဂိသဟဿာဓိကနဝယောဇနသတသဟဿဗဟလံ ဥဒကသန္ဓာရကတတံ ဥပစ္ဆိန္ဒန္တိ, တတော အာကာသေ ဥဒကံ ဘဿတိ, တသ္မိံ ဘဿန္တေ ပထဝီ ဘဿတိ, ပုန တတော အတ္တနော ဗလေန အန္တောဓမ္မကရဏေ ဝိယ ဥဒကံ အာဗန္ဓိတွာ ဂဏှာတိ, တတော ဥဒကံ ဥဂ္ဂစ္ဆတိ, တသ္မိံ ဥဂ္ဂစ္ဆန္တေ ပထဝီ ဥဂ္ဂစ္ဆတိ။ ဧဝံ ဥဒကံ ကမ္ပိတံ ပထဝိံ ကမ္ပေတိ။ တေဉ္စ ကမ္ပနံ ယာဝဇ္ဇကာလာပိ ဟောတိယေဝ, ဗဟုဘာဝေန ပန သြဂ္ဂစ္ဆနုဂ္ဂစ္ဆနံ န ပညာယတိ။

မဟိဒ္ဓိကာ မဟာနုဘာဝ တိ ဣဒ္ဓိနဿ မဟန္တတာယ မဟိဒ္ဓိကာ, အနုဘာဝိတဗ္ဗဿ မဟန္တတာယ မဟာနုဘာဝ။ **ပရိတ္တာ** တိ ဒုဗ္ဗလာ။ **အပ္ပမာဏာ**တိ ဗလဝ။ **သော ဣမံ ပထဝိံ ကမ္ပေတိ** တိ သော ဣဒ္ဓိံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ သံဝေဇေန္တော မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော ဝိယ, ဝီမံသန္တော ဝါ မဟာနာဂတ္ထေရဿ ဘာဂိနေယျော သင်္ဃရက္ခိတသာမဏေရော ဝိယ ပထဝိံ ကမ္ပေတိ။ **သင်္ကမ္ပေတီ** တိ သမန္တတော ကမ္ပေတိ။ **သမ္ပကမ္ပေတီ** တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ ဣတိ ဣမေသု အဋ္ဌသု ပထဝိကမ္ပေသု ပဌမော ဓာတုကောပေန, ဒုတိယော ဣဒ္ဓာနုဘာဝေန, တတိယစတုတ္ထာ ပုညတေဇေန, ပဉ္စမော ဉာဏတေဇေန, ဆဋ္ဌော သာဓုကာရဒါနဝသေန, သတ္တမော ကာရုညသဘာဝေန, အဋ္ဌမော အာရောဒနေန။ မာတုကုစ္ဆိံ သြက္ကမန္တေ စ တတော နိက္ခမန္တေ စ မဟာသတ္တေ တဿ ပုညတေဇေန ပထဝီ အကမ္ပိတ္ထ, အဘိသမ္ဗောဓိယံ ဉာဏတေဇာဘိဟတာ ဟုတွာ အကမ္ပိတ္ထ, ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနေ သာဓုကာရဘာဝသဏ္ဌိတာ သာဓုကာရံ ဒဒမာနာ အကမ္ပိတ္ထ, အာယုသင်္ခါရဩဿဇ္ဇနေ ကာရုညသဘာဝသဏ္ဌိတာ စိတ္တသင်္ခောဘံ အသဟမာနာ အကမ္ပိတ္ထ, ပရိနိဗ္ဗာနေ အာရောဒနဝေဂတုန္နာ ဟုတွာ အကမ္ပိတ္ထ။ အယံ ပနတ္ထော ပထဝိဒေဝတာယ ဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ မဟာဘူတပထဝိယာ ပနေတံ နတ္ထိ အစေတနတ္တာ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝာတိ။

ဘူမိစာလဝဂ္ဂေါ သတ္တမော။

(၈) ၃. ယမကဝဂ္ဂေါ

၁-၂. သန္ဓာသုတ္တဒ္ဒွယဝဏ္ဏနာ

၇၁-၇၂. အဋ္ဌမသ္သ ပဌမေ **နော စ သီလတ**တိ န သီလေသု ပရိပူရကာရီ။ **သမန္တပာသာဒိကော** တိ သမန္တတော ပသာဒဇနကော။ **သဗ္ဗာကာရပရိပူရော** တိ သဗ္ဗေဟိ သမဏာကာရေဟိ သမဏဓမ္မကောဋ္ဌာသေဟိ ပရိပူရော။ ဒုတိယေ **သန္တော**တိ ပစ္စနီကသန္တတာယ သန္တော။ **ဝိမောက္ခာ** တိ ပစ္စနီကဓမ္မေဟိ ဝိမုတ္တတ္တာ စ ဝိမောက္ခာ။

၃-၉. မရဏသ္သတိသုတ္တဒ္ဒွယာဒိဝဏ္ဏနာ

၇၃-၇၉. တတိယေ **ဘာဝေထ နော**တိ ဘာဝေထ နု။ **သာသနန္တိ** အနုသိဋ္ဌိ။ **အာသတနံ ခယာယာ**တိ အရဟတ္တဖလတ္ထာယ။ စတုတ္ထေ **ပတိဟိတာယာ**တိ ပဋိပန္နာယ။ **သော မမသ္သ အန္တရာယော** တိ သော မမ ဇီဝိတန္တရာယောပိ, ပုထုဇ္ဇနကာလကိရိယံ ကရောန္တသ္သ သဂ္ဂန္တရာယောပိ မဂ္ဂန္တရာယောပိ အသ္သ။ **သတ္ထကာ ဝာ မေ ဝါတာ** တိ သတ္ထံ ဝိယ အင်္ဂမင်္ဂါနိ ကန္တန္တီတိ သတ္ထကာ။ ပဉ္စမာဒီနိ ဝုတ္တနယာနေဝ။ နဝမေ **သံသဂ္ဂါရာမတာ** တိ ပဉ္စဝိဓေ သံသဂ္ဂေ အာရာမတာ။

၁၀. ကုသီတာရမ္ဘဝတ္ထုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၀. ဒသမေ **ကုသီတဝတ္ထူနီ** တိ ကုသီတသ္သ အလသသ္သ ဝတ္ထူနိ ပတိဋ္ဌာ, ကောသဇ္ဇကာရဏာနီတိ အတ္ထော။ **ကမ္မံ ကတ္တဗ္ဗံ ဟောတီ** တိ စီဝရဝိစာရဏာဒိကမ္မံ ကတ္တဗ္ဗံ ဟောတိ။ **န ဝီရိယံ အာရဘတီ**တိ ဒုဝိဓမ္ပိ ဝီရိယံ နာရဘတိ။ **အပ္ပတ္တသ္သာ** တိ ဈာနဝိပဿနာမဂ္ဂဖလဓမ္မသ္သ အပ္ပတ္တသ္သ ပတ္တိယာ။ **အနဓိဂတသ္သာ** တိ တသ္သေဝ အနဓိဂတသ္သ အဓိဂမတ္ထာယ။ **အသစ္ဆိကတသ္သာ** တိ တဒေဝ အသစ္ဆိကတသ္သ သစ္ဆိကရဏတ္ထာယ။ **ဣဒံ ပဌမန္တိ** ဣဒံ "ဟန္ဒာဟံ နိပဇ္ဇာမီ"တိ ဧဝံ ဩသီဒနံ ပဌမံ ကုသီတဝတ္ထု။ ဣမိနာ နယေန သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **မာသာစိတကံ မညေ**တိ ဧတ္ထ ပန မာသာစိတံ နာမ တိန္တမာသော။ ယထာ တိန္တမာသော ဂရုကော ဟောတိ, ဧဝံ ဂရုကောတိ အဓိပ္ပာယော ။ **ဂိလာနာ ဝုဋ္ဌိတော ဟောတီ** တိ ဂိလာနော ဟုတွာ ပစ္ဆာ ဝုဋ္ဌိတော ဟောတိ။ **အာရမ္ဘဝတ္ထူနီ**တိ ဝီရိယကာရဏာနိ။ တေသမ္ပိ ဣမိနာဝ နယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ယမကဝဂ္ဂေါ အဋ္ဌမော။

(၉) ၄. သတိဝဂ္ဂေါ

၁-၂. သတိသမ္ပဇညသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၁-၈၂. နဝမဿ ပဌမံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယမေဝ။ ဒုတိယေ **သဒ္ဓော** တိ ဒုဝိဓာယ သဒ္ဓာယ သမန္နာဂတော။ **နော စ ပယိရုပါသိတာ** ...

နော စ ပသဂ္ဂမိတာတိ န ဥပဋ္ဌဟတိ။ **နော စ ပရိပုစ္ဆိတာ** တိ အတ္တာနတ္ထံ ကာရဏာကာရဏံ ပရိပုစ္ဆိတာ န ဟောတိ။ **သမန္နာဂတော**တိ သာမိအတ္ထေ ပစ္စတ္တံ, သမန္နာဂတဿာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ကေန္တပဋိဘာနာ တထာဂတံ ဓမ္မဒေသနာ ဟောတီ**တိ တထာဂတဿ ဧကန္တပဋိဘာနာ ဓမ္မဒေသနာ ဟောတိ, ဧကန္တေနေဝ ပဋိဘာတိ ဥပဋ္ဌာတီတိ အတ္ထော။

၃. မူလကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၃. တတိယေ **သဗ္ဗေ ဓမ္မာ** တိ ပဥ္စက္ခန္ဓာ။ **ဆန္ဒမူလကာ**တိ အဇ္ဈာသယစ္ဆန္ဒော ကတ္တုကမျတာဆန္ဒော တံ မူလံ ဧတေသန္တိ ဆန္ဒမူလကာ။ မနသိကာရတော သမ္ဘဝန္တီတိ **မနသိကာရသမ္ဘဝာ**။ ဖဿတော သမုဒေန္တိ ရာသိ ဘဝန္တီတိ **ဖဿသမုဒယာ**။ ဝေဒနာယ သမောသရန္တီတိ **ဝေဒနာသမောသရဏာ**။ သမာဓိ ဧတေသံ ပမုခေါတိ **သမာဓိပ္ပမုခါ**။ ဇေဋ္ဌကဋ္ဌေန သတိ အဓိပတိ ဧတေသန္တိ **သတာဓိပတေယျာ,** သတိဇေဋ္ဌကာတိ အတ္ထော။ ပညာ ဥတ္တရာ ဧတေသန္တိ **ပညုတ္တရာ**။ ဝိမုတ္တိ ဧဝ သာရော ဧတေသန္တိ **ဝိမုတ္တိသာရာ**။ ဧတ္ထ စ ဆန္ဒမူလကာဒယော စတ္တာရောပိ လောကိယာ ကထိတာ, သေသာ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကာတိ။

၄. စောရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၄. စတုတ္ထေ **မဟာစောရော**တိ ရဇ္ဇန္တရေ ဒုဗ္ဘိတုံ သမတ္ထော မဟာစောရော။ **ပရိယာပဇ္ဇတီ** တိ ပရိယာအနံ ဂစ္ဆတိ။ **န စိရဋ္ဌိတိကော ဟောတီ** တိ အဒ္ဓါနံ ဟာလေန္တော ဌာတုံ န သက္ကောတိ။ **အပ္ပဟာရန္တဿ ပဟရတီ** တိ အတ္တနော အဝေရိနေ အပ္ပဟာရန္တေ ဂုဏသမ္ပန္နေ စ မဟလ္လကေ စ တရုဏအရကေ စ အပ္ပဟရိတဗ္ဗယုတ္တကေ ပဟရတိ။ **အနဝသေသံ အာဒိယတီ**တိ နိဿေသံ ဂဏှာတိ။ ဗျတ္တစောရာနဥှိ ဣဒံ ဝတ္တံ – ပရဿ ဒွီသု သာဋကေသု ဧကော ဂဟေတဗ္ဗော, ဧကသ္မိံ သန္တေ ဒုဗ္ဗလံ ဒတွာ ထိရော ဂဟေတဗ္ဗော။ ပုဋဘတ္တတဏ္ဍုလာဒီသု ဧကံ ကောဋ္ဌာသံ ဒတွာ ဧကော ဂဟေတဗ္ဗောတိ။ **အစ္စာသန္နေ ကမ္မံ ကရောတီ** တိ ကမနိဂမရာဇဓာနီနံ အာသန္နဋ္ဌာနေ စောရိကကမ္မံ ကရောတိ။ **န စ နိဓာနကုသလော ဟောတီ**တိ ယံ လဒ္ဓံ, တံ ဒက္ခိဏေယျေ နိဒဟိတုံ ဆေကော န ဟောတိ, ပရလောကမဂ္ဂံ န သောဓေတိ။

၅. သမဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၅. ပဉ္စမေ **ယံ သမဏေနာ**တိ ယံ ဂုဏဇာတံ သမဏေန ပတ္တဗ္ဗံ။ **ဝုသိမတာ**တိ ဗြဟ္မစရိယဝာသံဝုတေန။ **မုတ္တော မောစေမိ ဗန္ဓနာ**တိ အဟံ သဗ္ဗဗန္ဓနေဟိ မုတ္တော ဟုတွာ မဟာဇနမ္ပိ ရာဂါဒိဗန္ဓနတော မောစေမိ။ **ပရမဒန္တော**တိ အညေန ကေနစိ အသိက္ခာပိတော အစောဒိတော သယမ္ဘုဉာဏေန ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ ပရမဒမထေန ဒန္တတ္တာ ပရမဒန္တော နာမ။ **ပရိနိဗ္ဗုတော** တိ ကိလေသပရိနိဗ္ဗာနေန ပရိနိဗ္ဗုတော။

၆. ယသသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၆. ဆဋ္ဌေ **မာ စ မယာ ယသော**တိ ယသော စ မယာ သဒ္ဓိံ မာ ဂစ္ဆို။ **အကသိရလာဘီ**တိ ဝိပုလလာဘီ။ **သီလပညာဏ**န္တိ သီလဉ္စေဝ ဉာဏဉ္စ။ **သင်္ဂမ္မာ** တိ သန္နိပတိတွာ။ **သမာဂမ္မာ** တိ သမာဂန္တွာ။ **သင်္ဂဏိကဝိဟာရ** န္တိ ဂဏသင်္ဂဏိကဝိဟာရံ။ **န ဟိ နူနမေ**တိ န ဟိ နူန ဣမေ။ **တထာ ဟိ ပနမေ**တိ တထာ ဟိ ပန ဣမေ။ **အင်္ဂုလိပတောဒကေဟီ** တိ အင်္ဂုလိပတောဒယဋ္ဌိ ကတွာ ဝိဇ္ဈနေန။ **သဉ္ဇဂ္ဃန္တေ** တိ မဟာဟသိတံ ဟသန္တေ။ **သံကီဠန္တေ** တိ ကေဠိံ ကရောန္တေ။

၇. ပတ္တနိကုဇ္ဇနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၇. သတ္တမေ **နိက္ကုဇ္ဇေယျာ**တိ တေန ဒိန္နဿ ဒေယျဓမ္မဿ အပ္ပဋိဂ္ဂဟဏတ္ထံ ပတ္တနိက္ကုဇ္ဇနကမ္မတစာယ နိကုဇ္ဇေယျ, န အဓောမုခဌပနေန။ **အလာဘာယာ**တိ စတုန္နံ ပစ္စယာနံ အလာဘတ္ထာယ။ **အနတ္ထာယာ**တိ ဥပဒ္ဒတာယ အဝမိုယာ။ **ဥက္ကုဇ္ဇေယျာ**တိ ဥက္ကုဇ္ဇနကမ္မတစာယ ဥက္ကုဇ္ဇေယျ။

၈. အပ္ပသာဒပဝေဒနီယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၈. အဋ္ဌမေ **အပ္ပသာဒံ ပဝေဒေယျု**န္တိ အပ္ပသန္နဘာဝံ ဇာနာပေယျုံ။ အပ္ပသာဒံ ပဝေဒေန္တေန ပန ကိံ ကာတဗ္ဗန္တိ? နိသိန္နာသနတော န ဥဋ္ဌာတဗ္ဗံ န ဝန္ဒိတဗ္ဗံ န ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကာတဗ္ဗံ, န ဒေယျဓမ္မော အာတဗ္ဗော။ **အဂောစရေ**တိ ပဉ္စဝိဓေ အဂောစရေ။

၉. ပဋိသာရဏီယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၉. နဝမေ **ဓမ္မိကဉ္စ ဂိဟိပဋိဿဝ**န္တိ “ဣမံ တေမာသံ ဣဓေ ဝသိတဗ္ဗ”န္တိ ဝုတ္တော “ဧဝံ ဟောတူ”တိ အာဒိနာ နယေန ပဋိဿဝံ။ **န သစ္စာပေတီ**တိ ဝုတ္တံ န သစ္စံ ကရောတိ ဝိသံတဒေတိ။

၁၀. သမ္မာဝတ္တနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၀. ဒသမေ **ပစ္စေကဋ္ဌာနေ**တိ အဓိပတိဋ္ဌာနေ ဇေဋ္ဌကဋ္ဌာနေ။ တဉ္ဟိ ဇေဋ္ဌကံ ကတွာ ကိဉ္စိ သင်္ဃကမ္မံ ကာတုံ န လဘတိ။ **န စ တေန မူလေန ဝုဋ္ဌာပေတဗ္ဗော**တိ တံ မူလံ ကတွာ အဗ္ဘာနကမ္မံ ကာတုံ န လဘတိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေတတိ။

သတိဝဂ္ဂေါ နဝမော။

(၁၀) ၅. သာမညဝဂ္ဂေါ

၉၁. ဣတော ပရံ **အထ ခေါ ဗောဇ္ဈာ ဥပာသိကာ** တိအာဒီသု ဗောဇ္ဈာ ဥပာသိကာ, သိရိမာ ဥပာသိကာ, ပဒုမာ ဥပာသိကာ, သုတနာ ဥပာသိကာ, မနုဇာ ဥပာသိကာ, ဥတ္တရာ ဥပာသိကာ, မုတ္တာ ဥပာသိကာ, ခေမာ ဥပာသိကာ, ရုစီ ဥပာသိကာ, စုန္ဒီ ရာဇကုမာရီ, ဗိမ္ဗီ ဥပာသိကာ, သုမနာ ရာဇကုမာရီ, မလ္လိကာ ဒေဝီ , တိဿာ ဥပာသိကာ, တိဿာမာတာ ဥပာသိကာ, သောဏာ ဥပာသိကာ, သောဏာယ မာတာ ဥပာသိကာ, ကာဏာ ဥပာသိကာ, ကာဏမာတာ ဥပာသိကာ, ဥတ္တရာ နန္ဒမာတာ, ဝိသာခါ မိဂါရမာတာ, ခုဇ္ဇုတ္တရာ ဥပာသိကာ, သာမာဝတီ ဥပာသိကာ, သုပ္ပဝါသာ ကောလိယဓီတာ, သုပ္ပိယာ ဥပာသိကာ, နကုလမာတာ ဂဟပတာနီတိ ဣမာသံ ဝွေကာနံ အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတံ ဥပေါသထကမ္မမေဝ ကထိတံ။ ဣစ္စဿေန ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ ကထေတဗ္ဗံ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

မနောရထပူရဏိယာ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ-အဋ္ဌကထာယ

အဋ္ဌကနိပာတဿ သံဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

အင်္ဂုတ္တရနိကာယေ

နဝကနိပာတ-အဋ္ဌကထာ

၁. ပဌမပဏ္ဏာသကံ

၁. သမ္ဗောဓိဝဂ္ဂေါ

၁. သမ္ဗောဓိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁. နဝကနိပါတဿ ပဌမေ **သမ္ဗောဓိပက္ခိကာန**န္တိ စတုမဂ္ဂသင်္ခါတဿ သမ္ဗောဓိဿ ပက္ခေ ဘဝါနံ, ဥပကာရကာနန္တိ အတ္ထော။ ဟဋ္ဌိယံ အာဂတေ နဝ ဓမ္မေ သန္ဓာယေဝံ ပုစ္ဆတိ။ **ကာ ဥပနိသာ**တိ ကော ဥပနိဿယပစ္စယော။ အဘိသလ္လေခန္တီတိ **အဘိသလ္လေခိကာ**။ သမထဝိပဿနာစိတ္တဿ ဝိဝရဏေ သပ္ပာယာ ဥပကာရကာတိ **စေတောဝိဝရဏသပ္ပာယာ**။ အပ္ပိစ္ဆတံ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တာ ကထာ **အပ္ပိစ္ဆကထာ**။ သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။

အသုဘာ ဘာဝေတဗ္ဗာ ရာဂဿ ပဟာနာယာတိ အယမတ္ထော သာလိလာယကောပမာယ ဝိဘာဝေတဗ္ဗော – ဧကော ဟိ ပုရိသော အသိတံ ဂဟေတွာ ကောဋိတော ပဋ္ဌာယ သာလိက္ခေတ္တေ သာလိယော လာယတိ။ အထဿ ဝတိံ ဘိန္ဒိတွာ ကတေ ပဝိသိံသု။ သော အသိတံ ဌပေတွာ ယဋ္ဌိံ အာဒါယ တေနေဝ မဂ္ဂေန ကတေ နီဟရိတွာ ဝတိံ ပါကတိကံ ကတွာ ပုနပိ အသိတံ အာဒါယ သာလိယော လာယိ။ ဧတ္ထ သာလိက္ခေတ္တံ ဝိယ ဗုဒ္ဓသာသနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, သာလိလာယကော ဝိယ ယောဂါဝစရော, အသိတံ ဝိယ ပညာ, လာယနကာလော ဝိယ ဝိပဿနာယ ကမ္မကရဏကာလော, ယဋ္ဌိ ဝိယ အသုဘကမ္မဋ္ဌာနံ, ဝတိ ဝိယ သံဝရော, ဝတိံ ဘိန္ဒိတွာ ကတီနံ ပဝိသနံ ဝိယ သဟသာ အပ္ပဋိသင်္ခါယ ပမာဒံ အာရဗ္ဘ ရာဂဿ ဥပ္ပဇ္ဇနံ, အသိတံ ဌပေတွာ ယဋ္ဌိံ အာဒါယ ပဝိဋ္ဌမဂ္ဂေနေဝ ကတေ နီဟရိတွာ ဝတိံ ပဋိပါကတိကံ ကတွာ ပုန ကောဋိတော ပဋ္ဌာယ သာလိလာယနံ ဝိယ အသုဘကမ္မဋ္ဌာနေန ရာဂံ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ ပုန ဝိပဿနာယ ကမ္မံ အာရဘနကာလော။ ဣမမတ္ထံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – "အသုဘာ ဘာဝေတဗ္ဗာ ရာဂဿ ပဟာနာယာ"တိ။

တတ္ထ **ရာဂဿာ**တိ ပဉ္စကာမဂုဏိကရာဂဿ။ **မေတ္တာ**တိ မေတ္တာကမ္မဋ္ဌာနံ။ **ဗျာပါဒဿ ပဟာနာယာ**တိ ဝုတ္တနယေနေဝ ဥပ္ပန္နဿ ကောပဿ ပဇဟနတ္ထာယ။ **အာနာပါနဿတီ**တိ သောဠသဝတ္ထုကာ အာနာပါနဿတိ။ **ဝိတက္ကုပစ္ဆေဒါယာ**တိ ဝုတ္တနယေနေဝ ဥပ္ပန္နာနံ ဝိတက္ကာနံ ဥပစ္ဆေဒနတ္ထာယ။ **အသ္မိမာနသမုဂ္ဃာတာယာ**တိ အသ္မီတိ ဥပ္ပဇ္ဇနကဿ မာနဿ သမုဂ္ဃာတနတ္ထာယ။ **အနတ္တသညာ သဏ္ဌာတီ**တိ အနိစ္စလက္ခဏေ ဒိဋ္ဌေ အနတ္တလက္ခဏံ ဒိဋ္ဌမေဝ ဟောတိ။ ဧတေသု ဟိ တီသု လက္ခဏေသု ဧကသ္မိံ ဒိဋ္ဌေ ဣတရဒွယံ ဒိဋ္ဌမေဝ ဟောတိ။ တေန ဝုတ္တံ – "အနိစ္စသညိနော, ဘိက္ခဝေ, အနတ္တသညာ သဏ္ဌာတီ"တိ။ **ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ နိဗ္ဗာန**န္တိ ဒိဋ္ဌေယေဝ ဓမ္မေ အပစ္စယပရိနိဗ္ဗာနဉ္စ ပာပုဏာတီတိ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋံ ကထိတံ။

၂. နိဿယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂. ဒုတိယေ **နိဿယသမ္ပန္နော**တိ ပတိဋ္ဌာသမ္ပန္နော။ **သဒ္ဓ**န္တိ ဩကပ္ပနသဒ္ဓံ။ **ဝီရိယ**န္တိ ကာယိကစေတသိကဝီရိယံ။ **ယံသာ**တိ ယံ အဿ။ **အရိယာယ ပညာယာ**တိ သဟဝိပဿနာယ မဂ္ဂပညာယ။ **သင်္ခါယာ**တိ ဇာနိတွာ။ **ဧကံ ပဋိသေဝတီ**တိ သေဝိတဗ္ဗယုတ္တကံ သေဝတိ။ **အဓိဝာသေတီ**တိ အဓိဝာသေတဗ္ဗယုတ္တကံ အဓိဝာသေတိ။ **ပရိဝဇ္ဇေတီ**တိ ပရိဝဇ္ဇေတဗ္ဗယုတ္တကံ ပရိဝဇ္ဇေတိ။ **ဝိနောဒေတီ**တိ နီဟရိတဗ္ဗယုတ္တကံ နီဟရတိ။ **ဧဝံ ခော ဘိက္ခု**တိ ဧဝံ ခော ဘိက္ခု ဥဂ္ဂဟပရိပုစ္ဆာဝသေန စေဝ ဓမ္မဝဝတ္ထာနဝသေန စ ပဋိသေဝိတဗ္ဗာဒီနိ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါနိ သုပစ္စက္ခာနိ ကတွာ ပဋိသေဝန္တော အဓိဝာသေန္တော ပရိဝဇ္ဇေန္တော ဝိနောဒေန္တော စ ဘိက္ခု နိဿယသမ္ပန္နော နာမ ဟောတီတိ။

၃. မေဃိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃. တတိယေ **စာလိကာယ**န္တိ ဧဝံနာမကေ နဂရေ။ တံ ကိရ စလမင်္ဂ နိဿာယ ကတတ္တာ ဩလောကေန္တာနံ စလမာနံ ဝိယ ဥပဋ္ဌာတိ, တသ္မာ စာလိကာတိ သင်္ခံ ဂတံ။ **စာလိယပဗ္ဗတေ**တိ သောပိ ပဗ္ဗတော သဗ္ဗသေတတ္တာ ကာဠပက္ခုပေါသထေ ဩလောကေန္တာနံ စလမာနော ဝိယ ဥပဋ္ဌာတိ, တသ္မာ စာလိယပဗ္ဗတောတိ ဝုတ္တော။ တတ္ထ မဟန္တံ ဝိဟာရံ ကာရယိံသု။ ဣတိ ဘဂဝါ တံ နဂရံ နိဿာယ စာလိကာပဗ္ဗတမဟာဝိဟာရေ ဝိဟရတိ။ **ဇန္တုဂါမ**န္တိ ဧဝံနာမကံ အပရမ္ပိ တဿေဝ ဝိဟာရဿ ဂေါစရဂါမံ။ ဇတ္တုဂါမန္တိပိ ပဌန္တိ။ **ပဓာနတ္ထိကဿာ**တိ ပဓာနကမ္မိကဿ။ **ပဓာနာယာ**တိ သမဏဓမ္မကရဏတ္ထာယ။ **အာဂမေဟိ တာဝ**တိ သတ္ထာ ထေရဿ ဝစနံ သုတွာ ဥပဓာရေန္တော

“န တာဝဿ ဉာဏံ ပရိပက္က”န္တိ ဝုတ္တ ပဋိဗာဟန္တော ဝေမာဟ။ **ကေကမ္ဗဟိ တာတ**တိ ဣဒံ ပနဿ “ဝေမယံ ဂန္တွာပိ ကမ္မေ အနိပ္ဖန္နမာနေ နိရာသင်္ကော ဟုတွာ ပေမဝသေန ပုန အာဂစ္ဆိဿတီ”တိ စိတ္တမဒ္ဒဝဇနနတ္ထံ အာဟ။ **နတ္ထိ ကိဉ္စိ ဥတ္တရိ ကရဏီယ**န္တိ စတူသု သစ္စေသု စတုန္နံ ကိစ္စာနံ ကတတ္တာ အညံ ဥတ္တရိ ကရဏီယံ နာမ နတ္ထိ။ **ကတဿ ဝါ ပဋိစယော**တိ အဓိဂတဿ ဝါ ပုန ပဋိစယောပိ နတ္ထိ။ န ဟိ ဘာဝိတမဂ္ဂေါ ပုန ဘာဝီယတိ, န ပဟီနကိလေသာနံ ပုန ပဟာနံ အတ္ထိ။ **ပဓာနန္တိ ခော, မေဃိယ, ဝဒမာနံ ကိန္တိ ဝဒေယျာမာ**တိ “သမဏဓမ္မံ ကရောမီ”တိ တံ ဝဒမာနံ မယံ အညံ ကိံ နာမ ဝဒေယျာမ။

ဒိဝါဝိဟာရံ နိသီဒီတိ ဒိဝါဝိဟာရတ္ထာယ နိသီဒိ။ နိသီဒန္တော စ ယသ္မိံ မင်္ဂလသိလာပဋ္ဋေ ပုဗ္ဗေ အနုပဋိပာဋိယာ ပဉ္စ ဇာတိသတာနိ ရာဇာ ဟုတွာ ဥယျာနကီဠိကံ ကီဠန္တော တိဝိဓနာဋကပရိဝါရော နိသီဒိ, တသ္မိံယေဝ နိသီဒိ။ အထဿ နိသိန္နကာလတော ပဋ္ဌာယ သမဏဘာဝတော ဗဟိဘူတော ဝိယ အဟောသိ, ရာဇဝေသံ ဂဟေတွာ နာဋကဝရပရိဝုတော သေတစ္ဆတ္တဿ ဟေဋ္ဌာ မဟာရဟေ ပလ္လင်္ကေ နိသိန္နော ဝိယ ဇာတော။ အထဿ တံ သမ္ပတ္တိံ အဿာဒယတော ကာမဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ။ သော တသ္မိံယေဝ ခဏေ မဟာယောဓေဟိ ဂဟိတေ ဒွေ စောရေ အာနေတွာ ပုရတော ဌပိတေ ဝိယ အဒ္ဒသ။ တေသု ဧကဿ ဝဓံ အာဏာပနဝသေန ဗျာပါဒဝိတက္ကော ဥပ္ပဇ္ဇိ, ဧကဿ ဗန္ဓနံ အာဏာပနဝသေန ဝိဟိံသာဝိတက္ကော။ ဧဝံ သော လတာဇာလေန ရုက္ခော ဝိယ မဓုမက္ခိကာဟိ မဓုဃာတကော ဝိယ အကုသလဝိတက္ကေဟိ ပရိက္ခိတ္တော အဟောသိ။ တံ သန္ဓာယ – **အထ ခော အာယသ္မတော မေဃိယဿာ**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **အန္ဝါသတ္တာ**တိ အနုဗဒ္ဓါ သမ္ပရိဝါရိတာ။ **ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမီ**တိ ဧဝံ ပါပဝိတက္ကေဟိ သမ္ပရိကိဏ္ဏော ကမ္မဋ္ဌာနံ သပ္ပါယံ ကာတုံ အသက္ကောန္တော “ဣဒံ ဝတ ဒိသွာ ဒီဃဒဿီ ဘဂဝါ ပဋိသေဓေသီ”တိ သလ္လက္ခေတွာ “ဣဒံ ကာရဏံ ဒသဗလဿ အာရောစေဿာမီ”တိ နိသိန္နာသနတော ဝုဋ္ဌာယ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ။

၄. နန္ဒကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄. စတုတ္ထေ **ဥပဋ္ဌာနသာလာယ**န္တိ ဘောဇနသာလာယံ။ **ယေနုပဋ္ဌာနသာလာ**တိ သတ္ထာ နန္ဒကတ္ထေရေန မဓုရဿရေန အာရဒ္ဓာယ ဓမ္မဒေသနာယ သဒ္ဒံ သုတွာ, “အာနန္ဒ, ကော ဧသော ဥပဋ္ဌာနသာလာယ မဓုရဿရေန ဓမ္မံ ဒေသေတီ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဓမ္မကထိကနန္ဒကတ္ထေရဿ အဇ္ဇ, ဘန္တေ, ဝါရော”တိ သုတွာ “အတိမဓုရံ ကတွာ, အာနန္ဒ, ဧသော ဘိက္ခု ဓမ္မံ ကထေတိ, မယမ္ပိ ဂန္တွာ သုဏိဿာမာ”တိ ဝတွာ ယေနုပဋ္ဌာနသာလာ တေနုပသင်္ကမိ။ **ဗဟိဒွါရကောဋ္ဌကေ အဋ္ဌာသီ**တိ ဆဗ္ဗဏ္ဏရသ္မိယော စီဝရဂဗ္ဘေ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ အညာတကဝေသေန အဋ္ဌာသိ။ **ကထာပရိယောသာနံ အာဂမယမာနော**တိ “ဣဒမဝေစာ”တိ ဣဒံ ကထာဝသာနံ ဥဒိက္ခမာနော ဓမ္မကထံ သုဏန္တော အဋ္ဌာသိယေဝ။ အထာယသ္မာ အာနန္ဒော နိက္ခန္တေ ပဌမေ ယာမေ သတ္ထု သညံ အဒါသိ – “ပဌမယာမော အတိက္ကန္တော, ဘန္တေ, ထောကံ ဝိဿမထာ”တိ။ သတ္ထာ တတ္ထေဝ အဋ္ဌာသိ။ အထာယသ္မာ အာနန္ဒော မဇ္ဈိမယာမေပိ နိက္ခန္တေ, “ဘန္တေ, တုမှေ ပကတိယာ ခတ္တိယသုခုမာလာ, ပုန ဗုဒ္ဓသုခုမာလာတိ ပရမသုခုမာလာ, မဇ္ဈိမယာမောပိ အတိက္ကန္တော, မုဟုတ္တံ ဝိဿမထာ”တိ အာဟ။ သတ္ထာ တတ္ထေဝ အဋ္ဌာသိ။ တတ္ထ ဌိတကဿေဝဿ အရုဏုဂ္ဂံ ပညာယိတ္ထ။ အရုဏုဂ္ဂမနဉ္စ ထေရဿ “ဣဒမဝေစာ”တိ ပါပေတွာ ကထာပရိယောသာနဉ္စ ဒသဗလဿ ဆဗ္ဗဏ္ဏသရီရသ္မိဝိဿဇ္ဇနဉ္စ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ အဟောသိ။ **အဂ္ဂဠံ အာကောဋေသီ**တိ အဂ္ဂနခေန ဒွါရကဝါဋံ အာကောဋေသိ။

သာရဇ္ဇမာနရူပေါတိ ဟရာယမာနော ဩတ္တပ္ပမာနော။ ဒေါမနဿသာရဇ္ဇံ ပနဿ နတ္ထိ။ **ဧတ္တကမ္ပိ နော နပ္ပဋိဘာသေယျာ**တိ ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တဿ အပ္ပဋိဘာနံ နာမ နတ္ထိ။ ဧတ္တကမ္ပိ န ကထေယျန္တိ ဒဿေတိ။ **သာဓု သာဓူ**တိ ထေရဿ ဓမ္မဒေသနံ သမ္ပဟံသန္တော အာဟ။ အယဉ္ဟေတ္ထ အတ္ထော “သုဂဟိတာ စ တေ ဓမ္မဒေသနာ သုကထိတာ စာ”တိ။ **ကုလပုတ္တာန**န္တိ အာစာရကုလပုတ္တာနဉ္စေဝ ဇာတိကုလပုတ္တာနဉ္စ။ **အရိယော စ တုဏှီဘာဝေါ**တိ ဒုတိယဇ္ဈာနသမာပတ္တိံ သန္ဓာယေဝမာဟ။ **အဓိပညာဓမ္မဝိပဿနာယာ**တိ သင်္ခါရပရိဂ္ဂဟဝိပဿနာဉာဏဿ။ **စတုပ္ပါဒကော**တိ အဿဂေါဏဂဒြဘာဒိကော။ **ဣဒံ ဝတွာ**တိ ဣမံ စတူဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတံ ဓမ္မံ ကထယိတွာ။ **ဝိဟာရံ ပါဝိသီ**တိ ဂန္ဓကုဋိံ ပဝိဋ္ဌော။

ကာလေန ဓမ္မဿဝနေ တိ ကာလေ ကာလေ ဓမ္မဿဝနသ္မိံ။ **ဓမ္မသာကစ္ဆာယာ** တိ ပဥှာကထာယ။ **ဂမ္ဘီရံ အတ္ထပဒန္တိ** ဂမ္ဘီရံ ဂုဠှံ ရဟဿံ အတ္ထံ။ **ပညာယာ**တိ သဟဝိပဿနာယ မဂ္ဂပညာယ။ သမ္မသနပဋိဝေဓပညာပိ ဥဂ္ဂဟပရိပုစ္ဆာပညာပိ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ **ပတ္တော တ ပဇ္ဇတိ တ** တိ အရဟတ္တံ ပတ္တော တ ဟာပုဏိဿတိ တတိ ဇေ ဂုဏာသမ္ဘာဝနာယ သမ္ဘာဝေတိ။ **အပ္ပတ္တမာနသာ** တိ အပ္ပတ္တအရဟတ္တာ, အရဟတ္တံ တ အပ္ပတ္တံ မာနသံ ဧတေ သန္တိပိ အပ္ပတ္တမာနသာ။ **ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရန္တိ** တွေ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရော လောကိယောပိ ဝဋ္ဋတိ လောကုတ္တရောပိ။

၅. ဗလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅. ပဉ္စမေ အဝိဇ္ဇာကောသဇ္ဇသာဝဇ္ဇအဿဒ္ဓိယေသု အကမ္ပနတော **ပညာဗလာဒီနိ** ဒဋ္ဌဗ္ဗာနိ။ **အကုသလသင်္ခာတာ**တိ အကုသလာတိ ဉာတာ။ သေ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ **နာလမရိယာ**တိ အရိယဘာဝံ ကာတုံ အသမတ္ထာ, အရိယာနံ တ အနနုစ္ဆဝိကာ။ **တောဒိဋ္ဌာ** တိ သုဋ္ဌု ဒိဋ္ဌာ။ **တောစရိတာ**တိ မနောဒ္ဒတရေ သမုဒာစာရပ္ပတ္တာ။ **အတ္ထိကဿာ** တိ ဓမ္မဒေသနာယ အတ္ထိကဿ။ **အာဇီဝိကာဘယန္တိ** ဇီဝိတဝုတ္တိဘယံ။ **အသိလောကဘယန္တိ** ဂရဟာဘယံ။ **ပရိသာသာရဇ္ဇဘယန္တိ** ပရိသံ ပတ္တ သာရဇ္ဇံ ဩက္ကမနဘယံ။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋံ ကထိတံ။

၆. သေဝနာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆. ဆဋ္ဌေ **ဇီဝိတပရိက္ခာရာ**တိ ဇီဝိတသမ္ဘာရာ။ **သမုဒာနေတဗ္ဗာ** တိ သမာဟရိတဗ္ဗာ။ **ကသိရေန သမုဒာဂစ္ဆန္တီ**တိ ဒုက္ခေန ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ **ရတ္တိဘာဂံ တ ဒိဝသဘာဂံ တ** တိ ဧတ္ထ ရတ္တိဘာဂေ ဥတ္တ ရတ္တိဘာဂေယေဝ ပက္ကမိတဗ္ဗံ, ရတ္တိ စဏ္ဍာတဋ္ဌာဒိပရိပန္ထေ သတိ အရုဏုဂ္ဂမနံ အာဂမေတဗ္ဗံ။ ဒိဝသဘာဂေ ဥတ္တ ဒိတ ပက္ကမိတဗ္ဗံ, ဒိတ ပရိပန္ထေ သတိ သူရိယတ္ထင်္ဂမနံ အာဂမေတဗ္ဗံ။ **သင်္ခာပီ** တိ သာမညတ္ထဿ ဘာဝနာဟရိပူရိအာဂမနံ ဇာနိတ္တ။ **သော ပုဂ္ဂလော** တိ ပဒဿ ပန "နာနုဗန္ဓိတဗ္ဗော"တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော။ **အနာပုစ္ဆာ**တိ ဣဓ ပန တံ ပုဂ္ဂလံ အနာပုစ္ဆာ ပက္ကမိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ **အပိ ပနုဇ္ဇမာနေနာ** တိ အပိ နိက္ကမိယမာနေန။ ဧဝရူပေ ဟိ ပုဂ္ဂလော သစေပိ အရုက လာပသတံ တ ဥဒကဃဋ္ဋသတံ တ တလိကာဃဋ္ဋသတံ တ ဒဏ္ဍံ အာရောပေတိ, မာ ဣဓ ဝသီတိ နိက္ကမာပေတိ တ, တံ ခမာပေတ္တတပိ ယာဝဇီဝံ သော အနုဗန္ဓိတဗ္ဗော, န ဝိဇဟိတဗ္ဗော။

၇. သုတတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇. သတ္တမေ **ပဉ္စ ဌာနာနိ အဇ္ဈာစရိတု** န္တိ ပဉ္စ ကာရဏာနိ အတိက္ကမိတုံ။ **ဟဏန္တိ** အန္တမသော ကုန္ထကိပိလ္လိကံ။ **အဒိန္န** န္တိ အန္တမသော တိဏသလာကမ္ပိ ပရသန္တကံ။ **ထေယ္ယသင်္ခာတ** န္တိ ထေယ္ယစိတ္တေန။ **သန္နိဓိကာရကံ ကာမေ ပရိဘုဥ္ဇိတု**န္တိ သန္နိဓိံ ကတ္တတ ဌပေတ္တတ ဝတ္ထုကာမကိလေသကာမေ ပရိဘုဥ္ဇိတုံ အဘဗ္ဗော။ အကပ္ပိယံ ကာမဂုဏံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာတု** န္တိ "န ဗုဒ္ဓေ အယ"န္တိ ဧဝံ ပဋိက္ခိပိတုံ။ **ဓမ္မာ** ဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဇေ တာဝ အဋ္ဌကထာယ အာဂတံ။ ဟဋ္ဌိယံ ပန ဣမသ္မိံ သုတ္တေ အဂတိဂမနာနိ ကထိတာနိ။

၈-၁၀. သဇ္ဈသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၈-၁၀. အဋ္ဌမေ ဗုဒ္ဓာဒီနံ ပစ္စက္ခာနံ ကထိတံ။ နဝမေ ပုထုဇ္ဇနေန သဒ္ဓိံ ဂဟိတတ္တာ "အာဟုနေယ္ယာ"တိ ဝုတ္တံ။ ဒသမေ **ကေတုဘူ** တိ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဿ အနန္တရပစ္စယေန သိခါပတ္တဗလဝဝိပဿနာစိတ္တေန သမန္နာဂတော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝတိ။

သမ္ဗောဓဝဂ္ဂေါ ပဌမော။

၂. သီဟနာဒဝဂ္ဂေါ

၁. သီဟနာဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁. ဒုတိယဿ ပဌမေ **ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမီ**တိ "သစေ သတ္ထာ စာရိကံ ပက္ကမိတုကာမော အဿ, ဣမသ္မိံ ကာလေ ပက္ကမေယျ။ ဟန္ဒာဟံ စာရိကံ ဂမနတ္ထာယ သတ္ထာရံ အာပုစ္ဆာမီ"တိ စိန္တေတွာ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော ဥပသင်္ကမိ။ **အာယသ္မာ မံ, ဘန္တေ**တိ သော ကိရ ဘိက္ခု ထေရံ မဟတာ ဘိက္ခုပရိဝါရေန ဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ "ဣမေ ဘိက္ခူ တထာဂတံ ပဟာယ သာရိပုတ္တံ ပရိဝါရေတွာ နိက္ခန္တာ, ဂမနဝိစ္ဆေဒမဿ ကရိဿာမီ"တိ အဗ္ဘုဋ္ဌာနေ ကောပံ ဗန္ဓိတွာ ဧဝမာဟ။ တတ္ထ **အာသဇ္ဇ**တိ ဃဋ္ဋေတွာ။ **အပ္ပဋိနိဿဇ္ဇ**တိ အက္ခမာပေတွာ အစ္စယံ အဒေသေတွာ။ ကိသ္မိံ ပန သော ကာရဏေ အာဃာတံ ဗန္ဓီတိ? ထေရဿ ကိရ ဒသဗလံ ဝန္ဒိတွာ ဥဋ္ဌာယ ဂစ္ဆတော စီဝရကဏ္ဏော တဿ သရီရံ ဖုသိ, ဝါတော ပဟရိတိပိ ဝဒန္တိ။ တေတ္တကေန အာဃာတံ ဗန္ဓိတွာ ထေရံ မဟတာ ပရိဝါရေန ဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ ဥသူယမာနော "ဂမနဝိစ္ဆေဒမဿ ကရိဿာမီ"တိ ဧဝမာဟ။ **ဟေဝံ တွံ ဘိက္ခူ**တိ သတ္ထာ တဿ ဘိက္ခုနော ဝစနံ သုတွာ "န တံ ဘိက္ခု သာရိပုတ္တော ပဟရိတိ ဝုတ္တေ, 'ဘန္တေ, တုမှေဟ အတ္တနော အဂ္ဂသာဝကဿေဝ ပက္ခံ ဝဟထ, န မယှ'န္တိ မယိ မနောပဒေါသံ ကတွာ အပါယေ နိဗ္ဗတ္တေယျာ"တိ ဉတွာ "သာရိပုတ္တံ ပက္ကောသာပေတွာ ဣမမတ္ထံ ပုစ္ဆိဿာမီ"တိ ဧကံ ဘိက္ခုံ အာမန္တေတွာ ဧဝမာဟ။ **အဝါပုရဏံ အာဒါယာ**တိ ကုဉ္စိကံ ဂဟေတွာ။ **သီဟနာဒ**န္တိ သေဋ္ဌနာဒံ ပမုခနာဒံ အပ္ပဋိဝတ္တိယနာဒံ။ ဧဝံ ဒွီဟိ မဟာထေရေဟိ အာရောစိတော ဘိက္ခုသင်္ဃော ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနာနိ ပဟာယ သတ္ထု သန္တိကံ အဂမာသိ။ **ဒီယနဓမ္မ**န္တိ ကထာဓမ္မံ။

ဂူထဂတန္တိ ဂူထမေဝ။ သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ပထဝီသမေနာ**တိ အကုဇ္ဈနဋ္ဌေန ပထဝိယာ သမာနေန။ န ဟိ ပထဝီ "မယိ သုစိံ နိက္ခိပန္တီ"တိ သောမနဿံ ကရောတိ, န "အသုစိံ နိက္ခိပန္တီ"တိ ဒောမနဿံ။ မယှမ္ပိ ဧဝရူပံ စိတ္တန္တိ ဒဿေတိ။ **ဝိပုလေနာ**တိ အပရိတ္တေန။ **မဟဂ္ဂတေနာ**တိ မဟန္တဘာဝံ ဂတေန။ **အပ္ပမာဏေနာ**တိ ဝဍ္ဎိတပ္ပမာဏေန။ **အဝေရေနာ**တိ အကုသလဝေရပုဂ္ဂလဝေရရဟိတေန။ **အဗျာပဇ္ဈေနာ**တိ နိဒ္ဒုက္ခေန ဝိဂတဒောမနဿေန။ **သော ဣဓာ**တိ သော အနုပဋ္ဌိတကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနော ဘိက္ခု ဧဝံ ကရေယျ, မာဒိသော ကထံ ဧဝရူပံ ကရိဿတိ, ဘန္တေတိ ပဌမံ သီဟနာဒံ နဒိ။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ရဇောဟရဏန္တိ ရဇသမ္မဇ္ဇနစောဠကံ, ဟဒပုဉ္ဆနန္တိ, တဿေဝ နာမံ။ **ကဠောပိဟတ္ထော**တိ ပစ္ဆိဟတ္ထော ဥက္ခလိဟတ္ထော ဝါ။ **နန္တကဝါသီ**တိ အန္တစ္ဆိန္နပိလောတိကဝသနော။ **သူရတော**တိ သုစိသီလော သောရစ္စေန သမန္နာဂတော။ **သုဒန္တော**တိ သုဋ္ဌု ဒမထံ ဥပဂတော။ **သုဝိနီတော**တိ သုဋ္ဌု သိက္ခိတော။ **န ကဉ္စိ ဟိံသတီ**တိ ဝိသာဏာဒီသု ဂဏှန္တမ္ပိ ပိဋ္ဌိံ ပရိမဇ္ဇန္တမ္ပိ န ကဉ္စိ ဝိဟေဌေတိ။ **ဥသဘဆိန္နဝိသာဏသမေနာ**တိ ဥသဘဿ ဆိန္နဝိသာဏဿ စိတ္တသဒိသေန။

အဋ္ဋီယေယျန္တိ အဋ္ဋော ပီဠိတော ဘဝေယျ။ **ဟရာယေယျ**န္တိ လဇ္ဇေယျ။ **ဇိဂုစ္ဆေယျ**န္တိ ဇိဂုစ္ဆံ အာပဇ္ဇေယျ။

မေဒကထာလိကန္တိ မေဒကထာလိကာ ဝုစ္စတိ သူနကာရကေဟိ ယူသနိက္ခမနတ္ထာယ တတ္ထ တတ္ထ ကတဆိဒ္ဒါ ထာလိကာ။ **ပရိဟရေယျ**န္တိ မံသဿ ပူရေတွာ ဥက္ခိပိတွာ ဂစ္ဆေယျ။ **ဆိဒ္ဒါဝဆိဒ္ဒ**န္တိ ပရိတ္တမဟန္တေဟိ ဆိဒ္ဒေဟိ သမန္နာဂတံ။ **ဥဂ္ဃရန္တ**န္တိ ဥပရိမုခေဟိ ဆိဒ္ဒေဟိ နိက္ခမမာနယူသံ။ **ပဂ္ဃရန္တ**န္တိ အဓောမုခေဟိ နိက္ခမမာနယူသံ။ ဧဝမဿ သကလသရီရံ ယူသမက္ခိတံ ဘဝေယျ။ **ဆိဒ္ဒါဝဆိဒ္ဒ**န္တိ နဝဟိ ဝဏမုခေဟိ ပရိတ္တမဟန္တဆိဒ္ဒံ။ ဧဝမေတ္ထ အဋ္ဌမနဝမေဟိ ဒွီဟိ အင်္ဂေဟိ ထေရော အတ္တနော သရီရေ နိစ္ဆန္ဒရာဂတံ ကထေသိ။

အထ ခေါ သော ဘိက္ခူတိ ဧဝံ ထေရေန နဝဟိ ကာရဏေဟိ သီဟနာဒေ နဒိတေ အထ သော ဘိက္ခု။ **အစ္စယော**တိ အပရာဓော။ **မံ အစ္စဂမာ**တိ မံ အတိက္ကမ္မ အဘိဘဝိတွာ ပဝတ္တော။ **ပဋိဂ္ဂဏှာတူ**တိ ခမတု။ **အာယတိံ သံဝရာယာ**တိ အနာဂတေ သံဝရဏတ္ထာယ, ပုန ဧဝရူပဿ အပရာဓဿ အကရဏတ္ထာယ။ **တဂ္ဃာ**တိ ဧကံသေန။ **ယထာဓမ္မံ**

ပဋိက္ကရောသီတိ ယထာ ဓမ္မော ဌိတော, တထေဝ ကရောသိ, ခမာပေသီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **တံ တေ မယံ ပဋိဂ္ဂဏှာမာ**တိ တံ တဝ အပရာဓံ မယံ ခမာမ။ **ဝုဒ္ဓိဟေသာ ဘိက္ခု အရိယဿ ဝိနယေ** တိ သော ဘိက္ခု အရိယဿ ဝိနယေ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော သာသနေ ဝုမို နာမ။ ကတမာ? အစ္စယံ အစ္စယတော ဒိသွာ ယထာဓမ္မံ ပဋိကရိတွာ အာယတိံ သံဝရာပဇ္ဇနာ။ ဒေသနံ ပန ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနံ ကရောန္တော **ယော အစ္စယံ အစ္စယတော ဒိသွာ ယထာဓမ္မံ ပဋိကရောတိ, အာယတိံ သံဝရံ အာပဇ္ဇတီ**တိ အာဟ။ **ဖလတီ**တိ သစေ ဟိ ထေရော န ခမေယျ, တဿ ဘိက္ခုနော တတ္ထေဝ သတ္တဓာ မုဒ္ဓာ ဖလေယျ။ တသ္မာ ဘဂဝတ ဧဝမာဟ။ **သစေ မံ သော**တိ သစေ မံ အယံ ဘိက္ခု ခမာဟီတိ ဧဝံ ဝဒတိ။ **ခမတု စ မေ သော**တိ အယမ္ပိ စာယသ္မာ မယှံ ခမတူတိ ဧဝံ ထေရော တဿ အစ္စယံ ပဋိဂ္ဂဏှိတွာ သယမ္ပိ တံ သတ္ထု သမ္မုခေ ခမာပေသီတိ။

၂. သဥပာဒိသေသသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂. ဒုတိယေ **သဥပာဒိသေသ**န္တိ သဥပာဒါနသေသံ။ **အနုပာဒိသေသ**န္တိ ဥပာဒါနသေသရဟိတံ နိဂ္ဂဟဏံ။ **မတ္တသော ကာရီ**တိ ပမာဏကာရီ န ပရိပူရကာရီ။ **န တာဝတာယံ, သာရိပုတ္တ, ဓမ္မပရိယာယော ပဋိဘာသီ** တိ အပ္ပဋိဘာနံ နာမ ဘဂဝတော နတ္ထိ, န တာဝတာ ဣမံ ဓမ္မပရိယာယံ ကထေသိန္တိ အယံ ပနေတ္ထ အတ္ထော။ **မာယိမံ ဓမ္မပရိယာယံ သုတွာ ပမာဒံ အာဟရိံသူ**တိ "မယံ ကိရ စတူဟိ အပာယေဟိ မုတ္တာ"တိ ဥပရိ အရဟတ္တတ္ထာယ ဝီရိယံ အကရောန္တာ မာ ပမာဒံ အာပဇ္ဇိံသု။ **ပဉှာဓိပ္ပာယေန ဘာသိတော** တိ တယာ ပုစ္ဆိတပဉှဿ သဘာဝေန ကထိတောတိ ဒဿေတိ။ ဣမေသံ ပန နဝန္နံ ပုဂ္ဂလာနံ ဘဝေသု ဆန္ဒရာဂဝိနောဒနတ္ထံ ဧတမေဝ အတ္ထုပ္ပတ္တိံ ကတွာ – "သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, အပ္ပမတ္တကောပိ ဂူထော ဒုဂ္ဂန္ဓော ဟောတိ, ဧဝမေဝ ခေါ အဟံ, ဘိက္ခဝေ, အပ္ပမတ္တကမ္ပိ ဘဝံ န ဝဏ္ဏေမိ အန္တမသော အစ္ဆရာသင်္ဃာတမတ္တမ္ပိ"တိ ဣမံ သုတ္တံ (အ. နိ. ၁.၃၂၁) အဘာသိ။ န ကေဝလဉ္စ ဧတေသံယေဝ နဝန္နံ ပုဂ္ဂလာနံ ဂတိ နိဗဒ္ဓါ, ယေသံ ပန ကုလာနံ တီဏိ သရဏာနိ ပဉ္စ သီလာနိ ဧကံ သလာကဘတ္တံ ဧကံ ပက္ခိယဘတ္တံ ဧကံ ဝဿာဝါသိကံ ဧကာ ပောက္ခရဏီ ဧကော အာဝသထော, ဧဝရူပါနိ နိဗဒ္ဓပုညာနိ အတ္ထိ။ ဧတေသမ္ပိ ဂတိ နိဗဒ္ဓါ, သောတာပန္နသဒိသာနေဝ တာနိ ကုလာနိ။

၃. ကောဋ္ဌိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃. တတိယေ **ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယ**န္တိ ဣမသ္မိံ ယေဝတ္တဘာဝေ ဝိပစ္စနကကမ္မံ။ **သမ္ပရာယဝေဒနီယ** န္တိ ဒုတိယေ အတ္တဘာဝေ ဝိပစ္စနကကမ္မံ။ **သုခဝေဒနီယ**န္တိ သုခဝေဒနာဇနကကမ္မံ။ **ဒုက္ခဝေဒနီယ**န္တိ ဒုက္ခဝေဒနာဇနကကမ္မံ။ **ပရိပက္ကဝေဒနီယ**န္တိ လဒ္ဓဝိပာကဝါရံ။ **အပရိပက္ကဝေဒနီယ** န္တိ အလဒ္ဓဝိပာကဝါရံ။ **ဗဟုဝေဒနီယ**န္တိ ဗဟုဝိပာကအာယူဟကံ။ **အပ္ပဝေဒနီယ**န္တိ န ဗဟုဝိပာကအာယူဟကံ။ **အဝေဒနီယ**န္တိ ဝိပာကဝေဒနာယ အဒာယကံ။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋံ ကထိတံ။

၄. သမိဒ္ဓိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄. စတုတ္ထေ **သမိဒ္ဓီ** တိ အတ္တဘာဝသမိဒ္ဓတာယ ဧဝံလဒ္ဓနာမော ထေရဿ သဒ္ဓိဝိဟာရိကတ္ထေရော။ **ကိံ အာရမ္မဏာ**တိ ကိံပစ္စယာ။ **သင်္ကပ္ပဝိတက္ကာ** တိ သင်္ကပ္ပဘူတာ ဝိတက္ကာ။ **နာမရူပာရမ္မဏာ** တိ နာမရူပပစ္စယာ။ ဣမိနာ စတ္တာရော အရူပက္ခန္ဓာ ဘူတုပာဒာယရူပဉ္စ ဝိတက္ကာနံ ပစ္စယောတိ ဒဿေတိ။ **ကွဝ နာနတ္တံ ဂစ္ဆန္တီ** တိ ကသ္မိံ ဌာနေ နာနာသဘာဝတံ ဝေမတ္တံ ဂစ္ဆန္တိ။ **ဓာတုသူ**တိ ရူပဓာတုအာဒီသု။ အညောယေဝ ဟိ ရူပဝိတက္ကော, အညော သဒ္ဒဝိတက္ကာဒယောတိ။ **ဖဿသမုဒယာ** တိ သမ္ပယုတ္တဖဿပစ္စယာ။ **ဝေဒနာသမောသရဏာ**တိ တိဿော ဝေဒနာ သမောသရဏာ။ တွေကေန ကုသလာကုသလမိဿကာ ကထိတာ။ **သမာဓိပ္ပမုခာ** တိအာဒယော ပန အပစယပက္ခိကာ တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တတ္ထ ပုဗ္ဗင်္ဂမဋ္ဌေန ဇေဋ္ဌကဋ္ဌေန တ သမာဓိ ပမုခံ ဧတေသန္တိ **သမာဓိပ္ပမုခာ** ။ ဇေဋ္ဌကကာရဏ ဋ္ဌေန သတိ အဓိပတေယျာ ဧတေသန္တိ **သတာဓိပတေယျာ** ။ မဂ္ဂပညာ ဥတ္တရာ ဧတေသန္တိ **ပညုတ္တရာ** ။ ဖလဝိမုတ္တိံ ပတွာ သာရပ္ပတ္တာ ဟောန္တီတိ **ဝိမုတ္တိသာရာ**။ အာရမ္မဏဝသေန အမတံ နိဗ္ဗာနံ ဩဂါဟိတွာ တတ္ထ ပတိဋ္ဌိ တာတိ **အမတောဂဓာ။ တေန စ မာ မညီ**တိ တေန ဝိဿဇ္ဇနေန "အဟံ အဂ္ဂသာဝကေန ပုစ္ဆိတေ ပဉှေ ဝိဿဇ္ဇေသိ"န္တိ မာ မာနံ တ ဒပ္ပံ တ အကာသိ။

၅-၆. ဂဟဋ္ဌသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၅-၁၆. ပဉ္စမေ တိဏ္ဏံ စတ္တာရိ ဝတ္ထူနိ ဝတ္ထုဂဏာ, အနေကေ ဝတ္ထုဂဏာ ဥပပန္နာ အဿာတိ **အနေကဝတ္ထုဂဏိကော**။ **တဿုဿုက္ကာ**တိ တဿ ဘဝေယျုံ။ **အဘေဒနမုခာနီ**တိ န ကေနစိ ဘိန္ဒိတဗ္ဗတ ကတာနိ, ကေဝလံ ကမ္မသမုဋ္ဌိတာနေဝ ဝဏ္ဏမုခာနိ။ **ဓေဂုဋ္ဌိယံယေတ** တိ ဓိဂုဋ္ဌိတဗ္ဗမေဝ ပဋိကူလမေဝ။ **စာတုမဟာဘူတိကဿာ** တိ စတုမဟာဘူတမယဿ။ **သြဒနကုမ္မာသူပစယဿာ** တိ သြဒနေန စေဝ ကုမ္မာသေန စ ဥပစိတဿ ဝဍ္ဎိတဿ။ **အနိစ္စုစ္ဆာဒနပရိမဒ္ဒနဘေဒနဝိဒ္ဓံသနဓမ္မဿာ**တိ ဟုတွာ အဘာဝဋ္ဌေန အနိစ္စဓမ္မဿ, ဒုဂ္ဂန္ဓဝိဃာတတ္ထာယ တနုဝိလေပနေန ဥစ္ဆာဒနဓမ္မဿ, အင်္ဂပစ္စင်္ဂာဗာဓဝိနောဒနတ္ထာယ ခုဒ္ဒကသမ္ဗာဟနေန ပရိမဒ္ဒနဓမ္မဿ, ဒဟရကာလေ တ ဦရူသု သယာပေတွာ ဂဗ္ဘတသေန ဒုဿဏ္ဌိတာနံ တေသံ တေသံ အင်္ဂပစ္စင်္ဂါနံ သဏ္ဌာနသမ္ပာဒနတ္ထံ အဉ္ဆနပီဠနာဒိဝသေန ပရိမဒ္ဒနဓမ္မဿ, ဧဝံ ပရိဟရိတဿာပိ စ ဘေဒနဝိဒ္ဓံသနဓမ္မဿ, ဘိဇ္ဇနဝိကိရဏသဘာဝဿ ဝသေတတိ အတ္ထော။ ဧတ္ထ စ အနိစ္စပဒေန စေဝ ဘေဒနဝိဒ္ဓံသနပဒေဟိ စဿ အတ္ထင်္ဂမော ကထိတော, သေသေဟိ သမုဒယော။ **နိဗ္ဗိန္ဒထာ** တိ ဥက္ကဏ္ဌထ ပဇဟထ က္လမံ ကာယန္တိ ဒဿေတိ။ ဧဝမိမသ္မိံ သုတ္တေ ဗလဝဝိပဿနာ ကထိတာ။ ဆဋ္ဌံ ဝုတ္တနယမေဝ။ သညာသီသေန ပနေတ္ထ ဉာဏမေဝ ကထိတံ။

၇-၈. ကုလသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၇-၁၈. သတ္တမေ **န မနာပေန ပစ္စုဋ္ဌေန္တီ** တိ မနဝဍ္ဎနေန မနံ အလ္လီယနာကာရေန အာသနာ ဝုဋ္ဌာယ ပစ္စုဂ္ဂမနံ န ကရောန္တိ။ **န မနာပေန အဘိဝါဒေန္တီ** တိ န ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒန္တိ။ **အသက္ကစ္စံ ဒေန္တီ** တိ အစိတ္တီကာရေန ဒေန္တိ။ **နော သက္ကစ္စ** န္တိ သဟတ္ထာ န ဒေန္တိ။ **န ဥပနိသီဒန္တိ ဓမ္မသဝနာယာ** တိ "ဓမ္မံ သုဏိဿာမာ"တိ န သမီပေ နိသီဒန္တိ။ **န သုဿူသန္တီ** တိ ဃဋ္ဋေပိဋ္ဌေ အာသိတ္တဥဒကံ ဝိယ ဝိဝဋ္ဋေတွာ ဂစ္ဆတိ။ အဋ္ဌမေ ဝေနေယျဇ္ဈာသယဝသေန မေတ္တာဘာဝနံ ပက္ခိပိတွာ **နဝင်္ဂသမန္နာဂတော** တိ ဝုတ္တံ။

၉. ဒေဝတာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၉. နဝမေ **ဝိပ္ပဋိသာရိနိယော** တိ ဝိပ္ပဋိသာရိတံ မင်္ကုဘာဝံ အာပဇ္ဇိမှာ။ **ဟီနံ ကာယ** န္တိ ဥပရိဒေဝလောကံ ဥပာဒာယ ဟေဋ္ဌိမော ဟီနောတိ ဝုစ္စတိ။ **နော စ ခော ယထာသတ္တိ ယထာဗလံ သံဝိဘဇိမှာ**တိ အတ္တနော သတ္တိယာ စ ဗလဿ စ အနုရူပေန သီလဝန္တာနံ သံဝိဘာဂံ ကတွာ န ဘုဉ္ဇိမှာ။

၁၀. ဝေလာမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀. ဒသမေ **အပိ နု တေ, ဂဟပတိ, ကုလေ အနံ ဒီယတီ**တိ နယိဒံ ဘဂဝါ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ အနံ သန္ဓာယ ပုစ္ဆတိ။ သေဋ္ဌိဿ ဟိ ဃရေ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ နိစ္စံ ပဏီတအနံ ဒီယတိ, န တံ သတ္ထာ န ဇာနာတိ။ လောကိယမဟာဇနဿ ပန ဒိယျမာနအနံ အတ္ထိ, တံ လူခံ ဟောတိ, သေဋ္ဌိဿ စိတ္တံ န ပီဏေတိ။ တံ ပုစ္ဆာမီတိ ပုစ္ဆတိ။ **ကဏာဇက** န္တိ သကုဏ္ဍကဘတ္တံ, သကုဏ္ဍကေဟိပိ ကဏိကတဏ္ဍုလေဟေဝ ပက္ကံ။ **ဗိဠင်္ဂဒုတိယ** န္တိ ကဉ္ဇိယဒုတိယံ။ **အသက္ကစ္စံ ဒေတီ**တိ အသက္ကရိတွာ ဒေတိ။ **အစိတ္တီကတွာ** တိ အစိတ္တီကာရေန ဒက္ခိဏေယျေ အကရဝေန ဒေတိ။ **အသဟတ္ထာ ဒေတီ**တိ သဟတ္ထေန အဒတွာ ပရဟတ္ထေန ဒေတိ, အာဏတ္တိမတ္တမေဝ ကရောတီတိ အတ္ထော။ **အပဝိဒ္ဓံ ဒေတီ**တိ န နိရန္တရံ ဒေတိ, သံဝစ္ဆရိကံ သောဏ္ဍဗလိ ဝိယ ဟောတိ။ **အနာဂမနဒိဋ္ဌိကော ဒေတီ** တိ န ကမ္မဉ္စ ဖလဉ္စ သဒ္ဒဟိတွာ ဒေတိ။

ယတ္ထ ယတ္ထာ တိ တီသု ကုလသမ္ပဒာသု ယသ္မိံ ယသ္မိံ ကုလေ။ **န ဥဠာရာယ ဘတ္တဘောဂါယာ** တိအာဒီသု နာနဂ္ဂရသသုဂန္ဓသာလိဘောဇနေ ဥပနီတေ စိတ္တံ န နမတိ, "ဟရထေတံ ရောဂဝဍ္ဎန"န္တိ ဝတွာ ယေန ဝါ တေန ဝါ ဍာကေန သဒ္ဓိံ သကုဏ္ဍကဘတ္တံ အမတံ ဝိယ သမ္ပိယာယမာနော ဘုဉ္ဇတိ။ ကာသိကာဒီသု ဝရဝတ္ထေသု ဥပနီတေသု "ဟရထေတာနိ နိဝာသေန္တဿ ပဋိစ္ဆာဒေတုမ္ပိ န သက္ကောန္တိ, ဂတ္တေသုပိ န သဏ္ဌဟန္တီ"တိ ဝတွာ နာဠိကေရသာဋကမူလတစသဒိသာနိ ပန ထူလဝတ္ထာနိ "ဣမာနိ နိဝာသေန္တော နိဝတ္ထဘာဝမ္ပိ ဇာနာတိ, ပဋိစ္ဆာဒေတဗ္ဗမ္ပိ ပဋိစ္ဆာဒေန္တီ"တိ သမ္ပိယာယမာနော နိဝာသေတိ။ ဟတ္ထိယာနအဿယာနရထယာနသုဝဏ္ဏသိဝိကာဒီသု ဥပနီ

တေသု "ဟရထေတာနိ စလာစလာနိ, န သက္ကာ ဌေတ္တ နိသီဒိတု"န္တိ ဝတွာ ဇဇ္ဇရရထကေ ဥပနိတေ "အယံ နိစ္စလော, ဌေတ္တ သုခံ နိသီဒိတု"န္တိ တံ သာဒိယတိ။ **န ဥဋ္ဌာရေသု ပဉ္စသု ကာမဂုဏေသူ**တိ အလင်္ကတပဋိယတ္တာ ရူပဝတိယော ကုတ္တိယော ဒိသွာ "ယက္ခိနိယော မညေ, တော ခာဒိတုကာမာ, ကိံ တောဟိ"တိ ယထာဖာသုကေနေဝ ဝီတိနာမေတိ။ **န သုသ္သူသန္တီ**တိ သောတုံ န ဣစ္ဆန္တိ, န သဒ္ဒဟန္တီတိ အတ္ထော။ **န သောတံ ဩဒဟန္တီ** တိ ကထိတသ္သ သဝနတ္ထံ န သောတပသာဒံ ဩဒဟန္တိ။ **သက္ကစ္စ** န္တိအာဒီနိ ဝုတ္တဝိပရိယာယေန ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

ဝေလာမောတိ ဇာတိဂေတ္တရူပဘောဂသဒ္ဓါပညာဒီဟိ မရိယာဒဝေလံ အတိက္ကန္တေဟိ ဥဋ္ဌာရေဟိ ဂုဏေဟိ သမန္နာဂတတ္တာ ဇေံလဒ္ဓနာမော။ **သော ဧဝရူပံ အနံ အဒာသိ မဟာအန**န္တိ ဌေတ္တ အယံ အနုပုဗ္ဗီကထာ – သော ကိရ အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ပုရောဟိတဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ, ဝေလာမကုမာရောတိသ္သ နာမံ အကံသု။ သော သောဠသဝသ္သကာလေ ဗာရာဏသိရာဇကုမာရေန သဒ္ဓိံ သိပ္ပုဂ္ဂဟဏတ္ထံ တက္ကသိလံ အဂမာသိ။ တေ ဥဘောပိ ဒိသာပာမောက္ခသ္သ အာစရိယသ္သ သန္တိကေ သိပ္ပံ ပဋ္ဌပယိံသု။ ယထာ စ တေ, ဧဝံ အညေပိ ဇမ္ဗုဒီပေ စတုရာသီတိသဟသ္သရာဇကုမာရာ။ ဗောဓိသတ္တော အတ္တနာ ဂဟိတဋ္ဌာနေ ပိဋ္ဌိအာစရိယော ဟုတွာ စတုရာသီတိ ရာဇကုမာရသဟသ္သာနိ သိက္ခာပေတိ, သယမ္ပိ သောဠသဝဿေဟိ ဂဟေတဗ္ဗသိပ္ပံ တီဟိ ဝဿေဟိ ဥဂ္ဂဏှိ။ အာစရိယော "ဝေလာမကုမာရသ္သ သိပ္ပံ ပဂုဏ"န္တိ ဉတွာ, "တာတ, ဝေလာမ မယှံ ဉာတံ သဗ္ဗံ ဇာနာတိ, တုမှေဟ သဗ္ဗေပိ သမဂ္ဂါ ဂန္တွာ တေသ္သ သန္တိကေ သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဏှဟထာ"တိ စတုရာသီတိ ကုမာရသဟသ္သာနိ ဗောဓိသတ္တသ္သ နိယျာဒေသိ။

ဗောဓိသတ္တော အာစရိယံ ဝန္ဒိတွာ စတုရာသီတိ ကုမာရသဟသ္သပရိဝုတော နိက္ခမိတွာ ဧကံ အာသန္နနဂရံ ပတွာ နဂရသာမိကံ ရာဇကုမာရံ ဥဂ္ဂဏှာပေတွာ တသ္သ သိပ္ပေ ပဂုဏေ ဇာတေ တံ တတ္ထေဝ နိဝတ္တေသိ။ ဧတေနုပါယေန စတုရာသီတိ နဂရသဟသ္သာနိ ဂန္တွာ စတုရာသီတိယာ ရာဇကုမာရာနံ သိပ္ပံ ပဂုဏံ ကာရေတွာ တသ္မိံ တသ္မိံ နဂရေ တံ တံ နိဝတ္တေတွာ ဗာရာဏသိရာဇကုမာရံ အာဒါယ ဗာရာဏသိံ ပစ္စာဂဉ္ဆိ။ မနုသ္သာ ကုမာရံ ပရိယောသိတသိပ္ပံ ရဇ္ဇေ အဘိသိဉ္စိံသု, ဝေလာမသ္သ ပုရောဟိတဋ္ဌာနံ အဒံသု။ တေပိ စတုရာသီတိသဟသ္သရာဇကုမာရာ သကေသု သကေသု ရဇ္ဇေသု အဘိသေကံ ပတွာ အနုသံဝစ္ဆရံ ဗာရာဏသိရညော ဥပဋ္ဌာနံ အာဂစ္ဆန္တိ။ တေ ရာဇာနံ ဒိသွာ ဝေလာမသ္သ သန္တိကံ ဂန္တွာ, "အာစရိယ, အမှေဟ ရဇ္ဇေသု ပတိဋ္ဌိတာ, ဝဒေယျာထ ယေနတ္ထော"တိ ဝတွာ ဂစ္ဆန္တိ။ တေသံ ဂမနာဂမနကာလေ သကဋ္ဌသန္ဒမာနိကကဝိကေဏကုက္ကုဋ္ဌသူကရာဒယော ဂဏှဟန္တာနံ ဇနပဒော အတိဝိယ ဥပဒ္ဒုတော ဟောတိ, မဟာဇနော သန္နိပတိတွာ ရာဇင်္ဂဏေ ကန္ဒတိ။

ရာဇာ ဝေလာမံ ပက္ကောသိတွာ, "အာစရိယ, ဥပဒ္ဒုတော ဇနပဒော, ရာဇာနော ဂမနာဂမနကာလေ မဟာဝိလောပံ ကရောန္တိ, မနုသ္သာ သန္ဓာရေတုံ န သက္ကောန္တိ, ဇနပဒပီဠာယ ဥပသမံ ဧကံ ဥပာယံ ကရောထာ"တိ ။ သာဓု မဟာရာဇ, ဥပာယံ ကရိသ္သာမိ, တုမှာကံ ယတ္တကေန ဇနပဒေန အတ္ထော, တံ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ဂဏှာထာတိ။ ရာဇာ တထာ အကာသိ။ ဝေလာမော စတုရာသီတိယာ ရာဇသဟသ္သာနံ ဇနပဒေ ဝိစာရေတွာ စက္ကနာဘိယံ အရေ ဝိယ ရညော ဇနပဒသ္မိံ ဩရောပေသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ တေ ရာဇာနော အာဂစ္ဆန္တာပိ ဂစ္ဆန္တာပိ အတ္တနော အတ္တနော ဇနပဒေနေဝ သဉ္စရန္တိ, အမှာကံ ဇနပဒောတိ ဝိလောပံ န ကရောန္တိ။ ရာဇကရဝေန ရညော ဇနပဒမ္ပိ န ပီဠေန္တိ။ ဇနပဒာ သန္နိသိန္နာ နိသ္သဒ္ဒာ နိရဝ အဟေသုံ။ သဗ္ဗေ ရာဇာနော ဟဋ္ဌတုဋ္ဌာ "ယေန တေ, အာစရိယ, အတ္ထော, တံ အမှာကံ ဝဒေထာ"တိ ပဝာရယိံသု။

ဝေလာမော သီသံနှာတော အတ္တနော အနေ္တာနိဝေသနေ သတ္တရတနပရိပူရာနံ ဂဗ္ဘာနံ ဒွာရာနိ ဝိဝရာပေတွာ ယာဝ သတ္တမာ ကုလပရိဝဋ္ဋာ ဌပိတံ ဓနံ ဩလောကေတွာ အာယဝယံ ဥပဓာရေတွာ "မယှာ သကလဇမ္ဗုဒီပံ ခောဘေန္တေန အနံ အတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ရညော အာရောစေတွာ ဂင်္ဂါတီရေ ဒွာဒသယောဇနိကာ ဥဒ္ဓနပန္တိယော ကာရေတွာ တသ္မိံ တသ္မိံ ဌာနေ သပ္ပိမဓုဖာဏိတတေလတိလတဏ္ဍုလာဒီနံ ဌပနတ္ထာယ မဟာကောဋ္ဌာကရာနိ ပတိဋ္ဌာပေတွာ "ဧကေကသ္မိံ ဌာနေ ဧတ္တကာ ဧတ္တကာ ဇနာ သံဝိဒဟထ, ယံကိဉ္စိ မနုသ္သာနံ လဒ္ဓဗ္ဗံ နာမ အတ္ထိ, တတော ဧကေ သ္မိမ္ပိ အသတိ မယှံ အာရောစေယျာထာ"တိ မနုသ္သေ သံဝိဓာယ "အသုကဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဝေလာမဗြာဟ္မဏသ္သ အနံ ဘုဉ္ဇန္တူ"တိ နဂရေ ဘေရိံ စရာပေတွာ "အနဂ္ဂံ ပရိနိဋ္ဌိတ"န္တိ အနယုတ္တေဟိ အာရောစိတေ သဟဿဃနကံ ဝတ္ထံ နိဝာသေတွာ ပဉ္စသတဃနကံ ဧကံသံ ကတွာ သဗ္ဗာလင်္ကာရဘူသိတော အနဝီမံသနတ္ထာယ ဖလိကဝဏ္ဏသ္သ ဥဒကသ္သ သုဝဏ္ဏဘိင်္ကာရံ ပူရေတွာ "ကုမသ္မိံ လောကေ သစေ ကုမံ အနံ ပဋိဂ္ဂဟေတုံ ယုတ္တရူပါ

ဒက္ခိဏေယျပုဂ္ဂလာ အတ္ထိ, ကွာဒံ ဥဒကံ နိက္ခမိတွာတ ပထဝိံ ဂဏှာဟာတု။ သစေ နတ္ထိ, ဧဝမေဝ တိဋ္ဌတူ''တိ သစ္စကိ ရိယံ ကတွာတ ဘိင်္ဂာရံ အဓောမုခံ အကာသိ။ ဥဒကံ ဓမကရဏေန ဂဟိတံ ဝိယ အဟောသိ။ ဗောဓိသတ္တော ''သုညော ဝတ, ဘော, ဇမ္ဗုဒီပေ, ဧကပုဂ္ဂလောပိ ဒက္ခိဏံ ပဋိဂ္ဂဟေတုံ ယုတ္တရူပေ နတ္ထီ''တိ ဝိပ္ပဋိသာရံ အကတွာတ ''သစေ အယကဿ ဝသေနာယံ ဒက္ခိဏာ ဝိသုဇ္ဈိဿတိ, ဥဒကံ နိက္ခမိတွာတ ပထဝိံ ဂဏှာဟာတူ''တိ စိန္တေသိ။ ဖလိ ကဝဏ္ဏသဒိသံ ဥဒကံ နိက္ခမိတွာတ ပထဝိံ ဂဏှိ ။ ''ဣာအနိ အနံ ဒဿာမိ''တိ အနဂ္ဂံ ပတွာတ အနံ ဩလောကေတွာတ ယာဂုဝေလာယ ယာဂုံ, ခဇ္ဇကဝေလာယ ခဇ္ဇကံ, ဘောဇနဝေလာယ ဘောဇနံ အပေသိ။ တေနေဝ နီဟာရေန ဒိဝသေ ဒိဝ သေ အနံ ဒီယတိ။

တသ္မိံ ခော ပန အနဂ္ဂေ ''ကွာဒံ နာမ အတ္ထိ, ကွာဒံ နာမ နတ္ထီ''တိ ဝတ္တဗ္ဗံ နတ္ထိ။ ဣာအနိ တံ အနံ တွေကမတ္တ တေနေဝ န နိဋ္ဌ ဂမိဿတီတိ ရတ္တသုဝဏ္ဏံ နီဟရာပေတွာတ သုဝဏ္ဏဟတိယော ကာရေတွာတ စတုရာသီတိသုဝဏ္ဏ ဏဟတိသဟဿာဒီနံ အတ္ထာယ စတုရာသီတိရာဇသဟဿာနံ သာသနံ ပဟိဏိ။ ရာဇာနော ''စိရဿံ ဝတ မယံ အာစရိယေန အနုဂ္ဂဟိတာ''တိ သဗ္ဗံ သမ္ပာဒေတွာတ ပေသေသုံ။ အနေ ဒိယျမာနေယေဝ သတ္တ ဝဿာနိ သတ္တ မာသာ အတိက္ကန္တာ။ အထ ဗ္ရာဟ္မဏော ''ဟိရညံ ဘာဇေတွာတ အနံ ဒဿာမိ''တိ မဟန္တေ ဩကာသေ အနံ သဇ္ဇာပေသိ။ သဇ္ဇာပေတွာတ စတုရာသီတိ သုဝဏ္ဏဟတိသဟဿာနိ အာဒိံ ကတွာတ ကောဋိတော ပဋ္ဌာယ အဒာသိ။

တတ္ထ **ရူပိယပူရာနီ**တိ ရဇတတင်္ဂရဇတဖာလရဇတမာသကေဟိ ပူရာနိ။ ဟတိယော ပန ခုဒ္ဒိကာတိ န သလ္လက္ ခေတဗ္ဗာ, ဧကကရီသပ္ပမာဏေ ဘူမိဘာဂေ စတဿော ဟတိယော ဌပယိံသု။ ဟတိမကုဋ္ဌ နဝရတနံ ဟောတိ, မုခဝင္ဋိ တော ပဋ္ဌာယ အဋ္ဌရတနံ, ဟတိမုခဝင္ဋိယာ ဆယုတ္တော အာဇညရထော အနုပရိယာယတိ, ဒဒမာနော ဟတိယာ ဗာဟိရ န္တေန ဝဂ္ဂဝဂ္ဂေ ပဋိဂ္ဂဟကေ ဌပေတွာတ ပဌမံ ဟတိယာ ပက္ခိတ္တံ ဒတွာတ ပစ္ဆာ သန္ဓိသန္ဓိတော ဝိယောဇေတွာတ ဟ တိက္ခိ ဇဝံ စတုရာသီတိ ဟတိသဟဿာနိ အဒာသိ။ **ရူပိယဟတိ**အာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ တွေပိ စ **သုဝဏ္ဏပူရာနီ**တိ သုဝဏ္ဏတင်္ဂသုဝဏ္ဏဖာလသုဝဏ္ဏမာသကေဟိ ပူရာနိ။ **ဟိရညပူရာနီ**တိ သတ္တဝိဓရတနပူရာနိ။ **သောဝဏ္ဏာလင်္ကာရာနီ**တိ သုဝဏ္ဏာလင်္ကာရာနိ။ **ကံသူပဓာရဏာနီ**တိ ရဇတမယခီရပဋိစ္ဆကာနိ။ တာသံ ပန ဓေနူနံ သိင်္ဂာနိ သုဝဏ္ဏကောသကပရိ ယောနဒ္ဓာနိ အဟေသုံ, ဂီဝာယ သုမနဒာမံ ပိဠန္ဓိံသု, စတူသု ပါဒေသု နူပုရာနိ, ပိဋ္ဌိယံ ဝရဒုကူလံ ပာရုတံ, ကဏ္ဌေ သုဝဏ္ဏ ဃဏ္ဋံ ဗန္ဓိံသု။ **ဝတ္ထကောဋိသဟဿာနီ**တိ လောကတေဟာရတော ဝီသတိဝတ္ထယုဂကနိ ကော ကောဋိ, ဣဓ ပန ဒသ သာဋကာတိ ဝုတ္တံ။ **ခောမသုခုမာနန္တိ**အာဒိမ္ပဟိ ခောမာဒီသု ယံ ယံ သုခုမံ, တံ တံ ဒေဝ အဒာသိ။ ယာနိ ပနေတာနိ ဣတ္ထိ အနံ ဥသဘအနံ မဇ္ဇအနံ သမဇ္ဇာအနန္တိ အအနသမ္မတာနိ, တာနိပိ ဧသ ''ဝေလာမဿ အနမုခေ ကွာဒံ နာမ နတ္ထီ''တိ ဝစနပထံ ပစ္ဆိန္ဒိတုံ ပရိဝါရတ္ထာယ အဒာသိ။ **နဇ္ဇော မညေ ဝိဿန္ဒန္တီ**တိ နဒိယော ဝိယ ဝိဿန္ဒန္တိ။

ဣမိနာ သတ္ထာ ဝေလာမဿ အနံ ကထေတွာတ, ''ဂဟပတိ, ဇဝံ မဟာအနံ နာညော အအာသိ, အဟံ အအာသိံ။ ဝေရူ ပံ ပန အနံ ဒဒန္တောပိ အဟံ ပဋိဂ္ဂဟေတုံ ယုတ္တရူပံ ပုဂ္ဂလံ နာလတ္ထံ, တွံ မာဒိသေ ဗုဒ္ဓေ လောကသ္မိံ ဒိဋ္ဌမာနေ အနံ ဒဒမာနော ကသ္မာ စိန္တေသီ''တိ သေဋ္ဌိဿ ဒေသနံ ဝမ္မေန္တော **သိယာ ခော ပန တေ**တိအာဒိမာဟ။ နနု စ ယာနိ တအာ အဟေသုံ ရူပဝေဒနာသညာသင်္ခါရဝိညာဏာနိ, တာနိ နိရုဒ္ဓါနိ? ကသ္မာ ''အဟံ တေန သမယေန ဝေလာမော ဗြာ ဟ္မဏော''တိ အာဟာတိ? ပဝေဏိယာ အဝိစ္ဆိန္နတ္တာ။ တာနိ ဟိ ရူပါဒီနိ နိရုဇ္ဈမာနာနိ ဣမေသံ ပစ္စယေ ဒတွာတ နိရုဒ္ဓ ဓာနိ အပရာပရံ အဝိစ္ဆိန္နံ ပဝေဏိံ ဂဟေတွာတ ဧဝမာဟ။ **န တံ ကောစိ ဒက္ခိဏံ သောဓေတီ**တိ ကောစိ သမဏော တ ဗြာ ဟ္မဏော တ ဒေဝေ တ မာရော တ ဥဋ္ဌာယ တံ ဒက္ခိဏံ သောဓေတီတိ ဝတ္တဗ္ဗော နာဟောသိ။ တဥ္ဟိ ဒက္ခိဏံ သော ဓေန္တော ဥတ္တမကောဋိယာ ဗုဒ္ဓေ, ဟေဋ္ဌိမကောဋိယာ ဓမ္မသေနာပတိသာရိပုတ္တတ္ထေရသဒိသော သာဝကော သောဓေ ယျ။

ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နန္တိ ဒဿနသမ္ပန္နံ သောတာပန္နံ။ **ကွာဒံ တတော မဟပ္ဖလတရ**န္တိ ကွာဒံ သောတာပန္နဿ ဒိန္န အနံ လောကိယမဟာဇနဿ သတ္တမာသာဓိကာနိ သတ္တ သံဝစ္ဆရာနိ တွေကံ ဟိရညသုဝဏ္ဏံ ပရိစ္စဇန္တေန ဒိန္နအန တော မဟပ္ဖလံ။

ယော စ သတံ ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နာနန္တိ တွေ ဧကဿ သကဒါဂါမိဿ ဝသေန ဧကုတ္တရသတံ သောတာပန္နေ ကတွာတ သောတာပန္နဂဏနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဣမိနာ ဥပာယေန သဗ္ဗတရေသု ဟေဋ္ဌာ ဟေဋ္ဌာ အာဂတေ အနန္တရေန သတဂု

ဏံ ကတွာ ပုဂ္ဂလဂဏနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဗုဒ္ဓပ္ပမုခ န္တိ ဧတ္ထ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ သင်္ဃတ္ထေရံ ကတွာ နိသိန္နော သင်္ဃော ဗုဒ္ဓပ္ပမုခော သင်္ဃောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **စာတုဒ္ဒိသံ သင်္ဃံ ဥဒ္ဒိဿ** တိ ဧတ္ထ စာတုဒ္ဒိသံ သင်္ဃံ ဥဒ္ဒိဿ ကတဝိဟာရော နာမ ယတ္ထ စေတိယံ ပတိဋ္ဌိတံ ဟောတိ, ဓမ္မဿဝနံ ကရီယတိ, စတူဟိ ဒိသာဟိ အနုဒိသာဟိ စ ဘိက္ခူ အာဂန္တွာ အပ္ပဋိပုစ္ဆိတွာယေဝ ပါဒေ ဓောဝိတွာ ကုဉ္စိကာယ ဒွာရံ ဝိဝရိတွာ သေနာသနံ ပဋိဇဂ္ဂိတွာ ဝသိတွာ ယထာဖာသုကံ ဂစ္ဆန္တိ။ သော အန္တမသော စတုရတနိယာ ပဏ္ဏသာလာပိ ဟောတု, စာတုဒ္ဒိသံ သင်္ဃံ ဥဒ္ဒိဿ ကတဝိဟာရောတွေဝ ဝုစ္စတိ။

သရဏံ ဂစ္ဆေယျာ တိ ဧတ္ထ မဂ္ဂေနာဂတံ အနိဝတ္တနသရဏံ အဓိပ္ပေတံ။ အပရေ ပနာဟု – အတ္တာနံ နိယျာဒေတွာ ဒိန္နတ္တာ သရဏာဂမနံ တတော မဟပ္ဖလတရန္တိ ဝုတ္တံ။ **သိက္ခာပဒာနိ သမာဒိယေယျာ** တိ ပဉ္စ သီလာနိ ဂဏှေယျ။ သီလမ္ပိ မဂ္ဂေန အာဂတံ အနိဝတ္တနသီလမေဝ ကထိတံ။ အပရေ ပနာဟု – သဗ္ဗသတ္တာနံ အဘယဒာနဿ ဒိန္နတ္တာ သီလံ တတော မဟပ္ဖလတရန္တိ ဝုတ္တံ။ **ဂန္ဓောဟနမတ္တ** န္တိ ဂန္ဓဦဟနမတ္တံ, ဒွီဟင်္ဂုလီဟိ ဂန္ဓပိဏ္ဍံ ဂဟေတွာ ဥပသိင်္ဃနမတ္တံ။ အပရေ ပန "ဂဒ္ဒောဟနမတ္တ"န္တိ ပါဠိံ ဝတွာ ကဝိယာ ဧကတရံ ထနအဉ္ဆနမတ္တန္တိ အတ္ထံ ဝဒန္တိ။ **မေတ္တစိတ္တ** န္တိ သဗ္ဗသတ္တာနံ ဟိတာနုဖရဏစိတ္တံ။ တံ ပန အပ္ပနာဝသေနေဝ ဂဟိတံ။ **အနိစ္စသည**န္တိ မဂ္ဂဿ အနန္တရပစ္စယဘာဝေန သိခါပတ္တဗလဝဝိပဿနံ။

ဥပမာတော ပန ဣမာနိ အနာဒီနိ ပုညာနိ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ – သစေပိ ဟိ ဇမ္ဗုဒီပံ ဘေရိတလသဒိသံ သမတလံ ကတွာ ကောဋိတော ပဋ္ဌာယ ပလ္လင်္ကေ အတ္ထရိတွာ အရိယပုဂ္ဂလေ နိသီဒါပေယျ, တတ္ထ သောတာပန္နာနံ ဒသ ပန္တိယော အဿု, သကဒာဂါမီနံ ပဉ္စ, အနာဂါမီနံ အဍ္ဎတေယျာ, ခီဏာသဝါနံ ဒိယဍ္ဎာ, ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ ဧကာ ပန္တိ ဘဝေယျ, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဧကကောဝ။ ဧတ္တကဿ ဇနဿ ဒိန္နဒါနတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ဒိန္နမေဝ မဟပ္ဖလံ။ ဣတရံ ပန –

> "ဝိဟာရဒါနံ ပဏီဟတော၊ သိက္ခာ မေတ္တာယ ဘာဝနာ။
> ခယတော သမ္မသန္တဿ၊ ကလံ နာဂ္ဃတိ သောဠသိံ"။

တေနေဝ ဘဂဝတာ ပရိနိဗ္ဗာနသမယေ "ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပတ္တိ အနုတ္တရာ ပူဇာ"တိ အာဟ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

သီဟနာဒဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော။

၃. သတ္တာဝါသဝဂ္ဂေါ

၁. တိဋ္ဌာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁. တတိယဿ ပဌမေ **ဥတ္တရကုရုကာ**တိ ဥတ္တရကုရုဝါသိနော။ **အဓိဂ္ဂဏှန္တီ** တိ အဓိဘဝန္တိ, အဓိကာ ဝိသိဋ္ဌာ ဇေဋ္ဌကာ ဟောန္တိ။ **အမမာ**တိ နိတ္တဏှာ။ အဋ္ဌကထာယံ ပန နိဒ္ဒုက္ခာတိ ဝုတ္တံ။ **အပရိဂ္ဂဟာ** တိ “ဣဒံ မယှ”န္တိ ပရိဂ္ဂဟရဟိတာ။ **နိယတာယုကာ**တိ တေသဉှိ နိဗဒ္ဓံ အာယု ဝဿသဟဿမေဝ, ဂတိပိ နိဗဒ္ဓာ, တတော စဝိတွာ သဂ္ဂေယေဝ နိဗ္ဗတ္တန္တိ။ **သတိမန္တော** တိ ဒေဝတာနဉှိ ဧကန္တသုခိတာယ သတိ ထိရာ န ဟောတိ, နေရယိကာနံ ဧကန္တဒုက္ခိတာယ။ ဣမေသံ ပန ဝေါကိဏ္ဏသုခဒုက္ခတ္တာ သတိ ထိရာ ဟောတိ။ **ဣဓ ဗြဟ္မစရိယဝါသော** တိ ဇမ္ဗုဒီပေ ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓာနံ ဥပ္ပဇ္ဇနတော အဋ္ဌင်္ဂိကမဂ္ဂဗြဟ္မစရိယဝါသောပိ ဣဓေဝ ဟောတိ။

၂. အဿခဠုင်္ကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂. ဒုတိယေ **ဇဝသမ္ပန္နော** တိ ပဒဇဝေန သမ္ပန္နော။ **န ဝဏ္ဏသမ္ပန္နော** တိ န သရီရဝဏ္ဏေန သမ္ပန္နော။ ပုရိသခဠုင်္ကေသု **ဇဝသမ္ပန္နော** တိ ဉာဏဇဝေန သမ္ပန္နော။ **န ဝဏ္ဏသမ္ပန္နော** တိ န ဂုဏဝဏ္ဏေန သမ္ပန္နော။ သေသံ ဟေဋ္ဌိမနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယဉ္ဟေတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, တံ တိကနိပာတဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တမေဝ။

၃. တဏှာမူလကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃. တတိယေ **တဏှံ ပဋိစ္စာ** တိ ဒွေ တဏှာ ဧသနတဏှာ ဧသိတတဏှာ စ။ ယာယ တဏှာယ အဇပထသင်္ကုပထာဒီနိ ပဋိပဇ္ဇိတွာ ဘောဂေ ဧသတိ ဂဝေသတိ, အယံ ဧသနတဏှာ နာမ။ ယာ တေသု ဧသိတေသု ဂဝေသိတေသု ပဋိလဒ္ဓေသု တဏှာ, အယံ ဧသိတတဏှာ နာမ။ ဣဓ ပန ဧသနတဏှာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ **ပရိယေသနာ**တိ ရူပါဒိအာရမ္မဏပရိယေသနာ။ သာ ဟိ ဧသနတဏှာယ သတိ ဟောတိ။ **လာဘော**တိ ရူပါဒိအာရမ္မဏပဋိလာဘော။ သော ဟိ ပရိယေသနာယ သတိ ဟောတိ။

ဝိနိစ္ဆယော ပန ဉာဏတဏှာဒိဋ္ဌိဝိတက္ကဝသေန စတုဗ္ဗိဓော။ တတ္ထ “သုခဝိနိစ္ဆယံ ဇညာ, သုခဝိနိစ္ဆယံ ဉတွာ အဇ္ဈတ္တံ သုခမနုယုဉ္ဇေယျာ”တိ (မ. နိ. ၃.၃၂၃) အယံ ဉာဏဝိနိစ္ဆယော ။ “ဝိနိစ္ဆယာတိ ဒွေ ဝိနိစ္ဆယာ တဏှာဝိနိစ္ဆယော စ ဒိဋ္ဌိဝိနိစ္ဆယော စာ”တိ (မဟာနိ. ၁၀၂) ဧဝံ အာဂတာနိ အဋ္ဌသတတဏှာဝိစရိတာနိ တဏှာဝိနိစ္ဆယော။ ဒွာသဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိယော ဒိဋ္ဌိဝိနိစ္ဆယော။ “ဆန္ဒော ခော, ဒေဝါနမိန္ဒ, ဝိတက္ကနိဒာနော”တိ (ဒီ. နိ. ၂.၃၅၈) ဣမသ္မိံ ပန သုတ္တေ ဣဓ ဝိနိစ္ဆယောတိ ဝုတ္တော ဝိတက္ကောယေဝ အာဂတော။ လာဘံ လဘိတွာ ဟိ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌံ သုန္ဒရာသုန္ဒရဉ္စ ဝိတက္ကေနေဝ ဝိနိစ္ဆိနန္တိ “ဧတ္တကံ မေ ရူပါရမ္မဏတ္ထာယ ဘဝိဿတိ, ဧတ္တကံ သဒ္ဒါရမ္မဏတ္ထာယ, ဧတ္တကံ မယှံ ဘဝိဿတိ, ဧတ္တကံ ပရဿ, ဧတ္တကံ ပရိဘုဉ္ဇိဿာမိ, ဧတ္တကံ နိဒဟိဿာမီ”တိ။ တေန ဝုတ္တံ – **လာဘံ ပဋိစ္စ ဝိနိစ္ဆယော** တိ။

ဆန္ဒရာဂေါတိ ဧဝံ အကုသလဝိတက္ကေန ဝိတက္ကိတေ ဝတ္ထုသ္မိံ ဒုဗ္ဗလရာဂေါ စ ဗလဝရာဂေါ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဣဒဉှိ ဣဓ ဆန္ဒောတိ ဒုဗ္ဗလရာဂဿာဓိဝစနံ။ **အဇ္ဈောသာန** န္တိ အဟံ မမန္တိ ဗလဝသန္နိဋ္ဌာနံ။ **ပရိဂ္ဂဟော** တိ တဏှာဒိဋ္ဌိဝသေန ပရိဂ္ဂဟကရဏံ။ **မစ္ဆရိယ**န္တိ ပရေဟိ သာဓာရဏဘာဝဿ အသဟနတာ။ တေနေဝဿ ပေါရာဏာ ဧဝံ ဝစနတ္ထံ ဝဒန္တိ – “ဣဒံ အစ္ဆရိယံ မယှမေဝ ဟောတု, မာ အညဿ အစ္ဆရိယံ ဟောတူတိ ပဝတ္တတ္တာ မစ္ဆရိယန္တိ ဝုစ္စတီ”တိ။ **အာရက္ခော** တိ ဒွါရပိဒဟနမဉ္ဇူသာဂေါပနာဒိဝသေန သုဋ္ဌု ရက္ခဏံ။ အဓိကရောတီတိ **အဓိကရဏံ,** ကာရဏဿေတံ နာမံ။ **အာရက္ခာဓိကရဏ** န္တိ ဘာဝနပုံသကံ, အာရက္ခဟေတူတိ အတ္ထော။ **ဒဏ္ဍာဒါနာ** ဒီသု ပရနိသေဓနတ္ထံ ဒဏ္ဍဿ အာဒါနံ **ဒဏ္ဍာဒါနံ** ။ ဧကတော ဓာရာဒိနော သတ္ထဿ အာဒါနံ **သတ္ထာဒါနံ။ ကလဟော** တိ ကာယကလဟောပိ ဝါစာကလဟောပိ။ ပုရိမော **ဝိဂ္ဂဟော,** ပစ္ဆိမော **ဝိဝါဒော** (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၁၀၃)။ တုဝံတုဝန္တိ အဂါရဝဝသေန **တုဝံတုဝံဝစနံ**။

၄. သတ္တာတသသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄. စတုတ္ထေ **သတ္တာတသာ** တိ သတ္တာနံ အာတသာ, ဝသနဋ္ဌာနာနီတိ အတ္ထော။ တတ္ထ သုဒ္ဓာတသာပိ သတ္တာတသောဝ, အသဗ္ဗကာလိကတ္တာ ပန န ဂဟိတာ။ သုဒ္ဓာတသာ ဟိ ဗုဒ္ဓါနံ ခန္ဓာတရဋ္ဌာနသဒိသာ, အသဋ္ဌေယ္ယကပ္ပေ ဗုဒ္ဓေသု အနိဗ္ဗတ္တေသု တံ ဌာနံ သုညံ ဟောတိ။ ဣတိ အသဗ္ဗကာလိကတ္တာ န ဂဟိတာ။ သေသမေတ္ထ ဝိညာဏဋ္ဌိတီသု ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၅. ပညာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၅. ပဉ္စမေ **ယတောတိ** ယသ္မိံ ကာလေ။ **သုပရိစိတံ ဟောတီ**တိ သုဋ္ဌု ဥပစိတံ သုဝဍ္ဎိတံ ဟောတိ။ **ကလ္လံ ဝစနာယာ**တိ ယုတ္တံ ဝတ္တုံ။ **ဝီတရာဂ**န္တိ ဝိဂတရာဂံ။ **အသရာဂဓမ္မ**န္တိ န သရဇ္ဇနသဘာဝံ။ **အနာဝတ္တိဓမ္မ**န္တိ အနာဝတ္တနသဘာဝံ အနိဗ္ဗတ္တာရဟံ, အပ္ပဋိသန္ဓိကဘာဝေနေဝ နိရုဇ္ဈနသဘာဝန္တိ အတ္ထော။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ခီဏာသဝောဝ ကထိတော။

၆. သိလာယူပသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၆. ဆဋ္ဌေ **စန္ဒိကာပုတ္တော** တိ မာတု နာမဝသေန ပညာတော စန္ဒိကာပုတ္တတ္ထေရော။ **စေတသာ စိတ္တံ ဟောတီ**တိ စိတ္တတရပရိယာယေန စိတ္တတရပရိယာယော စိတော ဝဍ္ဎိတော ဟောတိ။ **စေတသာ စိတ္တံ သုပရိစိတ** န္တိ စိတ္တတရပရိယာယေန စိတ္တတရပရိယာယော ဥပရူပရိ သုစိတော သုဝဍ္ဎိတော ဟောတိ။ **နေဝဿ စိတ္တံ ပရိယာဒိယန္တီ**တိ တာနိ အာရမ္မဏာနိ တဿ ခီဏာသဝဿ စိတ္တုပ္ပာဒံ ဂဟေတွာ ခေပေတွာ ဌာတုံ န သက္ကောန္တိ။ **အမိဿီကတ** န္တိ တာနိ အာရမ္မဏာနိ အနလ္လီနတ္တာ တေဟိ အမိဿီကတံ။ **အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တ** န္တိ အနိဉ္ဇနသဘာဝံ နိပ္ဖန္ဒနသဘာဝံ ပတ္တံ။

သိလာယူပောတိ သိလာထမ္ဘော။ **သောဠသကုက္ကုကော** တိ ဒီဃတော သောဠသဟတ္ထော။ **ဟေဋ္ဌာနေမင်္ဂမာ** တိ အာတဋ္ဌဿ ဟေဋ္ဌာဂတာ။ **ဥပရိ နေမဿာ** တိ ဥပရိ အာတဋ္ဌဿ။ **သုနိခါတတ္တာ** တိ အယမုသလေဟိ ကောဋ္ဋေတွာ ကောဋ္ဋေတွာ သုဋ္ဌု နိခါတတ္တာ။ **ဧဝမေဝ ခေါ**တိ ဧတ္ထ သိလာယူပေ ဝိယ ခီဏာသဝေါ ဒဋ္ဌဗ္ဗော, မဟာဝါတာ ဝိယ ဆသု ဒွါရေသု ဥပ္ပဇ္ဇနကာ ကိလေသာ, စတူဟိ ဒိသာဟိ အာဂန္တွာ ဝါတာနံ သိလာယူပံ စာလေတုံ အသမတ္ထဘာဝေါ ဝိယ ဆသု ဒွါရေသု ဥပ္ပဇ္ဇနကကိလေသာနံ ခီဏာသဝဿ စိတ္တံ စာလေတုံ အသမတ္ထဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣမသ္မိမ္ပိ သုတ္တေ ခီဏာသဝေါဝ ကထိတော။

၇-၈. ဝေရသုတ္တဒွယဝဏ္ဏနာ

၂၇-၂၈. သတ္တမေ **ဘယံ ဝေရံ ပသဝတီ**တိ စိတ္တုတ္ရာသဘယဉ္စ ပုဂ္ဂလဝေရဉ္စ ပဋိလဘတိ။ **စေတသိက**န္တိ စိတ္တနိဿိတံ။ **ဒုက္ခ**န္တိ ကာယဝတ္ထုကံ။ **အေမနဿ** န္တိ ပဋိဃသမ္ပယုတ္တဒုက္ခံ။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါ ကထိတော။ အဋ္ဌမံ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ကထိတံ, ဣမသ္မိံ ပန သောတာပန္နောဝ ကထိတောတိ ဝုတ္တံ။

၉. အာဃာတဝတ္ထုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၉. နဝမေ **အာဃာတဝတ္ထူနီ** တိ အာဃာတကာရဏာနိ။ **အာဃာတံ ဗန္ဓတီ** တိ ကောပံ ဗန္ဓတိ ဥပ္ပာဒေတိ။

၁၀-၁၁. အာဃာတပဋိဝိနယသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၃၀-၃၁. ဒသမေ **အာဃာတပဋိဝိနယာ**တိ အာဃာတဿ ပဋိဝိနယကာရဏာနိ။ **တံ ကုတေတ္ထ လဗ္ဘာ** တိ "တံ အနတ္ထစရဏံ မာ အဟောသီ"တိ ဧတသ္မိံ ပုဂ္ဂလေ ကုတော လဗ္ဘာ, ကေန ကာရဏေန သက္ကာ လဒ္ဓုံ, "ပရော နာမ ပရဿ အတ္တနော စိတ္တရုစိယာ အနတ္ထံ ကရောတီ"တိ ဧဝံ စိန္တေတွာ အာဃာတံ ပဋိဝိနေတိ။ အထ ဝါ သစာဟံ ကောပံ ကရေယျံ, တံ ကောပကရဏံ ဧတ္ထ ပုဂ္ဂလေ ကုတော လဗ္ဘာ, ကေန ကာရဏေန လဒ္ဓဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ ကုတော

လာဘာတိပိ ဟဉ္ဇော။ သစာဟံ တ္ထေ ကောပံ ကရေယ္ယံ, တသ္မိံ မေ ကောပကရဏေ ကုတော လာဘာ လာဘာ, နာမ ကေ သိယုန္တိ အတ္ထော။ ဣမသ္မိဉ္စ အတ္ထေ **တ**န္တိ နိဟာတမတ္တမေဝ ဟောတိ။ ကောဒသမေ **အနုပုဗ္ဗနိရောဓာ**တိ အနုပဋ္ဌိုဟ ဋ္ဌိုနိရောဓာ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝာတိ။

သတ္တာတသဝဂ္ဂော တတိယော။

၄. မဟာဝဂ္ဂေါ

၁-၂. အနုပုဗ္ဗဝိဟာရသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၃၂-၃၃. စတုတ္ထဿ ပဌမေ **အနုပုဗ္ဗဝိဟာရာ**တိ အနုပဋိပာဋိယာ သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗဝိဟာရာ။ ဒုတိယေ **ယတ္ထ ကာမာ နိရုဇ္ဈန္တီ**တိ ယသ္မိံ ဌာနေ ကာမာ ဝူပသမ္မန္တိ။ **နိရောဓေတွာ**တိ အပ္ပဋိဝတ္တေ ကတွာ။ **နိစ္ဆာတာ** တိ တဏှာဟာဒိဋ္ဌိစ္ဆာတာနံ အဘာဝေန နိစ္ဆာတာ။ **နိဗ္ဗုတာ** တိ အတ္တပရိတာပနကိလေသာနံ အဘာဝေန နိဗ္ဗုတာ။ **တိဏ္ဏာ** တိ ကာမတော တိဏ္ဏာ။ **ပာရံဂတာ**တိ ကာမေ ပာရံ ဂတာ။ **တဒင်္ဂေနာ** တိ တေန ဈာနင်္ဂေန။ **ဧတ္ထ ကာမာ နိရုဇ္ဈန္တီ** တိ ဧတ္ထ ပဌမဇ္ဈာနေ ကာမာ နိရုဇ္ဈန္တိ။ **တေ စာ**တိ ယေ ပဌမဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇန္တိ, တေ ကာမေ နိရောဓေတွာ နိရောဓေတွာ ဝိဟရန္တိ နာမ။ **ပဉ္စလိကော** တိ ပဂ္ဂဟိတအဉ္စလိကော ဟုတွာ။ **ပယိရုပာသေယျာ** တိ ဥပဋ္ဌာပေယျ။ ဣမိနာ ဥပာယေန သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၃. နိဗ္ဗာနသုခသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၄. တတိယေ **ဥဒာယီ**တိ လာဠုဒာယိတ္ထေရော။ **ဧတဒေဝ ခွေတ္ထာ** တိ ဧတဒေဝ ခေါ ဧတ္ထ။ **ကာမသဟဂတာ** တိ ကာမနိဿိတာ။ **သမုဒာစရန္တီ** တိ မနောဒွာရေ သဉ္စရန္တိ။ **အာဗာဓာယာ**တိ အာဗာဓနာယ ပီဠနာယ။ **ပရိယာယေနာ** တိ ကာရဏေန။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထဝါရေသု အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ အဝေဒယိတသုခံ နာမ ကထိတံ။

၄. ကဝိဥပမာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၅. စတုတ္ထေ **ပဗ္ဗတေယျာ** တိ ပဗ္ဗတစာရိနီ။ **န သုပ္ပတိဋ္ဌိတံ ပတိဋ္ဌာပေတွာ** တိ ယထာ သုပ္ပတိဋ္ဌိတာ ဟောတိ, ဧဝံ န ပတိဋ္ဌာပေတွာ။ **တံ နိမိတ္တ** န္တိ တံ ပဌမဇ္ဈာနသင်္ခါတံ နိမိတ္တံ။ **န သွာဓိဋ္ဌိတံ အဓိဋ္ဌာတိ** တိ ယထာ သုဋ္ဌု အဓိဋ္ဌိတံ ဟောတိ, န ဧဝံ အဓိဋ္ဌာတိ။ **အနဘိဟိံသမာနော**တိ အဟေဌေန္တော အဝိဟေဌေန္တော။ **မုဒု စိတ္တံ ဟောတိ ကမ္မည**န္တိ ယထာ ဝိပဿနာစိတ္တံ လောကုတ္တရမဂ္ဂက္ခဏေ မုဒု ကမ္မက္ခမံ ကမ္မယောဂ္ဂံ ဟောတိ, ဧဝမဿ အဘိညာပာဒကံ စတုတ္ထဇ္ဈာနစိတ္တံ မုဒု ဟောတိ ကမ္မညံ။ **အပ္ပမာဏော သမာဓီ**တိ စတုဗ္ရဟ္မဝိဟာရသမာဓိပိ မဂ္ဂဖလသမာဓိပိ အပ္ပမာဏော သမာဓိ နာမ, ဣဓ ပန "အပ္ပမာဏံ အပ္ပမာဏာရမ္မဏ"န္တိ ဣမိနာ ပရိယာယေန သုပ္ပဂုဏာသမာဓိ အပ္ပမာဏာသမာဓီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **သော အပ္ပမာဏေန သမာဓိနာ သုဘာဝိတေနာ**တိ ဣမသ္မိံ ဌာနေ အယံ ဘိက္ခု ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပတ္တော။ ဣဒာနိ ခီဏာသဝဿ အဘိညာပဋိပာဋိံ ဒဿေန္တော **ယဿ ယဿ စာ**တိအာဒိမာဟ။

၅. ဈာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၆. ပဉ္စမေ **အာသဝာနံ ခယ**န္တိ အရဟတ္တံ။ **ယဒေဝ တတ္ထ ဟောတိ ရူပဂတ** န္တိ တသ္မိံ ပဌမဇ္ဈာနက္ခဏေ ဝတ္ထုဝသေန ဝါ စိတ္တသမုဋ္ဌာနိကာဒိဝသေန ဝါ ယံ ရူပံ နာမ ပဝတ္တတိ။ **ဝေဒနာဂတာ**ဒီနိ သမ္ပယုတ္တဝေဒနာဒီနံ ဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာနိ ။ **တေ ဓမ္မေ** တိ တေ ရူပာဒယော ပဉ္စက္ခန္ဓဓမ္မေ။ **အနိစ္စတော**တိအာဒီသု ဟုတွာ အဘာဝတကာရေန **အနိစ္စတော,** ပဋိပီဠနာကာရေန **ဒုက္ခတော,** ရုဇ္ဇနာကာရေန **ရောဂတော,** အန္တောဒုဿနဋ္ဌေန **ဂဏ္ဍတော,** အနုပဝိဋ္ဌဋ္ဌေန အနုကန္တနဋ္ဌေန စ **သလ္လတော,** ဒုက္ခဋ္ဌေန **အဃတော,** အာဗာဓနဋ္ဌေန **အာဗာဓတော,** အသကဋ္ဌေန **ပရတော,** ပလုဇ္ဇနဋ္ဌေန **ပလောကတော,** အဿာမိကဋ္ဌေန **သုညတော,** အဝသဝတ္တနဋ္ဌေန **အနတ္တတော**။ **သမနုပဿတီ**တိ ဗလဝဝိပဿနာပညာယ ပဿတိ။

တေဟိ ဓမ္မေဟီ တိ တေဟိ ပဉ္စက္ခန္ဓဓမ္မေဟိ။ **ပဋိဝါပေတီ**တိ နိဗ္ဗာနဝသေန နိဝတ္တေတိ။ **အမတာယ ဓာတုယာ**တိ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ။ **စိတ္တံ ဥပသံဟရတီ** တိ ဉာဏေန အာနိသံသံ ဒိသွာ ဩတာရေတိ။ **သန္တ** န္တိ ပစ္စနီကသန္တတာယ သန္တံ။ **ပဏီတ**န္တိ အတပ္ပကံ။ **သော တတ္ထ ဌိတော အာသဝာနံ ခယံ ပာပုဏာတီ** တိ သော တသ္မိံ ပဌမဇ္ဈာနေ ဌိတော တံ ဗလဝဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏာတိ။ အပရော နယော – **သော တေဟိ ဓမ္မေဟီ** တိ ယသ္မာ

အနိစ္စတောတိအာဒီသု အနိစ္စတော ပလောကတောတိ ဒွီဟိ ပဒေဟိ အနိစ္စလက္ခဏံ ကထိတံ, ဒုက္ခတောတိအာဒီဟိ ဆဟိ ဒုက္ခလက္ခဏံ, ပရတော, သုညတော, အနတ္တတောတိ တီဟိ အနတ္တလက္ခဏံ။ တသ္မာ သော တေဟိ ဧဝံ တိလက္ခဏံ အာရောပေတွာ ဒိဋ္ဌေဟိ အန္တောသမာပတ္တိယံ ပဉ္စက္ခန္ဓဓမ္မေဟိ။ **စိတ္တံ ပဋိဝါပေတီ** တိ စိတ္တံ ပဋိသံဟရတိ မောစေတိ အပနေတိ။ **ဥပသံဟရတီ**တိ ဝိပဿနာစိတ္တံ တာဝ သဝနဝသေန ထုတိဝသေန ပရိယတ္တိဝသေန ပညတ္တိဝသေန စ သန္တံ နိဗ္ဗာနန္တိ ဧဝံ အသင်္ခတာယ အမတာယ ဓာတုယာ ဥပသံဟရတိ။ မဂ္ဂစိတ္တံ နိဗ္ဗာနံ အာရမ္မဏကရဏဝသေနေဝ "ဧတံ သန္တံ ဧတံ ပဏီတ"န္တိ န ဧဝံ ဝဒတိ။ ဣမိနာ ပနာကာရေန တံ ပဋိဝိဇ္ဈန္တော တတ္ထ စိတ္တံ ဥပသံဟရတီတိ အတ္ထော။

သော တတ္ထ ဌိတော တိ တသ္မာ တိလက္ခဏာရမ္မဏာယ ဝိပဿနာယ ဌိတော။ **အာသဝါနံ ခယံ ပါပုဏာတီ**တိ အနုက္ကမေန စတ္တာရော မဂ္ဂေ ဘာဝေတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏာတိ။ **တေနေဝ ဓမ္မရာဂေနာ**တိ သမထဝိပဿနာဓမ္မေ ဆန္ဒရာဂေန။ **ဓမ္မနန္ဒိယာ** တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ သမထဝိပဿနာသု ဟိ သဗ္ဗသော ဆန္ဒရာဂံ ပရိယာဒာတုံ သက္ကောန္တော အရဟတ္တံ ပါပုဏာတိ, အသက္ကောန္တော အနာဂါမီ ဟောတိ။

တိဏပုရိသရူပကေ ဝါတိ တိဏဃဋိတကရူပေ ဝါ။ ဒူရေ ဂန္တွာ ပါတေတီတိ **ဒူရေပါတီ**။ အဝိရာဓိတံ ဝိဇ္ဈတီတိ **အက္ခဏဝေဓီ**။ **ယဒေဝ တတ္ထ ဟောတိ ဝေဒနာဂတ**န္တိ ဣဓ ရူပံ န ဂဟိတံ။ ကသ္မာ? သမတိက္ကန္တတ္တာ။ အယဉှိ ဟေဋ္ဌာ ရူပါဝစရဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ ရူပံ အတိက္ကမိတွာ အရူပါဝစရသမာပတ္တိံ သမာပန္နောတိ သမထဝသေနာပိ အနေန ရူပံ သမတိက္ကန္တံ, ဟေဋ္ဌာ ရူပံ သမ္မသိတွာ တံ အတိက္ကမ္မ ဣဒါနိ အရူပံ သမ္မသတီတိ ဝိပဿနာဝသေနာပိ အနေန ရူပံ အတိက္ကန္တံ။ အာရုပ္ပေ ပန သဗ္ဗသောပိ ရူပံ နတ္ထီတိ တံ သန္ဓာယပိ ရူပံ န ဂဟိတံ။ အထ နေဝသညာနာသညာယတနံ ကသ္မာ န ဂဟိတန္တိ? သုခုမတ္တာ။ တသ္မိဉှိ စတ္တာရောပိ အရူပက္ခန္ဓာ သုခုမာ န သမ္မသနူပဂါ။ တေနေဝါဟ – "ဣတိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ယာဝတာ သညာသမာပတ္တိ တာဝတာ အညာပဋိဝေဓော"တိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယာဝတာ သစိတ္တကသမာပတ္တိ နာမ အတ္ထိ, တာဝတာ ဩဠာရိကေ ဓမ္မေ သမ္မသတော အညာပဋိဝေဓော ဟောတိ, အရဟတ္တံ သမ္ပဇ္ဇတိ။ နေဝသညာနာသညာယတနံ ပန သုခုမတ္တာ သညာသမာပတ္တီတိ န ဝုစ္စတိ။ **ဈာယီဟေတေ**တိ ဈာယီဟိ ဈာနာဘိရတေဟိ ဧတာနိ။ **ဝုဋ္ဌဟိတွာ** တိ တတော သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာယ။ **သမက္ခာတဗ္ဗာနီ**တိ သမ္မာ အက္ခာတဗ္ဗာနိ, "သန္တာနိ ပဏီတာနီ"တိ ဧဝံ ကေဝလံ အာစိက္ခိတဗ္ဗာနိ ထောမေတဗ္ဗာနိ ဝဏ္ဏေတဗ္ဗာနီတိ။

၆. အာနန္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၇. ဆဋ္ဌေ **သမ္ဗာဓေ** တိ ပဉ္စကာမဂုဏသမ္ဗာဓေ။ **ဩကာသာဓိဂမော**တိ ဩကာသဿ အဓိဂမော။ **သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ**တိ သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိံ ပါပနတ္ထာယ။ **သမတိက္ကမာယာ** တိ သမတိက္ကမနတ္ထာယ။ **အတ္ထင်္ဂမာယာ** တိ အတ္ထံ ဂမနတ္ထာယ။ **ဉာယဿ အဓိဂမာယာ** တိ သဟဝိပဿနကဿ မဂ္ဂဿ အဓိဂမနတ္ထာယ။ **နိဗ္ဗာနဿ သစ္ဆိကိရိယာယာ**တိ အပစ္စယနိဗ္ဗာနဿ ပစ္စက္ခကရဏတ္ထာယ။ **တဒေဝ နာမ စက္ခုံ ဘဝိဿတီ** တိ တဉ္ဇေဝ ပသာဒစက္ခုံ အသမ္ဘိန္နံ ဘဝိဿတိ။ **တေ ရူပါ**တိ တဒေဝ ရူပါရမ္မဏံ အာပါထံ အာဂမိဿတိ။ **တဉ္စာယတနံ နော ပဋိသံဝေဒိဿတီ**တိ တဉ္စ ရူပါယတနံ န ဇာနိဿတိ။ သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။

ဥဒါယီတိ ကာဠုဒါယိတ္ထေရော။ **သညီမေဝ နု ခေါ**တိ သစိတ္တကောယေဝ နု ခေါ။ မကာရော ပဒသန္ဓိမတ္တံ။ **ကိံ သညီ**တိ ကတရသညာယ သညီ ဟုတွာ။ **သဗ္ဗသော ရူပသညာန**န္တိ ဣဒံ ကသ္မာ ဂဏှိ, ကိံ ပဌမဇ္ဈာနာဒိသမင်္ဂီနော ရူပါဒိပဋိသံဝေဒနာ ဟောတီတိ? န ဟောတိ, ယာဝ ပန ကသိဏရူပံ အာရမ္မဏံ ဟောတိ, တာဝ ရူပံ သမတိက္ကန္တံ နာမ န ဟောတိ။ အသမတိက္ကန္တတ္တာ ပစ္စယော ဘဝိတုံ သက္ခိဿတိ။ သမတိက္ကန္တတ္တာ ပန တံ နတ္ထိ နာမ ဟောတိ, နတ္ထိတာယ ပစ္စယော ဘဝိတုံ န သက္ကောတီတိ ဒဿေတုံ ဣဒမေဝ ဂဏှိ။

ဇဋိလဝတိကာတိ ဇဋိလနဂရဝါသိနီ။ **န စာဘိနတော**တိအာဒီသု ရာဂဝသေန န **အဘိနတော,** ဒေါသဝသေန န **အပနတော**။ သသင်္ခါရေန သပ္ပယောဂေန ကိလေသေ နိဂ္ဂဏှိတွာ ဝါရေတွာ ဌိတော, ကိလေသာနံ ပန ဆိန္နန္တေ ဥပ္ပန္နောတိ **န သသင်္ခါရနိဂ္ဂယှဝါရိတဂတော**။ **ဝိမုတ္တတ္တာ ဌိတော** တိ ကိလေသေဟိ ဝိမုတ္တတ္တာယေဝ ဌိတော။ ဌိ

တတ္တာ သန္တုသိတောတိ ဌိတတ္တာယေဝ သန္တုဋ္ဌော နာမ ဇာတော။ **သန္တုသိတတ္တာ နော ပရိတဿတီ** တိ သန္တုဋ္ဌတ္တာယေဝ ပရိတာသံ နာပဇ္ဇတိ။ **အယံ, ဘန္တေ အာနန္ဒ, သမာဓိ ကိံ ဖလော** တိ ဣမိနာ အယံ ထေရော တာလဖလေသု ဝိယ ဂဟေတွာ ''ဣဒံ ဖလံ ကိံ ဖလံ နာမာ''တိ ပုစ္ဆမာနာ ဝိယ အရဟတ္တဖလသမာဓိံ ဂဟေတွာ ''အယံ, ဘန္တေ အာနန္ဒ, သမာဓိ ကိံ ဖလော ဝုတ္တော ဘဂဝတာ''တိ ပုစ္ဆတိ။ **အညာဖလော ဝုတ္တော** တိ အညာ ဝုစ္စတိ အရဟတ္တံ, အရဟတ္တဖလသမာဓိ နာမေသော ဝုတ္တော ဘဂဝတာတိ အတ္ထော။ **ဧဝံသညီပီ**တိ ဣမာယ အရဟတ္တဖလသညာယ သညီပိ တဒာယတနံ နော ပဋိသံဝေဒေတီတိ ဧဝံ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ အရဟတ္တဖလသမာဓိ ကထိတောတိ။

၇. လောကာယတိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၈. သတ္တမေ **လောကာယတိကာ**တိ လောကာယတဝါဒကာ။ **သတတန္တိ** သဒါ။ **သမိတန္တိ** နိရန္တရံ။ **တိဋ္ဌတေတန္တိ** တိဋ္ဌတု တေ, မာ တေ ပဋ္ဌပေထ, ကော တေ ဧတေန အတ္ထော။ **ဓမ္မံ တေ ဗြာဟ္မဏာ ဒေသေဿာမီ** တိ အဟံ တေ စတုသစ္စဓမ္မံ ဒေသေဿာမိ။

ဒဠှဓမ္မော တိ ဒဠှဓနုံ ဂဟေတွာ ဌိတော။ **ဓနုဂ္ဂဟော** တိ ဣဿာသော။ ဒဠှဓနု နာမ ဒွိသဟဿထာမံ ဝုစ္စတိ။ ဒွိသဟဿထာမံ နာမ ယဿ အာရောပိတဿ ဇိယာဗဒ္ဓော လောဟသီသာဒီနံ ဘာရော ဒဏ္ဍေ ဂဟေတွာ ယာဝ ကဏ္ဍပ္ပမာဏာ ဥက္ခိတ္တဿ ပထဝိတော မုစ္စတိ။ **သိက္ခိတော** တိ ဒသ ဒွာဒသ ဝဿာနိ အာစရိယကုလေ ဥဂ္ဂဟိတသိပ္ပော။ **ကတဟတ္ထော** တိ ဧကော သိပ္ပမေဝ ဥဂ္ဂဏှာတိ, ကတဟတ္ထော န ဟောတိ အယံ ပန ကတဟတ္ထော စိဏ္ဏဝသိဘာဝေါ။ **ကတူပါသနော**တိ ရာဇကုလာဒီသု ဒဿိတသိပ္ပော။ **လဟုကေန အသနေနာ**တိ အန္တော သုသိရံ ကတွာ တူလာဒီဟိ ပူရေတွာ ကတလက္ခပရိကမ္မေန သလ္လဟုကကဏ္ဍေန။ ဧဝံ ကတဉှိ ကေဥသဘကမိ ဒွေဥသဘာနိပိ ဂစ္ဆတိ။ပေ.။ အဋ္ဌုသဘကမိ သောဠသ ဥသဘာနိပိ ဂစ္ဆတိ။ **အပ္ပကသိရေနာ**တိ နိဒ္ဒုက္ခေန။ **အတိပါတေယျာ**တိ အတိက္ကမေယျ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယထာ သော ဓနုဂ္ဂဟော တံ ဝိဒတ္ထိစတုရင်္ဂုလံ ဆာယံ သီဃမေဝ အတိက္ကာမေတိ, ဧဝံ သကလစက္ကဝါဠံ သီဃံ သီဃံ အတိက္ကမနသမတ္ထေန ဇဝေန သမန္နာဂတော။ **သန္ဓာဝနိကာယာ**တိ ပဒသာ ဓာဝနေန။ **ဧဝမာဟံသူ**တိ ဧဝံ ဝဒန္တိ။

၈. ဒေဝတာသုရသင်္ဂာမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၉. အဋ္ဌမေ **သမုပဗျူဠှော အဟောသိ** တိ ပစ္စုပဋ္ဌိတော အဟောသိ။ **သင်္ဂါမေယျာမာ** တိ သင်္ဂါမံ ကရေယျာမ ယုဇ္ဈေယျာမ။ **အပယိံသုယေဝါ**တိ ပလာယိံသုယေဝ။ **ဥတ္တရေနာဘိမုခါ** တိ ဥတ္တရာမုခါ ဟုတွာ။ **အဘိယန္တေဝ တ**တိ အနုဗန္ဓန္တိယေဝ။ **ဘီရုတ္တာနဂတေနာ** တိ ဘီရုတ္တာနံ ဘယနိတရဏံ ပတိဋ္ဌာနံ ဂတေန။ **အကရဏီယာ**တိ ယုဒ္ဓေန ကိစ္စံ အကတ္တဗ္ဗာ။ ကသ္မာ ပန နေသံ သင်္ဂါမော ဟောတီတိ? အသုရာ ဟိ ပုဗ္ဗေ တာဝတိံသတသိနော, တေ စိတ္တပါဋလိယာ ပုပ္ဖနကာလေ ဒိဗ္ဗပါရိစ္ဆတ္တကပုပ္ဖံ အနုဿရန္တိ။ တတော ဥပ္ပန္နကောဓာ ''ဂဏှထ ဒေဝေ''တိ သမ္မုခသမ္မုခဋ္ဌာနေနေဝ သိနေရုံ အဘိရုဟန္တိ, ဒေဝတာပိ နိက္ခမန္တိ။ တေသံ ကေဟလကအာရက္ခာနံ အညမညံ ဒဏ္ဍကေဟိ ပဟရဏသဒ္ဒံ ယုဒ္ဓံ ဟောတိ။ သစေ ဒေဝါ ဇာ ဟေဋ္ဌာ ပဉ္စသု ဌာနေသု အာရက္ခံ ဌပေတွာ ဥပရိ ဒေဝပုရံ ပရိတရေတွာ အတ္တသဒိသာ ဝဇိရဟတ္ထာ ပဋိမာ ဌပေသိ။ အသုရာ ဟေဋ္ဌာ ပဉ္စ ဌာနာနိ ပဋိဗာဟိတွာ အဘိရုဠှာ ဣန္ဒပဋိမာယော ဒိသွာ နိဝတ္တိတွာ အသုရပုရမေဝ ဂစ္ဆန္တိ။

ဒက္ခိဏေနာဘိမုခါ တိ ဒက္ခိဏာမုခါ ဟုတွာ။ **အပဒံ ဝဓိတွာ**တိ နိပ္ပဒံ နိရဝသေသံ ဝဓိတွာ။ **အဒဿနံ ဂတော** တိ မာရောပိ ဝဋ္ဋဟဒကံ ကတွာ ရူပဝစရစတုတ္ထဇ္ဈာနံ သမာပန္နဿ စိတ္တံ ဇာနာတိ, တဒေဝ ဝိပဿနာပါဒကံ ကတွာ သမာပန္နဿ စိတ္တံ ဇာနာတိ။ အရူပဝစရသမာပတ္တိံ ပန ဝဋ္ဋပါဒ တ ဟောတု ဝိပဿနာပါဒ တ, တံ သမာပန္နဿ မာရော စိတ္တံ န ဇာနာတိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''အဒဿနံ ဂတော ပာပိမတော''တိ။

၉. နာဂသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၀. နဝမေ **အာရညကဿာ** တိ အရညတသိနော။ **ကေစရပသုတဿာ** တိ ကေစရဂ္ဂဟဏတ္ထာယ ဂစ္ဆန္တဿ။ **ဟတ္ထိကလဘာ** တိ မဟန္တာ မဟန္တာ နာကာ။ **ဟတ္ထိစ္ဆာပာ** တိ တရုဏပေါတကာ။ **ဩဘဂ္ဂောဘဂ္ဂ**န္တိ နာမေ

တ္တ နာမေတ္တ ၄ပိတံ။ **သြကပံ သြတိဏ္ဏသ္သာ** တိ သြကပိတဗ္ဗတ္တာ သြကပန္တိ လဒ္ဓနာမံ ဥဒကတိတ္ထံ သြတိဏ္ဏသ္သ။ **သြကပာ ဥတ္တိဏ္ဏသ္သာ** တိ ဥဒကတိတ္ထတော ဥတ္တိဏ္ဏသ္သ။ **ဝူပကဋ္ဌော** တိ ဝူပကဋ္ဌော ဟုတ္တ။ ဣာအနိ ယသ္မာ ဒသဗလသ္သ ဟတ္ထိနာဂေန ကိစ္စံ နတ္ထိ, သာသနေ ပန တံသရိက္ခကံ ပုဂ္ဂလံ ဒသ္သေတုံ ဣဒမာဟ ၄ွံ, တသ္မာ တံ ပုဂ္ဂလံ ဒသ္သေန္တော **ဧဝမေဝ ခေါတိအာဒိမာဟ**။

၁၀. တပုသ္သသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၁. ဒသမေ **မလ္လေသု** တိ မလ္လရဋ္ဌေ။ **ဣဓေဝ တာဝ တွံ, အာနန္ဒ, ဟောတိ** တိ ဣဓ ဘဂဝတ "တပုသ္သဂဟပတိနော ဣဓ ဌိတေန အာနန္ဒေန သဒ္ဓိံ ကထာသလ္လာပေ ဘဝိသ္သတိ, တတောနိဒါနံ အဟံ မဟန္တံ ဓမ္မပရိယာယံ ဒေသေဿာမီ"တိ ဥတ္တ အာဟ။ **ဥပသင်္ကမီ** တိ သော ကိရ ဘုတ္တပာတရာသော "ဒသဗလဿ ဥပဋ္ဌာနံ ဂမိဿာမီ"တိ နိက္ခမန္တော ဒူရတောဝ ထေရံ ဒိသွာ ယေနာယသ္မာ အာနန္ဒော တေနုပသင်္ကမိ။ **ပပာတော ဝိယ ခာယတိ, ယဒိဒံ နေက္ခမ္မန္တိ** ယမိဒံ ပဗ္ဗဇ္ဇာသင်္ခာတံ နေက္ခမ္မံ, တံ အမ္ဟာကံ မဟာပပာတော ဝိယ သြကပိတ္တ ဥပဋ္ဌာတိ။ **နေက္ခမ္မေ စိတ္တံ ပက္ခန္ဒတီ** တိ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ စိတ္တံ အာရမ္မဏဝသေန ပက္ခန္ဒတိ, တဒေဝ အာရမ္မဏံ ကတ္တ **ပသီဒတိ,** တဒေဝ **ပတိဋ္ဌာတိ,** ပစ္စနီကဓမ္မေဟိ စ **ဝိမုစ္စတိ**။ **'ဧတံ သန္တ'န္တိ ပဿတော** တိ ဧတံ နေက္ခမ္မံ သန္တံ ဝိဂတဒရထပရိဠာဟန္တိ ဧဝံ ပဿန္တာနံ ဘိက္ခူနံ။ **ဗဟုနာ ဇနေန ဝိသဘာဂေ**တိ တယိဒံ ဗဟုနာ မဟာဇနေန သဒ္ဓိံ ဘိက္ခူနံ ဝိသဘာဂံ, အသဒိသန္တိ အတ္ထော။

ကထာပာဘတန္တိ ကထာမူလံ။ **တဿ မယှံ, အာနန္ဒ, နေက္ခမ္မေ စိတ္တံ န ပက္ခန္ဒတီ** တိ တဿ ဧဝံ ဝိတက္ကေန္တဿာပိ မယှံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ စိတ္တံ န သြတရတိ။ **"ဧတံ သန္တ"န္တိ ပဿတော** တိ "သာဓု နေက္ခမ္မ"န္တိ ပရိဝိတက္ကနဝသေန "ဧတံ နေက္ခမ္မံ သန္တ"န္တိ ပဿန္တဿပိ။ **အနာသေဝိတော**တိ န အာသေဝိတော န ဖဿိတော န သစ္ဆိကတော။ **အဓိဂမ္မာ** တိ အဓိဂန္တွာ ပတ္တ သစ္ဆိကတ္တ။ **တမာသေဝေယျ** န္တိ တံ အာနိသံသံ သေဝေယျံ ဘဇေယျံ။ **ယံ မေတိ** ယေန ကာရဏေန မယှံ။ **အဓိဂမ္မာ** တိ အဓိဂန္တွာ။ **သွတဿ မေ ဟောတိ အာဗာဓော** တိ သော မယှံ အာဗာဓနဋ္ဌေန အာဗာဓော ဟောတိ။ **အဝိတက္ကေ စိတ္တံ န ပက္ခန္ဒတီ** တိ အဝိတက္ကဝိစာရေ ဒုတိယဇ္ဈာနေ အာရမ္မဏဝသေန စိတ္တံ န ပက္ခန္ဒတိ။ **ဝိတက္ကေသု** တိ ဝိတက္ကဝိစာရေသု။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

မဟာဝဂ္ဂေါ စတုတ္ထော။

၅. သာမညဝဂ္ဂေ

၁. သမ္မာဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၂. ပဉ္စမဿ ပဌမေ **ဥဒာယီ**တိ ကာဠုဒာယိတ္ထေရော။ **အဝိဒ္ဒတ**တိ အညာသိ။ **ဘူရိမေဓသော**တိ မဟာပညော။ **ယော ဈာနမဗုဇ္ဈိ** တိ ယော ဈာနံ အဗုဇ္ဈိ။ **ပဋိလီနနိသဘော**တိ ဧကီဘာဝဝသေန ပဋိလီနော စေဝ ဥတ္တမဋ္ဌေန စ နိသဘော။ **မုနီ**တိ ဗုဒ္ဓမုနိ။ **ပရိယာယေနာ**တိ ဧကေန ကာရဏေန။ ကာမသမ္ဗာဓဿ ဟိ အဘာဝမတ္တေနေဝ ပဌမဇ္ဈာနံ ဩကာသာဓိဂမော နာမ, န သဗ္ဗထာ သဗ္ဗံ။ **တတြာပတ္ထိ သမ္ဗာဓော** တိ တသ္မိမ္ပိ ပဌမဇ္ဈာနေ သမ္ဗာဓော ပဋိပီဠနံ အတ္ထိယေဝ။ တတြာပိတ္ထီတိပိ ပာဌော။ **ကိဉ္စ တတ္ထ သမ္ဗာဓော** တိ တသ္မိံ ပန ဈာနေ ကိံ သမ္ဗာဓော နာမ။ **အယမေတ္ထ သမ္ဗာဓော**တိ အယံ ဝိတက္ကဝိစာရာနံ အနိရုဒ္ဓဘာဝေ သမ္ဗာဓော သံပီဠာ နာမ။ ဣမိနာ ဥပာယေန သဗ္ဗတရေသု အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **နိပ္ပရိယာယေနာ** တိ န ဧကေန ကာရဏေန, အထ ခော အာသဝက္ခယော နာမ သဗ္ဗသမ္ဗာဓာနံ ပဟီနတ္တာ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ ဩကာသာဓိဂမော နာမာတိ။

၂. ကာယသက္ခိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၃. ဒုတိယေ **ယထာ ယထာ စ တဒာယတန**န္တိ ယေန ယေန ကာရဏေန ယေန ယေနာကာရေန တံ ပဌမဇ္ဈာနသင်္ခာတံ အာယတနံ ဟောတိ။ **တထာ တထာ နံ ကာယေန ဖုသိတ္ဝာ ဝိဟရတီ**တိ တေန တေန ကာရဏေန တေန တေနာကာရေန တံ သမာပတ္တိံ သဟဇာတနာမကာယေန ဖုသိတွာ ဝိဟရတိ, သမာပဇ္ဇတီတိ အတ္ထော။ **ကာယသက္ခိ ဝုတ္တော ဘဂဝတာ ပရိယာယေနာ**တိ ယသ္မာ တေန နာမကာယေန ပဌမဇ္ဈာနံ သစ္ဆိကတံ, တသ္မာ ဣမိနာ ပရိယာယေန ကာယသက္ခိ ဝုတ္တော။ **နိပ္ပရိယာယေနာ** တိ ယတ္တကံ ကာယေန သစ္ဆိကာတဗ္ဗံ, သဗ္ဗဿ ကတတ္တာ အယံ နိပ္ပရိယာယေန ကာယသက္ခိ နာမ။

၃. ပညာဝိမုတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၄. တတိယေ **ပညာယ စ နံ ပဇာနာတီ**တိ တံ ပဌမဇ္ဈာနဝိပဿနာပညာယ ဇာနာတိ။ ဣဓာပိ ပရိယာယနိပ္ပရိယာယာ ပုရိမနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ယထာ စ ဣဓ, ဧဝံ ဣတော ပရေသုပိ။

၄. ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၅. စတုတ္ထံ ဥဘယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧတ္ထ စ **ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တော** တိ ဥဘတောဘာဂေဟိ သမထဝိပဿနာနံ ပစ္စနီကကိလေသေဟိ ဝိမုတ္တော။ ပရိယာယောသာနေ ပန သမာပတ္တိယာ ရူပကာယတော, အရိယမဂ္ဂေန နာမကာယတော ဝိမုတ္တောယေဝ ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၅-၁၀. သန္ဒိဋ္ဌိကဓမ္မသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၄၆-၅၁. ပဉ္စမာဒီသု **သန္ဒိဋ္ဌိကော** တိ သယံ ပဿိတဗ္ဗကော။ **နိဗ္ဗာန** န္တိ ကိလေသနိဗ္ဗာနံ။ **ပရိနိဗ္ဗာန** န္တိ တသ္သေဝ ဝေဝစနံ။ **တဒင်္ဂနိဗ္ဗာန** န္တိ ပဌမဇ္ဈာနာဒိနာ တေန တေန အင်္ဂေန နိဗ္ဗာနံ။ **ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာန** န္တိ ဣမသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ နိဗ္ဗာနံ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

သာမညဝဂ္ဂေါ ပဉ္စမော။

ပဌမပဏ္ဏာသကံ နိဋ္ဌိတံ။

၂. ဒုတိယပဏ္ဏာသကဝဏ္ဏနာ

၅၂. ကူတော ပရေသု **ခေမန္တိ** နိရုပဒ္ဒဝံ။ **ခေမပ္ပတ္တော** တိ ခေမဘာဝံ ပတ္တော။ **သိက္ခာဒုဗ္ဗလ္လာနီ** တိ သိက္ခာယ ဒုဗ္ဗလဘာဝကရဏာနိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

မနောရထပူရဏိယာ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ-အဋ္ဌကထာယ

နဝကနိပါတဿ သံဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

အင်္ဂုတ္တရနိကာယေ

ဒသကနိပါတ-အဋ္ဌကထာ

၁. ပဌမပဏ္ဏာသကံ

၁. အာနိသံသဝဂ္ဂေါ

၁. ကိမတ္ထိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁. ဒသကနိပာတဿ ပဌမေ **ကုသလာနိ သီလာနီ**တိ အနဝဇ္ဇသီလာနိ။ အမင်္ကုဘာဝဿ အဝိပ္ပဋိသာရဿ အတ္ထာယ သံဝတ္တန္တီတိ **အဝိပ္ပဋိသာရတ္ထာနိ** ။ သော နေသံ အာနိသံသောတိ **အဝိပ္ပဋိသာရာနိသံသာနိ။ ယထာဘူတဉာဏဒဿနတ္ထော**တိအာဒီသု **ယထာဘူတဉာဏဒဿနံ** နာမ တရုဏဝိပဿနာ, **နိဗ္ဗိဒါ** နာမ ဗလဝဝိပဿနာ, **ဝိရာဂေါ** နာမ မဂ္ဂေါ, **ဝိမုတ္တိ** နာမ အရဟတ္တဖလံ, **ဉာဏဒဿနံ** နာမ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏံ။ **အဂ္ဂါယ ပရေန္တီ**တိ အရဟတ္တတ္ထာယ ဂစ္ဆန္တိ။

၂. စေတနာကရဏီယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂. ဒုတိယေ **န စေတနာယ ကရဏီယန္တိ** န စေတေတွာ ကပ္ပေတွာ ပကပ္ပေတွာ ကာတဗ္ဗံ။ **ဓမ္မတာ သော**တိ ဓမ္မသဘာဝေ ဧသော ကာရဏနိယမော အယံ။ **အဘိသန္ဒေန္တီ**တိ ပဝတ္တေန္တိ။ **ပရိပူရေန္တီ**တိ ပရိပုဏ္ဏံ ကရောန္တိ။ **အပာရာ ပာရံ ဂမနာယာ**တိ ဩရိမတီရဘူတာ တေဘူမကဝဋ္ဋာ နိဗ္ဗာနပာရံ ဂမနတ္ထာယ။

၃-၅. ဥပနိသသုတ္တတ္တယဝဏ္ဏနာ

၃-၅. တတိယေ **ဟတူပနိသော**တိ ဟတကာရဏော။ စတုတ္ထပဉ္စမေသု ဒွီဟိ ထေရေဟိ ကထိတဘာဝေါဝ ဝိသေသော။

၆. သမာဓိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆. ဆဋ္ဌေ **နေဝ ပထဝိယံ ပထဝီသညီ အဿာ** တိ ပထဝိံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ပထဝီတိ ဧဝံ ဥပ္ပန္နာယ သညာယ သညီ န ဘဝေယျ။ **အာပာဒီသုပိ** ဧသေဝ နယော။ **န ဣဓလောကေ**တိ ဣဓလောကေ ဥပ္ပန္နကစတုက္ကပဉ္စကဇ္ဈာနသညာယ န သညီ ဘဝေယျ။ **န ပရလောကေ**တိ ပရလောကေ ဥပ္ပန္နကစတုက္ကပဉ္စကဇ္ဈာနသညာယ န သညီ ဘဝေယျ။ **သညီ စ ပန အဿာ** တိ အထ စ ပနဿ သမာပတ္တိ သဝိတက္ကသမာပတ္တိယေဝ အဿာတိ ဝုစ္စတိ။ **ဧတံ သန္တံ ဧတံ ပဏီတ**န္တိ သန္တံ သန္တန္တိ အပ္ပေတွာ နိသိန္နဿ ဒိဝသမ္ပိ စိတ္တုပ္ပာဒေါ "သန္တံ သန္တ"န္တေဝ ပဝတ္တတိ, ပဏီတံ ပဏီတန္တိ အပ္ပေတွာ နိသိန္နဿ ဒိဝသမ္ပိ စိတ္တုပ္ပာဒေါ "ပဏီတံ ပဏီတ"န္တေဝ ပဝတ္တတိ။ **ယဒိဒံ သဗ္ဗသင်္ခါရသမထော** တိ နိဗ္ဗာနံ နိဗ္ဗာနန္တိ အပ္ပေတွာ နိသိန္နဿ ဒိဝသမ္ပိ စိတ္တုပ္ပာဒေါ "နိဗ္ဗာနံ နိဗ္ဗာန"န္တေဝ ပဝတ္တတီတိ သဗ္ဗမေပ္ပတံ ဖလသမာပတ္တိသမာဓိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

၇. သာရိပုတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇. သတ္တမေ **သညီ စ ပနာဟံ, အာဝုသော, တသ္မိံ သမယေ အဟောသိ** န္တိ, အာဝုသော, တသ္မိံ သမယေ အဟံ "ဘဝနိရောဓော နိဗ္ဗာန"န္တိ ဣမာယ ဖလသမာပတ္တိသညာယ သညီ အဟောသိံ။ သစိတ္တကာ မေ သာ သမာပတ္တိ အဟောသီတိ ပစ္စဝေက္ခဏာ ကထိတာ။

၈. ဈာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈. အဋ္ဌမေ **သမန္တပာသာဒိကော** တိ ပသာဒာဝဟာနံယေဝ ကာယကမ္မာဒီနံ သဗ္ဘာဝတော သမန္တတော ပာသာဒိကော။ **သဗ္ဗာကာရပရိပူရော** တိ သဗ္ဗေဟိ ကာရဏေဟိ ပရိပုဏ္ဏော။

၉. သန္တဝိမောက္ခသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉. နဝမေ **သန္တာ**တိ အာရမ္မဏသန္တတာယပိ အင်္ဂသန္တတာယပိ သန္တာ။ **ဝိမောက္ခာ** တိ ပစ္စနီကဓမ္မေဟိ ဝိမုတ္တတ္တာ အာရမ္မဏေ စ နိရာသင်္ကဘာဝေန သုဋ္ဌု မုတ္တတ္တာ ဧဝံလဒ္ဓနာမာ။ **အတိက္ကမ္မ ရူပေ** တိ ရူပဇ္ဈာနာနိ အတိက္ကမိတွာ ပဝတ္တာ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေတတိ။

အာနိသံသဝဂ္ဂေါ ပဌမော။

၂. နာထဝဂ္ဂော

၁. သေနာသနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁. ဒုတိယဿ ပဌမေ **ပဉ္စင်္ဂသမန္နာဂတော** တိ ပဉ္စဟိ ဂုဏင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော။ **နာတိဒူရံ ဟောတိ နာစ္စာသန္နန္တိ** ယဉ္စဟိ အတိဒူရေ ဟောတိ, ပိဏ္ဍာယ စရိတုံ တတ္ထ ဂစ္ဆန္တဿ ကာယစိတ္တဒရထာ ဟောတိ, တတော အနုပ္ပန္နံ တ သမာဓိ ဥပ္ပာဒေတုံ ဥပ္ပန္နံ တ ထိရံ ကာတုံ န သက္ကောတိ။ အစ္စာသန္နံ ဗဟုဇနာကိဏ္ဏံ ဟောတိ။ စတု တာလီသဥသဘမတ္တေ ပန ပဒေသေ ဝသတံ ဒူရာသန္နအေသဝိမုတ္တဉ္စ ဂမနာဂမနသမ္ပန္နံ နာမ ဟောတိ။ **ဒိဝါ အပ္ပာကိဏ္ဏန္တိ** ဒိဝသဘာဂေ မဟာဇနေန အနာကိဏ္ဏံ။

၂. ပဉ္စင်္ဂသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂. ဒုတိယေ **ကေဝလီ**တိ ကေဝလေဟိ သကလေဟိ ဂုဏေဟိ သမန္နာဂတော။ **ဝုသိတဝါ**တိ ဝုတ္ထဗ္ရဟ္မစရိယဝါသော။ **အသေခေန**ာတိ အသေခဓမ္မပရိယာပန္နေန လောကုတ္တရေန။ **သီလက္ခန္ဓေနာ** တိ သီလရာသိနာ။ **ဝိမုတ္တိက္ခန္ဓေနာ**တိ ဧတ္ထ ဌပေတွာ သီလာဒယော တယော သေသာ ဖလဓမ္မာ ဝိမုတ္တိ နာမ, ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနံ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏံ, တံ လောကိယမေဝ။

၃-၄. သံယောဇနသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၃-၁၄. တတိယေ **ဩရမ္ဘာဂိယာနီ** တိ ဟေဋ္ဌာဘာဂိယာနိ။ **ဥဒ္ဓမ္ဘာဂိယာနီ** တိ ဥပရိဘာဂိယာနိ။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဝဋ္ဋမေဝ ကထိတံ။ စတုတ္ထေ **ခိလဝိနိဗန္ဓာ** ပဉ္စကနိပါတေ ဝိတ္ထာရိတာယေဝ။ **အာရောဟပရိဏာဟေန**ာတိ ဒီဃပုထုလတ္တေန။

၅. အပ္ပမာဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅. ပဉ္စမေ **ဧဝမေဝ ခေါ**တိ ယထာ သဗ္ဗသတ္တာနံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော အဂ္ဂေါ, ဧဝံ သဗ္ဗေသံ ကုသလဓမ္မာနံ ကာရာပကအပ္ပမာဒော အဂ္ဂေါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ နနု စေသ လောကိယောဝ, ကုသလဓမ္မာ ပန လောကုတ္တရာပိ။ အယဉ္စ ကာမာဝစရောဝ, ကုသလဓမ္မာ ပန စတုဘူမကာ။ ကထမေသ တေသံ အဂ္ဂေါတိ? ပဋိလာဘကတ္တေန။ အပ္ပမာဒေန ဟိ တေ ပဋိလဗ္ဘန္တိ, တသ္မာ သော တေသံ အဂ္ဂေါ။ တေနေဝ ဝုတ္တံ – **သဗ္ဗေ တေ အပ္ပမာဒမူလကာ** တိ။

ဇင်္ဂလာနန္တိ ပထဝီတလစာရီနံ။ **ဟတ္ထိပဒန္တိ** သဟတ္ထိပဒံ။ **ပဒဇာတာနီ**တိ ပဒါနိ။ **သမောဓာနံ ဂစ္ဆန္တီ** တိ ဩဓာနံ ပက္ခေပံ ဂစ္ဆန္တိ။ **အဂ္ဂမက္ခာယတီ** တိ သေဋ္ဌမက္ခာယတိ။ **ယဒိဒံ မဟန္တတ္တေနာ** တိ မဟန္တဘာဝေန အဂ္ဂမက္ခာယတိ, န ဂုဏင်္ဂေနာတိ အတ္ထော။ **ဝဿိက** န္တိ သုမနပုပ္ဖံ။ ဣဒံ ကိရ သုတ္တံ သုတွာ ဘာတိယမဟာရာဇာ ဝီမံသိတုကာမတာယ ဧကသ္မိံ ဂဗ္ဘေ စတုဇာတိဂန္ဓေဟိ ပရိဘဏ္ဍံ ကတွာ သုဂန္ဓပုပ္ဖာနိ အာဟရာပေတွာ ဧကဿ သမုဂ္ဂဿ မဇ္ဈေ သုမနပုပ္ဖမုဋ္ဌိံ ဌပေတွာ သေသာနိ တဿ သမန္တတော မုဋ္ဌိံ ကတွာ ဌပေတွာ ဒွာရံ ပိဓာယ ဗဟိ နိက္ခန္တော။ အထဿ မုဟုတ္တံ ဗဟိ ဝီတိနာမေတွာ ဒွာရံ ဝိဝရိတွာ ပဝိသန္တဿ သဗ္ဗပဌမံ သုမနပုပ္ဖဂန္ဓော ဃာနံ ပဟရိ။ သော မဟာတလသ္မိံယေဝ မဟာစေတိယာဘိမုခေါ နိပဇ္ဇိတွာ "ဝဿိကံ တေသံ အဂ္ဂန္တိ ကထေန္တေန သုကထိတံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေနာ"တိ စေတိယံ ဝန္ဒိ။ **ခုဒ္ဒရာဇာနော** တိ ခုဒ္ဒကရာဇာနော။ ကူဋရာဇာနောတိပိ ပါဌော။

၆. အာဟုနေယျသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆. ဆဋ္ဌေ **ဂောတြဘူ** တိ သိခါပတ္တဝိပဿနာဘူတေန နိဗ္ဗာနာရမ္မဏေန ဂောတြဘုဉာဏေန သမန္နာဂတော။

၇. ပဌမနာထသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇. သတ္တမေ **သနာထာ**တိ သဉာတကာ ဗဟုဉာတိဝဂ္ဂါ ဟုတွာ ဝိဟရထ။ နာထံ ကရောန္တီတိ **နာထကရဏာ,** အတ္တနော သနာထဘာဝကရာ ပတိဋ္ဌာကရာတိ အတ္ထော။ **ကလျာဏမိတ္တော** တိအာဒီသု သီလာဒိဂုဏသမ္ပန္နာ ကလျာဏာ မိတ္တာ အဿာတိ **ကလျာဏမိတ္တော** ။ တေဝဿ ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု သဟ အယနတော သဟာယာတိ **ကလျာဏသဟာယော**။ စိတ္တေန စေဝ ကာယေန စ ကလျာဏမိတ္တေသွေဝ သမ္ပဝင်္ကော ဩဏတောတိ **ကလျာဏသမ္ပဝင်္ကော။ သုဝစော ဟောတီ**တိ သုခေန ဝတ္တဗ္ဗော ဟောတိ, သုခေန အနုသာသိတဗ္ဗော။ **ခမော**တိ ကက္ခဠေန ဖရုသေန ကက္ခဠေန ဝုတ္တော ခမတိ န ကုပ္ပတိ။ **ပဒက္ခိဏဂ္ဂါဟီ အနုသာသနိ** န္တိ ယထာ ဧကစ္စော ဩဝဒိယမာနော ဝါမတော ဂဏှာတိ, ပဋိပ္ဖရတိ ဝါ, အဿုဏန္တော ဝါ ဂစ္ဆတိ, ဧဝံ အကတွာ "ဩဝဒထ ,ဘန္တေ, အနုသာသထ, တုမှေဟိ အဝေါဒိယမာနော ကော အညော ဩဝဒိဿတီ"တိ ပဒက္ခိဏံ ဂဏှာတိ။

ဥစ္စာဝစာနီတိ ဥစ္စနီစာနိ။ **ကိံကရဏီယာနီ**တိ "ကိံ ကရောမီ"တိ ဧဝံ ဝတွာ ကတ္တဗ္ဗကမ္မာနိ။ တတ္ထ ဥစ္စကမ္မံ နာမ စီဝရဿ ကရဏံ ရဇနံ, စေတိယေ သုဓာကမ္မံ, ဥပေါသထာဂါရစေတိယဃရဗောဓိဃရေသု ကတ္တဗ္ဗကမ္မန္တိ ဧဝမာဒိ။ အဝစကမ္မံ နာမ ပါဒဓောဝနမက္ခနာဒိခုဒ္ဒကကမ္မံ။ **တတြုပါယာယာ** တိ တတြုပဂမနိယာယ။ **အလံ ကာတု**န္တိ ကာတုံ သမတ္ထော ဟောတိ။ **အလံ သံဝိဓာတု**န္တိ ဝိစာရေတုံ သမတ္ထော ဟောတိ။

ဓမ္မေ အဿ ကာမော သိနေဟောတိ **ဓမ္မကာမော,** တေပိဋကံ ဗုဒ္ဓဝစနံ ပိယာယတီတိ အတ္ထော။ **ပိယသမုဒာဟာရော**တိ ပရသ္မိံ ကထေန္တေ သက္ကစ္စံ သုဏာတိ, သယဉ္စ ပရေသံ ဒေသေတုကာမော ဟောတီတိ အတ္ထော ။ **အဘိဓမ္မေ အဘိဝိနယေ**တိ ဧတ္ထ ဓမ္မော အဘိဓမ္မော, ဝိနယော အဘိဝိနယောတိ စတုက္ကံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ **ဓမ္မော** တိ သုတ္တန္တပိဋကံ။ **အဘိဓမ္မော** တိ သတ္တ ပကရဏာနိ။ **ဝိနယော**တိ ဥဘတောဝိဘင်္ဂေါ။ **အဘိဝိနယော**တိ ခန္ဓကပရိဝါရာ။ အထ ဝါ သုတ္တန္တပိဋကမ္ပိ အဘိဓမ္မပိဋကမ္ပိ ဓမ္မော ဧဝ, မဂ္ဂဖလာနိ အဘိဓမ္မော။ သကလဝိနယပိဋကံ ဝိနယော, ကိလေသဝူပသမကရဏံ အဘိဝိနယော။ ဣတိ သဗ္ဗသ္မိမ္ပိ ဧတ္ထ ဓမ္မေ စ အဘိဓမ္မေ စ ဝိနယေ စ အဘိဝိနယေ စ ဥဠာရပါမောဇ္ဇော ဟောတီတိ အတ္ထော။ **ကုသလေသု ဓမ္မေသူ** တိ ကာရဏတ္ထေ ဘုမ္မံ, စတုဘူမကကုသလဓမ္မကာရဏာ တေသံ အဓိဂမတ္ထာယ အနိက္ခိတ္တဓုရော ဟောတီတိ အတ္ထော။

၈. ဒုတိယနာထသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၈. အဋ္ဌမေ **ထေရာနုကမ္ပိတဿာ** တိ ထေရေဟိ ဩဝါဒါနုသာသနိအနုသမုဿာဟိတာယ ဟိတဖရဏာယ အနုကမ္ပိတဿ။

၉. ပဌမအရိယာဝါသသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၉. နဝမေ **အရိယာဝါသာ**တိ အရိယာနံ အာဝါသာ, တေ အာဝသိံသု အာဝသန္တိ အာဝသိဿန္တီတိ အရိယာဝါသာ။ **ယဒရိယာ**တိ ယေ ဝါသေ အရိယာ။

၁၀. ဒုတိယအရိယာဝါသသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀. ဒသမံ ယသ္မာ ကုရုရဋ္ဌဝါသိနော ဘိက္ခူ ဂမ္ဘီရပညာကာရကာ ယုတ္တပ္ပယုတ္တာ, တသ္မာ ယထာ တေသံ ဒီဃနိကာယာဒီသု မဟာနိဒါနာဒီနိ ကထိတာနိ, ဧဝမိဒမ္ပိ ဂမ္ဘီရံ သုခုမံ တိလက္ခဏာဟတံ သုတ္တံ တတ္ထေဝ အဘာသိ။ တတ္ထ **ပဉ္စင်္ဂဝိပ္ပဟီနော** တိ ပဉ္စဟိ အင်္ဂေဟိ ဝိပ္ပယုတ္တော ဟုတွာ ခီဏာသဝေါ အဝသိ ဝသတိ ဝသိဿတိ။ တသ္မာ အယံ ပဉ္စင်္ဂဝိပ္ပဟီနတာ အရိယာဝါသောတိ ဝုတ္တော။ ဧသ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ **ဧဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဆဠင်္ဂသမန္နာဂတော ဟောတီ**တိ ဆဠင်္ဂုပေက္ခာယ သမန္နာဂတော ဟောတိ။ ဆဠင်္ဂုပေက္ခာ ဓမ္မာ နာမ ကေတိ? ဉာဏာဒယော။ "ဉာဏ"န္တိ ဝုတ္တေ ကိရိယတော စတ္တာရိ ဉာဏသမ္ပယုတ္တစိတ္တာနိ လဗ္ဘန္တိ, "သတတဝိဟာရော"တိ ဝုတ္တေ အဋ္ဌ မဟာစိတ္တာနိ, "ရဇ္ဇနဒုဿနံ နတ္ထိ"တိ ဝုတ္တေ ဒသ စိတ္တာနိ လဗ္ဘန္တိ။ သောမနဿံ အာသေဝနဝသေန လဗ္ဘတိ။ **သတာရက္ခေန စေတသာ** တိ ခီဏာသဝဿ ဟိ တီသု ဒွါရေသု သဗ္ဗကာလေ သတိ အာရက္ခကိစ္စံ သာဓေတိ။ တေနေဝဿ စရတော စ တိဋ္ဌတော စ သုတ္တဿ စ ဇာဂရဿ စ သတတံ သမိတံ ဉာဏဒဿနံ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ ဟောတီတိ ဝုစ္စတိ။

ပုထုသမဏဗြာဟ္မဏာန န္တိ ဗဟူနံ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ။ တတ္ထ **သမဏာ**တိ ပဗ္ဗဇ္ဇုပဂတာ, **ဗြာဟ္မဏာ** တိ ဘောဝါဒိနော။ **ပုထုပစ္စေကသစ္စာနီ** တိ ဗဟူနိ ပာဋေက္ကသစ္စာနိ။ “ဣဒမေဝ ဒဿနံ သစ္စံ, ဣဒမေဝ သစ္စ”န္တိ ဧဝံ ပဋိယေက္ကံ ဂဟိတာနိ ဗဟူနိ သစ္စာနီတိ အတ္ထော။ **နုဏ္ဏာနီ** တိ နီဟဋာနိ။ **ပနုဏ္ဏာနီ** တိ သုဋ္ဌု နီဟဋာနိ။ **စတ္တာနီ** တိ ဝိဿဋ္ဌာနိ။ **ဝန္တာနီ** တိ ဝမိတာနိ။ **မုတ္တာနီ** တိ ဆိန္နဗန္ဓနာနိ ကတာနိ။ **ပဟီနာနီ**တိ ပဇဟိတာနိ။ **ပဋိနိဿဋ္ဌာနီ** တိ ယထာ န ပုန စိတ္တံ အာရောဟန္တိ, ဧဝံ ပဋိနိဿဇ္ဇိတာနိ။ သဗ္ဗာနေဝ တာနိ ဂဟိတဂ္ဂဟဏဿ ဝိဿဋ္ဌဘာဝဝေဝစနာနိ။

သမဝယသဋ္ဌေသနော တိ တတ္ထ **အဝယာ**တိ အနူနာ, **သဋ္ဌာ** တိ ဝိဿဋ္ဌာ။ သမ္မာ အဝယာ သဋ္ဌာ ဧသနာ အဿာတိ သမဝယသဋ္ဌေသနော, သုဋ္ဌုဝိဿဋ္ဌသဗ္ဗေသနောတိ အတ္ထော။ **ရာဂ စိတ္တံ ဝိမုတ္တ** န္တိအာဒီဟိ မဂ္ဂဿ ကိစ္စနိပ္ဖတ္တိ ကထိတာ။ **ရာဂေ မေ ပဟီနော**တိအာဒီဟိ ပစ္စဝေက္ခဏဖလံ ကထိတံ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

နာထဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော။

၃. မဟာဝဂ္ဂေါ

၁. သီဟနာဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁. တတိယဿ ပဌမေ **ဝိသမဂတေ**တိ ဝိသမဋ္ဌာနေသု ဂေါစရေသု ဂတေ။ **သင်္ဃာတံ အာပါဒေဿသိ**န္တိ ဃာတံ ဝဓံ ပါပေဿသိ။ တဿ ဟိ ဥဿန္နတေဇတာယ ခုဒ္ဒကေသု ပါဏေသု အနုကမ္ပာ ဟောတိ။ တသ္မာ ယေ ပဋိသတ္တုဘာဝေန သဏ္ဌာတုံ သက္ခိဿန္တိ, ယေ ဒုဗ္ဗလာ ပလာယိတုကာမာ ဘဝိဿန္တိ, တေ ပလာယိဿန္တီတိ သီဟနာဒံ နဒိတွာဝ ဂေါစရာယ ပက္ကမတိ။ **တထာဂတဿေတံ အဓိဝစန**န္တိ ယဒိ ဟိ သဟနတာယ ဟနနတာယ စ သီဟော, တထာဂတော ဟိ သဗ္ဗာနိ စ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌာနိ သဟတိ, သဗ္ဗပရပ္ပဝါဒိနော စ တထာ နိဂ္ဂဏှနေန ဟနတိ။ **ဣဒမဿ ဟောတိ သီဟနာဒသ္မိ**န္တိ အယမဿ သီဟနာဒေါ။

တထာဂတဗလာနီတိ အညေဟိ အသာဓာရဏာနိ တထာဂတဿေဝ ဗလာနိ။ ယထာ ဝါ ပုဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ ဗလာနိ ပုညသမ္ပတ္တိယာ အာဂတာနိ, တထာ အာဂတဗလာနီတိပိ အတ္ထော။ တတ္ထ ဒုဝိဓံ တထာဂတဿ ဗလံ ကာယဗလံ ဉာဏဗလံ။ တေသု ကာယဗလံ ဟတ္ထိကုလာနုသာရေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝုတ္တဉှေတံ ပေါရာဏေဟိ –

> "ကာဠာဝကဉ္စ ဂင်္ဂေယျံ, ပဏ္ဍရံ တမ္ဗပိင်္ဂလံ။
> ဂန္ဓမင်္ဂလဟေမဉ္စ, ဥပေါသထဆဒ္ဒန္တိမေ ဒသာ"တိ။

ဣမာနိ ဒသ ဟတ္ထိကုလာနိ။ တတ္ထ **ကာဠာဝက**န္တိ ပကတိဟတ္ထိကုလံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ယံ ဒသန္နံ ပုရိသာနံ ကာယဗလံ, တံ ဧကဿ ကာဠာဝကဿ ဟတ္ထိနော။ ယံ ဒသန္နံ ကာဠာဝကာနံ ဗလံ, တံ ဧကဿ ဂင်္ဂေယျဿ။ ယံ ဒသန္နံ ဂင်္ဂေယျာနံ, တံ ဧကဿ ပဏ္ဍရဿ။ ယံ ဒသန္နံ ပဏ္ဍရာနံ, တံ ဧကဿ တမ္ဗဿ။ ယံ ဒသန္နံ တမ္ဗာနံ, တံ ဧကဿ ပိင်္ဂလဿ။ ယံ ဒသန္နံ ပိင်္ဂလာနံ, တံ ဧကဿ ဂန္ဓဟတ္ထိနော။ ယံ ဒသန္နံ ဂန္ဓဟတ္ထီနံ, တံ ဧကဿ မင်္ဂလဿ။ ယံ ဒသန္နံ မင်္ဂလာနံ, တံ ဧကဿ ဟေမဿ။ ယံ ဒသန္နံ ဟေမာနံ, တံ ဧကဿ ဥပေါသထဿ။ ယံ ဒသန္နံ ဥပေါသထာနံ, တံ ဧကဿ ဆဒ္ဒန္တဿ။ ယံ ဒသန္နံ ဆဒ္ဒန္တာနံ, တံ ဧကဿ တထာဂတဿ။ နာရာယနသင်္ဃာတဗလန္တိပိ ဣဒမေဝ ဝုစ္စတိ ။ တဒေတံ ပကတိဟတ္ထိဂဏနာယ ဟတ္ထီနံ ကောဋိသဟဿာနံ, ပုရိသဂဏနာယ ဒသန္နံ ပုရိသကောဋိသဟဿာနံ ဗလံ ဟောတိ။ ဣဒံ တာဝ တထာဂတဿ **ကာယဗလံ**။

ဉာဏဗလံ ပန ပါဠိယံ တာဝ အာဂတမေဝ။ ဒသဗလဉာဏံ, မဇ္ဈိမေ အာဂတံ စတုဝေသာရဇ္ဇဉာဏံ, အဋ္ဌသု ပရိသာသု အကမ္ပနဉာဏံ, စတုယောနိပရိစ္ဆေဒဉာဏံ, ပဉ္စဂတိပရိစ္ဆေဒဉာဏံ, သံယုတ္တကေ (သံ. နိ. ၂.၃၃) အာဂတာနိ တေသတ္တတိ ဉာဏာနိ သတ္တသတ္တတိ ဉာဏာနီတိ, ဧဝံ အညာနိပိ အနေကာနိ **ဉာဏဗလံ** နာမ။ ဣဓာပိ ဉာဏဗလမေဝ အဓိပ္ပေတံ။ ဉာဏဉှိ အကမ္ပိယဋ္ဌေန ဥပတ္ထမ္ဘနဋ္ဌေန စ ဗလန္တိ ဝုတ္တံ။

အာသဘံ ဌာနန္တိ သေဋ္ဌဋ္ဌာနံ ဥတ္တမဋ္ဌာနံ။ အာသဘာ ဝါ ပုဗ္ဗဗုဒ္ဓါ, တေသံ ဌာနန္တိ အတ္ထော။ အပိစ ဂဝသတဇေဋ္ဌကော ဥသဘော, ဂဝသဟဿဇေဋ္ဌကော ဝသဘော။ ဝဇသတဇေဋ္ဌကော ဝါ ဥသဘော, ဝဇသဟဿဇေဋ္ဌကော ဝသဘော။ သဗ္ဗဂဝသေဋ္ဌော သဗ္ဗပရိဿယသဟော သေတော ပါသာဒိကော မဟာဘာရဝဟော အသနိသတသဒ္ဒေဟိပိ အသမ္ပကမ္ပိယော နိသဘော, သော ဣဓ ဥသဘောတိ အဓိပ္ပေတော။ ဣဒမ္ပိ ဟိ တဿ ပရိယာယဝစနံ။ ဥသဘဿ ဣဒန္တိ **အာသဘံ။ ဌာန**န္တိ စတူဟိ ပါဒေဟိ ပထဝိံ ဥပ္ပီဠေတွာ အစလဋ္ဌာနံ။ ဣဒံ ပန အာသဘံ ဝိယာတိ အာသဘံ။ ယထေဝ ဟိ နိသဘသင်္ခါတော ဥသဘော ဥသဘဗလေန သမန္နာဂတော စတူဟိ ပါဒေဟိ ပထဝိံ ဥပ္ပီဠေတွာ အစလဋ္ဌာနေန တိဋ္ဌတိ, ဧဝံ တထာဂတောပိ ဒသဟိ တထာဂတဗလေဟိ သမန္နာဂတော စတူဟိ ဝေသာရဇ္ဇပါဒေဟိ အဋ္ဌပရိသပထဝိံ ဥပ္ပီဠေတွာ သဒေဝကေ လောကေ ကေနစိ ပစ္စတ္ထိကေန ပစ္စာမိတ္တေန အကမ္ပိယော အစလဋ္ဌာနေန တိဋ္ဌတိ။ ဧဝံ တိဋ္ဌမာနော စ တံ အာသဘံ ဌာနံ ပဋိဇာနာတိ ဥပဂစ္ဆတိ န ပစ္စက္ခာတိ အတ္တနိ အာရောပေတိ။ တေန ဝုတ္တံ – "အာသဘံ ဌာနံ ပဋိဇာနာတီ"တိ။

ပရိသာသူတိ အဋ္ဌသု ပရိသာသု။ **သီဟနာဒံ နဒတီ**တိ သေဋ္ဌနာဒံ နဒတိ, အဘီတနာဒံ နဒတိ, သီဟနာဒသဒိသံ တ နာ ဒံ နဒတိ။ တတြာယံ ဥပမာ – ယထာ သီဟော သီဟဗလေန သမန္နာဂတော သဗ္ဗတ္ထ ဝိသာရဒေါ ဝိဂတလောမဟံသော သီဟနာဒံ နဒတိ, ဧဝံ တထာဂတသီဟောပိ တထာဂတဗလေဟိ သမန္နာဂတော အဋ္ဌသု ပရိသာသု ဝိသာရဒေါ ဝိဂတလော မဟံသော "ဣတိ သက္ကာယော"တိအာဒိနာ နယေန နာနာဝိဓဒေသနာဝိလာသသမ္ပန္နံ သီဟနာဒံ နဒတိ။ တေန ဝုတ္တံ – "ပရိသာသု သီဟနာဒံ နဒတီ"တိ။

ဗြဟ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတီတိ ဧတ္ထ **ဗြဟ္မ**န္တိ သေဋ္ဌံ ဥတ္တမံ ဝိသိဋ္ဌံ။ **စက္က**န္တိ ဓမ္မစက္ကံ။ တံ ပနေတံ ဒုဝိဓံ ဟောတိ ပဋိဝေဓဉာဏဉ္စေဝ ဒေသနာဉာဏဉ္စ။ တတ္ထ ပညာပဘာဝိတံ အတ္တနော အရိယဖလာဝဟံ ပဋိဝေဓဉာဏံ, ကရုဏာပဘာဝိတံ သာဝကာနံ အရိယဖလာဝဟံ ဒေသနာဉာဏံ။ တတ္ထ ပဋိဝေဓဉာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ဥပ္ပန္နန္တိ ဒုဝိဓံ။ တဉှိ အဘိနိက္ခမနတော ယာဝ အရဟတ္တမဂ္ဂါ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ, ဖလက္ခဏေ ဥပ္ပန္နံ နာမ။ တုသိတဘဝနတော ဝါ ယာဝ မဟာဗောဓိပလ္လင္ကေ အရဟတ္တမဂ္ဂါ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ, ဖလက္ခဏေ ဥပ္ပန္နံ နာမ။ ဒီပင်္ကရတော ဝါ ပဋ္ဌာယ ယာဝ အရဟတ္တမဂ္ဂါ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ, ဖလက္ခဏေ ဥပ္ပန္နံ နာမ။ ဒေသနာဉာဏမ္ပိ ပဝတ္တမာနံ ပဝတ္တန္တိ ဒုဝိဓံ။ တဉှိ ယာဝ အညာသိကောဏ္ဍညဿ သောတာပတ္တိမဂ္ဂါ ပဝတ္တမာနံ, ဖလက္ခဏေ ပဝတ္တံ နာမ။ တေသု ပဋိဝေဓဉာဏံ လောကုတ္တရံ, ဒေသနာဉာဏံ လောကိယံ။ ဥဘယမ္ပိ ပနေတံ အညေဟိ အသာဓာရဏံ, ဗုဒ္ဓါနံယေဝ ဩရသဉာဏံ။

ဣဒါနိ ယေဟိ ဒသဟိ ဗလေဟိ သမန္နာဂတော တထာဂတော အာသဘံ ဌာနံ ပဋိဇာနာတိ, တာနိ ဝိတ္ထာရတော ဒဿေတုံ **ကတမာနိ ဒသ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော ဌာနဉ္စ ဌာနတော** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဌာနဉ္စ ဌာနတော** တိ ကာရဏဉ္စ ကာရဏတော။ ကာရဏဉှိ ယသ္မာ တတ္ထ ဖလံ တိဋ္ဌတိ, တဒာယတ္တဝုတ္တိတာယ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စေဝ ပဝ တ္တတိ စ, တသ္မာ ဌာနန္တိ ဝုစ္စတိ။ တံ ဘဂဝါ "ယေ ယေ ဓမ္မာ ယေသံ ယေသံ ဓမ္မာနံ ဟေတူ ပစ္စယာ ဥပ္ပာဒါယ, တံ တံ ဌာနံ။ ယေ ယေ ဓမ္မာ ယေသံ ယေသံ ဓမ္မာနံ န ဟေတူ န ပစ္စယာ ဥပ္ပာဒါယ, တံ တံ အဋ္ဌာန"န္တိ ပဇာနန္တော ဌာနဉ္စ ဌာနတော အဋ္ဌာနဉ္စ အဋ္ဌာနတော ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ အဘိဓမ္မေ ပနေတံ "တတ္ထ ကတမံ တထာဂတဿ ဌာနဉ္စ ဌာနတော အဋ္ဌာနဉ္စ အဋ္ဌာနတော ယထာဘူတံ ဉာဏ"န္တိအာဒိနာ (ဝိဘ. ၈၀၉) နယေန ဝိတ္ထာရိတမေဝ။ **ယမ္ပီ**တိ ယေန ဉာဏေန။ **ဣဒမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတဿာ** တိ ဣဒမ္ပိ ဌာနာဋ္ဌာနဉာဏံ တထာဂတဿ တထာဂတဗလံ နာမ ဟောတီတိ အတ္ထော။ ဧဝံ သဗ္ဗပဒေသု ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ကမ္မသမာဒါနာနန္တိ သမာဒိယိတွာ ကတာနံ ကုသလာကုသလကမ္မာနံ, ကမ္မမေဝ ဝါ ကမ္မသမာဒါနံ။ **ဌာနသော ဟေတုသော**တိ ပစ္စယတော စေဝ ဟေတုတော စ။ တတ္ထ ဂတိဥပဓိကာလပယောဂါ ဝိပါကဿ ဌာနံ, ကမ္မံ ဟေတု။ ဣမဿ ပန ဉာဏဿ ဝိတ္ထာရကထာ "အတ္ထေကစ္စာနိ ပါပကာနိ ကမ္မသမာဒါနာနိ ဂတိသမ္ပတ္တိပဋိဗာဠှာနိ န ဝိပစ္စန္တီ"တိအာဒိနာ (ဝိဘ. ၈၁၀) နယေန အဘိဓမ္မေ အာဂတာယေဝ။

သဗ္ဗတ္ထဂါမိနိ န္တိ သဗ္ဗဂတိဂါမိနိဉ္စ အဂတိဂါမိနိဉ္စ။ **ပဋိပဒ**န္တိ မဂ္ဂံ။ **ယထာဘူတံ ပဇာနာတီ**တိ ဗဟူသုပိ မနုဿေသု ဧကမေဝ ဟတ္ထိံ ဃာတေန္တေသု "ဣမဿ စေတနာ နိရယဂါမိနီ ဘဝိဿတိ, ဣမဿ တိရစ္ဆာနယောနိဂါ မိနီ"တိ ဣမိနာ နယေန ဧကဝတ္ထုသ္မိမ္ပိ ကုသလာကုသလစေတနာသင်္ခါတာနံ ပဋိပတ္တီနံ အဝိပရီတတော သဘာဝံ ဇာ နာတိ။ ဣမဿာပိ စ ဉာဏဿ ဝိတ္ထာရကထာ "တတ္ထ ကတမံ တထာဂတဿ သဗ္ဗတ္ထဂါမိနိံ ပဋိပဒံ ယထာဘူတံ ဉာ ဏံ? ဣဓ တထာဂတော အယံ မဂ္ဂေါ အယံ ပဋိပဒါ နိရယဂါမိနီတိ ပဇာနာတီ"တိအာဒိနာ (ဝိဘ. ၈၁၁) နယေန အဘိဓမ္မေ အာဂတာယေဝ။

အနေကဓာတုန္တိ စက္ခုဓာတုအာဒီဟိ ကာမဓာတုအာဒီဟိ ဝါ ဓာတူဟိ ဗဟုဓာတုံ။ **နာနာဓာတု**န္တိ တာသံယေဝ ဓာတူနံ ဝိလက္ခဏတာယ နာနပ္ပကာရဓာတုံ။ **လောက**န္တိ ခန္ဓာယတနဓာတုလောကံ။ **ယထာဘူတံ ပဇာနာတီ**တိ တာသံ ဓာတူနံ အ ဝိပရီတတော သဘာဝံ ပဋိဝိဇ္ဈတိ။ ဣဒမ္ပိ ဉာဏံ "တတ္ထ ကတမံ တထာဂတဿ အနေကဓာတုနာနာဓာတုလောကံ ယ ထာဘူတံ ဉာဏံ? ဣဓ တထာဂတော ခန္ဓနာနတ္တံ ပဇာနာတီ"တိအာဒိနာ နယေန အဘိဓမ္မေ ဝိတ္ထာရိတမေဝ။

နာနာဓိမုတ္တိကတ န္တိ ဟီနာဒီဟိ အဓိမုတ္တီဟိ နာနာဓိမုတ္တိကဘာဝံ။ ဣဒမ္ပိ ဉာဏံ "တတ္ထ ကတမံ တထာဂတ ဿ သတ္တာနံ နာနာဓိမုတ္တိကတံ ယထာဘူတံ ဉာဏံ? ဣဓ တထာဂတော ပဇာနာတိ သန္တိ သတ္တာ ဟီနာဓိမုတ္တိ

ကာ’’တိအာဒိနာ နယေန အဘိဓမ္မေ ဝိတ္ထာရိတမေဝ။

ပရသတ္တာန န္တိ ပဓာနသတ္တာနံ။ **ပရပုဂ္ဂလာန**န္တိ တတော အညေသံ ဟီနသတ္တာနံ။ ဧကတ္ထမေဝ တ ဧတံ ပဒဒ္ဝယံ, ဝေနေယျဝသေန ဒွိဓာ ဝုတ္တံ။ **ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တ**န္တိ သဒ္ဓာဒီနံ ဣန္ဒြိယာနံ ပရဘာဝဉ္စ အပရဘာဝဉ္စ, ဝုဒ္ဓိဉ္စ ဟာနိဉ္စာတိ အတ္ထော။ ဣမဿာပိ ဉာဏဿ ဝိတ္ထာရကထာ ‘‘တတ္ထ ကတမံ တထာဂတဿ ပရသတ္တာနံ ပရပုဂ္ဂလာနံ ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တံ ယထာဘူတံ ဉာဏံ ? ဣဓ တထာဂတော သတ္တာနံ အာသယံ ပဇာနာတီ’’တိ (ဝိဘ. ၈၁၄) အာဒိနာ နယေန အဘိဓမ္မေ အာဂတာယေဝ။

ဈာနဝိမောက္ခသမာဓိသမာပတ္တီနန္တိ ပဌမာဒီနံ စတုန္နံ ဈာနာနံ, ‘‘ရူပီ ရူပါနိ ပဿတီ’’တိအာဒီနံ အဋ္ဌန္နံ ဝိမောက္ခာနံ, သဝိတက္ကသဝိစာရာဒီနံ တိဏ္ဏံ သမာဓီနံ, ပဌမဇ္ဈာနသမာပတ္တိအာဒီနဉ္စ နဝန္နံ အနုပုဗ္ဗသမာပတ္တီနံ။ **သံကိလေသ**န္တိ ဟာနဘာဂိယဓမ္မံ။ **ဝေါဒာန**န္တိ ဝိသေသဘာဂိယဓမ္မံ။ **ဝုဋ္ဌာန**န္တိ ‘‘ဝေါဒာနမ္ပိ ဝုဋ္ဌာနံ, တမှာ တမှာ သမာဓိမှာ ဝုဋ္ဌာနမ္ပိ ဝုဋ္ဌာန’’န္တိ (ဝိဘ. ၈၂၈) ဧဝံ ဝုတ္တံ ပဂုဏဇ္ဈာနဉ္စေဝ ဘဝင်္ဂဖလသမာပတ္တိယော စ။ ဟေဋ္ဌိမံ ဟေဋ္ဌိမဉှိ ပဂုဏဇ္ဈာနံ ဥပရိမဿ ဥပရိမဿ ပဒဋ္ဌာနံ ဟောတိ, တသ္မာ ‘‘ဝေါဒာနမ္ပိ ဝုဋ္ဌာန’’န္တိ ဝုတ္တံ။ ဘဝင်္ဂေန ပန သဗ္ဗဇ္ဈာနေဟိ ဝုဋ္ဌာနံ ဟောတိ, ဖလသမာပတ္တိယာ နိရောဓသမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာနံ ဟောတိ။ တံ သန္ဓာယ စ ‘‘တမှာ တမှာ သမာဓိမှာ ဝုဋ္ဌာနမ္ပိ ဝုဋ္ဌာန’’န္တိ ဝုတ္တံ။ ဣဒမ္ပိ ဉာဏံ ‘‘တတ္ထ ကတမံ တထာဂတဿ ဈာနဝိမောက္ခသမာဓိသမာပတ္တီနံ သံကိလေသံ ဝေါဒာနံ ဝုဋ္ဌာနံ ယထာဘူတံ ဉာဏံ? **ဈာယီ**တိ စတ္တာရော ဈာယီ, အတ္ထေကစ္စော ဈာယီ သမ္ပတ္တိံယေဝ သမာနံ ဝိပတ္တီတိ ပစ္စေတီ’’တိအာဒိနာ (ဝိဘ. ၈၂၈) နယေန အဘိဓမ္မေ ဝိတ္ထာရိတမေဝ။ သဗ္ဗဉာဏာနံ ဝိတ္ထာရကထာယ ဝိနိစ္ဆယော သမ္မောဟဝိနောဒနိယာ ဝိဘင်္ဂဋ္ဌကထာယ ဝုတ္တော, ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏကထာ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝိတ္ထာရိတာ, အာသဝက္ခယကထာ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တာယေဝါတိ။

တတ္ထ ပရတာဒီကထာ ဟောတိ ‘‘ဒသဗလဉာဏံ နာမ ပာဋိယေက္ကံ ဉာဏံ နတ္ထိ, သဗ္ဗညုတညာဏဿေဝါယံ ပဘေဒေါ’’တိ။ တံ န တထာ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အညမေဝ ဟိ ဒသဗလဉာဏံ, အညံ သဗ္ဗညုတညာဏံ။ ဒသဗလဉာဏဉှိ သကသကကိစ္စမေဝ ဇာနာတိ, သဗ္ဗညုတညာဏံ တမ္ပိ တတော အဝသေသမ္ပိ ဇာနာတိ။ ဒသဗလဉာဏေသု ဟိ ပဌမံ ကာရဏာကာရဏမေဝ ဇာနာတိ, ဒုတိယံ ကမ္မဝိပါကန္တရမေဝ, တတိယံ ကမ္မပရိစ္ဆေဒမေဝ, စတုတ္ထံ ဓာတုနာနတ္တကာရဏမေဝ, ပဉ္စမံ သတ္တာနံ အဇ္ဈာသယာဓိမုတ္တိမေဝ, ဆဋ္ဌံ ဣန္ဒြိယာနံ တိက္ခမုဒုဘာဝမေဝ, သတ္တမံ ဈာနာဒီဟိ သဒ္ဓိံ တေသံ သံကိလေသာဒိမေဝ, အဋ္ဌမံ ပုဗ္ဗေနိဝုတ္ထက္ခန္ဓသန္တတိမေဝ, နဝမံ သတ္တာနံ စုတိပဋိသန္ဓိမေဝ, ဒသမံ သစ္စပရိစ္ဆေဒမေဝ။ သဗ္ဗညုတညာဏံ ပန ဧတေဟိ ဇာနိတဗ္ဗဉ္စ တတော ဥတ္တရိဉ္စ ပဇာနာတိ, ဧတေသံ ပန ကိစ္စံ န သဗ္ဗံ ကရောတိ။ တဉှိ ဈာနံ ဟုတွာ အပ္ပေတုံ န သက္ကောတိ, ဣဒ္ဓိ ဟုတွာ ဝိကုဗ္ဗိတုံ န သက္ကောတိ, မဂ္ဂေါ ဟုတွာ ကိလေသေ ခေပေတုံ န သက္ကောတိ။

အပိစ ပရဝါဒီ ဧဝံ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော ‘‘ဒသဗလဉာဏံ နာမေတံ သဝိတက္ကသဝိစာရံ အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တံ အဝိတက္ကအဝိစာရံ, ကာမာဝစရံ ရူပါဝစရံ အရူပါဝစရံ, လောကိယံ လောကုတ္တရ’’န္တိ။ ဇာနန္တော ‘‘ပဋိပါဋိယာ သတ္တ ဉာဏာနိ သဝိတက္ကသဝိစာရာနီ’’တိ ဝက္ခတိ, ‘‘တတော ပရာနိ ဒွေ အဝိတက္ကအဝိစာရာနီ’’တိ ဝက္ခတိ။ ‘‘အာသဝက္ခယဉာဏံ သိယာ သဝိတက္ကသဝိစာရံ သိယာ အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တံ, သိယာ အဝိတက္ကအဝိစာရ’’န္တိ ဝက္ခတိ ။ တထာ ‘‘ပဋိပါဋိယာ သတ္တ ကာမာဝစရာနိ, တတော ဒွေ ရူပါဝစရာနိ, အဝသာနေ ဧကံ လောကုတ္တရ’’န္တိ ဝက္ခတိ။ ‘‘သဗ္ဗညုတညာဏံ ပန သဝိတက္ကသဝိစာရမေဝ လောကိယမေဝါ’’တိ ဝက္ခတိ။

ဧဝမေတ္ထ အနုပဒဝဏ္ဏနံ ဉတွာ ဣဒါနိ ယသ္မာ တထာဂတော ပဌမံယေဝ ဌာနာဋ္ဌာနဉာဏေန ဝေနေယျသတ္တာနံ အာသဝက္ခယာဓိဂမဿ စေဝ အနဓိဂမဿ စ ဌာနာဋ္ဌာနဘူတံ ကိလေသာဝရဏာဘာဝံ ပဿတိ လောကိယသမ္မာဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနာဒိဒဿနတော နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနာဘာဝဒဿနတော စ။ အထ နေသံ ကမ္မဝိပါကဉာဏေန ဝိပါကာဝရဏာဘာဝံ ပဿတိ တိဟေတုကပ္ပဋိသန္ဓိဒဿနတော, သဗ္ဗတ္ထဂါမိနိပဋိပဒါဉာဏေန ကမ္မာဝရဏာဘာဝံ ပဿတိ အာနန္တရိယကမ္မာဘာဝဒဿနတော။ ဧဝမနာဝရဏာနံ အနေကဓာတုနာနာဓာတုဉာဏေန အနုကူလဓမ္မဒေသနတ္ထံ စရိယာဝိသေသံ ပဿတိ ဓာတုဝေမတ္တဒဿနတော။ အထ နေသံ နာနာဓိမုတ္တိကတဉာဏေန အဓိမုတ္တိံ ပဿတိ ပယောဂံ အနာဒိယိတွာပိ အဓိမုတ္တိဝသေန ဓမ္မဒေသနတ္ထံ။ အထေဝံ ဒိဋ္ဌာဓိမုတ္တီနံ ယထာသတ္တိ ယထာဗလံ ဓမ္မံ ဒေသေတုံ ဣ

န္ဒိယပရောပရိယတ္တိဉာဏေန ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တံ ပဿတိ သဒ္ဓါဒီနံ တိက္ခမုဒုဘာဝဒဿနတော။ ဇဝံ ပရိ ဉာတိန္ဒြိယပရောပရိယတ္တာ ပန တေ သစေ ဒူရေ ဟောန္တိ, အထ ဈာနာဒိဉာဏေန ဈာနာဒီသု ဝသီဘူတတ္တာ ဣဒ္ဓိဝိ သေသေန တေ ခိပ္ပံ ဥပဂစ္ဆတိ။ ဥပဂန္တွာ စ နေသံ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏေန ပုဗ္ဗဇာတိဘဝံ, ဒိဗ္ဗစက္ခာနုဘာဝ တော ပတ္တဗ္ဗေန စေတောပရိယဉာဏေန သမ္ပတိ စိတ္တဝိသေသံ ပဿန္တော အာသဝက္ခယဉာဏာနုဘာဝေန အာ သဝက္ခယဂါမိနိယာ ပဋိပဒါယ ဝိဂတသမ္မောဟတ္တာ အာသဝက္ခယာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ တသ္မာ ဣမိနာနုက္ကမေန ဣမာနိ ဗလာနိ ဝုတ္တာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

၂. အဓိဝုတ္တိပဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂. ဒုတိယေ **ယေ တေ ဓမ္မာ** တိ ယေ တေ ဒသဗလဉာဏံ သဗ္ဗညုတဉာဏဓမ္မာ။ **အဓိဝုတ္တိပဒာန** န္တိ အဓိဝစနပဒာ နံ, ခန္ဓာယတနဓာတုဓမ္မာနန္တိ အတ္ထော။ အဓိဝုတ္တိယောတိ ဟိ အဓိဝစနာနိ ဝုစ္စန္တိ, တေသံ ယေ ပဒဘူတာ ဒေသနာ ယ ပဒဋ္ဌာနတ္တာ။ အတီတာ ဗုဒ္ဓါပိ ဟိ ဧတေ ဓမ္မေ ကထယိံသု, အနာဂတာပိ ဧတေဝ ကထယိဿန္တိ။ တသ္မာ ခန္ဓာဒ ယော အဓိဝုတ္တိပဒါနိ နာမ။ တေသံ အဓိဝုတ္တိပဒာနံ။ အထ ဝာ ဘူတမတ္ထံ အဘိဘဝိတွာ ယထာသဘာဝတော အဂ္ဂ ဟေတွာ ဝတ္တနတော အဓိဝုတ္တိယောတိ ဒိဋ္ဌိယော ဝုစ္စန္တိ, အဓိဝုတ္တီနံ ပဒါနိ အဓိဝုတ္တိပဒါနိ, ဒိဋ္ဌိဒီပကာနိ ဝစ နာနီတိ အတ္ထော။ တေသံ အဓိဝုတ္တိပဒာနံ ဒိဋ္ဌိဝေဟာရာနံ။ **အဘိညာ သစ္ဆိကိရိယာယာ** တိ ဇာနိတွာ ပစ္စက္ခကရဏ တ္တာယ။ **ဝိသာရဒအောတိ** ဉာဏသောမနဿပ္ပတ္တော။ **တတ္ထာ** တိ တေသု ဓမ္မေသု **တေသံ တေသံ တထာ တထာ ဓမ္မံ ဒေသေတု** န္တိ တေသံ တေသံ ဒိဋ္ဌိဂတိကာနံ တ ဣတရေသံ တ အာသယံ ဉတွာ တထာ တထာ ဓမ္မံ ဒေသေတုံ။ **ဟီနံ တ ဟီနန္တိ ဉဿတီ** တိ ဟီနံ တ ဓမ္မံ "ဟီနော ဓမ္မော" တိ ဇာနိဿတိ။ **ဉာတေယျ** န္တိ ဉာတဗ္ဗံ။ **ဒဋ္ဌေယျ** န္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **သစ္ဆိကရေယျ** န္တိ သစ္ဆိကာတဗ္ဗံ။ **တတ္ထ တတ္ထ ယထာဘူတဉာဏ** န္တိ တေသု တေသု ဓမ္မေသု ယထာ သဘာဝဉာဏံ။ ဣမိနာ သဗ္ဗညုတဉာဏံ ဒဿေတိ။ ဇဝံ သဗ္ဗညုတဉာဏံ ဒဿေတွာ ပုန ဒသဗလဉာဏံ ဒဿေန္တော **ဒသယိမာနီ**တိအာဒိမာဟ။ ဒသဗလဉာဏမ္ပိ ဟိ တတ္ထ တတ္ထ ယထာဘူတဉာဏမေဝါတိ။

၃. ကာယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃. တတိယေ **အာပန္နော ဟောတိ ကဉ္စိဒေဝ ဒေသ** န္တိ ကဉ္စိ အာပတ္တိကောဋ္ဌာသံ အာပန္နော ဟောတိ။ **အနုဝိစ္စာ**တိ အနုပဝိသိတွာ ပရိယောဂဟေတွာ။ **ကာယဒုစ္စရိတ** န္တိ တိဝိဓံ ကာယဒုစ္စရိတံ။ **ဝစီဒုစ္စရိတ** န္တိ စတုဗ္ဗိဓံ ဝစီ ဒုစ္စရိတံ။ **ဟပိကာ ဣဿာ** တိ လာမိကာ ဥဿူယာ။ **ပညာယ ဒိသွာ**တိ သဟဝိပဿနာယ မဂ္ဂပညာယ ပဿိတွာ ပ ဿိတွာ ပဟာတဗ္ဗာ။ **ဣဇ္ဈတီ** တိ သမိဇ္ဈတိ။ **ဥပတသဿာ** တိ နိဿာယ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝသန္တဿ။ **အဘိဘု ယျာ**တိ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ မဒ္ဒိတွာ။ **ဣရိယတီ**တိ ဝတ္တတိ။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ သဟဝိပဿနာယ မဂ္ဂေါ ကထိ တော။

၄. မဟာစုန္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄. စတုတ္ထေ **ဇာနာမိမံ ဓမ္မ**န္တိ ဣမိနာ ဉာဏဝါဒဿ ဝဒနာကာရော ဝုတ္တော။ **ဘာဝိတကာယောမှီ**တိအာဒီဟိ ဘာဝနာဝါဒဿ။ တတိယဝါရေ ဒွေပိ ဝါဒါ ဧကတော ဝုတ္တာ, တယောပိ စေတေ အရဟတ္တမေဝ ပဋိဇာနန္တိ။ **အမု တဒံ ဝဒေယျာ**တိ အမောဟမသ္မီတိ တဒံ ဝဒေယျ။ **ဥပနီဟာတု**န္တိ နီဟရိတွာ ဒါတုံ။

၅. ကသိဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၅. ပဉ္စမေ သကလဋ္ဌေန ကသိဏာနိ, တဒာရမ္မဏာနံ ဓမ္မာနံ ခေတ္တဋ္ဌေန အဓိဋ္ဌာနဋ္ဌေန တ အာယတနာနီတိ **ကသိဏာယတနာနိ။ ဥဒ္ဓ** န္တိ ဥပရိ ဂဂဏတလာဘိမုခံ။ **အဓော**တိ ဟေဋ္ဌာ ဘူမိတလာဘိမုခံ။ **တိရိယ**န္တိ ခေတ္တမဏ္ဍလံ ဝိယ သမန္တာ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ။ ဧကစ္စော ဟိ ဥဒ္ဓမေဝ ကသိဏံ ဝဍ္ဎေတိ, ဧကစ္စော အဓော, ဧကစ္စော သမန္တတော။ တေန တေန တ ကာရဏေန ဇဝံ ပသာရေတိ အာလောကမိဝ ရူပဒဿနကာမော။ တေန ဝုတ္တံ – "ပထဝီကသိဏမေကော သဉ္ဇာနာတိ ဥဒ္ဓံ အဓော တိရိယ" န္တိ။ **အဒွယ**န္တိ ဣဒံ ပန ဧကဿ အညဘာဝါနုပဂမနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ယထာ ဟိ ဥဒ ကံ ပဝိဋ္ဌဿ သဗ္ဗဒိသာသု ဥဒကမေဝ ဟောတိ န အညံ, ဇဝမေဝ ပထဝီကသိဏံ ပထဝီကသိဏမေဝ ဟောတိ။ နတ္ထိ တဿ

သ အညကသိဏသမ္ဘေအေတိ။ သေဝ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ **အပ္ပမာဏန္တိ** ကြံ တသ္သ တသ္သ ဖရဏအပ္ပမာဏဝသေန ဝုတ္တံ။ တညှိ စေတသာ ဖရန္တော သကလမေဝ ဖရတိ, ''အယမဿ အာဒိ, ကြံ မဇ္ဈ''န္တိ ပမာဏံ န ဂဏှာတိ။ **ဝိညာဏကသိဏန္တိ** စေတ္ထ ကသိဏုဂ္ဃာဋိမာကာသေ ပဝတ္တဝိညာဏံ။ တတ္ထ ကသိဏဝသေန ကသိဏုဂ္ဃာဋိမာကာသေ, ကသိဏုဂ္ဃာဋိမာကာသဝသေန တတ္ထ ပဝတ္တဝိညာဏေ ဥဒ္ဓံအဓောတိရိယတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ကမ္မဋ္ဌာနဘာဝနာနယေန ပနေတာနိ ပထဝီကသိဏာဒီနိ ဝိတ္ထာရတော ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၅၁ အာဒယော) ဝုတ္တာနေဝ။

၆. ကာဠီသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၆. ဆဋ္ဌေ **ကုမာရိပဉှေသူ**တိ ကုမာရိကာနံ မာရဓီတာနံ ပုစ္ဆာသု။ **အတ္ထဿ ပတ္တိံ ဟဒယဿ သန္တိ**န္တိ ဒုတိယပဒေပိ အရဟတ္တမေဝ ကထိတံ။ **သေနန္တိ** ရာဂါဒိကိလေသသေနံ။ **ပိယသာတရူပန္တိ** ပိယဇာတိကေသု စ သာတဇာတိကေသု စ ဝတ္ထူသု ဥပ္ပဇ္ဇနတော ဓေဝလဒ္ဓနာမံ။ **ဧကောဟံ ဈာယံ သုခမနုဗောဓိန္တိ** ဓေ ကိလေသသေနံ ဇိနိတွာ အဟံ ဧကကော ဈာယန္တော သုခံ အနုဗုဇ္ဈိံ သစ္စိအကာသိံ။ **သက္ခိ**န္တိ သက္ခိဘာဝပ္ပတ္တံ ဓမ္မသက္ခိံ။ **န သမ္ပဇ္ဇတိ ကေနစိ မေတ္တိ** မယှံ ကေနစိ သဒ္ဓိံ မိတ္တဓမ္မော နာမ နတ္ထိ။ **ပထဝီကသိဏသမာပတ္တိပရမာ ခော, ဘဂိနိ, ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ အတ္တောတိ အဘိနိဗ္ဗတ္တေသုန္တိ** ပထဝီကသိဏသမာပတ္တိပရမော ဥတ္တမော အတ္တောတိ ဂဟေတွာ အဘိနိဗ္ဗတ္တေသုံ။ **ယာဝတာ ခော, ဘဂိနိ, ပထဝီကသိဏသမာပတ္တိပရမတာ**တိ ယတ္တကာ ပထဝီကသိဏသမာပတ္တိယာ ဥတ္တမကောဋိ။ **တဒဘိညာသိ ဘဂဝါ**တိ တံ ဘဂဝါ အဘိညာပညာယ အဘိညာသိ။ **အဿာဒမဒ္ဒသာ**တိ သမုဒယသစ္စံ အဒ္ဒသ။ **အာဒီနဝမဒ္ဒသာ**တိ ဒုက္ခသစ္စံ အဒ္ဒသ။ **နိဿရဏမဒ္ဒသာ**တိ နိရောဓသစ္စံ အဒ္ဒသ။ **မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနမဒ္ဒသာ**တိ မဂ္ဂသစ္စံ အဒ္ဒသ။ **အတ္ထဿ ပတ္တိ**န္တိ ဧတေသံ စတုန္နံ သစ္စာနံ ဒိဋ္ဌတ္တာ အရဟတ္တသင်္ခါတဿ အတ္ထဿ ပတ္တိံ, သဗ္ဗဒရထပရိဠာဟဝူပသန္တတာယ **ဟဒယဿ သန္တိ**န္တိ။

၇. ပဌမမဟာပဉှသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၇. သတ္တမေ **အဘိဇာနာထာ**တိ အဘိဇာနိတွာ ပစ္စက္ခံ ကတွာ ဝိဟရထ။ **အဘိညာယာ**တိ အဘိဇာနိတွာ။ **ကြော**တိ ကြမာယ။ **ဓမ္မဒေသနာယ ဝါ ဓမ္မဒေသန**န္တိ ယဒိဒံ သမဏဿ ဂေါတမဿ ဓမ္မဒေသနာယ သဒ္ဓိံ အမှာကံ ဓမ္မဒေသနံ, အမှာကံ ဝါ ဓမ္မဒေသနာယ သဒ္ဓိံ သမဏဿ ဂေါတမဿ ဓမ္မဒေသနံ အာရဗ္ဘ နာနာကရဏံ ဝုစ္စေထ, တံ ကိံ နာမာတိ ဝဒန္တိ။ ဒုတိယပဒေပိ ဧသေဝ နယော။ ကြတိ တေ မဇ္ဈေ ဘိန္နသုဝဏ္ဏံ ဝိယ သာသနေန သဒ္ဓိံ အတ္တနော လဒ္ဓိံ ဝစနမတ္တေန သမဓုရံ ဌပယိံသု။ **နေဝ အဘိနန္ဒိံသူ**တိ ''ဧဝမေတ''န္တိ န သမ္ပဋိစ္ဆိံသု။ **နပ္ပဋိက္ကောသိံသူ**တိ ''န ကြံ ဧဝ''န္တိ နပ္ပဋိသေဓေသုံ။ ကသ္မာ? တေ ကိရ ''တိတ္ထိယာ နာမ အန္ဓသဒိသာ ဇာနိတွာ ဝါ အဇာနိတွာ ဝါ ကထေယျုံ''န္တိ နာဘိနန္ဒိံသု။

န သမ္ပာယိဿန္တီတိ သမ္ပာဒေတွာ ကထေတုံ န သက္ခိဿန္တိ။ **ဥတ္တရိ စ ဝိဃာတ**န္တိ အသမ္ပာဒနတော ဥတ္တရိမ္ပိ ဒုက္ခံ အာပဇ္ဇိဿန္တိ။ သမ္ပာဒေတွာ ကထေတုံ အသက္ကောန္တာနညှိ ဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **ယထာ တံ, ဘိက္ခဝေ, အဝိသယသ္မိ**န္တိ ဧတ္ထ စ **တ**န္တိ နိပါတမတ္တံ။ **ယထာ**တိ ကာရဏဝစနံ, ယသ္မာ အဝိသယေ ပဉှံ ပုစ္ဆိတာ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။ **ကြတော ဝါ ပန သုတွာ**တိ ကြတော ဝါ ပန မမ သာသနတော သုတွာ။ ကြတောတိ တထာဂတတောပိ တထာဂတသာဝကတောပိ။ **အာရာဓေယျာ**တိ ပရိတောသေယျ, အညထာ အာရာဓနံ နာမ နတ္ထီတိ ဒဿေတိ။

ဧကဓမ္မေတိ ဧကသ္မိံ ဓမ္မေ။ ကြမိနာ ဥဒ္ဒေသော ဒဿိတော။ ပရတော **ကတမသ္မိံ ဧကဓမ္မေ**တိ ကြမိနာ ပဉှော ဒဿိတော။ **သဗ္ဗေ သတ္တာ အာဟာရဋ္ဌိတိကာ**တိ ကြံ ပနေတ္ထ ဝေယျာကရဏံ။ သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **သမ္မာ နိဗ္ဗိန္ဒမာနော**တိအာဒီသု ပန သမ္မာ ဟေတုနာ နယေန နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာယ နိဗ္ဗိန္ဒန္တော ဥက္ကဏ္ဌန္တော, ဝိရာဂါနုပဿနာယ ဝိရဇ္ဇန္တော, ပဋိသင်္ခါနုပဿနာယ မုစ္စနဿ ဥပာယံ ကတွာ ဝိမုစ္စမာနော, အဓိမောက္ခဝသေန ဝါ ဝိမုစ္စမာနော သန္နိဋ္ဌာနံ ကုရုမာနောတိ အတ္ထော။ ဥဒယဗ္ဗယေဟိ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ပုဗ္ဗန္တာပရန္တဒဿ

သနေန **သမ္မာ ပရိယန္တဒဿာဝီ။ သမ္မဒတ္ထံ အဘိသမေစ္စာ**တိ သမ္မာ သဘာဂတ္ထံ ဉာဏေန အဘိသမာဂန္တွာ။ **ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတီ**တိ သကလဝဋ္ဋဒုက္ခဿ ပရိယန္တံ ပရိဝဋုမံ ကရော ဟောတိ။

သဗ္ဗေ သတ္တာတိ ကာမဘဝါဒီသု ဧကဝေါကာရဘဝါဒီသု စ သဗ္ဗဘဝေသု သဗ္ဗေ သတ္တာ။ **အာဟာရဋ္ဌိတိကာ**တိ အာဟာရတော ဌိတိ ဧတေသန္တိ အာဟာရဋ္ဌိတိကာ။ ဣတိ သဗ္ဗသတ္တာနမ္ပိ ဌိတိဟေတု အာဟာရော နာမ ဧကော ဓမ္မော, တသ္မိံ ဧကဓမ္မေ။ နနု စ ဧဝံ သန္တေ ယံ ဝုတ္တံ – "အသညသတ္တာ ဒေဝ အဟေတုကာ အနာဟာရာ အဖဿကာ"တိအာဒိ (ဝိဘ. ၁၀၁၇), တံ ဝိရုဇ္ဈတီတိ။ န ဝိရုဇ္ဈတိ။ တေသဉှိ ဈာနံ အာဟာရော ဟောတိ။ ဧဝံ သန္တေပိ "စတ္တာရောမေ, ဘိက္ခဝေ, အာဟာရာ"တိ (သံ. နိ. ၂.၁၁) ဣဒံ ဝိရုဇ္ဈတီတိ။ ဣဒမ္ပိ န ဝိရုဇ္ဈတိ။ တေသ္မိဉှိ သုတ္တေ နိပ္ပရိယာယေန အာဟာရလက္ခဏာ ဓမ္မာ အာဟာရာတိ ဝုတ္တာ, ဣဓ ပန ပရိယာယေန ပစ္စယော အာဟာရောတိ ဝုတ္တော။ သဗ္ဗဓမ္မာနဉှိ ပစ္စယော လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတိ။ သော စ ယံ ယံ ဖလံ ဇနေတိ, တံ တံ အာဟရတိ နာမ။ တသ္မာ အာဟာရောတိ ဝုစ္စတိ။ တေနေတဟ – "အဝိဇ္ဇမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, သာဟာရံ ဝဒါမိ, နော အနာဟာရံ။ ကော စ, ဘိက္ခဝေ, အဝိဇ္ဇာယ အာဟာရော? ပဉ္စ နီဝရဏာတိဿ ဝစနီယ"န္တိ (အ. နိ. ၁၀.၆၁)။ အယံ ဣဓ အဓိပ္ပေတော။ တေသ္မိဉှိ ပစ္စယာဟာရေ ဂဟိတေ ပရိယာယာဟာရောပိ နိပ္ပရိယာယာဟာရောပိ သဗ္ဗော ဂဟိတောဝ ဟောတိ။

တတ္ထ အသညီဘဝေ ပစ္စယာဟာရော လဗ္ဘတိ။ အနုပ္ပန္နေ ဟိ ဗုဒ္ဓေ တိတ္ထာယတနေ ပဗ္ဗဇိတာ တယောကာသိဏေ ပရိကမ္မံ ကတွာ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ တတော ဝုဋ္ဌာယ "ဓိ စိတ္တံ, ဓိ ဝတေတံ စိတ္တံ, စိတ္တဿ နာမ အဘာဝေယေဝ သာဓု။ စိတ္တဉှိ နိဿာယ ဝဓဗန္ဓာဒိပစ္စယံ ဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ စိတ္တေ အသတိ နတ္ထေတ"န္တိ ခန္တိံ ရုစိံ ဥပ္ပာဒေတွာ အပရိဟီနဇ္ဈာနာ ကာလံ ကတွာ အသညီဘဝေ နိဗ္ဗတ္တန္တိ။ ယော ယဿ ဣရိယာပထော မနုဿလောကေ ပဏိဟိတော အဟောသိ, သော တေန ဣရိယာပထေန နိဗ္ဗတ္တိတွာ စိတ္တရူပသဒိသော ဟုတွာ ပဉ္စ ကပ္ပသတာနိ တိဋ္ဌတိ။ ဧတ္တကံ အဒ္ဓါနံ သယိတော ဝိယ ဟောတိ။ ဧဝရူပါနမ္ပိ သတ္တာနံ ပစ္စယာဟာရော လဗ္ဘတိ။ တေ ဟိ ယံ ဈာနံ ဘာဝေတွာ နိဗ္ဗတ္တာ, တဒေဝ နေသံ ပစ္စယော ဟောတိ။ ယထာ ဇိယာဝေဂေန ခိတ္တသရော ယာဝ ဇိယာဝေဂေ အတ္ထိ, တာဝ ဂစ္ဆတိ။ ဧဝံ ယာဝ ဈာနပစ္စယော အတ္ထိ, တာဝ တိဋ္ဌန္တိ။ တသ္မိံ နိဋ္ဌိတေ ခီဏဝေဂေ ဝိယ သရော ပတန္တိ။ စဝနကာလေ စ တေသံ သော ရူပကာယော အန္တရဓာယတိ, ကာမာဝစရသညာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တေန သညုပ္ပာဒေန တေ ဒေဝ တမှာ ကာယာ စုတာတိ ပညာယန္တိ။

ယေ ပန တေ နေရယိကာ နေဝ ဥဋ္ဌာနဖလူပဇီဝီ, န ပုညဖလူပဇီဝီတိ ဝုတ္တာ, တေသံ ကော အာဟာရောတိ? တေသံ ကမ္မမေဝ အာဟာရော ။ ကိံ ပဉ္စ အာဟာရာ အတ္ထီတိ? ပဉ္စ, န ပဉ္စာတိ ဣဒံ န ဝတ္တဗ္ဗံ, နနု "ပစ္စယော အာဟာရော"တိ ဝုတ္တမေတံ။ တသ္မာ ယေန ကမ္မေန နိရယေ နိဗ္ဗတ္တန္တိ, တဒေဝ တေသံ ဌိတိပစ္စယတ္တာ အာဟာရော ဟောတိ။ ယံ သန္ဓာယ ဣဒံ ဝုတ္တံ – "န စ တာဝ ကာလံ ကရောတိ, ယာဝ န တံ ပါပကမ္မံ ဗျန္တီ ဟောတီ"တိ (မ. နိ. ၃.၂၅၀, ၂၆၈; အ. နိ. ၃.၃၆)။

ကဗဠီကာရာဟာရံ အာရဗ္ဘာပိ စေတ္ထ ဝိဝါဒေါ န ကာတဗ္ဗော။ မုခေ ဥပ္ပန္နခေဠောပိ ဟိ တေသံ အာဟာရကိစ္စံ သာဓေတိ။ ခေဠော ဟိ နိရယေ ဒုက္ခဝေဒနီယော ဟုတွာ ပစ္စယော ဟောတိ, သဂ္ဂေ သုခဝေဒနီယော။ ဣတိ ကာမဘဝေ နိပ္ပရိယာယေန စတ္တာရော အာဟာရာ, ရူပါရူပဘဝေသု ဌပေတွာ အသညေ သေသာနံ တယော, အသညာနဉ္စေဝ အဝသေသာနဉ္စ ပစ္စယာဟာရောတိ ဣမိနာ အာကာရေန သဗ္ဗေ သတ္တာ အာဟာရဋ္ဌိတိကာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တတ္ထ စတ္တာရော အာဟာရော ယော တ ပန ကောစိ ပစ္စယာဟာရော ဒုက္ခသစ္စံ, အာဟာရသမုဋ္ဌာပိကာ ပုရိမတဏှာ သမုဒယသစ္စံ, ဥဘိန္နံ အပ္ပဝတ္တိ နိရောဓသစ္စံ, နိရောဓပ္ပဇာနနာ ပညာ မဂ္ဂသစ္စန္တိ ဧဝံ စတုသစ္စဝသေန သဗ္ဗတရေသု ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။

၈. ဒုတိယမဟာပဉှာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၈. အဋ္ဌမေ **ကဇင်္ဂလာယ**န္တိ ဧဝံနာမကေ နဂရေ။ **ကဇင်္ဂလာ**တိ ကဇင်္ဂလာတသိနော။ **မဟာပဉှေဟာသူ**တိ မဟန္တအတ္ထပရိဂ္ဂါဟကေသု ပဉှေဟာသု။ **ယထာ မေတ္ထ ခါယတီ**တိ ယထာ မေ ဧတ္ထ ဥပဋ္ဌာတိ။ **သမ္မာ သုဘာဝိတစိတ္တော**တိ ဟေတုနာ နယေန သုဋ္ဌု ဘာဝိတစိတ္တော။ **ဧသော စေဝ တဿ အတ္ထော**တိ ကိဉ္စာပိ ဘဂဝတာ "စတ္တာ

ရော ဓမ္မာ''တိအာဒယော ပဥှာ ''စတ္တာရော အာဟာရာ''တိအာဒိနာ နယေန ဝိသဇ္ဇိတာ, ယသ္မာ ပန စတူသု အာဟာရေသု ပရိညာတေသု စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ ဘာဝိတာ ဟောန္တိ, တေသု စ ဘာဝိတေသု စတ္တာရော အာဟာရာ ပရိညာတာဝ ဟောန္တိ။ တသ္မာ ဒေသနာဝိလာသေန ဗ္ယဉ္ဇနမေဝေတ္ထ နာနံ, အတ္ထော ပန ဧကောယေဝ။ ဣန္ဒြိယာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ တေန ဝုတ္တံ – ''ဧသော စေဝ တဿ အတ္ထော''တိ။ အတ္ထတော ဟိ ဥဘယမ္ပေတံ မဇ္ဈေ ဘိန္နသုဝဏ္ဏမိဝ ဟောတိ။

၉. ပဌမကောသလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၉. နဝမေ **ယာဝတာ**တိ ယတ္တကာ။ **ကာသိကောသလာ**တိ ကာသိကောသလဇနပဒာ။ **အတ္ထေဝ အညထတ္တ**န္တိ ဌိတဿ အညထတ္တံ အတ္ထိယေဝ။ **အတ္ထိ ဝိပရိဏာမော**တိ မရဏမ္ပိ အတ္ထိယေဝ။ **တသ္မိမ္ပိ နိဗ္ဗိန္ဒတီ**တိ တသ္မိမ္ပိ သမ္ပတ္တိဇာတေ ဥက္ကဏ္ဌတိ။ **အဂ္ဂေ ဝိရဇ္ဇတီ**တိ သမ္ပတ္တိယာ အဂ္ဂေ ကောသလရာဇဘာဝေ ဝိရဇ္ဇတိ။ **ပဂေဝ ဟီနသ္မိ**န္တိ ပဌမတရံယေဝ ဟီနေ ဣတ္တရမနုဿာနံ ပဉ္စ ကာမဂုဏဇာတေ။

မနောမယာတိ ဈာနမနေန နိဗ္ဗတ္တာ။ **ဇာရာဏာသေယ္ယက**န္တိ ဇာရာဏာသိယံ ဥပ္ပန္နံ။ တတ္ထ ကိရ ကပ္ပာသောပိ မုဒု, သုတ္တကန္တိကာယောပိ တန္တဝါယာပိ ဆေကာ, ဥဒကမ္ပိ သုစိ သိနိဒ္ဓံ။ **ဥဘတောဘာဂဝိမဋ္ဌ**န္တိ ဒွီသုပိ ပဿေသု မဋ္ဌံ မုဒု သိနိဒ္ဓံ ခာယတိ။ စတဿော ပဋိပဒာ လောကိယလောကုတ္တရမိဿိကာ ကထိတာ။ သညာသု ပဌမာ ကာမာဝစရသညာ, ဒုတိယာ ရူပာဝစရသညာ, တတိယာ လောကုတ္တရသညာ, စတုတ္ထာ အာကိဉ္စညာယတနသညာ။ ယသ္မာ ပန သာ သညာ အဂ္ဂတိ အာဂတာ, တတော ပရံ သညာပညတ္တိ နာမ နတ္ထိ, တသ္မာ အဂ္ဂန္တိ ဝုတ္တာ။

ဗာဟိရကာနန္တိ သာသနတော ဗဟိဒ္ဓါ ပဝတ္တာနံ။ **နော စဿံ နော စ မေ သိယာ**တိ သစေ အဟံ အတီတေ န ဘဝိဿံ, ဧတရဟိပိ မေ အယံ အတ္တဘာဝေ န သိယာ။ **န ဘဝိဿာမိ န မေ ဘဝိဿတီ**တိ သစေပိ အနာဂတေ န ဘဝိဿာမိ, န စ မေ ကိဉ္စိ ပလိဗောဓဇာတံ ဘဝိဿတိ။ **အဂ္ဂေ ဝိရဇ္ဇတီ**တိ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိယံ ဝိရဇ္ဇတိ။ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ ဟိ ဣဓ နိဗ္ဗာနဿ သန္တတာယ အဂ္ဂန္တိ ဇာတာ။

ပရမတ္ထဝိသုဒ္ဓိန္တိ ဥတ္တမတ္ထဝိသုဒ္ဓိံ။ နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ္တိယာ ဧတံ အဓိဝစနံ။ အာကိဉ္စညာယတနဥှိ ဝိပဿနာပဒဋ္ဌာနတ္တာ အဂ္ဂံ နာမ ဇာတံ, နေဝသညာနာသညာယတနံ ဒီဃာယုကတ္တာ။ **ပရမဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာန**န္တိ ဣဓမတ္တဘာဝေ အတ္တဘာဝေ ပရမနိဗ္ဗာနံ။ **အနုပာဒါ ဝိမောက္ခော**တိ စတူဟိ ဥပါဒါနေဟိ အဂ္ဂဟေတွာ စိတ္တဿ ဝိမောက္ခော။ အရဟတ္တဿေတံ နာမံ။ **ပရိည**န္တိ သမတိက္ကမံ။ တတ္ထ ဘဂဝါ ပဌမဇ္ဈာနေန ကာမာနံ ပရိညံ ပညာပေတိ, အရူပါဝစရေဟိ ရူပါနံ ပရိညံ ပညာပေတိ, အနုပါဒါနိဗ္ဗာနေန ဝေဒနာနံ ပရိညံ ပညာပေတိ။ နိဗ္ဗာနဥှိ သဗ္ဗဝေဒယိတပ္ပဟာနတ္တာ ဝေဒနာနံ ပရိညာ နာမ။ **အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာန**န္တိ အပစ္စယပရိနိဗ္ဗာနံ။ ဣဒံ ပန သုတ္တံ ကထေန္တော ဘဂဝါ အနဘိရတိပီဠိတာနိ ပဉ္စ ဘိက္ခုသတာနိ ဒိသွာ တေသံ အနဘိရတိဝိနောဒနတ္ထံ ကထေသိ။ တေပိ အနဘိရတိံ ဝိနောဒေတွာ ဒေသနာနုသာရေန ဉာဏံ ပေသေတွာ သောတာပန္နာ ဟုတွာ အပရဘာဂေ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိံသူတိ။

၁၀. ဒုတိယကောသလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၀. ဒသမေ **ဥယျောဓိကာ နိဝတ္တော ဟောတီ**တိ ယုဒ္ဓတော နိဝတ္တော ဟောတိ။ **လဒ္ဓါဓိပ္ပာယော**တိ မဟာကောသလရညာ ကိရ ဗိမ္ဗိသာရဿ ဓီတရံ ဒေန္တေန ဒွိန္နံ ရဇ္ဇာနံ အန္တရေ သတသဟဿုဋ္ဌာနော ကာသိကဂါမော နာမ ဓီတု ဒိန္နော ။ အဇာတသတ္တုနာ ပိတရိ မာရိတေ မာတာပိဿ ရညော ဝိယောဂသောကေန နစိရဿေဝ မတာ။ တတော ရာဇာ ပသေနဒိကောသလော ''အဇာတသတ္တုနာ မာတာပိတရော မာရိတာ, မမ ပိတု သန္တကော ဂါမော''တိ တဿတ္ထာယ အဍ္ဍံ ကရောတိ, အဇာတသတ္တုပိ ''မမ မာတု သန္တကော''တိ တဿ ဂါမဿတ္ထာယ။ ဒွေပိ မာတုလဘာဂိနေယျာ စတုရင်္ဂိနိ သေနံ သန္နယှိတွာ ယုဇ္ဈိံသု။ တတ္ထ ပသေနဒိကောသလော ဒွေ ဝါရေ အဇာတသတ္တုနာ ပရာဇိတော နဂရမေဝ ပဝိသိ။ တတိယဝါရေ ''ကထံ နု ခော မေ ဇယော ဘဝေယျာ''တိ ဥပဿုတိဝသေန ယုဇ္ဈိတဗ္ဗာကာရံ ဉတွာ ဗျူဟံ ရစယိတွာ ဥဘောဟိ ပဿေဟိ ပရိက္ခိပိတွာ အဇာတသတ္တုံ ဂဏှိ။ တာဝဒေဝ ဇယာဓိပ္ပာယဿ လဒ္ဓတ္တာ လဒ္ဓါဓိပ္ပာယော နာမ အဟောသိ။

ယေန အာရာမော တေန ဟယာသီတိ ဗဟိနဂရေ ဇယခန္ဓာဝါရံ နိဝေသေတွာ “ယာဝ နဂရံ အလင်္ကရောန္တိ,
တာဝ ဒသဗလံ ဝန္ဒိဿာမိ။ နဂရံ ပဝိဋ္ဌကာလတော ပဋ္ဌာယ ဟိ ပပဉ္စော ဟောတီ”တိ အမစ္စဂဏပရိဝုတော ယေနာရာ
မော တေန ဟယာသိ, အာရာမံ ဟဝိသိ။ ကသ္မိံ ကာလေ ဟဝိသီတိ? ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တာနံ ဘိက္ခူနံ ဩဝါဒံ ဒတွာ
သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ ဂန္ဓကုဋိံ ပဝိဋ္ဌေ ဘိက္ခုသင်္ဃေ စ ဩဝါဒံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ အတ္တနော အတ္တနော ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနာနိ
ဂတေ။ **စင်္ကမန္တိ** တိ ကသ္မိံ သမယေ စင်္ကမန္တိ? ပဏီတဘောဇနပစ္စယဿ ထိနမိဒ္ဓဿ ဝိနောဒနတ္ထံ, ဒိဝါ ပဓာ
နိကာ ဝါ တေ။ တာဒိသာနဉ္ဟိ ပစ္ဆာဘတ္တံ စင်္ကမိတွာ နှာတွာ သရီရံ ဥတုံ ဂဏှာပေတွာ နိသဇ္ဇ သမဏဓမ္မံ က
ရောန္တာနံ စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ ဟောတိ။ **ယေ တေ ဘိက္ခူ** တိ သော ကိရ “ကဟံ သတ္ထာ ကဟံ သုဂတောတိ ပရိဝေဏေန ပ
ရိဝေဏံ အာဂန္တွာ ပုစ္ဆိတွာ တာဝ ပဝိသိဿာမီ”တိ ဝိလောကေန္တော အရညဟတ္ထိ ဝိယ မဟာစင်္ကမေ စင်္ကမမာနေ
ပံသုကူလိကေ ဘိက္ခူ ဒိသွာ တေသံ သန္တိကံ အဂမာသိ။ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **ဒဿနကာမာ** တိ ပဿိတုကာမာ။
ဝိဟာရေတိ ဂန္ဓကုဋိံ သန္ဓာယ အာဟံသု။ **အတရမာနော**တိ အတုရိတော, သဏိကံ ပဒပမာဏဋ္ဌာနေ ပဒံ နိက္ခိပန္တော ဝ
တ္တံ ကတွာ သုသမ္မဋ္ဌံ မုတ္တဇာလသိန္ဒုဝါရသဒိသံ ဝါလုကံ အဝိနာသေန္တော တိ အတ္ထော။ **အာလိန္ဒ** န္တိ ပမုခံ။ **အဂ္ဂ
ဠ**န္တိ ကဝါဋံ။ **ဥက္ကာသိတွာ**တိ ဥက္ကာသိတသဒ္ဒံ ကတွာ။ **အာကောဋေဟီ**တိ အဂ္ဂနခေန ဤသကံ ကုဉ္စိကာဆိဒ္ဒသမီ
ပေ ကောဋေဟီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဒွါရံ ကိရ အတိဥပရိ အမနုဿာ, အတိဟေဋ္ဌာ ဒီဃဇာတိကာ ကောဋေန္တိ။ တထာ
အကောဋေတွာ မဇ္ဈေ ဆိဒ္ဒသမီပေ ကောဋေတဗ္ဗန္တိ ဣဒံ ဒွါရကောဋ္ဋနဝတ္တန္တိ ဝဒန္တိ။ **ဝိဝရိ ဘဂဝါ ဒွါရ**န္တိ
န ဘဂဝါ ဥဋ္ဌာယ ဒွါရံ ဝိဝရတိ, ဝိဝရတူတိ ပန ဟတ္ထံ ပသာရေတိ။ တတော “ဘဂဝါ တုမှေဟိ အနေကကပ္ပကောဋိ
သု အနံ ဒဒမာနေဟိ န သဟတ္ထာ ဒွါရဝိဝရဏကမ္မံ ကတ”န္တိ သယမေဝ ဒွါရံ ဝိဝဋံ။ တံ ပန ယသ္မာ ဘဂဝတော မ
နေန ဝိဝဋံ, တသ္မာ “ဝိဝရိ ဘဂဝါ ဒွါရ”န္တိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။

မေတ္တူပဟာရ န္တိ မေတ္တာသမုဋ္ဌာနံ ကာယိကဝါစသိကဥပဟာရံ။ **ကတညုတ**န္တိ အယဉှိ ရာဇာ ပုဗ္ဗေ ထူ
လသရီရော အဟောသိ, ဒေါဏပာကံ ဘုဉ္ဇတိ။ အထဿ ဘဂဝါ ဒိဝသေ ဒိဝသေ ထောကံ ထောကံ ဟာပနတ္ထာယ –

“မနုဇဿ သဒာ သတီမတော၊
မတ္တံ ဇာနတော လဒ္ဓဘောဇနေ။
တနုကဿ ဘဝန္တိ ဝေဒနာ၊
သဏိကံ ဇီရတိ အာယုပာလယ”န္တိ။ (သံ. နိ. ၁.၁၂၄) –

ဣမံ ဩဝါဒံ အဒါသိ။ သော ဣမသ္မိံ ဩဝါဒေ ဌတွာ ဒိဝသေ ဒိဝသေ ထောကံ ထောကံ ဟာပေတွာ အနုက္ကမေန နာဠိ
ကောဒနပရမတာယ သဏ္ဌာသိ, ဂတ္တာနိပိဿ တနူနိ ထိရာနိ ဇာတာနိ။ တံ ဘဂဝတော ကတံ ဥပကာရံ သန္ဓာယ “ကတ
ညုတံ ခေါ အဟံ, ဘန္တေ, ကတဝေဒိတံ သမ္ပဿမာနော”တိ အာဟ။ **အရိယေ ဉာယေ**တိ သဟဝိပဿနကေ မဂ္ဂေ။ **ဝု
ဒ္ဓသီလော**တိ ဝဍ္ဎိတသီလော။ **အရိယသီလော**တိ အပေါထုဇ္ဇနိကေဟိ သီလေဟိ သမန္နာဂတော။ **ကုသလသီလော**တိ အ
နဝဇ္ဇေဟိ သီလေဟိ သမန္နာဂတော။ **အာရညကော**တိ ဇာယမာနောပိ အရညေ ဇာတော, အဘိသမ္ဗုဇ္ဈမာနောပိ အရညေ
အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ, ဒေဝဝိမာနကပ္ပာယ ဂန္ဓကုဋိယာ ဝသန္တောပိ အရညေယေဝ ဝသီတိ ဒဿေန္တော ဧဝမာဟ။ သေသံ သ
ဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

မဟာဝဂ္ဂေါ တတိယော။

၄. ဥပါလိဝဂ္ဂေါ

၁. ဥပါလိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၁. စတုတ္ထဿ ပဌမေ **သင်္ဃသုဋ္ဌုတာယာ** တိအာဒီသု သင်္ဃသုဋ္ဌုတာ နာမ သင်္ဃဿ သုဋ္ဌုဘာဝေါ, ‘‘သုဋ္ဌု ဒေဝ’’တိ အာဂတဋ္ဌာနေ ဝိယ ‘‘သုဋ္ဌု, ဘန္တေ’’တိ ဝစနသမ္ပဋိစ္ဆနဘာဝေါ။ ယော စ တထာဂတဿ ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆတိ, တဿ တံ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယ သံဝတ္တတိ။ တသ္မာ သင်္ဃဿ ‘‘သုဋ္ဌု, ဘန္တေ’’တိ ဝစနသမ္ပဋိစ္ဆနတ္ထံ ပညတ္တံ, အသမ္ပဋိစ္ဆနေ အာဒီနဝံ, သမ္ပဋိစ္ဆနေ အာနိသံသံ ဒဿေတွာ, န ဗလက္ကာရေန အဘိဘဝိတွာတိ ဧတမတ္ထံ အာဝိကရောန္တော အာဟ – **သင်္ဃသုဋ္ဌုတာယာ** တိ။ **သင်္ဃဖာသုတာယာ** တိ သင်္ဃဿ ဖာသုဘာဝါယ, သဟဇီဝိတာယ သုခဝိဟာရတ္ထာယာတိ အတ္ထော။

ဒုမ္မင်္ကူနံ ပုဂ္ဂလာနံ နိဂ္ဂဟာယာ တိ ဒုမ္မင်္ကူနာမ ဒုဿီလပုဂ္ဂလာ, ယေ မင်္ကုတံ အာပါဒိယမာနာပိ ဒုက္ခေန အာပဇ္ဇန္တိ, ဝီတိက္ကမံ ကရောန္တာ ဝါ ကတွာ ဝါ န လဇ္ဇန္တိ, တေသံ နိဂ္ဂဟတ္ထာယ။ တေ ဟိ သိက္ခာပဒေ အသတိ ‘‘ကိံ တုမှေဟိ ဒိဋ္ဌံ, ကိံ သုတံ, ကိံ အမှေဟိ ကတံ, ကတမသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ ကတမံ အာပတ္တိံ ရောပေတွာ အမှေ နိဂ္ဂဏှထာ’’တိ သင်္ဃံ ဝိဟေဌေဿန္တိ။ သိက္ခာပဒေ ပန သတိ တေ သင်္ဃော သိက္ခာပဒံ ဒဿေတွာ ဓမ္မေန နိဂ္ဂဟေဿတိ။ တေန ဝုတ္တံ – ‘‘ဒုမ္မင်္ကူနံ ပုဂ္ဂလာနံ နိဂ္ဂဟာယာ’’တိ။

ပေသလာန န္တိ ပိယသီလာနံ ဘိက္ခူနံ ဖာသုဝိဟာရတ္ထာယ။ ပိယသီလာ ဟိ ဘိက္ခူ ကတ္တဗ္ဗာကတ္တဗ္ဗံ သာဝဇ္ဇာနဝဇ္ဇံ ဝေလံ မရိယာဒံ အဇာနန္တာ သိက္ခာတ္တယပါရိပူရိယာ ဃဋမာနာ ကိလမန္တိ, တေ ပန သာဝဇ္ဇာနဝဇ္ဇံ ဝေလံ မရိယာဒံ ဉတွာ သိက္ခာပါရိပူရိယာ ဃဋမာနာ န ကိလမန္တိ။ တေန တေသံ သိက္ခာပဒပညာပနံ ဖာသုဝိဟာရာယ သံဝတ္တတိ။ ယော ဝါ ဒုမ္မင်္ကူနံ ပုဂ္ဂလာနံ နိဂ္ဂဟော, သွေဝ ဧတေသံ ဖာသုဝိဟာရော။ ဒုဿီလပုဂ္ဂလေ နိဿာယ ဟိ ဥပေါသထပ္ပဝါရဏာ န တိဋ္ဌန္တိ, သင်္ဃကမ္မာနိ နပ္ပဝတ္တန္တိ, သာမဂ္ဂီ န ဟောတိ, ဘိက္ခူ အနေကဂ္ဂါ ဥဒ္ဒေသာဒီသု အနုယုဉ္ဇိတုံ န သက္ကောန္တိ။ ဒုဿီလေသု ပန နိဂ္ဂဟိတေသု သဗ္ဗောပိ အယံ ဥပဒ္ဒဝေါ န ဟောတိ, တတော ပေသလာ ဘိက္ခူ ဖာသု ဝိဟရန္တိ။ ဧဝံ ‘‘ပေသလာနံ ဘိက္ခူနံ ဖာသုဝိဟာရာယာ’’တိ ဧတ္ထ ဒွိဓာ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာနံ အာသဝါနံ သံဝရာယာ တိ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာ အာသဝါ နာမ အသံဝရေ ဌိတေန တသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ ပတ္တဗ္ဗာ ပါဏိပ္ပဟာရဒဏ္ဍပ္ပဟာရဟတ္ထစ္ဆေဒပါဒစ္ဆေဒအကိတ္တိအယသဝိပ္ပဋိသာရာဒယော ဒုက္ခဝိသေသာ, တေသံ သံဝရာယ ပိဒဟနာယ အာဂမနမဂ္ဂထကနာယာတိ အတ္ထော။ **သမ္ပရာယိကာန** န္တိ သမ္ပရာယိကာ အာသဝါ နာမ အသံဝရေ ဌိတေန ကတပါပကမ္မမူလကာ သမ္ပရာယေ နရကာဒီသု ပတ္တဗ္ဗာ ဒုက္ခဝိသေသာ, တေသံ ပဋိဃာတတ္ထာယ ဝူပသမတ္ထာယ။

အပ္ပသန္နာန န္တိ သိက္ခာပဒပညတ္တိယာ ဟိ သတိ သိက္ခာပဒပညတ္တိံ ဉတွာ ဝါ, ယထာပညတ္တံ ပဋိပဇ္ဇမာနေ ဘိက္ခူ ဒိသွာ ဝါ, ယေပိ အပ္ပသန္နာ ပဏ္ဍိတမနုဿာ, တေ ‘‘ယာနိ ဝတ လောကေ မဟာဇနဿ ရဇ္ဇနဒုဿနမုယှနဋ္ဌာနာနိ, တေဟိ ဣမေ သမဏာ အာရကာ ဝိရတာ ဝိဟရန္တိ, ဒုက္ကရံ ဝတ ကရောန္တိ’’တိ ပသာဒံ အာပဇ္ဇန္တိ ဝိနယပိဋကပေါတ္ထကံ ဒိသွာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကတဝေဒိဗြာဟ္မဏာ ဝိယ။ တေန ဝုတ္တံ – ‘‘အပ္ပသန္နာနံ ပသာဒာယာ’’တိ။

ပသန္နာန န္တိ ယေပိ သာသနေ ပသန္နာ ကုလပုတ္တာ, တေပိ သိက္ခာပဒပညတ္တိံ ဝါ ဉတွာ, ယထာပညတ္တံ ပဋိပဇ္ဇမာနေ ဘိက္ခူ ဝါ ဒိသွာ ‘‘အဟော အယျာ ဒုက္ကရံ ကရောန္တိ, ယေ ယာဝဇီဝံ ဧကဘတ္တံ ဝိနယသံဝရံ ပါလေန္တီ’’တိ ဘိယျော ဘိယျော ပသီဒန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ – ‘‘ပသန္နာနံ ဘိယျောဘာဝါယာ’’တိ။

သဒ္ဓမ္မဋ္ဌိတိယာ တိ တိဝိဓော သဒ္ဓမ္မော ပရိယတ္တိသဒ္ဓမ္မော ပဋိပတ္တိသဒ္ဓမ္မော အဓိဂမသဒ္ဓမ္မောတိ။ တတ္ထ သကလမ္ပိ ဗုဒ္ဓဝစနံ ပရိယတ္တိသဒ္ဓမ္မော နာမ။ တေရသ ဓုတဂုဏာ စာရိတ္တဝါရိတ္တသီလသမာဓိဝိပဿနာတိ အယံ ပဋိပတ္တိသဒ္ဓမ္မော နာမ။ နဝလောကုတ္တရဓမ္မော အဓိဂမသဒ္ဓမ္မော နာမ။ သော သဗ္ဗောပိ ယသ္မာ သိက္ခာပဒ

ပညတ္တိယာ သတိ ဘိက္ခူ သိက္ခာပဒဥ္စ တဿ ဝိဘင်္ဂဉ္စ တဒတ္ထဇောတနတ္ထံ အညဉ္စ ဗုဒ္ဓဝစနံ ပရိယာပုဏန္တိ, ယထာပညတ္တဉ္စ ပဋိပဇ္ဇမာနာ ပဋိပတ္တိံ ပူရေတွာ ပဋိပတ္တိယာ အဓိဂန္တဗ္ဗံ လောကုတ္တရဓမ္မံ အဓိဂစ္ဆန္တိ, တသ္မာ သိက္ခာပဒပညတ္တိယာ သဒ္ဓမ္မော စိရဋ္ဌိတိကော ဟောတိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''သဒ္ဓမ္မဋ္ဌိတိယာ''တိ။

ဝိနယာနုဂ္ဂဟာယာ တိ သိက္ခာပဒပညတ္တိယာ သတိ သံဝရဝိနယော, ပဟာနဝိနယော, သမထဝိနယော, ပညတ္တိဝိနယောတိ စတုဗ္ဗိဓော ဝိနယော အနုဂ္ဂဟိတော ဟောတိ သူပတ္ထမ္ဘိတော။ တေန ဝုတ္တံ – ''ဝိနယာနုဂ္ဂဟာယာ''တိ။

၂. ဟတိမောက္ခဠပနာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၂. ဒုတိယေ **ဟရာဇိကောတိ** ဟရာဇိကာပတ္တိံ အာပန္နော။ **ဟရာဇိကကထာ ဝိပ္ပကတာ ဟောတီ** တိ ''အသုကပုဂ္ဂလော ဟရာဇိကံ အာပန္နော နု ခော နော''တိ ဧဝံ ကထာ အာရဘိတွာ အနိဋ္ဌာပိတာ ဟောတိ။ သေ နယော သဗ္ဗတ္ထ။

၃. ဥဗ္ဗာဟိကာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၃. တတိယေ **ဥဗ္ဗာဟိကာယာ** တိ သမ္ပတ္တအဓိကရဏံ ဝူပသမေတုံ သင်္ဃတော ဥဗ္ဗာဟိတွာ ဥဒ္ဓရိတွာ ဂဟဏတ္ထာယ။ **ဝိနယေ ခော ပန ဌိတော ဟောတီ**တိ ဝိနယလက္ခဏေ ပတိဋ္ဌိတော ဟောတိ။ **အသံဟီရောတိ** န အညဿ ဝစနမတ္တေနေဝ အတ္တနော လဒ္ဓိံ ဝိဿဇ္ဇေတိ။ **ပဋိဗလောတိ** ကာယဗလေနပိ ဉာဏဗလေနပိ သမန္နာဂတော။ **သညာပေတုန္တိ** ဇာနာပေတုံ။ **ပညာပေတုန္တိ** သမ္ပဇာနာပေတုံ။ **နိဇ္ဈာပေတု** န္တိ ဩလောကာပေတုံ။ **ပေက္ခတု** န္တိ ပဿာပေတုံ။ **ပသာဒေတုန္တိ** သဥ္ဉတပသာဒံ ကာတုံ။ **အဓိကရဏန္တိ** ဝိဝါဒာဓိကရဏာဒိစတုဗ္ဗိဓံ။ **အဓိကရဏသမုဒယန္တိ** ဝိဝါဒမူလာဒိကံ အဓိကရဏကာရဏံ။ **အဓိကရဏနိရောဓန္တိ** အဓိကရဏာနံ ဝူပသမံ။ **အဓိကရဏနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒန္တိ** သတ္တဝိဓအဓိကရဏသမထံ။

၄. ဥပသမ္ပဒာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၄. စတုတ္ထေ **အနဘိရတိန္တိ** ဥက္ကဏ္ဌိတဘာဝံ။ **ဝူပကာသေတုန္တိ** ဝိနေတုံ။ **အဓိသီလေတိ** ဥတ္တမသီလေ။ **စိတ္တပညာ**သုပိ ဧသေဝ နယော။

၅. သင်္ဃဘေဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၅. သတ္တမေ **ဝတ္တုံဟိ** တိ ကာရဏေဟိ။ **အဝကဿတီ** တိ ပရိသံ အာကမုန္တိ ဝိဇဋ္ဋေန္တိ ဧကမန္တံ ဥဿာရေန္တိ။ **အပကဿန္တီ** တိ အတိဝိယ အာကမုန္တိ, ယထာ ဝိသံသဋ္ဌာ ဟောန္တိ, ဧဝံ ကရောန္တိ။ **အာဝေနိ ကမ္မာနိ ကရောန္တီ**တိ ဝိသုံ သင်္ဃကမ္မာနိ ကရောန္တိ။

၉-၁၀. အာနန္ဒသုတ္တဒွယဝဏ္ဏနာ

၃၉-၄၀. နဝမေ **ကပ္ပဋ္ဌိက** န္တိ အာယုကပ္ပံ နိရယမှိ ဌိတိကာရဏံ။ **ကိဗ္ဗိသံ ပသဝတီ** တိ ဟာပံ ပဋိလဘတိ။ **အာဟာယိကောတိ** အပာယဂမနီယော။ **နေရယိကောတိ** နိရယေ နိဗ္ဗတ္တနကော။ **ဝဂ္ဂရတော** တိ ဘေဒရတော။ **ယောဂက္ခေမာ ပဓံသတီ**တိ ယောဂေဟိ ခေမတော အရဟတ္တတော ဓံသတိ ဝိဂစ္ဆတိ။ ဒသမေ **အနုဂ္ဂဟော** တိ အညမညဿ သင်္ဂဟာနုဂ္ဂဟော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ဥပာလိဝဂ္ဂေ စတုတ္ထော။

၅. အက္ကောသဝဂ္ဂေါ

၄. ကုသိနာရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၄. ပဌမဿ စတုတ္ထေ **ကုသိနာရာယ**န္တိ ဧဝံနာမကေ နဂရေ။ ဒေဝတာနံ အတ္ထာယ ဗလိံ ဟရန္တိ ဧတ္ထာတိ **ဗလိဟရဏော,** တသ္မိံ ဗလိဟရဏေ။ **အစ္ဆိဒ္ဒေန အပ္ပဋိမံသေနာ**တိအာဒီသု ယေန ကေနစိဒေဝ ပဟာရော ဝါ ဟောတိ, ဝေဠုကမ္မာဒီနိ ဝါ ကတာနိ, တဿ ကာယသမာစာရော ဥပစိကာဒီဟိ ခာယိတတာလပဏ္ဏံ ဝိယ ဆိဒ္ဒော စ, ပဋိမံသိတုံ ယုတ္တ ကတ္ထစိ ဂဟေတွာ အာကမိုတုံ သက္ကုဏေယျတာယ ပဋိမံသော စ ဟောတိ, ဝိပရီတော အစ္ဆိဒ္ဒော အပ္ပဋိမံသော နာမ။ ဝစီသမာစာရော ပန မုသာဝါဒဩမသဝါဒပေသုညအမူလကာနုဒ္ဓံသနာဒီဟိ ဆိဒ္ဒော သပ္ပဋိမံသော စ ဟောတိ, ဝိပရီတော အစ္ဆိဒ္ဒော အပ္ပဋိမံသော။ **မေတ္တံ နု ခော မေ စိတ္တ**န္တိ ပလိဗောဓံ ဆိန္ဒိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနဘာဝနာနုယောဂေန အဓိဂတံ မေ မေတ္တစိတ္တံ။ **အနာဃာတ**န္တိ အာဃာတဝိရဟိတံ, ဝိက္ခမ္ဘနေန ဝိဟတာဃာတန္တိ အတ္ထော။ **ကတ္ထ ဝုတ္တ**န္တိ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ ကိသ္မိံ နဂရေ ဝုတ္တံ။

ကာလေန ဝက္ခာမီတိအာဒီသု ဧကော ဧကံ ဩကာသံ ကာရေတွာ ဝဒန္တော **ကာလေန ဝဒတိ** နာမ။ သင်္ဃမဇ္ဈေ ဝါ ဂဏမဇ္ဈေ ဝါ သလာကဂ္ဂယာဂဂ္ဂဝိတက္ကမာဠကဘိက္ခာစာရမဂ္ဂအာသနသာလာဒီသု ဝါ ဥပဋ္ဌာကေဟိ ပရိဝါရိတက္ခဏေ ဝါ ဝဒန္တော **အကာလေန ဝဒတိ** နာမ။ တစ္ဆေန ဝဒန္တော **ဘူတေန ဝဒတိ** နာမ။ "ဒဟရမဟလ္လကပရိသာဝစရကပံသုကူလိကဓမ္မကထိကပတိရူပံ တဝ ဣဒ"န္တိ ဝဒန္တော **ဖရုသေန ဝဒတိ** နာမ။ ကာရဏနိဿိတံ ပန ကတွာ, "ဘန္တေ မဟလ္လကတ္ထ, ပရိသာဝစရကတ္ထ, ပံသုကူလိကတ္ထ, ဓမ္မကထိကတ္ထပတိရူပံ တုမှာကမိဒ"န္တိ ဝဒန္တော **သဏှေန ဝဒတိ** နာမ။ ကာရဏနိဿိတံ ကတွာ ဝဒန္တော **အတ္ထသံဟိတေန ဝဒတိ** နာမ။ **မေတ္တစိတ္တော ဝက္ခာမိ နော ဒေါသန္တရော**တိ မေတ္တစိတ္တံ ပစ္စုပဋ္ဌပေတွာ ဝက္ခာမိ, န ဒုဋ္ဌစိတ္တော ဟုတွာ။

၅. ရာဇန္တေပုရပ္ပဝေသနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၅. ပဉ္စမေ **ကတံ ဝါ ကရိဿန္တိ ဝါ**တိ မေထုနဝီတိက္ကမံ ကရိံသု ဝါ ကရိဿန္တိ ဝါ။ **ရတန**န္တိ မဏိရတနာဒီသု ယံကိဉ္စိ။ **ပတ္ထေတီ**တိ မာရေတုံ ဣစ္ဆတိ။ **ဟတ္ထိသမ္ဗာဓ**န္တိ ဟတ္ထီဟိ သမ္ဗာဓံ ။ ဟတ္ထိသမ္မဒ္ဒန္တိ ဝါ ပါဌော, တဿတ္ထော – ဟတ္ထီဟိ သမ္မဒ္ဒော ဧတ္ထာတိ ဟတ္ထိသမ္မဒ္ဒံ။ သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ရဇနီယာနိ ရူပသဒ္ဒဂန္ဓရသဖောဋ္ဌဗ္ဗာနီ**တိ ဧတာနိ ရာဇနကာနိ ရူပာဒီနိ တတ္ထ ပရိပူရာနိ ဟောန္တိ။

၆. သက္ကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၆. ဆဋ္ဌေ **သောကသဘာယေ**တိ သောကေန သဘာယေ။ သောကဘာယေတိ ဝါ ပါဌော, အယမေဝတ္ထော။ ဒုတိယပဒေပိ ဧသေဝ နယော။ **ယေန ကေနစိ ကမ္မဋ္ဌာနေနာ**တိ ကသိဏာနိဋ္ဌာဒိကမ္မေသု ယေန ကေနစိ ကမ္မေန။ **အနာပဇ္ဇ အကုသလ**န္တိ ကိဉ္စိ အကုသလံ အနာပဇ္ဇိတွာ။ **နိဗ္ဗိသေယျာ**တိ ဥပ္ပါဒေယျ အာစိနေယျ။ **ဒက္ခော**တိ ဆေကော။ **ဥဋ္ဌာနသမ္ပန္နော**တိ ဥဋ္ဌာနဝီရိယေန သမန္နာဂတော။ **အလံ ဝစနာယာ**တိ ယုတ္တော ဝစနာယ။ **ဧကန္တသုခပ္ပဋိသံဝေဒီ ဝိဟရေယျာ**တိ ဧကန္တမေဝ ကာယိကစေတသိကသုခံ ဉာဏေန ပဋိသံဝေဒေန္တော ဝိဟရေယျ။ **အနိစ္စာ**တိ ဟုတွာ အဘာဝတော။ **တုစ္ဆာ**တိ သာရရဟိတာ။ **မုသာ**တိ နိစ္စသုဘသုခာ ဝိယ ခာယမာနာပိ တထာ န ဟောန္တီတိ မုသာ။ **မောသဓမ္မာ**တိ နဿနသဘာဝါ။ တသ္မာ တေ ပဋိစ္စ ဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ သန္ဒဿေတိ။ **ဣဓ ပန တေ**တိ ဧတ္ထ တေတိ နိပါတမတ္တံ။ **အပဏ္ဏကံ ဝါ သောတာပန္နော**တိ အဝိရာဓိတံ ဧကံသေန သောတာပန္နော ဝါ ဟောတိ။ သောပိ ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တေတိ, ဗြဟ္မလောကံ ဝါ ဂန္တွာ ဆသု ဝါ ကာမသဂ္ဂေသု ဧကန္တသုခပ္ပဋိသံဝေဒီ ဟုတွာ ဝိဟရေယျ။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ သတ္ထာ အဋ္ဌင်္ဂုပေါသထဿ ဂုဏံ ကထေသိ။

၇. မဟာလိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၇. သတ္တမေ **မိစ္ဆာပဏိဟိတ**န္တိ မိစ္ဆာ ဌပိတံ။ **အဓမ္မစရိယာဝိသမစရိယာ**တိ အကုသလကမ္မပထဝသေန အဓမ္မစရိယသင်္ခါတာ ဝိသမစရိယာ။ ကုသလကမ္မပထဝသေန ဉာတရာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဝေမိစ ဝဋ္ဋမေဝ ကထိတံ။

၈. ပဗ္ဗဇိတအဘိဏှပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၈. အဋ္ဌမေ **ပဗ္ဗဇိတေနာ**တိ ဃရာဝါသံ ပဟာယ သာသနေ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ဥပဂတေန။ **အဘိဏှ**န္တိ အဘိက္ခဏံ ပုနပ္ပုနံ, **ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗာ** ဉာဏေန ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗာ။ **ဝေဝဏ္ဏိယ**န္တိ ဝိဝဏ္ဏဘာဝံ။ တံ ပနေတံ ဝေဝဏ္ဏိယံ ဒုဝိဓံ ဟောတိ သရီရဝေဝဏ္ဏိယံ ပရိက္ခာရဝေဝဏ္ဏိယဉ္စ။ တတ္ထ ကေသမဿုဩရောပနေန သရီရဝေဝဏ္ဏိယံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ပုဗ္ဗေ ပန နာနာဝိရာဂနိ သုခုမဝတ္ထာနိ နိဝတ္ထသေတ္တာပိ နာနဂ္ဂရသဘောဇနံ သုဝဏ္ဏရဇတဘာဇနေသု ဘုဉ္ဇိတ္တာပိ သိရိဂဗ္ဘေ ဝရသယနာသနေသု နိပဇ္ဇိတွာပိ နိသီဒိတွာပိ သပ္ပိနဝနီတာဒီဟိ ဘေသဇ္ဇံ ကတွာပိ ပဗ္ဗဇိတကာလတော ပဋ္ဌာယ ဆိန္နသင်္ဃဋ္ဋိတကသာဝရသပီတာနိ ဝတ္ထာနိ နိဝတ္ထသေတဗ္ဗာနိ, အယပတ္တေ ဝါ မတ္တိကပတ္တေ ဝါ မိဿကောဒနော ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗော, ရုက္ခမူလာဒိသေနာသနေ မုဉ္ဇတိဏသန္ထရဏာဒီသု နိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ , စမ္မခဏ္ဍတဋ္ဋိကာဒီသု နိသီဒိတဗ္ဗံ, ပူတိမုတ္တာဒီဟိ ဘေသဇ္ဇံ ကတ္တဗ္ဗံ ဟောတိ။ ဧဝမေတ္ထ ပရိက္ခာရဝေဝဏ္ဏိယံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧဝံ ပစ္စဝေက္ခတော ကောပေါ စ မာနော စ ပဟီယတိ။

ပရပဋိဗဒ္ဓာ မေ ဇီဝိကာတိ မယှံ ပရေသု ပဋိဗဒ္ဓာ ပရာယတ္တာ စတုပစ္စယဇီဝိကာတိ။ ဧဝံ ပစ္စဝေက္ခတော ဟိ အာဇီဝေ ပရိသုဇ္ဈတိ, ပိဏ္ဍပါတော စ အပစိတော ဟောတိ, စတူသု ပစ္စယေသု အပစ္စဝေက္ခိတပရိဘောဂေ နာမ န ဟောတိ။ **အညော မေ အာကပ္ပော ကရဏီယော**တိ ယော ဂိဟီနံ ဥရံ အဘိနီဟရိတွာ ဂီဝံ ပဂ္ဂဟေတွာ လလိတေနာကာရေန အနိယတပဒဝီတိဟာရေန ဂမနာကပ္ပော ဟောတိ, တတော အညော အာကပ္ပော မယာ ကရဏီယော, သန္တိန္ဒြိယေန သန္တမာနသေန ယုဂမတ္တဒဿိနာ ဝိသမဋ္ဌာနေ ဥဒကသကဋေနေဝ မန္ဒမိတပဒဝီတိဟာရေန ဟုတွာ ဂန္တဗ္ဗန္တိ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗံ။ ဧဝံ ပစ္စဝေက္ခတော ဟိ ဣရိယာပထော သာရုပ္ပော ဟောတိ, တိသ္သော သိက္ခာ ပရိပူရေန္တိ။ **ကစ္စိ နု ခော**တိ သလက္ခဏေ နိပါတသမုဒါယော။ **အတ္တာ**တိ စိတ္တံ။ **သီလတော န ဥပဝဒတီ**တိ အပရိသုဒ္ဓံ တေ သီလန္တိ သီလပစ္စယော န ဥပဝဒတိ။ ဧဝံ ပစ္စဝေက္ခတော ဟိ အဇ္ဈတ္တံ ဟိရီ သမုဋ္ဌာတိ, သာ တီသု ဒွါရေသု သံဝရံ သာဓေတိ, တီသု ဒွါရေသု သံဝရော စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလံ ဟောတိ, စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလေ ဌိတော ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ဂဏှာတိ။ **အနုဝိစ္စ ဝိညူ သဗြဟ္မစာရီ**တိ ပဏ္ဍိတာ သဗြဟ္မစာရိနော အနုဝိစာရေတွာ။ ဧဝံ ပစ္စဝေက္ခတော ဟိ ဗဟိဒ္ဓါ ဩတ္တပ္ပံ သဏ္ဌာတိ, တံ တီသု ဒွါရေသု သံဝရံ သာဓေတီတိ အနန္တရနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

နာနာဘာဝေါ ဝိနာဘာဝေါတိ ဇာတိယာ နာနာဘာဝေါ, မရဏေန ဝိနာဘာဝေါ။ ဧဝံ ပစ္စဝေက္ခတော ဟိ တီသု ဒွါရေသု အသံဝုတာကာရော နာမ န ဟောတိ, မရဏဿတိ သူပဋ္ဌိတာ ဟောတိ။ **ကမ္မဿကောမှီ**တိအာဒီသု ကမ္မံ မယှံ သကံ အတ္တနော သန္တကန္တိ **ကမ္မဿကာ**။ ကမ္မေန အတတဗ္ဗံ ဖလံ အာယံ, ကမ္မဿ အာယံ ကမ္မာယံ, တံ အာဒီယာမီတိ **ကမ္မအာယာဒော**။ ကမ္မံ မယှံ ယောနိ ကာရဏန္တိ **ကမ္မယောနိ**။ ကမ္မံ မယှံ ဗန္ဓု ဉာတကောတိ **ကမ္မဗန္ဓု**။ ကမ္မံ မယှံ ပဋိသရဏံ ပတိဋ္ဌာတိ **ကမ္မပဋိသရဏော**။ **တဿ အာယာဒော ဘဝိဿာမီ**တိ တဿ ကမ္မဿ အာယာဒော တေန ဒိန္နဖလံ ပဋိဂ္ဂါဟကော ဘဝိဿာမိ။ ဧဝံ ကမ္မဿကတံ ပန ပစ္စဝေက္ခတော ပာပကရဏံ နာမ န ဟောတိ။ **ကထံဘူတဿ မေ ရတ္တိန္ဒိဝါ ဝီတိဝတ္တန္တီ**တိ ကိံနု ခော မေ ဝတ္တပဋိပတ္တိံ ကရောန္တဿ, ဥဒါဟု အကရောန္တဿ, ဗုဒ္ဓဝစနံ သဇ္ဈာယန္တဿ, ဥဒါဟု အသဇ္ဈာယန္တဿ, ယောနိသောမနသိကာရေ ကမ္မံ ကရောန္တဿ, ဥဒါဟု အကရောန္တဿာတိ ကထံဘူတဿ မေ ရတ္တိန္ဒိဝါ ဝီတိဝတ္တန္တိ, ပရိဝတ္တန္တီတိ အတ္ထော။ ဧဝံ ပစ္စဝေက္ခတော ဟိ အပ္ပမာဒော ပရိပူရတိ။

သုညာဂါရေ အဘိရမာမီတိ ဝိဝိတ္တောကာသေ သဗ္ဗိရိယာပထေသု ဧကကောဝ ဟုတွာ ကစ္စိ နု ခော အဘိရမာမီတိ အတ္ထော။ ဧဝံ ပစ္စဝေက္ခတော ကာယဝိဝေကော ပရိပူရတိ။ **ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မော**တိ ဥတ္တရိမနုဿာနံ ဉက္ကဋ္ဌမနုဿဘူတာနံ ဈာယီနဉ္စေဝ အရိယာနဉ္စ ဈာနာဒိဓမ္မော, ဒသကုသလကမ္မပထသင်္ခါတမနုဿဓမ္မတော ဝါ ဥတ္တရိတရော ဝိသိဋ္ဌတရော ဓမ္မော မေ မမ သန္တာနေ အတ္ထိ နု ခော, သန္တိ နု ခောတိ အတ္ထော။ **အလမရိယဉာဏဒဿနဝိသေသော**တိ မဟဂ္ဂတလောကုတ္တရပညာ ပဇာနနဋ္ဌေန ဉာဏံ, စက္ခုနာ ဒိဋ္ဌမိဝ ဓမ္မံ ပစ္စက္ခကရဏတော ဒဿနဋ္ဌေန ဒဿနန္တိ ဉာဏဒဿနံ, အရိယံ ဝိသုဒ္ဓံ ဥတ္တမံ ဉာဏဒဿနန္တိ အရိယဉာဏဒဿနံ, အလံ ပရိယတ္တကံ ကိလေ

သဝိဒ္ဓံသနသမတ္ထံ အရိယဉာဏဒဿနမေတ္ထ, အဿ တတိ အလမရိယဉာဏဒဿနော, ဈာနာဒိဘေဒေ ဥတ္တရိ မနုဿဓမ္မေ အလမရိယဉာဏဒဿနော စ သော ဝိသေသော စာတိ **အလမရိယဉာဏဒဿနဝိသေသော** ။ အထ တ တ မေဝ ကိလေသဝိဒ္ဓံသနသမတ္ထံ ဝိသုဒ္ဓံ ဉာဏဒဿနမေဝ ဝိသေသောတိ အလမရိယဉာဏဒဿနဝိသေသော တ။ **အဓိ ဂတောတိ** ပဋိလဒ္ဓော မေ အတ္ထိ နု ခေါ။ **သောဟန္တိ** ပဋိလဒ္ဓဝိသေသော သော အဟံ။ **ပစ္ဆိမေ ကာလေ** တိ မရဏမဉ္စေ နိပန္နကာလေ။ **ပုဋ္ဌော** တိ သဗ္ရဟ္မစာရီဟိ အဓိဂတဂုဏဝိသေသံ ပုစ္ဆိတော။ **န မင္ကု ဘဝိဿာမီ** တိ ပတိတက္ခန္ဓော နိတ္တေဇော န ဟေဿာမီတိ။ ဧဝံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ ဟိ မောဃကာလကိရိယာ နာမ န ဟောတိ။

၉-၁၀. သရီရဋ္ဌဓမ္မသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၄၉-၅၀. နဝမေ **ဟေနောဗ္ဘဝိကော** တိ ပုနဗ္ဘဝနိဗ္ဗတ္တကော။ **ဘဝသင်္ခါရော** တိ ဘဝသင်္ခရဏကမ္မံ။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဝဋ္ဋမေဝ ကထိတံ။ ဒသမေ သီလဖာဟုသစ္စဝီရိယသတိပညာ လောကိယလောကုတ္တရာမိဿိကာ ကထိတာ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

အက္ကောသဝဂ္ဂေါ ပဥ္စမော။

ပဌမပဏ္ဏာသကံ နိဋ္ဌိတံ။

၂. ဒုတိယပဏ္ဏာသကံ

(၆) ၁. သစိတ္တဝဂ္ဂေါ

၁-၄. သစိတ္တသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၅၁-၅၄. ဒုတိယဿ ပဌမေ **သစိတ္တပရိယာယကုသလော**တိ အတ္တနော စိတ္တစာရကုသလော။ **ရဇဿ** အာဂန္တုကဥပက္ကိလေသံ။ **အင်္ဂဏဿ** တတ္ထဇာတကအင်္ဂကာဠတိလကာဒိံ။ **အာသဝါနံ ခယာယာ**တိ အရဟတ္တတ္ထာယ။ တတိယေ **ပဋိဘာနေနာ**တိ ဝစနသဏ္ဌာနေန။ စတုတ္ထေ **အဓိပညာဓမ္မဝိပဿနာယာ**တိ သင်္ခါရပရိဂ္ဂဟကဝိပဿနာယ။

၈. မူလကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၈. အဋ္ဌမေ **အမတောဂဓာ**တိ ဧတ္ထ သဥပါဒိသေသာ နိဗ္ဗာနဓာတု ကထိတာ, **နိဗ္ဗာနပရိယောသာနာ**တိ ဧတ္ထ အနုပါဒိသေသာ။ အနုပါဒိသေသံ ပတ္တဿ ဟိ သဗ္ဗေ ဓမ္မာ ပရိယောသာနပ္ပတ္တာ နာမ ဟောန္တိ။ သေသပဒါနိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တတ္ထာနေဝ။

၉. ပဗ္ဗဇ္ဇာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၉. နဝမေ **တသ္မာ**တိ ယသ္မာ ဧဝံ အပရိစိတစိတ္တဿ သာမညတ္ထော န သမ္ပဇ္ဇတိ, တသ္မာ။ **ယထာပဗ္ဗဇ္ဇာပရိစိတဉ္စ နော စိတ္တံ ဘဝိဿတီ**တိ ယထာ ပဗ္ဗဇ္ဇာနုရူပေန ပရိစိတံ။ ယေ ဟိ ကေစိ ပဗ္ဗဇန္တိ နာမ, သဗ္ဗေ တေ အရဟတ္တံ ပတ္ထေတွာ။ တသ္မာ ယံ စိတ္တံ အရဟတ္တာဓိဂမတ္ထာယ ပရိစိတံ ဝဍ္ဎိတံ, တံ ယထာပဗ္ဗဇ္ဇာပရိစိတံ နာမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧဝရူပံ ပန စိတ္တံ ဘဝိဿတီတိ သိက္ခိတဗ္ဗံ။ **လောကဿ သမဉ္စ ဝိသမဉ္စာ**တိ သတ္တလောကဿ သုစရိတဒုစ္စရိတာနိ။ **လောကဿ ဘဝဉ္စ ဝိဘဝဉ္စာ**တိ တဿ ဝုဍ္ဎိဉ္စ ဝိနာသဉ္စ, တထာ သမ္ပတ္တိဉ္စ ဝိပတ္တိဉ္စ။ **လောကဿ သမုဒယဉ္စ အတ္ထင်္ဂမဉ္စာ**တိ ပန သင်္ခါရလောကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, ခန္ဓာနံ နိဗ္ဗတ္တိဉ္စ ဘေဒဉ္စာတိ အတ္ထော။

၁၀. ဂိရိမာနန္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၀. ဒသမေ **အနုကမ္ပံ ဥပါဒါယာ**တိ ဂိရိမာနန္ဒတ္ထေရေ အနုကမ္ပံ ပဋိစ္စ။ **စက္ခုရောဂေ**တိအာဒယော ဝတ္ထုဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။ နိဗ္ဗတ္တိတပ္ပသာဒဿ ဟိ ရောဂေ နာမ နတ္ထိ။ **ကဏ္ဏရောဂေ**တိ ဗဟိကဏ္ဏေ ရောဂေ။ **ပိနာသေ**တိ ဗဟိနာသိကာယ ရောဂေ။ **နခသာ**တိ နခေဟိ ဝိလေခိတဋ္ဌာနေ ရောဂေ။ **ပိတ္တသမုဋ္ဌာနာ**တိ ပိတ္တသမုဋ္ဌိတာ။ တေ ကိရ ဒွတ္တိံသ ဟောန္တိ။ **သေမှသမုဋ္ဌာနာ**ဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ဥတုပရိဏာမဇာ**တိ ဥတုပရိဏာမေန အစ္စုဏှာတိသီတေန ဥပ္ပဇ္ဇနကရောဂါ။ **ဝိသမပရိဟာရဇာ**တိ အတိစိရဋ္ဌာနနိသဇ္ဇာဒိနာ ဝိသမပရိဟာရေန ဇာတာ။ **ဩပက္ကမိကာ**တိ ဝဓဗန္ဓနာဒိနာ ဥပက္ကမေန ဇာတာ။ **ကမ္မဝိပါကဇာ**တိ ဗလဝကမ္မဝိပါကသမ္ဘူတာ။ **သန္တံ**န္တိ ရာဂါဒိသန္တတာယ သန္တံ။ အတပ္ပကဋ္ဌေန **ပဏီတံ**။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

သစိတ္တဝဂ္ဂေါ ပဌမော။

(၇) ၂. ယမကဝဂ္ဂေါ

၁. အဝိဇ္ဇာသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၆၁-၆၂. ဒုတိယဿ ပဌမေ **သာဟာရန္တိ** သပစ္စယံ။ **ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိန္တိ** ဖလဉာဏဉ္စေဝ သေသသမ္ပယုတ္တဓမ္မေ စ။ **ဗောဇ္ဈင်္ဂါ** တိ မဂ္ဂဗောဇ္ဈင်္ဂါ။ ဒုတိယေ **ဘဝတဏှာယာ**တိ ဘဝပတ္ထနာယ။ ဧဝံ ဒွီသုပိ သုတ္တေသု ဝဋ္ဋမေဝ ကထိတံ, ဝဋ္ဋဉ္စေတ္ထ ပဌမေ သုတ္တေ အဝိဇ္ဇာမူလကံ ဝဋ္ဋံ ကထိတံ, ဒုတိယေ တဏှာမူလကံ။

၃-၄. နိဋ္ဌင်္ဂတသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၆၃-၆၄. တတိယေ **နိဋ္ဌံ ဂတာ** တိ နိဗ္ဗေမတိကာ။ **ဣဓ နိဋ္ဌာ** တိ ဣမသ္မိံယေဝ လောကေ ပရိနိဗ္ဗာနံ။ **ဣဓ ဝိဟာယ** တိ ဣမံ လောကံ ဝိဇဟိတွာ သုဒ္ဓါဝါသဗြဟ္မလောကံ။ စတုတ္ထေ **အစေစ္စပ္ပသန္နာ** တိ အစလပ္ပသာဒေန သမ္ပန္နာ။ **သောတာပန္နာ** တိ အရိယမဂ္ဂသောတံ အာပန္နာ။

၅-၇. ပဌမသုခသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၆၅-၆၇. ပဉ္စမေ ဝဋ္ဋမူလကံ သုခဒုက္ခံ ပုစ္ဆိတံ, ဆဋ္ဌေ သာသနမူလကံ။ သတ္တမေ **နဠကပါနန္တိ** အတီတေ ဗောဓိသတ္တဿ ဩဝါဒေ ဌတွာ ဝါနရယူထေန နဠေဟိ ဥဒကဿ ပီတဋ္ဌာနေ မာပိတတ္တာ ဧဝံလဒ္ဓနာမော နိဂမော။ **တုဏှီဘူတံ တုဏှီဘူတန္တိ** ယံ ယံ ဒိသံ အနုဝိလောကေတိ, တတ္ထ တတ္ထ တုဏှီဘူတမေဝ။ **အနုဝိလောကေတွာတိ** တတော တတော ဝိလောကေတွာ။ **ပိဋ္ဌိ မေ အာဂိလာယတီ** တိ ကသ္မာ အာဂိလာယတိ? ဘဂဝတော ဟိ ဆ ဝဿာနိ မဟာပဓာနံ ပဒဟန္တဿ မဟန္တံ ကာယဒုက္ခံ အဟောသိ, အထဿ အပရဘာဂေ မဟလ္လကကာလေ ပိဋ္ဌိဝါတော ဥပ္ပဇ္ဇိ။ ဥပါဒိန္နကသရီရဿ ဌာနနိသဇ္ဇာဒီဟိ အပ္ပမတ္တကေန အာဗာဓေန န သက္ကာ ကေနစိ ဘဝိတုံ။ တံ ဂဟေတွာပိ ထေရဿ ဩကာသကရဏတ္ထံ ဧဝမာဟ။ **သင်္ဃာဋိံ ပညာပေတွာ** ဧကမန္တေ ပတိရူပဋ္ဌာနေ ပညတ္တဿ ကပ္ပိယ မဉ္စဿ ဥပရိ အတ္ထရိတွာ။

၉-၁၀. ကထာဝတ္ထုသုတ္တဒွယဝဏ္ဏနာ

၆၉-၇၀. နဝမေ **တိရစ္ဆာနကထ** န္တိ အနိယျာနိကတ္တာ သဂ္ဂမောက္ခမဂ္ဂါနံ တိရစ္ဆာနဘူတံ ကထံ။ တတ္ထ ရာဇာနံ အာရဗ္ဘ “မဟာသမ္မတော မန္ဓာတာ ဓမ္မာသောကော ဧဝံမဟာနုဘာဝေါ”တိအာဒိနာ နယေန ပဝတ္တကထာ **ရာဇကထာ**။ ဧသ နယော **စောရကထာ**ဒီသု။ တေသု “အသုကော ရာဇာ အဘိရူပေါ ဒဿနီယော”တိအာဒိနာ ဂေဟသိတကထာဝ တိရစ္ဆာနကထာ ဟောတိ, “သောပိ နာမ ဧဝံမဟာနုဘာဝေါ ခယံ ဂတော”တိ ဧဝံ ပဝတ္တာ ပန ကမ္မဋ္ဌာနဘာဝေ တိဋ္ဌတိ။ စောရေသုပိ “မူလဒေဝေါ ဧဝံမဟာနုဘာဝေါ, မေဃဒေဝေါ ဧဝံမဟာနုဘာဝေါ”တိ တေသံ ကမ္မံ ပဋိစ္စ “အဟော သူရာ”တိ ဂေဟသိတကထာဝ **တိရစ္ဆာနကထာ** ။ ယုဒ္ဓေသုပိ ဘာရတယုဒ္ဓါဒီသု “အသုကေန အသုကော ဧဝံ မာရိတော ဧဝံ ဝိဒ္ဓေါ”တိ ကာမဿာဒဝသေနေဝ ကထာ တိရစ္ဆာနကထာ, “တေပိ နာမ ခယံ ဂတာ”တိ ဧဝံ ပဝတ္တာ ပန သဗ္ဗတ္ထ ကမ္မဋ္ဌာနမေဝ ဟောတိ။ အပိစ အန္နာဒီသု “ဧဝံ ဝဏ္ဏဝန္တံ ရသဝန္တံ ဖဿသမ္ပန္နံ ခါဒိမှ ဘုဉ္ဇိမှ ပိဝိမှ ပရိဘုဉ္ဇိမှာ”တိ ကာမဿာဒဝသေန ကထေတုံ န ဝဋ္ဋတိ, သာတ္ထကံ ပန ကတွာ “ပုဗ္ဗေ ဧဝံ ဝဏ္ဏာဒိသမ္ပန္နံ အန္နံ ပါနံ ဝတ္ထံ ယာနံ မာလံ ဂန္ဓံ သီလဝန္တာနံ အဒမှ, စေတိယံ ပူဇိမှာ”တိ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ဉာတိကထာဒီသုပိ “အမှာကံ ဉာတကာ သူရာ သမတ္ထာ”တိ ဝါ “ပုဗ္ဗေ မယံ ဧဝံ ဝိစိတြေဟိ ယာနေဟိ ဝိစရိမှာ”တိ ဝါ အဿာဒဝသေန ဝတ္တုံ န ဝဋ္ဋတိ , သာတ္ထကံ ပန ကတွာ “တေပိ နော ဉာတကာ ခယံ ဂတာ”တိ ဝါ “ပုဗ္ဗေ မယံ ဧဝရူပါ ဥပါဟနာ သင်္ဃဿ အဒမှာ”တိ ဝါ ကထေတဗ္ဗံ။ **ဂါမကထာ**ပိ သုနိဝိဋ္ဌဒုန္နိဝိဋ္ဌသုဘိက္ခဒုဗ္ဘိက္ခာဒိဝသေန ဝါ “အသုကဂါမဝါသိနော သူရာ သမတ္ထာ”တိ ဝါ ဧဝံ အဿာဒဝသေနေဝ န ဝဋ္ဋတိ, သာတ္ထကံ ပန ကတွာ “သဒ္ဓါ ပသန္နာ”တိ ဝါ “ခယဝယံ ဂတာ”တိ ဝါ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ **နိဂမနဂရဇနပဒကထာသု**ပိ ဧသေဝ နယော။

ဣတ္ထိကထာ ပိ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနာဒိနိ ပဋိစ္စ အဿာဒဝသေန န ဝဋ္ဋတိ, ''သဒ္ဓာ ပသန္နာ ခယံ ဂတာ''တိ ဧဝမေဝ ဝ ဋ္ဋတိ။ **သူရကထာပိ** ''နန္ဒိမိတ္တော နာမ ယောဓော သူရော အဟောသီ''တိ အဿာဒဝသေနေဝ န ဝဋ္ဋတိ, ''သဒ္ဓော အဟောသိ ခယံ ဂတော''တိ ဧဝမေဝ ဝဋ္ဋတိ။ **သုရာကထ**န္တိ ဟဋ္ဌိယံ ပန အနေကဝိဓံ မဇ္ဇကထံ အဿာဒဝသေန ကထေ တုံ န ဝဋ္ဋတိ, အာဒီနဝဝသေနေဝ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ဝိသိခါကထာပိ** ''အသုကဝိသိခါ သုနိဝိဋ္ဌာ ဒုန္နိဝိဋ္ဌာ သူရာ သမတ္ထာ''တိ အဿာဒဝသေနေဝ န ဝဋ္ဋတိ, ''သဒ္ဓာ ပသန္နာ ခယံ ဂတာ''တိ ဝဋ္ဋတိ။ **ကုမ္ဘဋ္ဌာနကထာ** နာမ ကုဋ္ဋဋ္ဌာနက ထာ ဥဒကတိတ္ထကထာ ဝုစ္စတိ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁၇; မ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၂၂၃; သံ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၅.၁၀၈၀)။ ကုမ္ဘဒာသိကထာ တ။ သာပိ ''ပာသာဒိကာ နစ္စိတုံ ဂာယိတုံ ဆေကာ''တိ အဿာဒဝသေန န ဝဋ္ဋတိ, ''သဒ္ဓာ ပသန္နာ''တိအာဒိနာ နယေ နေဝ ဝဋ္ဋတိ။

ပုဗ္ဗပေတကထာ နာမ အတီတဉာတိကထာ။ တတ္ထ ဝတ္တမာနဉာတိကထာသဒိသောဝ ဝိနိစ္ဆယော။ **နာနတ္တက ထာ** နာမ ပုရိမပစ္ဆိမကထာဝိမုတ္တာ အဝသေသာ နာနာသဘာဝ တိရစ္ဆာနကထာ။ **လောကက္ခာယိကာ** နာမ ''အယံ လောကော ကေန နိမ္မိတော? အသုကေန နာမ နိမ္မိတော။ ကာကော သေတော အဋ္ဌီနံ သေတတ္တာ, ဗလာကာ ရတ္တာ လောဟိတဿ ရတ္တတ္တာ''တိဧဝမာဒိကာ လောကာယတဝိတဏ္ဍာသလ္လာပကထာ။ **သမုဒ္ဒက္ခာယိကာ** နာမ ကသ္မာ သမုဒ္ဒော သာဂရောတိ။ သာဂရဒေဝေန ခတတ္တာ သာဂရော, ခတော မေတိ ဟတ္ထမုဒ္ဒာယ နိဝေဒိတတ္တာ သမုဒ္ဒော'တိဧဝမာဒိကာ နိရတ္ထကာ သမုဒ္ဒက္ခာယနကထာ။ **ဘဝေ**တိ ဝုဒ္ဓိ, **အဘဝေ**တိ ဟာနိ။ ဣတိ ဘဝေ ဣတိ အဘ ဝေတိ ယံ ဝါ တံ ဝါ နိရတ္ထကကာရဏံ ဝတွာ ပဝတ္တိတကထာ **ဣတိဘဝါဘဝကထာ** နာမ။

တေဇသာ တေဇန္တိ အတ္တနော တေဇသာ တေသံ တေဇံ။ **ပရိယာဒိယေယျာထာ** တိ ခေပေတွာ ဂဟေတွာ အဘိ ဘဝေယျာထ။ တတြိဒံ ဝတ္ထု – ဧကော ပိဏ္ဍပာတိကော မဟာထေရံ ပုစ္ဆိ – ''ဘန္တေ, တေဇသာ တေဇံ ပရိယာဒိယမာ နာ ဘိက္ခူ ကိံ ကရောန္တီ''တိ။ ထေရော အာဟ – အာဝုသော, ကိဉ္စိဒေဝ အာတပေ ဌပေတွာ ယထာ ဆာယာ ဟောဋ္ဌာ န ဩတရတိ, ဥဒ္ဓံ ဝာ ဂစ္ဆတိ တထာ ကရောန္တိ။ ဒသမေ **ဟသံသာနိ ဌာနာနီ**တိ ပသံသာဝဟာနိ ကာရဏာနိ။ သေသံ သ ဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ယမကဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော။

(၈) ၃. အာကင်္ခဝဂ္ဂေါ

၁. အာကင်္ခသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၁. တတိယဿ ပဌမေ **သမ္ပန္နသီလာ** တိ ပရိပုဏ္ဏသီလာ, သီလသမင်္ဂိနော စ ဟုတွာတိ အတ္ထော။ တတ္ထ ဒွီဟိ ကာရဏေဟိ သမ္ပန္နသီလတာ ဟောတိ သီလဝိပတ္တိယာ စ အာဒီနဝဒဿနေန, သီလသမ္ပတ္တိယာ စ အာနိသံသဒဿနေန။ တဒုဘယမ္ပိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၉, ၂၁) ဝိတ္ထာရိတံ။ တတ္ထ "သမ္ပန္နသီလာ"တိ တ္တောဝတာ ကိရ ဘဂဝတာ စတုပာရိသုဒ္ဓိသီလံ ဥဒ္ဒိသိတွာ "ပာတိမောက္ခသံဝရသံဝုတာ"တိ ဣမိနာ တတ္ထ ဇေဋ္ဌကသီလံ ဝိတ္ထာရေတွာ ဒဿေတီတိ ဒီပဝိဟာရဝါသီ သုမနတ္ထေရော အာဟ။ အန္တေဝါသိကော ပနဿ တေပိဋကစူဠနာဂတ္ထေရော အာဟ – ဥဘယတ္ထပိ ပာတိမောက္ခသံဝရောဝ ဘဂဝတာ ဝုတ္တော။ ပာတိမောက္ခသံဝရောယေဝ ဟိ သီလံ, ဣတရာနိ ပန တီဏိ သီလန္တိ ဝုတ္တဋ္ဌာနံ အတ္ထီတိ အနနုဇာနန္တော ဝတွာ အာဟ – ဣန္ဒြိယသံဝရော နာမ ဆဒွါရရက္ခာမတ္တကမေဝ, အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိ ဓမ္မေန သမေန ပစ္စယုပ္ပတ္တိမတ္တကံ, ပစ္စယသန္နိဿိတံ ပဋိလဒ္ဓပစ္စယေ ဣဒမတ္ထန္တိ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပရိဘုဉ္ဇနမတ္တကံ။ နိပ္ပရိယာယေန ပာတိမောက္ခသံဝရောဝ သီလံ။ ယဿ သော ဘိန္နော, အယံ သီသစ္ဆိန္နော ဝိယ ပုရိသော ဟတ္ထပါဒေ သေသာနိ ရက္ခိဿတီတိ န ဝတ္တဗ္ဗော။ ယဿ ပန သော အရောဂေါ, အယံ အစ္ဆိန္နသီသော ဝိယ ပုရိသော ဇီဝိတံ သေသာနိ ပုန ပာကတိကာနိ ကာတုံ သက္ကောတိ။ တသ္မာ "သမ္ပန္နသီလာ"တိ ဣမိနာ ပာတိမောက္ခသံဝရံ ဥဒ္ဒိသိတွာ "သမ္ပန္နပာတိမောက္ခာ"တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ ဝတွာ တံ ဝိတ္ထာရေတွာ ဒဿေန္တော **ပာတိမောက္ခသံဝရသံဝုတာ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ပာတိမောက္ခသံဝရသံဝုတ္တာ** တိအာဒီနိ ဝုတ္တတ္ထာနေဝ။ **အာကင်္ခေယျ စေ** တိ ကသ္မာ အာရဒ္ဓန္တိ? သီလာနိသံသဒဿနတ္ထံ ။ သစေပိ အစိရပဗ္ဗဇိတာနံ တ ဒုပ္ပညာနံ တ ဧဝမဿ "ဘဂဝါ 'သီလံ ပူရေထ သီလံ ပူရေထာ'တိ ဝဒတိ, ကော နု ခေါ သီလပူရဏေ အာနိသံသော, ကော ဝိသေသော, ကာ ဝမ္မီ"တိ တေသံ ဒသ အာနိသံသေ ဒဿေတုံ ဧဝမာဟ – "အပ္ပေဝ နာမ ဧတံ သဗြဟ္မစာရီနံ ပိယမနာပတာဒိအာသဝက္ခယပရိယောသာနံ အာနိသံသံ သုတွာပိ သီလံ ပရိပူရေယျု"န္တိ။

တတ္ထ **အာကင်္ခေယျ စေ** တိ ယဒိ ဣစ္ဆေယျ။ **ပိယော စဿ** န္တိ ပိယစက္ခူဟိ သမ္ပဿိတဗ္ဗော, သိနေဟုပ္ပတ္တိယာ ပဒဋ္ဌာနဘူတော ဘဝေယျံ။ **မနာပော**တိ တေသံ မနဝဍ္ဎနကော, တေသံ တ မနေန ပတ္တဗ္ဗော, မေတ္တစိတ္တေန ဖရိတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ **ဂရူ**တိ တေသံ ဂရုဋ္ဌာနိယော ပာသာဏစ္ဆတ္တသဒိသော။ **ဘာဝနီယော**တိ "အဒ္ဓါယမာယသ္မာ ဇာနံ ဇာနာတိ ပဿံ ပဿတီ"တိ ဧဝံ သမ္ဘာဝနီယော။ **သီလေသွေဝဿ ပရိပူရကာရီ** တိ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလေသုယေဝ ပရိပူရကာရီ အဿ, အနူနေန အာကာရေန သမန္နာဂတော ဘဝေယျာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အဇ္ဈတ္တံ စေတောသမထမနုယုတ္တော**တိ အတ္တနော စိတ္တသမထေ ယုတ္တော။ **အနိရာကတဇ္ဈာနော** တိ ဗဟိ အနီဟဋဇ္ဈာနော, အဝိနာသိတဇ္ဈာနော ဝါ။ **ဝိပဿနာယ** တိ သတ္တဝိဓာယ အနုပဿနာယ။ **ဗြူဟေတာ သုညာဂါရာန** န္တိ ဝဍ္ဎေတာ သုညာဂါရာနံ။ ဧတ္ထ စ သမထဝိပဿနာဝသေန ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ရတ္တိန္ဒိဝံ သုညာဂါရံ ပဝိသိတွာ နိသီဒမာနော ဘိက္ခု "ဗြူဟေတာ သုညာဂါရာန"န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ , ဝိတ္ထာရော ပန ဣစ္ဆန္တေန မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ (မ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၆၄ အာဒယော) အာကင်္ခေယျသုတ္တဝဏ္ဏနာယ ဩလောကေတဗ္ဗော။

လာဘီတိ ဧတ္ထ န ဘဂဝါ လာဘနိမိတ္တံ သီလာဒိပရိပူရဏံ ကထေတိ။ ဘဂဝါ ဟိ "ဃာသေသနံ ဆိန္နကထော, န ဝါစံ ပယုတံ ဘဏေ"တိ (သု. နိ. ၇၁၆) ဧဝံ သာဝကေ ဩဝဒတိ။ သော ကထံ လာဘနိမိတ္တံ သီလာဒိပရိပူရဏံ ကထေယျ။ ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယဝသေန ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ယေသဉှိ ဧဝံ အဇ္ဈာသယော ဘဝေယျ "သစေ မယံ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ န ကိလမေယျာမ, သီလာနိ ပရိပူရေတုံ သက္ကုဏေယျာမာ"တိ, တေသံ အဇ္ဈာသယဝသေနေဝမာဟ။ အပိစ သရသာနိသံသော ဧသ သီလဿ ယဒိဒံ စတ္တာရော ပစ္စယာ နာမ။ တထာ ဟိ ပဏ္ဍိတမနုဿာ ကောဋ္ဌာဒီသု ဌပိတံ နီဟရိတွာ အတ္တနာပိ အပရိဘုဉ္ဇိတွာ သီလဝန္တာနံ ဒေန္တီတိ သီလဿ သရသာနိသံသဒဿနတ္ထမ္ပေတံ ဝုတ္တံ။

တတိယဝါရေ **ယေသာဟန္တိ** ယေသံ အဟံ။ **တေသံ တေ ကာရာ**တိ တေသံ ဒေဝါနံ ဝါ မနုဿာနံ ဝါ တေ မယိ ကတာ ပစ္စယဒါနကာရာ။ **မဟပ္ဖလာ ဟောန္တု မဟာနိသံသာ** တိ လောကိယသုခေန ဖလဘူတေန မဟပ္ဖလာ, လောကုတ္တရေန မဟာနိသံသာ။ ဥဘယံ ဝါ ဧတံ ဧကတ္ထမေဝ။ သီလာဒိဂုဏယုတ္တဿ ဟိ ကဋစ္ဆုဘိက္ခာပိ ပဉ္စရတနမတ္တ

တာယ ဘူမိယာ ပဏ္ဏသာလာပိ ကတ္ဝာ ဒိန္နာ အနေကာနိ ကပ္ပသဟဿာနိ ဒုဂ္ဂတိဝိနိပာတတော ရက္ခတိ, ပရိယော သာနေ စ အမတာယ ဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာနဿ ပစ္စယော ဟောတိ။ "ခီရောဒနံ အဟမဒါသိ"န္တိအာဒီနိ (ဝိ. ဝ. ၄၁၃) စေ တ္ထ ဝတ္ထူနိ။ သကလမေဝ တ ပေတဝတ္ထု ဝိမာနဝတ္ထု စ သာဓကံ။

စတုတ္ထတရေ **ပေတာ**တိ ပေစ္စဘဝံ ဂတာ။ **ဉာတီ**တိ သဿုသသုရပက္ခိကာ။ **သာလောဟိတာ**တိ ဧကလောဟိတ ဗဒ္ဓာ ပိတိပိတာမဟာဒယော။ **ကာလင္ကတာ** တိ မတာ။ **တေသံ တ**န္တိ တေသံ တံ မယိ ပသန္နစိတ္တံ, တံ တ ပသန္နေန စိ တ္တေန အနုဿရန္တံ။ ယဿ ဟိ ဘိက္ခုနော ကာလကတော ပိတာ တ မာတာ တ "အမ္ဟာကံ ဉာတကတ္ထေရော သီလ တ ကလျာဏဓမ္မော"တိ ပသန္နစိတ္တော ဟုတ္ဝာ တံ ဘိက္ခုံ အနုဿရတိ, တဿ သော စိတ္တပ္ပသာဒောပိ တံ အ နုဿရဏမတ္တမ္ပိ မဟပ္ဖလံ မဟာနိသံသမေဝ ဟောတိ။

အရတိရတိသဟောတိ နေက္ခမ္မပဋိပတ္တိယာ အရတိယာ ကာမဂုဏေသု ရတိယာ စ သဟော အဘိဘဝိတာ အဇ္ဈော တ္ထရိတာ။ **ဘယဘေရဝသဟော**တိ ဧတ္ထ ဘယံ စိတ္တုတြာသောပိ အာရမ္မဏမ္ပိ, ဘေရဝံ အာရမ္မဏမေဝ။

၂. ကဏ္ဍကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၂. ဒုတိယေ **အဘိညာတေဟီ**တိ ဂုဏေဟိ ပါကဋေဟိ။ **ပရပုရာယာ** တိ ပရံ ဝုစ္စတိ ပစ္ဆိမဘာဂေ, ပုရာတိ ပုရိမဘာဂေ, ပုရတော ဓာဝန္တေန ပစ္ဆတော အနုဗန္ဓန္တေန စ မဟာပရိဝါရေနာ တိ အတ္ထော။ **ကဏ္ဍကော** တိ ဝိဇ္ဈနဋ္ဌေန ကဏ္ဍကော။ **ဝိသူကဒဿန** န္တိ ဝိသူကဘူတံ ဒဿနံ။ **မာတုဂါမူပစာရော** တိ မာတုဂါမဿ သမီပစာရိတာ။

၃-၄. ဣဋ္ဌဓမ္မသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၇၃-၇၄. တတိယေ **ဝဏ္ဏော**တိ သရီရဝဏ္ဏော။ **ဓမ္မာ** တိ နဝ လောကုတ္တရဓမ္မာ။ စတုတ္ထေ **အရိယာယာ**တိ အပေ ထုဇ္ဇနိကာယ, သီလာဒီဟိ မိဿကတ္တာ ဧဝံ ဝုတ္တံ။ **သာရာဒါယီ စ ဟောတိ ဝရာဒါယီ**တိ သာရဿ စ ဝရဿ စ အာဒါ ယကော ဟောတိ။ ယော ကာယဿ သာရော, ယဉ္စဿ ဝရံ, တံ ဂဏှာတီတိ အတ္ထော။

၅. မိဂသာလာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၅. ပဉ္စမဿ အာဒိမှိ တာဝ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ ဆက္ကနိပာတေ ဝုတ္တမေဝ။ **ဒုဿီလော ဟောတီ** တိအာဒီသု ပန **ဒုဿီလော** တိ နိဿီလော။ **စေတောဝိမုတ္တိ**န္တိ ဖလသမာဓိံ။ **ပညာဝိမုတ္တိ**န္တိ ဖလဉာဏံ။ **နပ္ပဇာနာတီ** တိ ဥဂ္ဂဟပရိ ပုစ္ဆာဝသေန န ဇာနာတိ။ **ဒုဿီလျံ အပရိသေသံ နိရုဇ္ဈတီ** တိ ဧတ္ထ ပဉ္စ ဒုဿီလျာနိ တာဝ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန ပဟီယန္တိ, ဒသ အရဟတ္တမဂ္ဂေန။ ဖလက္ခဏေ တာနိ ပဟီနာနိ နာမ ဟောန္တိ။ ဖလက္ခဏံ သန္ဓာယ ဣဓ "နိရုဇ္ဈ တီ"တိ ဝုတ္တံ။ ပုထုဇ္ဇနဿ သီလံ ပဉ္စဟိ ကာရဏေဟိ ဘိဇ္ဇတိ ပာရာဇိကာပဇ္ဇနေန သိက္ခာပစ္စက္ခာနေန တိတ္ထိယပက္ ခန္ဒနေန အရဟတ္တေန မရဏေနာတိ။ တတ္ထ ပုရိမာ တယော ဘာဝနာပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ, စတုတ္ထော ဝမို ယာ, ပဉ္စမော နေဝ ဟာနာယ န ဝမိယာ။ ကထံ ပနေတံ အရဟတ္တေန သီလံ ဘိဇ္ဇတီတိ? ပုထုဇ္ဇနဿ ဟိ သီလံ အစ္စန္တ တကုသလမေဝ ဟောတိ, အရဟတ္တမဂ္ဂေ စ ကုသလာကုသလကမ္မက္ခယာယ သံဝတ္တတီတိ ဧဝံ တေန တံ ဘိဇ္ဇ တိ။ **သဝနေနပိ အကတံ ဟောတီ**တိ သောတဗ္ဗယုတ္တကံ အဿုတံ ဟောတိ။ **ဗာဟုသစ္စေနပိ အကတံ ဟောတီ** တိ ဧ တ္ထ **ဗာဟုသစ္စ** န္တိ ဝီရိယံ။ ဝီရိယေန ကတ္တဗ္ဗယုတ္တကံ အကတံ ဟောတိ, တဿ အကတတ္တာ သဂ္ဂတောပိ မဂ္ ဂတောပိ ပရိဟာယတိ။ **ဒိဋ္ဌိယာပိ အပ္ပဋိဝိဒ္ဓံ ဟောတီ** တိ ဒိဋ္ဌိယာ ပဋိဝိဇ္ဈိတဗ္ဗံ အပ္ပဋိဝိဒ္ဓံ ဟောတိ အပစ္စက္ခကတံ။ **သာ မယိကမ္ပိ ဝိမုတ္တိံ န လဘတီ**တိ ကာလာနုကာလံ ဓမ္မဿဝနံ နိဿာယ ပီတိပါမောဇ္ဇံ န လဘတိ။ **ဟာနာယ ပရေတီ** တိ ဟာနာယ ပဝတ္တတိ။

ယထာဘူတံ ပဇာနာတီတိ "သောတာပတ္တိဖလံ ပတ္ဝာ ပဉ္စဝိဓံ ဒုဿီလျံ အပရိသေသံ နိရုဇ္ဈတီ"တိ ဥဂ္ဂဟပရိ ပုစ္ဆာဝသေန ဇာနာတိ။ **တဿ သဝနေနပိ ကတံ ဟောတီ** တိ သောတဗ္ဗယုတ္တကံ သုတံ ဟောတိ။ **ဗာဟုသစ္စေနပိ ကတံ ဟောတီ**တိ ဝီရိယေန ကတ္တဗ္ဗယုတ္တကံ အန္တမသော ဒုဗ္ဗလဝိပဿနာမတ္တကမ္ပိ ကတံ ဟောတိ။ **ဒိဋ္ဌိယာပိ သုပ္ပ**

ဋ္ဌိဝိဒ္ဓံ ဟောတီတိ အန္တမသော လောကိယပညာယပိ ပစ္စယပဋ္ဌိဝေဓော ကတော ဟောတိ။ ဣမဿ ဟိ ပုဂ္ဂလဿ ပညာ သီလံ ပရိဓောဝတိ, သော ပညာပရိဓောတေန ဝိသေသံ ဟာပုဏာတိ။

ပမာဏိကာတိ ပုဂ္ဂလေသု ပမာဏဂ္ဂာဟကာ။ **ပမိဏန္တိ** တိ ပမေတုံ တုလေတုံ အရဟန္တိ။ **ဧကော ဟီနော**တိ ဧကော ဂုဏေဟိ ဟီနော။ **ပဏီတော**တိ ဧကော ဂုဏေဟိ ပဏီတော ဥတ္တမော။ **တံ ဟီ**တိ တံ ပမာဏကရဏံ။ **အဘိက္ကန္တတရော**တိ သုန္ဒရတရော။ **ပဏီတတရော**တိ ဥတ္တမတရော။ **ဓမ္မသောတော နိဗ္ဗဟတီ** တိ သူရံ ဟုတွတ ပဝတ္တမာနံ ဝိပဿနာဉာဏံ နိဗ္ဗဟတိ, အရိယဘူမိံ ဟာပေတိ။ **တဒန္တရံ ကော ဇာနေယျာ** တိ တံ ဧဝံ ကာရဏံ ကော ဇာနေယျ။ **သီလတာ ဟောတီ**တိ လောကိယသီလေန သီလတာ ဟောတိ။ **ယတ္ထဿ တံ သီလ** န္တိ အရဟတ္တဝိမုတ္တိံ ပတွတ သီလံ အပရိသေသမ္ပိ နိရုဇ္ဈတိ နာမ, တတ္ထ ယုတ္တိ ဝုတ္တာယေဝ။ ဣတော ပရေသု ဒွဝီသု အင္ဂေသု အနာကမိဖလံ ဝိမုတ္တိ နာမ, ပဥ္စမေ အရဟတ္တမေဝ။ သေသမေတ္ထ ဝုတ္တနယာနုသာရေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဆဋ္ဌံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၇. ကာကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၇. သတ္တမေ **ခံသီ**တိ ဂုဏခံသကော။ ကဿစိ ဂုဏံ အနာဒိယိတွတ ဟတ္တေနပိ ဂဟိတော တဿ သီသေပိ ဝစ္စံ ကရောတိ။ **ပဂဗ္ဘော** တိ ဟာဂဗ္ဘိယေန သမန္နာဂတော။ **တိန္တိဏော** တိ တိန္တိဏံ ဝုစ္စတိ တဏှာ, တာယ သမန္နာဂတော, အာသင္ကာဗဟုလော တ။ **လုဒ္ဒော** တိ အရုဏော။ **အကာရုဏိကော**တိ နိက္ကာရုဏိကော။ **ဒုဗ္ဗလော** တိ အဗလော အပ္ပထာမော။ **ဩရဝိတာ**တိ ဩရဝယုတ္တော ဩရဝန္တော စရတိ။ **နေစယိကော**တိ နိစယကရော။

၉. အာဃာတဝတ္ထုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၉. နဝမေ **အဠ္ဌာနေ** တိ အကာရဏေ။ သစိတ္တကပဝတ္တိယဥဟိ "အနတ္ထံ မေ အစရိ"တိအာဒိ ကာရဏံ ဘဝေယွ ယ, ခာဏုပဟဋ္ဌာဒီသု တံ နတ္ထိ။ တသ္မာ တတ္ထ အာဃာတော အဠ္ဌာနေ အာဃာတော နာမ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝတိ။

အာကင်္ခဝဂ္ဂေါ တတိယော။

(၉) ၄. ထေရဝဂ္ဂေါ

၁-၃. တပဟနသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၈၁-၈၃. စတုတ္ထသ္သ ပဌမေ **ဝိမရိယာဒီကတေနာ**တိ ကိလေသမရိယာဒံ ဘိန္ဒိတွာ ဝိမရိယာဒံ ကတေန။ ဒုတိယံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။ တတိယေ **နော စ ပယိရုပာသိတာ**တိ န ဥပဋ္ဌာတိ။

၄. ဖဿကရဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၄. စတုတ္ထေ **ဓာယိ သမာပတ္တိကုသလော**တိ ဓာနေပိ စ သမပ္ပန္နော သမာပတ္တိယဥ္စ ဆေကော။ **ဏ္ဏရီကာန္တိ** တုဏ္ဍဘာဝံ။ **ဝိစိန္တိ** ဂုဏဝိစိနတံ နိဂ္ဂဏ္ဍဘာဝံ။ အထ တ ဏ္ဏရီကာသဒ္ဒာတံ အရည်း ဝိစိနသဒ္ဒာတံ မဟာဂဟနဥ္စ အာပန္နော ဝိယ ဟောတိ။ **အနယန္တိ** အဝမိုး။ **ဖဿန** န္တိ ဝိနာသံ။ **အနယဖဿန** န္တိ အဝမိုဝိနာသံ။ **ကိံ နု ခေါ**တိ ကေန ကာရဏေန။

၅-၆. ကတ္ထီသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၈၅-၈၆. ပဉ္စမေ **ကတ္ထီ ဟောတိ ဝိကတ္ထီ**တိ ကတ္ထနသီလော ဟောတိ ဝိကတ္ထနသီလော, ဝိဝဋ္ဋံ ကတွာ ကထေတိ။ **န သန္တတကာရီ**တိ န သတတကာရီ။ ဆဋ္ဌေ **အဓိမာနိကော**တိ အနဓိဂတေ အဓိဂတမာနေန သမန္နာဂတော။ **အဓိမာနသစ္စော**တိ အဓိဂတမာနမေဝ သစ္စတော ဝဒတိ။

၇. နပ္ပိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၇. သတ္တမေ **အဓိကရဏိကော ဟောတီ**တိ အဓိကရဏကာရကော ဟောတိ။ **န ပိယတာယာ**တိ န ပိယဘာဝတာယ။ **န ဂရုတာယာ**တိ န ဂရုဘာဝတာယ။ **န သာမညာယာ**တိ န သမဏဓမ္မဘာဝတာယ။ **န ဧကီဘာဝတာယာ**တိ န နိရန္တရဘာဝတာယ။ **ဓမ္မာနံ န နိသာမကဇာတိကော**တိ နဝန္နံ လောကုတ္တရဓမ္မာနံ န နိသာမနသဘာဝေ န ဥပဓာရဏသဘာဝေ။ **န ပဋိသလ္လာနော**တိ န ပဋိသလ္လီနော။ **သာဌေယျာနီ**တိ သဌဘာဝေ။ **ကူဋေယျာနီ**တိ ကူဋဘာဝေ။ **ဇိမှေယျာနီ**တိ န ဥဇုဘာတ။ **ဝင်္ကေယျာနီ**တိ ဝင်္ကဘာတ။

၈. အက္ကောသကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၈. အဋ္ဌမေ **အက္ကောသကပရိဘာသကော အရိယူပဝါဒီ သဗ္ရဟ္မစာရိန**န္တိ ဧတ္ထ သဗ္ရဟ္မစာရိပဒံ အက္ကောသကပရိဘာသကပဒေဟိ ယောဇေတဗ္ဗံ "အက္ကောသကော သဗ္ရဟ္မစာရီနံ, ပရိဘာသကော သဗ္ရဟ္မစာရီန"န္တိ။ အရိယာနံ ပန ဂုဏေ ဆိန္ဒိဿာမီတိ အန္တိမဝတ္ထုနာ ဥပဝဒန္တော အရိယူပဝါဒီ နာမ ဟောတိ။ **သဒ္ဓမ္မဿ န ဝေဒာယန္တီ**တိ သိက္ခာတ္တယသင်္ခာတဿ သာသနသဒ္ဓမ္မာ အဿ ဝေဒနံ န ဂစ္ဆန္တိ။ **ရောဂါတင်္က**န္တိ ဧတ္ထ ရောဂေါဝ ကိစ္ဆာဇီဝိတဘာဝကရဏေန အာတင်္ကောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၉. ကောကာလိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၉. နဝမေ **ကောကာလိကော ဘိက္ခု ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမီ**တိ ကောယံ ကောကာလိကော, ကသ္မာ စ ဥပသင်္ကမိ? အယံ ကိရ ကောကာလိကရဋ္ဌေ ကောကာလိကနဂရေ ကောကာလိကသေဋ္ဌိဿ ပုတ္တော ပဗ္ဗဇိတွာ ပိတရာ ကာရိတေ ဝိဟာရေ ဝသတိ စူဠကောကာလိကောတိ နာမေန, န ပန ဒေဝဒတ္တဿ သိဿော။ သော ဟိ ဗြာဟ္မဏပုတ္တော မဟာကောကာလိကော နာမ။ ဘဂဝတိ ပန သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရန္တေ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ ပဉ္စမတ္တေဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ သဒ္ဓိံ ဇနပဒစာရိကံ စရမာနာ ဥပကဋ္ဌာယ ဝဿူပနာယိကာယ ဝိဝေကဝါသံ ဝသိတုကာမာ တေ ဘိက္ခူ ဥယျောဇေတွာ အတ္တနော ပတ္တစီဝရမာဒာယ တသ္မိံ ဇနပဒေ တံ နဂရံ ပတွာ ဝိဟာရံ အဂမိံသု။ တတ္ထ နေသံ ကောကာလိကော ဝတ္တံ အကာသိ။ တေပိ တေန သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိတွာ, "အာဝုသော, မယံ ဣမံ တေမာသံ ဝသိဿာမ, မာ နော က

ဿစိ အာရောစေသီ''တိ ပဋိညံ ဂဟေတွာ ဝသိံသု။ ဝသိတွာ ပဝါရဏာဒိဝသေ ပဝါရေတွာ ''ဂစ္ဆာမ မယံ, အာဝုသော''တိ ကောကာလိကံ အာပုစ္ဆိံသု။ ကောကာလိကော ''အစ္ဆထ, အာဝုသော, ကေဒိဝသံ ဝသိတွာ သွေဝ ဂမိဿထာ''တိ ဝတွာ ဒုတိယဒိဝသေ နဂရံ ပဝိသိတွာ မနုဿေ အာမန္တေသိ – ''အာဝုသော, တုမှေ ဟ ဒွေဝ အဂ္ဂသာဝကေ ဣမေ အာဂန္တွာ ဝသမာနေပိ န ဇာနာထ, န တေ ကောစိ ပစ္စယေနပိ နိမန္တေတီ''တိ။ နဂရဝါသိနော ''ကဟံ, ဘန္တေ, ထေရာ, ကသ္မာ နော နာရောစယိတ္ထာ''တိ? ကိံ, အာဝုသော, အာရောစိတေန, ကိံ န ပဿထ ဒွေ ဘိက္ခူ ထေရာသနေ နိသိန္နေ, ဧတေ အဂ္ဂသာဝကာတိ။ တေ ခိပ္ပံ သန္နိပတိတွာ သပ္ပိဖာဏိတာဒီနိ စေဝ စီဝရဒုဿာနိ စ သံဟရိံသု။

ကောကာလိကော စိန္တေသိ – ''ပရမပ္ပိစ္ဆာ အဂ္ဂသာဝကာ ပယုတ္တဝါစာယ ဥပ္ပန္နလာဘံ န သာဒိယိဿန္တိ, အသာဒိယန္တာ 'အာဝါသိကဿ ဒေထာ'တိ ဝက္ခန္တီ''တိ တံ လာဘံ ကဟာပေတွာ ထေရာနံ သန္တိကံ အဂမာသိ။ ထေရာ ဒိသွာဝ ''ဣမေ ပစ္စယာ နေဝ အမှာကံ, န ကောကာလိကဿ ကပ္ပန္တီ''တိ ပဋိက္ခိပိတွာ ပက္ကမိံသု။ ကောကာလိကော ''ကထဉှိ နာမ သယံ အဂ္ဂဏှန္တာ မယှမ္ပိ အဒါပေတွာ ပက္ကမိဿန္တီ''တိ အာဃာတံ ဥပ္ပါဒေသိ ။ တေပိ ဘဂဝတော သန္တိကံ ဂန္တွာ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ ပုန အတ္တနော ပရိသံ အာဒါယ ဇနပဒစာရိကံ စရန္တာ အနုပုဗ္ဗေန တသ္မိံ ရဋ္ဌေ တမေဝ နဂရံ ပစ္စာဂမိံသု။ နာဂရာ ထေရေ သဉ္ဇာနိတွာ သဟ ပရိက္ခာရေဟိ ဒါနံ သဇ္ဇေတွာ နဂရမဇ္ဈေ မဏ္ဍပံ ကတွာ ဒါနံ အဒံသု, ထေရာနဉ္စ ပရိက္ခာရေ ဥပနာမေသုံ။ ထေရာ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ နိယျာဒယိံသု။ တံ ဒိသွာ ကောကာလိကော စိန္တေသိ – ''ဣမေ ပုဗ္ဗေ အပ္ပိစ္ဆာ အဟေသုံ, ဣဒါနိ ပါပိစ္ဆာ ဇာတာ, ပုဗ္ဗေပိ အပ္ပိစ္ဆသန္တုဋ္ဌပဝိဝိတ္တသဒိသာဝ မညေ''တိ ထေရေ ဥပသင်္ကမိတွာ, ''အာဝုသော, တုမှေ ပုဗ္ဗေ အပ္ပိစ္ဆာ ဝိယ, ဣဒါနိ ပန ပါပဘိက္ခူ ဇာတတ္ထာ''တိ ဝတွာ ''မူလဋ္ဌာနေယေဝ နေသံ ပတိဋ္ဌံ ဘိန္ဒိဿာမီ''တိ တရမာနရူပေါ နိက္ခမိတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ။ အယမေတ္ထ ကောကာလိကော, ဣမိနာ စ ကာရဏေန ဥပသင်္ကမီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဘဂဝါ တံ တုရိတတုရိတံ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာဝ အာဝဇ္ဇေန္တော အညာသိ ''အယံ အဂ္ဂသာဝကေ အက္ကောသိတုကာမော အာဂတော, သက္ကာ နု ခော ပဋိသေဓေတု''န္တိ။ တတော ''န သက္ကာ ပဋိသေဓေတုံ, ထေရေသု အပရဇ္ဈိတွာ အာဂတော, ဧကံသေန ပန ပဒုမနိရယေ နိဗ္ဗတ္တိဿတီ''တိ ဒိသွာ ''သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနေပိ နာမ ဂရဟန္တံ သုတွာ န နိသေဓေတီ''တိ ဝါဒမောစနတ္ထံ အရိယူပဝါဒဿ စ မဟာသာဝဇ္ဇဘာဝဒဿနတ္ထံ **မာ ဟေဝ**န္တိ တိက္ခတ္တုံ ပဋိသေဓေသိ။ တတ္ထ **မာ ဟေဝ**န္တိ မာ ဧဝံ အဘဏိ။ **သဒ္ဓါယိကော** တိ သဒ္ဓါယ အာဂမကရော ပသာဒါဝဟော, သဒ္ဓါတဗ္ဗဝစနော ဝါ။ **ပစ္စယိကော** တိ ပတ္တိယာယိတဗ္ဗဝစနော။

ပက္ကာမီ တိ ကမ္မာနုဘာဝေန စောဒိယမာနော ပက္ကာမိ။ ဩကာသကတဉှိ ကမ္မံ န သက္ကာ ပဋိဗာဟိတုံ။ **အစိရပက္ကန္တဿာ**တိ ပက္ကန္တဿ သတော နစိရေနေဝ။ **သဗ္ဗော ကာယော ဖုဋ္ဌော အဟောသီ** တိ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ ဩကာသံ အဝဇ္ဇေတွာ သကလသရီရံ အဋ္ဌီနိ ဘိန္ဒိတွာ ဥဂ္ဂတာဟိ ပီဠကာဟိ အဇ္ဈောတ္ထဋံ အဟောသိ။ ယသ္မာ ပန ဗုဒ္ဓါနုဘာဝေန တထာရူပံ ကမ္မံ ဗုဒ္ဓါနံ သမ္မုခီဘာဝေ ဝိပါကံ ဒါတုံ န သက္ကောတိ, ဒဿနူပစာရေ ဝိဇဟိတမတ္တေ ဒေတိ, တသ္မာ တဿ အစိရပက္ကန္တဿ ပီဠကာ ဥဋ္ဌဟိံသု။ **ကလာယမတ္တိယော** တိ စဏကမတ္တိယော။ **ဗေလုဝ သလာဋုကမတ္တိယော**တိ တရုဏဗေလုဝမတ္တိယော။ **ပဘိဇ္ဇိံသူ** တိ ဘိဇ္ဇိံသု။ တာသု ဘိန္နာသု သကလသရီရံ ပနသပက္ကံ ဝိယ အဟောသိ။ သော ပက္ကေန ဂတ္တေန ဇေတဝနဒွာရကောဋ္ဌကေ ဝိသဂိလိတော မစ္ဆော ဝိယ ကဒလိပတ္တေသု နိပဇ္ဇိ။ အထ ဓမ္မဿဝနတ္ထံ အာဂတာဂတာ မနုဿာ ''ဓိ ကောကာလိက, ဓိ ကောကာလိက, အယုတ္တမကာသိ, အတ္တနောယေဝ မုခံ နိဿာယ အနယဗျသနံ ပတ္တောသီ''တိ အာဟံသု။ တေသံ သဒ္ဒံ သုတွာ အာရက္ခဒေဝတာ ဓိက္ကာရမကံသု, အာရက္ခဒေဝတာနံ အာကာသဒေဝတာတိ ဣမိနာ ဥပာယေန ယာဝ အကနိဋ္ဌဘဝနာ ဧကဓိက္ကာရော ဥဒပါဒိ။

တုရူတိ ကောကာလိကဿ ဥပဇ္ဈာယော တုရုတ္ထေရော နာမ အနာဂါမိဖလံ ပတွာ ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တော။ သော ဘူမဋ္ဌဒေဝတာ အာဒိံ ကတွာ ''အယုတ္တံ ကောကာလိကေန ကတံ အဂ္ဂသာဝကေ အန္တိမဝတ္ထုနာ အဗ္ဘာစိက္ခန္တေနာ''တိ ပရမ္ပရာယ ဗြဟ္မလောကသမ္ပတ္တံ တံ သဒ္ဒံ သုတွာ ''မာ မယှံ ပဿန္တဿေဝ ဝရာကော နဿိ, ဩဝဒိဿာမိ နံ ထေရေသု စိတ္တပ္ပသာဒတ္ထာယာ''တိ အာဂန္တွာ တဿ ပုရတော အဋ္ဌာသိ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – ''တုရူ ပစ္စေကဗြဟ္မာ''တိ။ **ပေသလာ**တိ ပိယသီလာ။ **ကောသိ တွံ, အာဝုသော**တိ နိပန္နကောဝ ကထ

ရက္ခိနိ ဥမ္မီလေတ္တ ဝေမာဟ။ **ပဿ ယာဝဋ္ဌ တေ ဣဒံ အပရဒ္ဓ** တိ ယတ္ထကံ တယာ အပရဒ္ဓံ, အတ္တနော နလာဋ္ဌေ မဟာဂဏ္ဍံ အပဿန္တော သာသပမတ္တာယ ပီဠကာယ မံ စောဒေတဗ္ဗံ မညသီတိ အာဟ။

အထ နံ "အဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တော အယံ ကောကာလိကော, ဂိလိတဝိသော ဝိယ န ကဿစိ ဝစနံ န ကရိဿတီ"တိ ဥတ္တ တ **ပုရိသဿ ဟီ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ကုဌာရီ**တိ ကုဌာရိသဒိသာ ဖရုသတစာ။ **ဆိန္ဒတိ** တိ ကုသလမူလသင်္ခာတေ မူ လေယေဝ နိကန္တတိ။ **နိန္ဒိယ** န္တိ နိန္ဒိတဗ္ဗံ ဒုဿီလပုဂ္ဂလံ။ **ပသံသတိ**တိ ဥတ္တမတ္တေ သမ္ဘာဝေတ္တ ခီဏာသဝေ တိ ဝဒတိ။ **တံ တ နိန္ဒတိ ယော ပသံသိယော** တိ ယော တ ပသံသိတဗ္ဗော ခီဏာသဝေ, တံ အနိစ္ဆိမဝတ္ထုနာ စောဒေန္တော "ဒုဿီလော အယ"န္တိ ဝဒတိ။ **ဝိစိနာတိ မုခေန သော ကလိ**န္တိ သော တံ အပရာဓံ မုခေန ဝိစိနာတိ နာမ။ **ကလိနာ တေ နာ**တိ တေန အပရာဓေန သုခံ န ဝိန္ဒတိ။ နိန္ဒိယပသံသာယ ဟိ ပသံသိယနိန္ဒာယ စ သမကောဝ ဝိပာကော။

သဗ္ဗဿာပိ သဟာပိ အတ္တနာ တိ သဗ္ဗေန သကေန ဓနေနပိ အတ္တနာပိ သဒ္ဓိံ ယော အက္ခေသု ဓနပရာဇယော နာမ, အယံ အပ္ပမတ္တကော အပရာဓော။ **ယော သုဂတေသု**တိ ယော ပန သမ္မဂ္ဂတေသု ပုဂ္ဂလေသု စိတ္တံ ဒူသေယ္ယ, အယံ စိတ္တပဒေသောဝ တတော ကလိတော မဟန္တတရော ကလိ။

ဣဒါနိ တဿ မဟန္တတရဘာဝံ ဒဿေန္တော **သတံ သဟဿာန** န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သတံ သဟဿာန** န္တိ နိရဗ္ဗုဒဂဏနာယ သတသဟဿဥ္စ။ **ဆတ္တိံသတိ** တိ အပရာနိ ဆတ္တိံသတိ နိရဗ္ဗုဒါနိ။ **ပဉ္စ စာ**တိ အဗ္ဗုဒဂဏနာ ယ ပဉ္စ အဗ္ဗုဒါနိ။ **ယမရိယဂရဟီ**တိ ယံ အရိယေ ဂရဟန္တော နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ, တတ္ထ တွေကံ အာယုပ္ပမာဏန္တိ အတ္တော။

ကာလမကာသီတိ ဥပဇ္ဈာယေ ပက္ကန္တေ ကာလံ အကာသိ။ **ပဒုမနိရယ**န္တိ ဟဋ္ဌိယေက္ကော ပဒုမနိရယော နာမ နတ္ထိ, အဝီစိမဟာနိရယသ္မိံယေဝ ပန ပဒုမဂဏနာယ ပစ္စိတဗ္ဗေ ဧကသ္မိံ ဌာနေ နိဗ္ဗတ္တိ။

ဝီသတိခာရိကောတိ မာဂဓကေန ပတ္ထေန စတ္တာရော ပတ္ထာ, ကောသလရဋ္ဌေ ဧကော ပတ္ထော ဟောတိ။ တေန ပတ္ထေန စတ္တာရော ပတ္ထာ အာဠ္ဟကံ , စတ္တာရိ အာဠ္ဟကာနိ ဒောဏံ, စတုဒောဏာ မာနိကာ, စတုမာနိကာ ခါရီ, တာယ ခါရိယာ ဝီသတိခါရိကော။ **တိလတဟော**တိ မာဂဓကာနံ သုခုမတိလာနံ တိလသကဋံ။ **အဗ္ဗုဒေ နိရယေ** တိ အဗ္ဗုဒေ နာမ ဟဋ္ဌိယေက္ကော နိရယော နတ္ထိ, အဝီစိမှိယေဝ ပန အဗ္ဗုဒဂဏနာယ ပစ္စိတဗ္ဗဌာနဿေတံ နာမံ။ **နိရ ဗ္ဗုဒါဒီ**သုပိ ဧသေဝ နယော။

ဝဿဂဏနာပိ ပနေတ္ထ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ – ယထေဝ ဟိ သတံ သတသဟဿာနိ ကောဋိ ဟောတိ, ဧဝံ သတံ သ တသဟဿကောဋိယော ပကောဋိ နာမ ဟောတိ, သတံ သတသဟဿပကောဋိယော ကောဋိပကောဋိ နာမ, သတံ သ တသဟဿကောဋိပကောဋိယော နဟုတံ, သတံ သတသဟဿနဟုတာနိ နိန္နဟုတံ, သတံ သတသဟဿနိန္နဟုတာနိ ဧကံ အဗ္ဗုဒံ, တတော ဝီသတိဂုဏံ နိရဗ္ဗုဒံ, ဧသ နယော သဗ္ဗတ္ထာတိ။ ဒသမံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ထေရဝဂ္ဂေါ စတုတ္ထော။

(၁၀) ၅. ဥပာလိဝဂ္ဂေါ

၁-၂. ကာမဘောဂီသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၉၁-၉၂. ပဌမသ္သ ပဉ္စမေ **သာဟသေနာ**တိ သာဟသိယကမ္မေန။ ဒုတိယေ **ဘယာနီ**တိ စိတ္တုတြာသဘယာနိ။ **ဝေရာနီ**တိ အကုသလဝေရပုဂ္ဂလဝေရာနိ။ **အရိယော စသ္သ ဉာယော** တိ သဟ ဝိပဿနာယ မဂ္ဂေါ။ **က္ကတိ က္ကမသ္မိံ သတိ က္ကဒံ ဟောတီ**တိ ဇေ ံ က္ကမသ္မိံ အဝိဇ္ဇာဒိကေ ကာရဏေ သတိ က္ကဒံ သင်္ခါရာဒိကံ ဖလံ ဟောတိ။ **က္ကမသ္သုပ္ပာအာ က္ကဒံ ဥပ္ပဇ္ဇတီ**တိ ယော ယသ္သ သဟဇာတပစ္စယော ဟောတိ, တသ္သ ဥပ္ပာအာ က္ကတရံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ နာမ။ **က္ကမသ္မိံ အသတီ** တိ အဝိဇ္ဇာဒိကေ ကာရဏေ အသတိ သင်္ခါရာဒိကံ ဖလံ န ဟောတိ။ **က္ကမသ္သ နိရောဓာ**တိ ကာရဏသ္သ အပ္ပဝတ္တိယာ ဖလဿ အပ္ပဝတ္တိ ဟောတိ။

၃. ကိံဒိဋ္ဌိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၃. တတိယေ **သဏ္ဍာပေသု** န္တိ က္ကရိယာပထမ္ပိ ဝစနပထမ္ပိ သဏ္ဍာပေသုံ။ **အပ္ပသဒ္ဒဝိနီတာ** တိ အပ္ပသဒ္ဒေန မတ္တဘာဏိနာ သတ္ထာရာ ဝိနီတာ။ **ပရတောဃောသပစ္စယာ တ**တိ ပရသ္သ တ ဝစနကာရဏာ။ **စေတယိတာ**တိ ပကပ္ပိတာ။ **မင်္ဂုဘူတာ** တိ အောမနသ္သပ္ပတ္တာ နိတ္တေဇာ။ **ပတ္တက္ခန္ဓာ** တိ ပတိတက္ခန္ဓာ။ **သဟဓမ္မေနာ** တိ သဟေတုကေန ကာရဏေန ဝစနေန။

၄. ဝဇ္ဇိယမာဟိတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၄. စတုတ္ထေ **ဝဇ္ဇိယမာဟိတော** တိ ဇေ ံနာမကော။ **သဗ္ဗံ တပ** န္တိ သဗ္ဗမေဝ ဒုက္ကရကာရိကံ။ **သဗ္ဗံ တပသ္သိ** န္တိ သဗ္ဗံ တပနိသ္သိတကံ။ **လူခာဇီဝိ**န္တိ ဒုက္ကရကာရိကဇီဝိကာနုယောဂံ အနုယုတ္တံ။ **ကရယ္ဟ**န္တိ ဂရဟိတဗ္ဗယုတ္တကံ။ **ပသံသိယ**န္တိ ပသံသိတဗ္ဗယုတ္တကံ။ **ဝေနယိကော**တိ သယံ အဝိနီတော အညေဟိ ဝိနေတဗ္ဗော။ **အပညတ္တိကော**တိ န ကိဉ္စိ ပညာပေတုံ သက္ကောတိ။ အထ တ **ဝေနယိကော**တိ သတ္တဝိနာသကော။ **အပညတ္တိကော** တိ အပစ္စက္ခံ နိဗ္ဗာနံ ပညာပေတိ, သယံကတာဒီသု ကိဉ္စိ ပညာပေတုံ န သက္ကောတိ။ **န သော ဘဂဝ ဝေနယိကော**တိ သော ဘဂဝ ဇေ ံ ယာထာဝတော ဥတ္တ ကုသလာကုသလံ ပညာပေန္တော န အညေန ဝိနေတဗ္ဗော န အညသိက္ခိတော။ ယေ စ ဓမ္မေ ဥပာအာယ သတ္တော ပညာပိယတိ, တေသံ ပညာပနတော န သတ္တဝိနာသကော, သုဝိနီတော သုသိက္ခိတော သတ္တဝိနာယကောတိ အတ္ထော။ တသ္သ စ ပညတ္တိယော သပညတ္တိယောယေတတိ ဒဿေတိ။ **ဝိမုတ္တိံ ဝိမုစ္စတော အကုသလာ ဓမ္မာ**တိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသင်္ခါတံ စိတ္တသ္သ အဓိမုတ္တိံ အဓိမုစ္စတော အကုသလာ ဓမ္မာ ဝဍ္ဎန္တိ နာမ, တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ သာသနေ ပန စိတ္တသ္သ ဝိမုတ္တိသင်္ခါတော ဝိမုတ္တိ ကုသလာနံယေဝ ပစ္စယော ဟောတိ။

၅. ဥတ္တိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၅. ပဉ္စမေ **တုဏှီ အဟောသီ**တိ သတ္တူပလဒ္ဓိယံ ဌတွာ အပုစ္ဆံ ပုစ္ဆတီတိ တုဏှီ အဟောသိ။ **သဗ္ဗသာမုက္ကံသိကံ ဝတ မေ**တိ မယာ သဗ္ဗပုစ္ဆာနံ ဥတ္တမပုစ္ဆံ ပုစ္ဆိတော သမဏော ဂေါတမော သံသာဒေတိ နော ဝိသ္သဇ္ဇေတိ, နူန န ဝိသဟတိ န သက္ကောတိ ဝိသ္သဇ္ဇေတုန္တိ ဇေ ံ ဟာပိကံ ဒိဋ္ဌိံ မာ ပဋိလဘီတိ။ **တဒသ္သာ** တိ တံ ဇေ ံ ဥပ္ပန္နံ ဒိဋ္ဌိဂတံ ဘဝေယျ။ **ပစ္စန္တိမ** န္တိ ယသ္မာ မဇ္ဈိမဒေသေ နဂရသ္သ ဥဒ္ဒာပာဒီနိ ထိရာနိ တ ဟောန္တု ဒုဗ္ဗလာနိ တ, သဗ္ဗသော တ ပန မာ ဟောန္တု, စောရာသင်္ကာ န ဟောတိ။ တသ္မာ တံ အဂ္ဂဟေတွာ "ပစ္စန္တိမံ နဂရ"န္တိ အာဟ။ **ဒဠှုဒ္ဒာပ**န္တိ ထိရပာကာရပာဒံ။ **ဒဠှပာကာရတောရဏ**န္တိ ထိရပာကာရဉ္စေဝ ထိရပိဋ္ဌိသင်္ဃာဋဒွာရဉ္စ။ **ဧကဒွာရ**န္တိ ကသ္မာ အာဟ? ဗဟုဒွာရသ္မိံ ဟိ နဂရေ ဗဟူဟိ ပဏ္ဍိတဒေါဝါရိကေဟိ ဘဝိတဗ္ဗံ, ဧကဒွာရေ ဧကောဝ ဝဋ္ဋတိ။ တထာဂ တသ္သ စ ပညာယ အညော သဒိသော နတ္ထိ။ တသ္မာ သတ္ထု ပဏ္ဍိတဘာဝသ္သ ဩပမ္မတ္ထံ ဧကံယေဝ ဒေါဝါရိကံ ဒဿေတုံ "ဧကဒွာရ"န္တိ အာဟ။ **ပဏ္ဍိတော** တိ ပဏ္ဍိစ္စေန သမန္နာဂတော။ **ဗျတ္တော** တိ ဝေယျတ္တိယေန သမန္နာဂတော။ **မေဓာဝီ**တိ ဌာနုပ္ပတ္တိယပညာသင်္ခါတာယ မေဓာယ သမန္နာဂတော။ **အနုပရိယာယပထ**န္တိ အနုပရိယာယ နာမကံ မဂ္ဂံ။ **ပာကာရသန္ဓိ**န္တိ ဒွိန္နံ ဣဋ္ဌကာနံ အပဂတဋ္ဌာနံ။ **ပာကာရဝိဝရ**န္တိ ပာကာရသ္သ ဆိန္နဋ္ဌာနံ။ **တဒေဝေ**

တံ ပဋ္ဌဟန္တိ တံယေဝ “သဿတော လောကော”တိအာဒိနာ နယေန ပုဋ္ဌ ဥပနီယပဋ္ဌဟံ ပုနပိ ပုစ္ဆိ။ **သဗ္ဗော စ တေန လောကော**တိ သတ္တုပလဒ္ဓိယံယေဝ ဌတွာ အညေနာကာရေန ပုစ္ဆတီတိ ဒဿေတိ။

၆. ကောကနုဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၆. ဆဋ္ဌေ **ပုဗ္ဗာပယမာနော** တိ ပုဗ္ဗသဒိသာနိ နိရုဒကာနိ ကုရုမာနော။ **ကောနေတ္ထ, အာဝုသော** တိ ကော ဧတ္ထ, အာဝုသော။ **ယာဝတာ, အာဝုသော, ဒိဋ္ဌိ** တိ ယတ္တိကာ ဒွာသဋ္ဌိဝိဓာပိ ဒိဋ္ဌိ နာမ အတ္ထိ။ **ယာဝတာ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာန** န္တိ “ခန္ဓာပိ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနံ, အဝိဇ္ဇာပိ, ဖဿောပိ, သညာပိ, ဝိတက္ကောပိ အယောနိသောမနသိကာရောပိ, ပာပမိတ္တောပိ , ပရတောဃောသောပိ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာန”န္တိ ဧဝံ ယတ္တကံ အဋ္ဌဝိဓမ္ပိ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနံ ဒိဋ္ဌိကာရဏံ နာမ အတ္ထိ။ **ဒိဋ္ဌာဓိဋ္ဌာန** န္တိ ဒိဋ္ဌီနံ အဓိဋ္ဌာနံ, အဓိဋ္ဌဟိတွာ အဓိဘဝိတွာ ပဝတ္တာယ ဒိဋ္ဌိယာ ဧတံ နာမံ။ **ဒိဋ္ဌိပရိယုဋ္ဌာန** န္တိ “ကတမာနိ အဋ္ဌာရသ ဒိဋ္ဌိပရိယုဋ္ဌာနာနိ? ယာ ဒိဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိဂတံ ဒိဋ္ဌိဂဟနံ ဒိဋ္ဌိကန္တာရံ ဒိဋ္ဌိဝိသူကံ ဒိဋ္ဌိဝိပ္ဖန္ဒိတံ ဒိဋ္ဌိသံယောဇနံ ဒိဋ္ဌိသလ္လံ ဒိဋ္ဌိသမ္ဗာဓော ဒိဋ္ဌိပလိဗောဓော ဒိဋ္ဌိဗန္ဓနံ ဒိဋ္ဌိပပါတော ဒိဋ္ဌာနုသယော ဒိဋ္ဌိသန္တာပေါ ဒိဋ္ဌိပရိဠာဟော ဒိဋ္ဌိဂန္ထော ဒိဋ္ဌုပါဒါနံ ဒိဋ္ဌာဘိနိဝေသော ဒိဋ္ဌိပရာမာသော။ ဣမာနိ အဋ္ဌာရသ ဒိဋ္ဌိပရိယုဋ္ဌာနာနီ”တိ ဧဝံ ဝုတ္တံ ဒိဋ္ဌိပရိယုဋ္ဌာနံ။ **သမုဋ္ဌာန** န္တိ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနဿေဝ ဝေဝစနံ။ ဝုတ္တဉှေတံ – “ခန္ဓာ ပစ္စယော ဒိဋ္ဌီနံ ဥပါဒါယ သမုဋ္ဌာနဋ္ဌေန”တိ (ပဋိ. မ. ၁.၁၂၄) သဗ္ဗံ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ။ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေ ပန **ဒိဋ္ဌိသမုဂ္ဃာတော** နာမ သဗ္ဗဒိဋ္ဌီနံ သမုဂ္ဃာတကတ္တာ။ **တမဟ**န္တိ တံ သဗ္ဗံ အဟံ ဇာနာမိ။ **တျာဟံ ဝက္ခာမီ** တိ ကိံကာရဏာ အဟံ ဝက္ခာမိ။

၇-၈. အာဟုနေယျသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၉၇-၉၈. သတ္တမေ **သမ္မာဒိဋ္ဌိကော** တိ ယာထာဝဒိဋ္ဌိကော။ အဋ္ဌမေ **အဓိကရဏသမုပ္ပာဒဝူပသမကုသလော** တိ စတုန္နံ အဓိကရဏာနံ မူလံ ဂဟေတွာ ဝူပသမေန သမုပ္ပာဒဝူပသမကုသလော ဟောတိ။

၉. ဥပါလိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၉. နဝမေ **ဒုရဘိသမ္ဘဝါနီ** တိ သမ္ဘဝိတုံ ဒုက္ခာနိ ဒုဿဟာနိ, န သက္ကာ အပ္ပေသက္ခေဟိ အဇ္ဈောဂါဟိတုန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အရညဝနပတ္ထာနီ** တိ အရညာနိ စ ဝနပတ္ထာနိ စ။ အာရညကင်္ဂနိပ္ဖာဒနေန အရညာနိ, ကမန္တံ အတိက္ကမိတွာ မနုဿာနံ အနုပစာရဋ္ဌာနဘာဝေန ဝနပတ္ထာနိ။ **ပန္တာနီ** တိ ပရိယန္တာနိ အတိဒူရာနိ။ **ဒုက္ကရံ ပဝိဝေက**န္တိ ကာယဝိဝေကော ဒုက္ကရော။ **ဒုရဘိရမ**န္တိ အဘိရမိတုံ န သုကရံ။ **ဧကတ္တေ** တိ ဧကီဘာဝေ။ ကိံ ဒဿေတိ? ကာယဝိဝေကေ ကတေပိ တတ္ထ စိတ္တံ အဘိရမာပေတုံ ဒုက္ကရံ။ ဒွယံဒွယာရာမော ဟိ အယံ လောကောတိ။ **ဟရန္တိ မညေ**တိ ဟရန္တိ ဝိယ ဃသန္တိ ဝိယ။ **မနော**တိ စိတ္တံ။ **သမာဓိံ အလဘမာနဿာ** တိ ဥပစာရသမာဓိံ ဝါ အပ္ပနာသမာဓိံ ဝါ အလဘန္တဿ ။ ကိံ ဒဿေတိ? ဤဒိသဿ ဘိက္ခုနော တိဏပဏ္ဏမိဂါဒိသဒ္ဒေဟိ ဝိဝိဓေဟိ စ ဘီသနကေဟိ ဝနာနိ စိတ္တံ ဝိက္ခိပန္တိ မညေတိ။ **သံသီဒိဿတီ** တိ ကာမဝိတက္ကေန သံသီဒိဿတိ။ **ဥပ္လဝိဿတီ** တိ ဗျာပါဒဝိဟိံသာဝိတက္ကေဟိ ဥဒ္ဓံ ပ္လဝိဿတိ။

ကဏ္ဏသံဓောဝိက န္တိ ကဏ္ဏေ ဓောဝန္တေန ကီဠိတဗ္ဗံ။ **ပိဋ္ဌိသံဓောဝိက** န္တိ ပိဋ္ဌိံ ဓောဝန္တေန ကီဠိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ ဥဒကံ သောဏ္ဍာယ ဂဟေတွာ ဒွီသု ကဏ္ဏေသု အာသိဉ္စနံ ကဏ္ဏသံဓောဝိကာ နာမ, ပိဋ္ဌိယံ အာသိဉ္စနံ ပိဋ္ဌိသံဓောဝိကာ နာမ။ **ကဓံ ဝိန္ဒတီ** တိ ပတိဋ္ဌံ လဘတိ။ **ကော စာဟံ ကော စ ဟတ္ထိနာဂေ** တိ အဟံ ကော, ဟတ္ထိနာဂေ ကော, အဟမ္ပိ တိရစ္ဆာနဂတော, အယမ္ပိ, မယှမ္ပိ စတ္တာရော ပါဒါ, ဣမဿပိ, နနု ဥဘောပိ မယံ သမသမာတိ။

ဝင်္ကက န္တိ ကုမာရကာနံ ကီဠနကံ ခုဒ္ဒကနင်္ဂလံ။ **ဃဋိက**န္တိ ဒီဃဒဏ္ဍကေန ရဿဒဏ္ဍကံ ပဟရဏကီဠံ။ **မောက္ခစိက**န္တိ သံပရိဝတ္တကကီဠံ, အာကာသေ ဒဏ္ဍကံ ဂဟေတွာ ဘူမိယံ ဝါ သီသံ ဌပေတွာ ဟေဋ္ဌုပရိယဘာဝေန ပရိဝတ္တနကီဠန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **စိင်္ဂုလက** န္တိ တာလပဏ္ဏာဒီဟိ ကတံ ဝါတပ္ပဟာရေန ပရိဗ္ဘမနစက္ကံ။ **ပတ္တာဠှကံ** ဝုစ္စတိ ပဏ္ဏနာဠိ, တာယ ဝါလုကာဒီနိ မိနန္တာ ကီဠန္တိ။ **ရထက**န္တိ ခုဒ္ဒကရထံ။ **ဓနုက**န္တိ ခုဒ္ဒကဓနုမေဝ။

ဣဓ ခော ပန တေတိ တွေ့ တေတိ နိပါတမတ္တံ, ဣဓ ခော ပနာတိ အတ္ထော။ **ဣဋ္ဌ တွံ, ဥပါလိ, သင်္ဃေ ဝိ ဟရာဟီ**တိ တွေ့ **ဣဋ္ဌာ** တိ စောဒနတ္ထေ နိပါတော။ တေန ထေရံ သင်္ဃမဇ္ဈေ ဝိဟာရတ္ထာယ စောဒေတိ, နာသ္သ အရညတသံ အနုဇာနာတိ။ ကသ္မာ? အရညသေနာသနေ ဝသတော ကိရသ္သ တသဓုရမေဝ ပူရိသ္သတိ, န ဂန္ထဓုရံ။ သင်္ဃမဇ္ဈေ ဝသန္တော ပန ဒွေဝ ဓုရာနိ ပူရေတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိသ္သတိ, ဝိနယပိဋကေ စ ပါမောက္ခော ဘဝိသ္သတိ။ အထသ္သာဟံ ပရိသမဇ္ဈေ ပုဗ္ဗပတ္ထနံ ပုဗ္ဗာဘိနီဟာရဉ္စ ကထေတွာ ဣမံ ဘိက္ခုံ ဝိနယဓရာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသ္သာမီတိ ဣမမတ္ထံ ပသ္သမာနော သတ္ထာ ထေရသ္သ အရညတသံ နာနုဇာနီတိ။ ဒသမံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ဥပါလိဝဂ္ဂေါ ပဉ္စမော။

ဒုတိယပဏ္ဏာသကံ နိဋ္ဌိတံ။

၃. တတိယပဏ္ဏာသကံ

(၁၁) ၁. သမဏသညာဝဂ္ဂေါ

၁. သမဏသညာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၁. တတိယဿ ပဌမေ **သမဏသညာ**တိ သမဏာနံ ဥပ္ပဇ္ဇနကသညာ။ **သန္တတကာရီ** တိ နိရန္တရကာရီ။ **အဗျာပဇ္ဈော**တိ နိဒ္ဒုက္ခော။ **ဣဒမတ္ထံတိဿ ဟောတီ** တိ ဣဒမတ္ထံ ဣဒမေ ပစ္စယာတိ ဧဝမဿ ဇီဝိတပရိက္ခာရေသု ဟောတိ, ပစ္စဝေက္ခိတပရိဘောဂံ ပရိဘုဉ္ဇတီတိ အတ္ထော။ ဒုတိယံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၃. မိစ္ဆတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၃. တတိယေ **ဝိရာဓနာ ဟောတီ**တိ သဂ္ဂတော မဂ္ဂတော စ ဝိရဇ္ဈနံ ဟောတိ။ **နော အာရာဓနာ**တိ န သမ္ပာဒနာ န ပရိပူရကာရိတာ ဟောတိ။ **ပဟောတီ**တိ ပဝတ္တတိ။

၄-၅. ဗီဇသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၀၄-၁၀၅. စတုတ္ထေ **ယထာဒိဋ္ဌိ သမတ္တံ သမာဒိန္န** န္တိ ဒိဋ္ဌာနုရူပေန ပရိပုဏ္ဏံ သမာဒိန္နံ သကလံ ဂဟိတံ။ **စေတနာ**တိ တီသု ဒွာရေသု နိဗ္ဗတ္တိတစေတနာဝ ဂဟိတာ။ **ပတ္ထနာ** တိ ''ဧဝရူပေ သိယ''န္တိ ဧဝံ ပတ္ထနာ။ **ပဏိဓိ** တိ ''ဒေဝတေ တ ဘဝိဿာမိ ဒေဝညတရော တ''တိ စိတ္တဋ္ဌပနာ။ **သင်္ခါရာ** တိ သမ္ပယုတ္တကသင်္ခါရာ။ ပဉ္စမေ ပုရေစာရိကဋ္ဌေန **ပုဗ္ဗင်္ဂမာ။ အန္ဝဒေဝ** တိ တံ အနုဗန္ဓမာနမေဝ။

၆. နိဇ္ဇရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၆. ဆဋ္ဌေ **နိဇ္ဇရဝတ္ထူနီ** တိ နိဇ္ဇရကာရဏာနိ။ **မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ နိဇ္ဇိဏ္ဏာ ဟောတီ** တိ အယံ ဟေဋ္ဌာ ဝိပဿနာယပိ နိဇ္ဇိဏ္ဏာ ဧဝ ပဟီနာ။ ကသ္မာ ပုန ဂဟိတာတိ? အသမုစ္ဆိန္နတ္တာ။ ဝိပဿနာယ ဟိ ကိဉ္စာပိ နိဇ္ဇိဏ္ဏာ, န ပန သမုစ္ဆိန္နာ။ မဂ္ဂေါ ပန ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ တံ သမုစ္ဆိန္ဒတိ, န ပုန ဝုဋ္ဌာတုံ ဒေတိ။ တသ္မာ ပုန ဂဟိတာ။ ဧဝံ သဗ္ဗပဒေသု ယောဇေတဗ္ဗော။ ဧတ္ထ စ သမ္မာဝိမုတ္တိပစ္စယာ စတုသဋ္ဌိ ဓမ္မာ ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ။ ကတမေ စတုသဋ္ဌိ? သောတာပတ္တိမဂ္ဂက္ခဏေ အဓိမောက္ခဋ္ဌေန သဒ္ဓိန္ဒြိယံ ပရိပူရတိ, ပဂ္ဂဟဋ္ဌေန ဝီရိယိန္ဒြိယံ, ဥပဋ္ဌာနဋ္ဌေန သတိန္ဒြိယံ, အဝိက္ခေပဋ္ဌေန သမာဓိန္ဒြိယံ, ဒဿနဋ္ဌေန ပညိန္ဒြိယံ ပရိပူရေတိ, ဝိဇာနနဋ္ဌေန မနိန္ဒြိယံ, အဘိနန္ဒနဋ္ဌေန သောမနဿိန္ဒြိယံ, ပဝတ္တသန္တတိအာဓိပတေယျဋ္ဌေန ဇီဝိတိန္ဒြိယံ ပရိပူရတိ။ပေ.။ အရဟတ္တဖလက္ခဏေ အဓိမောက္ခဋ္ဌေန သဒ္ဓိန္ဒြိယံ။ပေ.။ ပဝတ္တသန္တတိအာဓိပတေယျဋ္ဌေန ဇီဝိတိန္ဒြိယံ ပရိပူရတီတိ ဧဝံ စတူသု စ မဂ္ဂေသု စတူသု စ ဖလေသု အဋ္ဌဋ္ဌ ဟုတွာ စတုသဋ္ဌိ ဓမ္မာ ပါရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ။

၇. ဓောဝနာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၇. သတ္တမေ **ဓောဝန**န္တိ အဋ္ဌိဓောဝနံ။ တသ္မိဉ္ဟိ ဇနပဒေ မနုဿာ ဉာတကေ မတေ န ဈာပေန္တိ, အာတင်္ခံ ပန ခဏိတွာ ဘူမိယံ နိဒဟန္တိ။ အထ နေသံ ပူတိဘူတာနံ အဋ္ဌီနိ နီဟရိတွာ ဓောဝိတွာ ပဋိပာဋိယာ ဥဿာပေတွာ ဂန္ဓမာလေဟိ ပူဇေတွာ ဌပေန္တိ။ နက္ခတ္တေ ပတ္တေ တာနိ အဋ္ဌီနိ ဂဟေတွာ ရောဒန္တိ ပရိဒေဝန္တိ, တတော နက္ခတ္တံ ကီဠန္တိ။

၈-၁၀. တိကိစ္ဆကသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၀၈-၁၁၀. အဋ္ဌမေ **ဝိရေစန**န္တိ ဒောသနီဟရဏဘေသဇ္ဇံ။ **ဝိရိတ္တာ ဟောတီ** တိ နီဟဋာ ဟောတိ ပနုဒိတာ။ နဝမေ **ဝမန**န္တိ ဝမနကရဏဘေသဇ္ဇံ။ ဒသမေ **နိဒ္ဓမနီယာ** တိ နိဒ္ဓမိတဗ္ဗာ။ **နိဒ္ဓန္တာ** တိ နိဒ္ဓမိတာ။

၁၁. ပဌမအသေခသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၁. ကောဒသမေ အင္ဂပရိပူရဏတ္ထံ သမ္မာဒိဋ္ဌိယေဝ **သမ္မာဉာဏန္တိ** ဝုတ္တာ။ ဝေမေတေ သဗ္ဗေပိ အရဟတ္တဖလဓမ္မာ အသေခါ, အသေခဿ ပဝတ္တတ္တာ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏမ္ပိ အသေခန္တိ ဝုတ္တံ။

၁၂. ဒုတိယအသေခသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၂. ဒွာဒသမေ **အသေခိယာတိ** အသေခါယေဝ, အသေခသန္တကာ တ။ ကြမိနာ သုတ္တေန ခီဏာသဝေဝ ကထိတောတိ။

သမဏသညာဝဂ္ဂေါ ပဌမော။

(၁၂) ၂. ပစ္စောရောဟဏိဝဂ္ဂေါ

၁-၂. အဓမ္မသုတ္တဒွယဝဏ္ဏနာ

၁၁၃-၁၁၄. ဒုတိယဿ ပဌမေ ဟဒ္ဒိယေကံ့ ပုစ္ဆာ စ ဝိဿဇ္ဇနာ စ ကတာ။ ဒုတိယေ ဧကေတော၀။

၃. တတိယအဓမ္မသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၅. တတိယေ **ဥဒ္ဒေသံ ဥဒ္ဒိသိတ္ဝာ** တိ မာတိကံ နိက္ခိပိတ္ဝာ။ **သတ္ထု စေဝ သံဝဏ္ဏိတော** တိ ပဌ္ဌသု ဌာနေသု ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေန္တေန သတ္ထာရာ သံဝဏ္ဏိတော။ **သမ္ဘာဝိတော**တိ ဂုဏသမ္ဘာဝနာယ သမ္ဘာဝိတော။ **ပဟောတီ**တိ သက္ကောတိ။ **အတိသိတ္ဝာ**တိ အတိက္ကမိတ္ဝာ။ **ဇာနံ ဇာနာတီ**တိ ဇာနိတဗ္ဗကံ ဇာနာတိ။ **ပဿံ ပဿတီ** တိ ပဿိတဗ္ဗကံ ပဿတိ။ **စက္ခုဘူတော**တိ စက္ခု ဝိယ ဘူတော ဇာတော နိဗ္ဗတ္တော။ **ဉာဏဘူတော**တိ ဉာဏသဘာဝေါ။ **ဓမ္မဘူတော** တိ ဓမ္မသဘာဝေါ။ **ဗ္ရဟ္မဘူတော** တိ သေဋ္ဌသဘာဝေါ။ **ဝတ္တာ** တိ ဝတ္တုံ သမတ္ထော။ **ပဝတ္တာ** တိ ပဝတ္တေတုံ သမတ္ထော။ **အတ္ထဿ နိန္နေတာ** တိ အတ္ထံ နီဟရိတ္ဝာ ဒဿေတာ။ **ယထာ နော ဘဂဝါ**တိ ယထာ အမှာကံ ဘဂဝါ ဗျာကရေယျ။

၄. အဓိတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၆. စတုတ္ထေ **အဓိတော**တိ ဓံနာမကော။ **စိတ္တုဋ္ဌာနသတာနိ** တိ စိတ္တုပ္ပာဒသတာနိ။ **ယေဟီ**တိ ယေဟိ စိတ္တုဋ္ဌာနသတေဟိ အနုယုဉ္ဇိယမာနာ။ **ဥပာရဒ္ဓာ၀ ဇာနန္တိ ဥပာရဒ္ဓသ္မာ** တိ ဝိရဒ္ဓာ နိဂ္ဂဟိတာ ဓံ ဇာနန္တိ "ဝိရဒ္ဓာ မယံ, နိဂ္ဂဟိတာ မယံ, အာရောပိတော နော ဒေါသော"တိ။ **ပဏ္ဍိတဝတ္ထူနီ** တိ ပဏ္ဍိတဘာဝတ္ထာယ ကာရဏာနိ။

၅-၆. သင်္ဂါရဝသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၁၇-၁၁၈. ပဉ္စမေ **ဩရိမံ တီရန္တိ** လောကိယံ ဩရိမတီရံ။ **ပါရိမံ တီရန္တိ** လောကုတ္တရံ ပါရိမတီရံ။ **ပါရဂါမိနော** တိ နိဗ္ဗာနဂါမိနော။ **တီရမေဝါနုဓာဝတီ**တိ သက္ကာယဒိဋ္ဌိတီရံယေဝ အနုဓာဝတိ။ **ဓမ္မေ ဓမ္မာနုဝတ္တိနော** တိ သမ္မာ အက္ခာတေ နဝဝိဓေ လောကုတ္တရဓမ္မေ အနုဓမ္မဝတ္တိနော, တဿ ဓမ္မဿာနုစ္ဆဝိကာယ သဟသီလာယ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပတ္တိယာ ပဝတ္တမာနာ။ **မစ္စုဓေယျံ သုဒုတ္တရ** န္တိ မစ္စုနော ဌာနဘူတံ တေဘူမကဝဋ္ဋံ သုဒုတ္တရံ တရိတ္ဝာ။ **ပဟာယ မေဿန္တီ**တိ နိဗ္ဗာနံ ပာပုဏိဿန္တိ။

ဩကာ အနောကမာဂမ္မာ တိ ဝဋ္ဋတော ဝိဝဋ္ဋံ အာဂမ္မ။ **ဝိဝေကေ ယတ္ထ ဒူရမ** န္တိ ယသ္မိံ ကာယစိတ္တုပဓိဝိဝေကေ ဒုရဘိရမံ, တတြာဘိရတိမိစ္ဆေယျ။ **ဟိတ္ဝာ ကာမေ**တိ ဒုဝိဓေပိ ကာမေ ပဟာယ။ **အကိဉ္စနော** တိ နိပ္ပလိဗောဓော။ **အာဒာနပဋိနိဿဂ္ဂေ** တိ ဂဟဏပဋိနိဿဂ္ဂသင်္ခာတေ နိဗ္ဗာနေ။ **အနုပါဒါယ ယေ ရတာ**တိ စတူဟိ ဥပါဒါနေဟိ ကိဉ္စိပိ အနုပါဒိယိတ္ဝာ ယေ အဘိရတာ။ **ပရိနိဗ္ဗုတာ** တိ တေ အပစ္စယပရိနိဗ္ဗာနေန ပရိနိဗ္ဗုတာ နာမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဆဋ္ဌံ ဘိက္ခုနံ ဒေသိတံ။

၇-၈. ပစ္စောရောဟဏီသုတ္တဒွယဝဏ္ဏနာ

၁၁၉-၁၂၀. သတ္တမေ **ပစ္စောရောဟဏီ** တိ ပါပဿ ပစ္စောရောဟဏံ။ **ပတ္ထရိတ္ဝာ** တိ သန္ထရိတ္ဝာ။ **အန္တရာ စ ဝေလံ အန္တရာ စ အဂ္ဂါဂါရန္တိ** တလိကာရာသိဿ စ အဂ္ဂိအာဂါရဿ စ အန္တရေ။ အဋ္ဌမံ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ဒေသိတံ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ပစ္စောရောဟဏိဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော။

(၁၃) ၃. ပရိသုဒ္ဓဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၁၂၃. တတိယဿ ပဌမေ **ပရိသုဒ္ဓာ** တိ နိမ္မလာ။ **ပရိယောဒာတာ**တိ ပဘဿရာ။ ဒုတိယာဒီနိ ဥတ္တာနတ္ထာနေ တတိ။

ပရိသုဒ္ဓဝဂ္ဂေါ တတိယော။

(၁၄) ၄. သာစုဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၁၃၄. စတုတ္ထသ္သ ပဌမေ **သာစုန္တိ** ဘဒ္ဒကံ သိလိဋ္ဌကံ။ ဒုတိယာဒီနိ ဥတ္တာနတ္ထာနေဝ။ အရိယမဂ္ဂဝဂ္ဂေ ဥတ္တာနတ္ထောယေဝ။

သာစုဝဂ္ဂေါ စတုတ္ထော။

တတိယပဏ္ဏာသကံ နိဋ္ဌိတံ။

၄. စတုတ္ထပဏ္ဏာသကံ

၁၅၅. စတုတ္ထသ္သ ပဌမာဒီနိ ဥတ္တာနတ္ထာနေဝ။

၈. ကမ္မနိဒာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇၄. အဋ္ဌမေ **လောဘဟေတုကမ္ပိ** တိ ဟဏာတိပာတသ္သ လောဘော ဥပနိဿယကောဋိယာ ဟေတု ဟောတိ အေသမောဟသမ္ပယုတ္တောပိ။ ဣမိနာ ဥပာယေန သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၉. ပရိက္ကမနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇၅. နဝမေ **ပရိက္ကမနံ ဟောတီ** တိ ပရိဝဇ္ဇနံ ဟောတိ။

၁၀. စုန္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇၆. ဒသမေ **ကမ္မာရပုတ္တသ္သာ** တိ သုဝဏ္ဏကာရပုတ္တသ္သ။ **ကသ္သ နော တ္ဝံ** န္တိ ကသ္သ နု တွံ။ **ပစ္ဆာဘူမကာ**တိ ပစ္ဆာဘူမိတသိကာ။ **ကမဏ္ဍလုကာ** တိ ကမဏ္ဍလုဓာရိနော။ **သေဝာလမာလိကာ**တိ သေဝာလမာလာ ဝိယ ဓာရေန္တိ။ သေဝာလပဋ္ဌနိတသိတာတိပိ ဝုတ္တမေဝ။ **ဥဒကောရောဟကာ**တိ သာယတတိယကံ ဥဒကောရောဟနာနုယောဂမနုယုတ္တာ။ **အာမသေယ္ယာသီ** တိ ဟတ္ထေန ပရိမဇ္ဇေယ္ယာသိ။

၁၁. ဇာဏုသ္သောဏိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇၇. ဧကာဒသမေ **ဥပကပ္ပတူ** တိ ပာပုဏာတု။ **ဌာနေ**တိ ဩကာသေ။ **နော အဋ္ဌာနေ** တိ နော အနောကာသေ။ **နေရယိကာနံ အာဟာရော** နာမ တတ္ထ နိဗ္ဗတ္တနကမ္မမေဝ။ တေနေဝ ဟိ တေ တတ္ထ ယာပေန္တိ။ **တိရစ္ဆာနယောနိကာနံ** ပန တိဏပဏ္ဏာဒိဝသေန အာဟာရော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **မနုဿာနံ** ဩဒနကုမ္မာသာဒိဝသေန, **ဒေဝါနံ** သုဓာဘောဇနာဒိဝသေန, **ပေတ္တိဝေသယိကာနံ** ခေဠသိင်္ဃာဏိကာဒိဝသေန။ **ယံ ဝါ ပနဿ ဣတော အနုပ္ပဝေစ္ဆန္တီ** တိ ယံ ဝါ တသ္သ မိတ္တာဒယော ဣတော ဒတ္တာ အနုပဝေသေန္တိ။ ပေတ္တိဝေသယိကာ ဧဝ ဟိ ပရဒတ္တူပဇီဝိနော ဟောန္တိ, န အညေသံ ပရေဟိ ဒိန္နံ ဥပကပ္ပတိ။ **အယကောပိ အနိပ္ဖလော** တိ ယံ သန္ဓာယ တံ အနံ ဒိန္နံ, တသ္သ ဥပကပ္ပတု ဝါ မာ ဝါ, အယကေန ပန န သက္ကာ နိပ္ဖလေန ဘဝိတုံ, အယကော တသ္သ အနဿ ဝိပာကံ လဘတိယေဝ။

အဋ္ဌာနေပိ ဘဝံ ဂောတမော ပရိကပ္ပံ ဝဒတီ တိ အနောကာသေ ဥပ္ပန္နေပိ တသ္မိံ ဉာတကေ ဘဝံ ဂောတမော အနဿ ဖလံ ပရိကပ္ပေတိယေဝ ပညာပေတိယေဝါတိ ပုစ္ဆတိ။ ဗြာဟ္မဏသ္သ ဟိ ''ဧဝံ ဒိန္နဿ အနဿ ဖလံ အယကော န လဘတီ''တိ လဒ္ဓိ။ အထဿ ဘဂဝါ ပဉှံ ပဋိဗာဟိတ္ဝာ ''အယကော နာမ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ပုညဖလူပဇီဝိဋ္ဌာနေ နိဗ္ဗတ္တော အနဿ ဖလံ လဘတိယေဝ''တိ ဒဿေတုံ **ဣဓ ဗြာဟ္မဏာ** တိအာဒိမာဟ။ **သော တတ္ထ လာဘီ ဟောတီ**တိ သော တတ္ထ ဟတ္ထိယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တောပိ မင်္ဂလဟတ္ထိဋ္ဌာနံ ပတ္ဝာ လာဘီ ဟောတိ။ အဿာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ သာစုဝဂ္ဂေါ ဥတ္တာနတ္ထောယေဝ။

ဓာတုသ္သောဏိဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော။

စတုတ္ထပဏ္ဏာသကံ နိဋ္ဌိတံ။

(၂၁) ၁. ကရဇကာယဝဂ္ဂေ

၂၁၁. ပဉ္စမသ္သ ပဌမာဒီနိ ဥတ္တာနတ္ထာနေဝ။

၆. သံသပ္ပနီယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁၆. ဆဋ္ဌေ **သံသပ္ပနီယပရိယာယံ ဝေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မပရိယာယ**န္တိ သံသပ္ပနသ္သ ကာရဏံ ဒေသနာသင္ခါတံ ဓမ္မဒေသနံ။ **သံသပ္ပတီ**တိ တံ ကမ္မံ ကရောန္တော အာသပ္ပတိ ပရိသပ္ပတိ ဝိပ္ဖန္ဒတိ။ **ဇိမ္ဟဂာ ဂတီ**တိ တေန ကမ္မေန ယံ ဂတိံ ဂမိသ္သတိ, သာ ဇိမ္ဟာ ဟောတိ။ **ဇိမ္ဟုပပတ္တီ**တိ တသ္သ ယံ ဂတိံ ဥပပဇ္ဇိသ္သတိ, သာပိ ဇိမ္ဟာဝ ဟောတိ။ **သံသပ္ပဇာတိကာ**တိ သံသပ္ပနသဘာဝါ။ **ဘူတာ ဘူတသ္သ ဥပပတ္တိ ဟောတီ**တိ ဘူတသ္မာ သဘာဝတော ဝိဇ္ဇမာနကမ္မာ သတ္တသ္သ နိဗ္ဗတ္တိ ဟောတိ။ **ဖသ္သာ ဖုသန္တီ**တိ ဝိပာကဖသ္သာ ဖုသန္တိ။

၇-၈. သဉ္စေတနိကသုတ္တဒ္ဝယဝဏ္ဏနာ

၂၁၇-၂၁၈. သတ္တမေ **သဉ္စေတနိကာန**န္တိ စေတေတ္ဝာ ပကပ္ပေတ္ဝာ ကတာနံ။ **ဥပစိတာန**န္တိ စိတာနံ ဝဍ္ဎိတာနံ။ **အပ္ပဋိသံဝေဒိတ္ဝာ**တိ တေသံ ကမ္မာနံ ဝိပာကံ အဝေဒိယိတ္ဝာ။ **ဗ္ယန္တီဘာဝ**န္တိ ဝိဂတန္တဘာဝံ တေသံ ကမ္မာနံ ပရိစ္ဆေဒ ပရိဝဋုမတာကရဏံ။ **တဉ္စ ခော ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ**တိ တဉ္စ ခော ဝိပာကံ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ။ **ဥပပဇ္ဇ**န္တိ ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယံ အနန္တရေ အတ္တဘာဝေ။ **အပရေ ဝါ ပရိယာယေ**တိ အပရပရိယာယဝေဒနီယံ ပန သံသာရပ္ပဝတ္တေ သတိ သဟသ္သိမေပိ အတ္တဘာဝေတိ။ ဣမိနာ ဣဒံ ဒဿေတိ "သံသာရပ္ပဝတ္တေ ပဋိလဒ္ဓဝိပာကာရဟကမ္မေ န ဝိဇ္ဇတိ သော ဇဂတိပ္ပဒေသော, ယတ္ထ ဌိတော မုစ္စေယ္ယ ပာပကမ္မာ"တိ။ **တိဝိဓာ**တိ တိပ္ပကာရာ။ **ကာယကမ္မန္တသန္ဒောသဗ္ယာပတ္တီ**တိ ကာယကမ္မန္တသင္ခါတာ ဝိပတ္တိ။ ဣမိနာ နယေန သဗ္ဗပဒါနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ အဋ္ဌမေ **အပဏ္ဏကော မဏီ**တိ သမန္တတော စတုရသ္သော ပာသကော။

၉. ကရဇကာယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁၉. နဝမေ **ဒုက္ခသ္သာ**တိ ဝိပာကဒုက္ခသ္သ, ဝဋ္ဋဒုက္ခသ္သေဝ ဝါ။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ မဏိဩပမ္မံ နတ္ထိ။ **ဧဝံ ဝိဂတာဘိဇ္ဈော**တိ **ဧဝ**န္တိ နိပါတမတ္တံ။ ယထာ ဝါ မေတ္တံ ဘာဝေန္တော ဝိဂတာဘိဇ္ဈာ ဘဝန္တိ, ဧဝံ ဝိဂတာဘိဇ္ဈော။ ဧဝမသ္သ ဝိဂတာဘိဇ္ဈတာဒီဟိ နီဝရဏဝိက္ခမ္ဘနံ ဒဿေတ္ဝာ ဣဒါနိ အကုသလနိသ္သရဏာနိ ကထေန္တော **မေတ္တာသဟဂတေနာ**တိအာဒိမာဟ။ **အပ္ပမာဏ**န္တိ အပ္ပမာဏသတ္တာရမ္မဏတာယ စိဏ္ဏဝသိတာယ ဝါ အပ္ပမာဏံ။ **ပမာဏကတံ ကမ္မံ** နာမ ကာမာဝစရကမ္မံ။ **န တံ တတြာဝတိဋ္ဌတီ**တိ တံ မဟောဃော ပရိတ္တံ ဥဒကံ ဝိယ အတ္တနော ဩကာသံ ဂဟေတ္ဝာ ဌာတုံ န သက္ကောတိ, အထ ခော နံ ဩဃေ ပရိတ္တံ ဥဒကံ ဝိယ ဣဒမေဝ အပ္ပမာဏံ ကမ္မံ အဇ္ဈောတ္ထရိတ္ဝာ အတ္တနော ဝိပာကံ နိဗ္ဗတ္တေတိ။ **ဒဟရတဂ္ဂေ**တိ ဒဟရကာလတော ပဋ္ဌာယ။

နာယံ ကာယော အာဒာယဂမနိယောတိ ဣမံ ကာယံ ဂဟေတ္ဝာ ပရလောကံ ဂန္တုံ နာမ န သက္ကာတိ အတ္ထော ။ **စိတ္တန္တရော**တိ စိတ္တကာရဏော, အထ ဝါ စိတ္တေနေဝ အန္တရိကော။ ဧကေသ္သေဝ ဟိ စုတိစိတ္တသ္သ အနန္တရာ ဒုတိယေ ပဋိသန္ဓိစိတ္တေ ဒေဝေါ နာမ ဟောတိ, နေရယိကော နာမ ဟောတိ, တိရစ္ဆာနဂတော နာမ ဟောတိ။ ပုရိမနယေပိ စိတ္တေန ကာရဏဘူတေန ဒေဝေါ နေရယိကော ဝါ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **သဗ္ဗံ တံ ဣဓ ဝေဒနီယ**န္တိ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယကောဋ္ဌာသဝသေနေဝ ဝုတ္တံ။ **န တံ အနုဂံ ဘဝိသ္သတီ**တိ မေတ္တာယ ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယဘာဝသ္သ ဥပစ္ဆိန္နတ္တာ ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယဝသေန န အနုဂတံ ဘဝိသ္သတိ။ ဣဒံ သောတာပန္နသကဒါဂါမိအရိယပုဂ္ဂလာနံ ပစ္စဝေက္ခဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အနာဂါမိတာယာ**တိ ဈာနာနာဂါမိတာယ။ **ဣဓပညသ္သာ**တိ ဣမသ္မိံ သာသနေ ပညာ ဣဓပညာ နာမ, သာသနစရိတာယ အရိယပညာယ ဌိတသ္သ အရိယသာဝကသ္သာတိ အတ္ထော။ **ဥတ္တရိဝိမုတ္တိ**န္တိ အရဟတ္တံ။ ဒသမံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ကရဇကာယဝဂ္ဂေါ ပဌမော။

(၂၂) ၂. သာမညဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၂၂၁. ဒုတိယဿ ပဌမံ အာဒိံ ကတ္ဝာ သဗ္ဗာ ပေယျာလတန္တိ ဥတ္တာနတ္ထာယေဝါတိ။

မနောရထပူရဏိယာ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ-အဋ္ဌကထာယ

ဒသကနိပါတဿ သံဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

အင်္ဂုတ္တရနိကာယေ

ဧကာဒသကနိပါတ-အဋ္ဌကထာ

၁. နိဿယဝဂ္ဂေါ

၁-၆. ကိမတ္ထိယသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁-၆. ဧကာဒသကနိပာတဿ ပဌမာဒီနိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယာနေဝ။ ကေဝလဉ္စေတ္ထ အာဒိတော ပဉ္စသု နိဗ္ဗိဒါဝိရာဂံ ဒွိဓာ ဘိန္ဒိတွာ ဧကာဒသင်္ဂါနိ ကတာနိ။ ဆဋ္ဌေ သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ အဓိကံ။

၇-၈. ပဌမသညာသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၇-၈. သတ္တမေ **အတ္ထေန အတ္ထော** တိ အတ္ထေန သဒ္ဓိံ အတ္ထော။ **ဗျဉ္ဇနေန ဗျဉ္ဇန** န္တိ ဗျဉ္ဇနေန သဒ္ဓိံ ဗျဉ္ဇနံ။ **သံသန္ဒိဿတီ** တိ သမ္ပဝတ္တိဿတိ။ **သမေဿတီ** တိ သမာနံ ဘဝိဿတိ။ **န ဝိဂ္ဂယှိဿတီ** တိ န ဝိရုဇ္ဈိဿတိ။ **အဂ္ဂပဒသ္မိ** န္တိ နိဗ္ဗာနေ။ အဋ္ဌမေ ပစ္စဝေက္ခဏာ ကထိတာ။

၉. သဒ္ဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉. နဝမေ **ဒေါဏိယာ ဗဒ္ဓော** တိ ယဝသဿဒေါဏိယာ သမီပေ ဗဒ္ဓော။ **အန္တရံ ကရိတွာ** တိ အဗ္ဘန္တရေ ကတွာ။ **ဈာယတီ**တိ စိန္တေတိ။ **ပဇ္ဈာယတီ** တိ ဣတော စိတော စ နာနပ္ပကာရကံ ဈာယတိ။ **နိဇ္ဈာယတီ** တိ နိရန္တရဝသေန နိဗဒ္ဓံ ဈာယတိ။ **ပထဝိမ္ပိ နိဿာယ ဈာယတီ** တိ သမာပတ္တိယံ သနိကန္တိကဝသေနေတံ ဝုတ္တံ။ သမာပတ္တိယဉ္ဟိ သနိကန္တိကတ္တာ သော ခဠုင်္ကော နာမ ကတော။ **အာပါ**ဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

ကထဉ္စ သဒ္ဓ အာဇာနီယဈာယိတံ ဟောတီ တိ ကထံ ကာရဏာကာရဏံ ဇာနန္တဿ သိန္ဓဝဿ ဈာယိတံ ဟောတိ။ **ယထာ ဣဏ**န္တိအာဒီသု ဣဏသဒိသံ ဗန္ဓနသဒိသံ ဓနဇာနိသဒိသံ ကလိသင်္ခါတမဟာပရာဓသဒိသဉ္စ ကတွာ အတ္တနော အဘိမုခဿ ပတောဒဿ အဇ္ဈောဟရဏသင်္ခါတံ ပတနံ ဝိပဿတီတိ အတ္ထော။ **နေဝ ပထဝိံ နိဿာယ ဈာယတီ**တိ သမာပတ္တိသုခနိကန္တိယာ အဘာဝေန ပထဝိအာရမ္မဏာယ စတုက္ကပဉ္စကဇ္ဈာနသညာယ န ဈာယတိ, နိကန္တိယာ အဘာဝေနေဝ သော အာဇာနီယော နာမ ဟောတီတိ။ **ဈာယတိ စ ပနာ**တိ နိဗ္ဗာနာရမ္မဏာယ ဖလသမာပတ္တိယာ ဈာယတိ။ **ပထဝိယံ ပထဝိသညာ ဝိဘူတာ ဟောတီ**တိ ပထဝါရမ္မဏေ ဥပ္ပန္နာ စတုက္ကပဉ္စကဇ္ဈာနသညာ ဝိဘူတာ ပါကဋာ ဟောတိ။ "ဝိဘူတာ, ဘန္တေ, ရူပသညာ အဝိဘူတာ အဋ္ဌိကသညာ"တိ ဣမသ္မိဉ္ဟိ သုတ္တေ သမတိက္ကမဿ အတ္ထိတာယ ဝိဘူတတာ ဝုတ္တာ, ဣဓ ပန ဝိပဿနာဝသေန အနိစ္စဒုက္ခာနတ္တတော ဒိဋ္ဌတ္တာ ဝိဘူတာ နာမ ဇာတာ။ **အာပေသညာ**ဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဧဝမေတ္ထ ဟေဋ္ဌာ ဝိယ သမာပတ္တိဝသေန သမတိက္ကမံ အဝတွာ ဝိပဿနာစာရဝသေန သမတိက္ကမော ဝုတ္တော။ **ဧဝံ ဈာယီ**တိ ဧဝံ ဝိပဿနာပဋိပါဋိယာ အာဂန္တွာ ဥပ္ပာဒိတာယ ဖလသမာပတ္တိယာ ဈာယန္တော။

၁၀. မောရနိဝါပသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀. ဒသမေ **အစ္စန္တနိဋ္ဌော** တိ အန္တံ အတီတတ္တာ အစ္စန္တသင်္ခါတံ အဝိနာသဓမ္မံ နိဗ္ဗာနံ နိဋ္ဌာ အဿာတိ အစ္စန္တနိဋ္ဌော။ ဣမိနာ နယေန သေသပဒါနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ **ဇနေတသ္မိ** န္တိ ဇနိတသ္မိံ, ပဇာယာတိ အတ္ထော။ **ယေ ဂေါတ္တပဋိသာရိနော** တိ ယေ ဇနာ တသ္မိံ ဂေါတ္တေ ပဋိသရန္တိ "အဟံ ဂေါတမော, အဟံ ကဿပော"တိ, တေသု လောကေ ဂေါတ္တပဋိသာရီသု ခတ္တိယော သေဋ္ဌော။ **အနုမတာ မယာ**တိ မမ သဗ္ဗညုတညာဏေန သဒ္ဓိံ သံသန္ဒေတွာ ဒေသိတာ မယာ အနုညာတာ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

နိဿယဝဂ္ဂေါ ပဌမော။

၂. အနုသ္သတိဝဂ္ဂေ

၁-၂. မဟာနာမသုတ္တဒုတိယဝဏ္ဏနာ

၁၁-၁၂. ဒုတိယသ္သ ပဌမေ **နာနာဝိဟာရေဟိ ဝိဟရတန္တိ** ဂိဟီနံ နိဗဒ္ဓော ဧကော ဝိဟာရော နာမ နတ္ထိ, တသ္မာ အမှာကံ အနိဗဒ္ဓဝိဟာရေန ဝိဟရန္တာနံ ကေန ဝိဟာရေန ကတရေန နိဗဒ္ဓဝိဟာရေန ဝိဟာတဗ္ဗန္တိ ပုစ္ဆတိ။ **အာရာဓကောတိ** သမ္ပာဒကော ပရိပူရကော။ **ဓမ္မသောတသမာပန္နော ဗုဒ္ဓါနုသ္သတိံ ဘာဝေတီ**တိ ဓမ္မသောတသမာပန္နော ဟုတ္တ ဗုဒ္ဓါနုသ္သတိံ ဘာဝေတိ။ ဒုတိယေ **ဂိလာနာ ဝုဋ္ဌိတော** တိ ဂိလာနော ဟုတွာ ဝုဋ္ဌိတော။

၃. နန္ဒိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃. တတိယေ **ကလ္လာဏမိတ္တေ** တိ သုမိတ္တေ။ ဧဝမေတ္ထ ကလ္လာဏမိတ္တဝသေန သင်္ဃာနုသ္သတိ ကထိတာ။ **ကဗဠီကာရာဟာရဘက္ခာန** န္တိ ကာမာဝစရဒေဝတနံ။ **အသမယဝိမုတ္တော** တိ အသမယဝိမုတ္တိယာ ဝိမုတ္တော ခီဏာသဝေါ။

၄. သုဘူတိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄. စတုတ္ထေ **ကော နာမာယံ သုဘူတိ ဘိက္ခူ** တိ ဇာနန္တောပိ သတ္ထာ ကထာသမုဋ္ဌာပနတ္ထံ ပုစ္ဆတိ။ **သုဒတ္တ တသ္သ ဥပာသကသ္သ ပုတ္တော**တိ အနာထပိဏ္ဍိကံ သန္ဓာယာဟ။ အနာထပိဏ္ဍိကသ္သ ဟိ ပုတ္တော အတ္တနော စူဠပိတု သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတော, အထ နံ သုဘူတိတ္ထေရော အာအာယ သတ္ထု သန္တိကံ အဂမာသိ။ **သဒ္ဓါပဒာနေသူ** တိ သဒ္ဓါနံ ပုဂ္ဂလာနံ အပဒာနေသု လက္ခဏေသု။

၅. မေတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅. ပဉ္စမေ **သုခံ သုပတီ**တိ ယထာ သေသဇနာ သမ္ပရိဝတ္တမာနာ ကာကစ္ဆမာနာ ဒုက္ခံ သုပန္တိ, ဧဝံ အသုပိတွာ သုခံ သုပတိ။ နိဒ္ဒံ ဩက္ကမန္တောပိ သမာပတ္တိံ သမာပန္နော ဝိယ ဟောတိ။ **သုခံ ပဋိဗုဇ္ဈတီ** တိ ယထာ အညေ နိတ္ထုနန္တာ ဝိဇမ္ဘမာနာ သမ္ပရိဝတ္တန္တာ ဒုက္ခံ ပဋိဗုဇ္ဈန္တိ, ဧဝံ အပ္ပဋိဗုဇ္ဈိတွာ ဝိကသမာနံ ဝိယ ပဒုမံ သုခံ နိဗ္ဗိကာရော ပဋိဗုဇ္ဈတိ။ **န ပာပကံ သုပိနံ ပသ္သတီ** တိ သုပိနံ ပသ္သန္တောပိ ဘဒ္ဒကမေဝ သုပိနံ ပသ္သတိ, စေတိယံ ဝန္ဒန္တော ဝိယ ပူဇံ ကရောန္တော ဝိယ စ ဓမ္မံ သုဏန္တော ဝိယ စ ဟောတိ။ ယထာ ပနညေ အတ္တာနံ စောရေဟိ သမ္ပရိဝာရိတံ ဝိယ တ ဋ္ဌေဟိ ဥပဒ္ဒုတံ ဝိယ ပပာတေ ပတန္တံ ဝိယ စ ပသ္သန္တိ, န ဧဝံ ပာပကံ သုပိနံ ပသ္သတိ။

မနုသ္သာနံ ပိယော ဟောတီ တိ ဥရေ အာမုက္ကမုတ္တာဟာရော ဝိယ သီသေ ပိဠန္ဓိတမာလာ ဝိယ စ မနုသ္သာနံ ပိယော ဟောတိ မနာပေါ။ **အမနုသ္သာနံ ပိယော ဟောတီ**တိ ယထေဝ မနုသ္သာနံ, အမနုသ္သာနမ္ပိ ပိယော ဟောတိ ဝိသာခတ္ထေရော ဝိယ။ ဝတ္ထု ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၂၅၈) မေတ္တာကမ္မဋ္ဌာနနိဒ္ဒေသေ ဝိတ္ထာရိတမေဝ။ **ဒေဝတာ ရက္ခန္တီ** တိ ပုတ္တမိဝ မာတာပိတရော ဒေဝတာ ရက္ခန္တိ။ **နာသ္သ အဂ္ဂိ ဝါ ဝိသံ ဝါ သတ္ထံ ဝါ ကမတီ** တိ မေတ္တာဝိဟာရိသ္သ ကာယေ ဥတ္တရာယ ဥပာသိကာယ ဝိယ အဂ္ဂိ ဝါ, သံယုတ္တဘာဏကစူဠသီဝတ္ထေရသ္သေဝ ဝိသံ ဝါ, သံကိစ္စသာမဏေရသ္သေဝ သတ္ထံ ဝါ န ကမတိ နပ္ပဝိသတိ, နာသ္သ ကာယံ ဝိကောပေတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဓေနုဝတ္ထုမ္ပိ စေတ္ထ ကထယန္တိ။ ဧကာ ကိရ ဓေနု ဝစ္ဆကသ္သ ခီရဓာရံ မုဉ္စမာနာ အဋ္ဌာသိ။ ဧကော လုဒ္ဒကော ''တံ ဝိဇ္ဈိသ္သာမီ''တိ ဟတ္ထေန သမ္ပရိဝတ္တေတွာ ဒီဃဒဏ္ဍံ သတ္တိံ မုဉ္စိ။ သာ တသ္သာ သရီရံ အာဟစ္စ တာလပဏ္ဏံ ဝိယ ဝဋ္ဋမာနာ ဂတာ , နေဝ ဥပစာရဗလေန န အပ္ပနာဗလေန, ကေဝလံ ဝစ္ဆကေ ဗလဝပိယစိတ္တတာယ။ ဧဝံ မဟာနုဘာဝါ မေတ္တာ။

တုဝဋံ စိတ္တံ သမာဓိယတီ တိ မေတ္တာဝိဟာရိနော ခိပ္ပမေဝ စိတ္တံ သမာဓိယတိ, နတ္ထိ တသ္သ ဒန္ဓာယိတတ္တံ။ **မုခဝဏ္ဏော ဝိပ္ပသီဒတီ**တိ ဗန္ဓနာ ပဝုတ္တတာလပက္ကံ ဝိယ စသ္သ ဝိပ္ပသန္နဝဏ္ဏံ မုခံ ဟောတိ။ **အသမ္မူဠ္ဟော ကာလံ**

ကရောတီတိ မေတ္တာဝိဟာရိနော သမ္မောဟမရဏံ နာမ နတ္ထိ, အသမ္မူဠ္ဟော ပန နိဒ္ဒံ ဩက္ကမန္တော ဝိယ ကာလံ က ရောတိ။ **ဥတ္တရိ အပ္ပဋိဝိဇ္ဈန္တော** တိ မေတ္တာသမာပတ္တိတော ဥတ္တရိ အရဟတ္တံ အဓိဂန္တုံ အသက္ကောန္တော ဣ တော စဝိတွာ သုတ္တပ္ပဗုဒ္ဓော ဝိယ ဗြဟ္မလောကံ ဥပပဇ္ဇတီတိ။

၆. အဋ္ဌကနာဂရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆. ဆဋ္ဌေ **ဒသမော**တိ ဇာတိဂေါတ္တဝသေန စေဝ သာရပတ္တကုလဂဏနာယ စ ဒသမေ ဌာနေ ဂဏီယတိ, တေန သ္သ ဒသမောတွေဝ နာမံ ဇာတံ။ **အဋ္ဌကနာဂရော** တိ အဋ္ဌကနဂရဝါသီ။ **ကုက္ကုဋာရာမေ** တိ ကုက္ကုဋသေဋ္ဌိနာ ကာရိ တေ အာရာမေ။

တေန ဘဂဝတာ။ပေ။ သမ္မဒက္ခာတော တိ ဧတ္ထ အယံ သင်္ခေပတ္ထော – ယော သော ဘဂဝါ သမတိံသ ပါရမိ ယော ပူရေတွာ သဗ္ဗကိလေသေ ဘဉ္ဇိတွာ အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော, တေန ဘဂဝတာ တေသံ တေသံ သတ္တာနံ အာသယာနုသယံ ဇာနတာ, ဟတ္ထတလေ ဌပိတံ အာမလကံ ဝိယ သဗ္ဗဉေယျဓမ္မံ ပဿတာ, အပိစ ပုဗ္ ဗေနိဝါသာဒီဟိ ဇာနတာ, ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ပဿတာ, တီဟိ ဝါ ဝိဇ္ဇာဟိ ဆဟိ ဝါ ပန အဘိညာဟိ ဇာနတာ, သဗ္ဗတ္ထ အပ္ပဋိဟတေန သမန္တစက္ခုနာ ပဿတာ, သဗ္ဗဓမ္မဇာနနသမတ္ထာယ ပညာယ ဇာနတာ, သဗ္ဗသတ္တာနံ စက္ခုဝိသယာတီတာ နိ တိရောကုဋ္ဋာဒိဂတာနိ စာပိ ရူပါနိ အတိဝိသုဒ္ဓေန မံသစက္ခုနာ ဝါ ပဿတာ, အတ္တဟိတသာဓိကာယ သမာဓိပဒဋ္ဌာနာ ယ ပဋိဝေဓပညာယ ဇာနတာ, ပရဟိတသာဓိကာယ ကရုဏာပဒဋ္ဌာနာယ ဒေသနာပညာယ ပဿတာ, အန္တရာယိကဓမ္ မေ ဝါ ဇာနတာ, နိယျာနိကဓမ္မေ ပဿတာ, အရီနံ ဟတတ္တာ အရဟတာ, သမ္မာ သာမံ သဗ္ဗဓမ္မာနံ ဗုဒ္ဓတ္တာ သမ္မာ သမ္ဗုဒ္ဓေနာတိ ဧဝံ စတုဝေသာရဇ္ဇဝသေန စတူဟိ ကာရဏေဟိ ထောမိတေန အတ္ထိ နု ခေါ ဧကော ဓမ္မော အက္ခာ တောတိ။

အဘိသင်္ခတ န္တိ ကတံ ဥပ္ပာဒိတံ။ **အဘိသဉ္စေတယိတ** န္တိ စေတယိတံ ကပ္ပယိတံ။ **သော တတ္ထ ဋ္ဌိတော** တိ သော တသ္မိံ သမထဝိပဿနာဓမ္မေ ဌိတော။ **ဓမ္မရာဂေန ဓမ္မနန္ဒိယာ** တိ ပဒဒ္ဝယေနပိ သမထဝိပဿနာသု ဆန္ဒရာဂေ ဝုတ္တော။ သမထဝိပဿနာသု ဟိ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ ဆန္ဒရာဂံ ပရိယာဒိယိတုံ သက္ကောန္တော အရဟာ ဟောတိ, အသက္ ကောန္တော အနာဂါမီ ဟောတိ။ သော သမထဝိပဿနာသု ဆန္ဒရာဂဿ အပ္ပဟီနတ္တာ စတုတ္ထဇ္ဈာနစေတနာယ သု ဒ္ဓါဝါသေ နိဗ္ဗတ္တတိ။ အယံ အာစရိယာနံ သမာနတ္ထကထာ။

ဝိတဏ္ဍဝါဒီ ပနာဟ – ''တေနေဝ ဓမ္မရာဂေနာတိ ဝစနတော အကုသလေန သုဒ္ဓါဝါသေ နိဗ္ဗတ္တတီ''တိ။ သော ''သုတ္တံ အာဟရာဟီ''တိ ဝတ္တဗ္ဗော။ အဒ္ဓါ အညံ အပဿန္တော ဣဒမေဝ အာဟရိဿတိ။ တတော ဝတ္တဗ္ဗော ''ကိံ ပနိဒံ သုတ္တံ နီတတ္ထံ, ဥဒါဟု နေယျတ္ထ''န္တိ။ အဒ္ဓါ ''နီတတ္ထ''န္တိ ဝက္ခတိ။ တတော ဝတ္တဗ္ဗော – ဧဝံ သန္တေ အနာဂါမိဖလတ္ထိကေန သမထဝိပဿနာသု ဆန္ဒရာဂေ ကတ္တဗ္ဗော ဘဝိဿတိ, ဆန္ဒရာဂေ ဥပ္ပာဒိ တေ အနာဂါမိဖလံ ပဋိလဒ္ဓံ ဘဝိဿတိ, မာ ''သုတ္တံ မေ လဒ္ဓ''န္တိ ယံ ဝါ တံ ဝါ ဒီပေဟိ။ ပဥှံ ကထေန္တေန ဟိ အာစရိယဿ သန္တိကေ ဥဂ္ဂဟေတွာ အတ္ထရသံ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ အကုသလေန ဟိ သဂ္ဂေ, ကု သလေန စ အပါယေ ပဋိသန္ဓိ နာမ နတ္ထိ။ ဝုတ္တဉ္စေတံ ဘဂဝတာ –

> ''န, ဘိက္ခဝေ, လောဘဇေန ကမ္မေန, ဒောသဇေန ကမ္မေန, မောဟဇေန ကမ္မေန ဒေဝါ ပညာယန္တိ, မနု ဿာ ပညာယန္တိ, ယာ ဝါ ပနညာပိ ကာစိ သုဂတိယော။ အထ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, လောဘဇေန ကမ္မေန, ဒောသ ဇေန ကမ္မေန, မောဟဇေန ကမ္မေန နိရယော ပညာယတိ, တိရစ္ဆာနယောနိ ပညာယတိ, ပေတ္တိဝိသယော ပညာယတိ, ယာ ဝါ ပနညာပိ ကာစိ ဒုဂ္ဂတိယော''တိ (အ. နိ. ၆.၃၉) –

ဧဝံ သညာပေတဗ္ဗော။ သစေ သဉ္ဇာနာတိ, သဉ္ဇာနာတု။ နော စေ သဉ္ဇာနာတိ, ''ဂစ္ဆ ပါတောဝ ဝိဟာရံ ပဝိသိတွာ ယာဂုံ ပိဝါ''တိ ဥယျောဇေတဗ္ဗော။

အယံ ခေါ, ဂဟပတိ, ဧကဓမ္မော အက္ခာတော တိ ဧကံ ဓမ္မံ ပုစ္ဆိတေန ''အယမ္ပိ ဧကဓမ္မော အက္ခာတော, အ ယမ္ပိ ဧကဓမ္မော အက္ခာတော''တိ ဧဝံ ပုစ္ဆာဝသေန ကထိတတ္တာ ဧကာဒသပိ ဓမ္မာ ဧကဓမ္မော နာမ ကတော။ အမတု

ပ္ပတ္တိအတ္ထေန တ သဗ္ဗေပိ ကေဓမ္မောတိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။

နိဓိမုခံ ဂဝေသန္တော တိ နိဓိံ ပရိယေသန္တော။ **သကိဒေဝတ**တိ ကေပပ္ပယောဂေနေဝ။ ကထံ ပန ကေပပ္ပယောဂေနေဝ ကောဒသန္နံ နိဓိနံ အဓိဂမော ဟောတီတိ? ဣမေကေစ္စော အရညေ ဇီဝိတဝုတ္တိံ ဂဝေသမာနော စရတိ။ တမေနံ အညတရော အတ္ထစရကော ဒိသွာ "ကိံ, ဘော, စရသီ"တိ ပုစ္ဆတိ။ သော "ဇီဝိတဝုတ္တိံ ပရိယေသာမီ"တိ အာဟ။ ဣတရော "တေန ဟိ သမ္မ အာဂစ္ဆ, ဧတံ ဟသာဏံ ပဝဋ္ဋေဟီ"တိ အာဟ။ သော တံ ပဝဋ္ဋေတွာ ဥပရူပရိဌိတာ တ ကုစ္ဆိယာ ကုစ္ဆိံ အာဟစ္စ ဌိတာ တ ကောဒသ ကုမ္ဘိယော ပဿတိ။ ဧဝံ ကေပပ္ပယောဂေန ကောဒသန္နံ အဓိဂမော ဟောတိ။

အာစရိယမနံ ပရိယေသိဿန္တိ တိ အညတိတ္ထိယာ ဟိ ယဿ သန္တိကေ သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဏှာတိ, တဿ သိပ္ပုဂ္ဂဟဏတော ပုရေ တ ပစ္ဆာ တ အန္တရန္တရာ တ ဂေဟတော နီဟရိတွာ ဓနံ ဒေန္တိ။ ယေသံ ဂေဟေ နတ္ထိ, တေ ဉာတိသဘာဂတော ပရိယေသန္တိ။ ယေသံ တမ္ပိ နတ္ထိ, တေ သဘာဂတော ပရိယေသန္တိ။ တထာ အလဘမာနာ ဘိက္ခမ္ပိ စရိတွာ ဒေန္တိယေဝ။ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။

ကိံ ပနာဟန္တိ ဗာဟိရကာ တာဝ အနိယျာနိကေပိ သာသနေ သိပ္ပမတ္တအာယကဿ ဓနံ ပရိယေသန္တိ, အဟံ ပန ဧဝံဝိဓေ နိယျာနိကသာသနေ ကောဒသဝိဓံ အမတုပ္ပတ္တိပဋိပဒံ ဒေသေန္တဿ အာစရိယဿ ပူဇံ ကိံ န ကရိဿာမိ, ကရိဿာမိယေဝတိ ဝဒတိ။ **ပစ္စေကံ ဒုဿယုဂေန အစ္ဆာဒေသီ** တိ ကေမေကဿ ဘိက္ခုနော ဧကေကံ ဒုဿယုဂံ အဒာသီတိ အတ္ထော။ သမုဒာစာရဝစနံ ပနေတ္ထ ဧဝရူပံ ဟောတိ, တသ္မာ အစ္ဆာဒေသီတိ ဝုတ္တံ။ **ပဉ္စသတံ ဝိဟာရန္တိ** ပဉ္စသတဂ္ဃနိကံ ပဏ္ဏသာလံ ကာရေသီတိ အတ္ထော။

၇. ကေဟလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇. သတ္တမေ တိဿော ကထာ ကေနာဠိကာ စတုရဿာ နိသိန္နဝတ္တိကာတိ။ တတ္ထ ဟဋ္ဌံ ဝတွာ ကေကဿ ပဒဿ အတ္ထကထနံ **ကေနာဠိကာ** နာမ ။ အပဏ္ဏိတကေဟလကံ ဒဿေတွာ, အပဏ္ဏိတဘိက္ခုံ ဒဿေတွာ, ပဏ္ဍိတကေဟလကံ ဒဿေတွာ, ပဏ္ဍိတဘိက္ခုံ ဒဿေတွာတိ စတုက္ကံ ဗန္ဓိတွာ ကထနံ **စတုရဿာ** နာမ။ အပဏ္ဏိတကေဟလကံ ဒဿေတွာ ပရိယောသာနဂမနံ, အပဏ္ဏိတဘိက္ခုံ ဒဿေတွာ ပရိယောသာနဂမနံ, ပဏ္ဍိတကေဟလကံ ဒဿေတွာ ပရိယောသာနဂမနံ, ပဏ္ဍိတဘိက္ခုံ ဒဿေတွာ ပရိယောသာနဂမနန္တိ အယံ **နိသိန္နဝတ္တိကာ** နာမ။ အယံ ဣမဿ သဗ္ဗာစရိယာနံ အာစိဏ္ဏာ။

ကောဒသဟိ , ဘိက္ခဝေ, အင်္ဂေဟိ တိ ကောဒသဟိ အဂုဏကောဌာသေဟိ။ **ကောဂဏန္တိ** ကေမဏ္ဍလံ။ **ပရိဟာရိတုန္တိ** ပရိဂ္ဂဟေတွာ ဝိစရိတုံ။ **ဖာတိံ ကာတုန္တိ** ဝမိုံ အာဟဒေတုံ။ **ဣဓာ**တိ ဣမသ္မိံ လောကေ။ **န ရူပညူ ဟောတီ**တိ ဂဏနတော တ ဝဏ္ဏတော တ ရူပံ န ဇာနာတိ။ ဂဏနတော န ဇာနာတိ နာမ အတ္တနော ဂုန္နံ သတံ တ သဟဿံ တာတိ သင်္ချံ န ဇာနာတိ, သော ကဝီသု ဟဋ္ဌာသု တ ပလာတာသု တ ကောဂဏံ ဂဏေတွာ "အဇ္ဇ ဇတ္တိကာ န ဒိဿန္တီ"တိ ဒွေ တီဏိ ကမန္တရာနိ တ အဋ္ဌဝိံ တ ဝိစရန္တော န ပရိယေသတိ။ အညေသံ ကဝီသု အတ္တနော ကောဂဏံ ပဝိဋ္ဌာသုပိ ကောဂဏံ ဂဏေတွာ "ဣမာ ဇတ္တိကာ ကတေ န အမှာက"န္တိ ယဋ္ဌိယာ ပောထေတွာ န နီဟရတိ။ တဿ နဋ္ဌာ ကဝိယော နဋ္ဌာဝ ဟောန္တိ။ ပရကဝိယော ဂဟေတွာ စရတိ။ ကေသာမိကာ ဒိသွာ "အယံ ဇတ္တကံ ကာလံ အမှာကံ ဓေနူ ဒုဟီ"တိ တဇ္ဇေတွာ အတ္တနော ကဝိယော ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တိ။ တဿ ကောဂဏောပိ ပရိဟာယတိ, ပဉ္စ ကေရသ ပရိဘောဂတောပိ ပရိဗာဟိရော ဟောတိ။ ဝဏ္ဏတော န ဇာနာတိ နာမ "ဇတ္တိကာ ကဝီ သေတာ, ဇတ္တိကာ ရတ္တာ, ဇတ္တိကာ ကာဠာ, ဇတ္တိကာ ဩဒါတာ, ဇတ္တိကာ ကဗရာ, ဇတ္တိကာ နီလာ"တိ န ဇာနာတိ။ သော ကဝီသု ဟဋ္ဌာသု တ ပလာတာသု တ။ပေ.။ ပဉ္စကေရသပရိဘောဂတောပိ ပရိဗာဟိရော ဟောတိ။

န လက္ခဏကုသလော တိ ကဝီနံ သရီရေ ကတံ ဓနုသတ္တိသူလာဒိဘေဒံ လက္ခဏံ န ဇာနာတိ။ သော ကဝီသု ဟဋ္ဌာသု တ ပလာတာသု တ "အဇ္ဇ အသုကလက္ခဏာ အသုကလက္ခဏာ စ ကတေ န ဒိဿန္တီ"တိ။ပေ.။ ပဉ္စကေရသပရိဘောဂတောပိ ပရိဗာဟိရော ဟောတိ။

န အာသာဒ္ဒိုကံ ဟာရေတာတိ ဂုန္နံ ခာဏုကဏ္ဋကာဒီဟိ ပဟဋ္ဌဋ္ဌာနေသု ဝဏော ဟောတိ။ တတ္ထ နီလမက္ခိကာ အ
ဏ္ဍကာနိ ဌပေန္တိ, တေသံ အာသာဋိကာတိ နာမံ။ တာနိ ဒဏ္ဍကေန အပနေတွာ ဘေသဇ္ဇံ အာတဗ္ဗံ ဟောတိ, ဗာလော
ဂေါပာလကော တထာ န ကရောတိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''န အာသာဒ္ဒိုကံ ဟာရေတာ ဟောတီ''တိ။ တဿ ဂုန္နံ ဝဏော ဝဍ္ဎ
တိ, ဂမ္ဘီရာ ဟောန္တိ, ပါဏကာ ကုစ္ဆိံ ပဝိသန္တိ, ကတော ဂေလညာဘိဘူတာ နေဝ ယာဝဒတ္ထံ တိဏာနိ ခါဒိတုံ န ပါနီယံ
ပါတုံ သက္ကောန္တိ။ တတ္ထ ဂုန္နံ ခီရံ ဆိဇ္ဇတိ, ဂေါဏာနံ ဇဝေါ ဟာယတိ, ဥဘယေသမ္ပိ ဇီဝိတန္တရာယော ဟောတိ။ ဧ
ဝမဿ ဂေါဂဏောပိ ပရိဟာယတိ။ပေ.။ ပဉ္စဂေါရသတောပိ ပရိဗာဟိရော ဟောတိ။

န ဝဏံ ပဋိစ္ဆာဒေတာ ဟောတီ တိ ဂုန္နံ ဝုတ္တနယေနေဝ သဥ္ဇာတော ဝဏော ဘေသဇ္ဇံ ဒတွာ ဝါကေန ဝါ စီရ
ကေန ဝါ ဗန္ဓိတွာ ပဋိစ္ဆာဒေတဗ္ဗော ဟောတိ။ ဗာလဂေါပါလကော တံ န ကရောတိ။ အထဿ ဂုန္နံ ဝဏေဟိ ယူသာ
ပဂ္ဃရန္တိ, တာ အညမညံ နိဃံသန္တိ။ တေန အညေသမ္ပိ ဝဏာ ဇာယန္တိ။ ဧဝံ ကတော ဂေလညာဘိဘူတာ နေဝ ယာဝဒ
တ္ထံ တိဏာနိ ခါဒိတုံ။ပေ.။ ပရိဗာဟိရော ဟောတိ။

န ဓူမံ ကတ္တာ ဟောတီတိ အန္တောဝဿေ ဍံသမကသာဒီနံ ဥဿန္နကာလေ ဂေါဂဏေ ဝဇံ ပဝိဋ္ဌေ တတ္ထ တတ္
ထ ဓူမော ကာတဗ္ဗော ဟောတိ။ အပဏ္ဍိတဂေါပါလကော တံ န ကရောတိ, ဂေါဂဏော သဗ္ဗရတ္တိံ ဍံသာဒီဟိ ဥပဒ္ဒု
တော နိဒ္ဒံ အလဘိတွာ ပုနဒိဝသေ အရညေ တတ္ထ တတ္ထ ရုက္ခမူလာဒီသု နိပဇ္ဇိတွာ နိဒ္ဒာယတိ။ နေဝ ယာဝဒတ္ထံ
တိဏာနိ ခါဒိတုံ။ပေ.။ ပရိဗာဟိရော ဟောတိ။

န တိတ္ထံ ဇာနာတီ တိ တိတ္ထမ္ပိ သမန္တိ ဝါ ဝိသမန္တိ ဝါ သကဂါဟန္တိ ဝါ နိဂ္ဂါဟန္တိ ဝါ န ဇာနာတိ။ သော အ
တိတ္ထေန ဂါဝိယော ဩတာရေတိ။ တာသံ ဝိသမတိတ္ထေ ပါသာဏာဒီနိ အက္ကမန္တီနံ ပါဒါ ဘိဇ္ဇန္တိ။ သကဂါဟံ ဂမ္
ဘီရံ တိတ္ထံ ဩတိဏ္ဏာ ကုမ္ဘီလာဒယော ကတော ဂဏှန္တိ, ''အဇ္ဇ ဧတ္တိကာ ကတော နဋ္ဌာ, အဇ္ဇ ဧတ္တိ
ကာ''တိ ဝတ္တဗ္ဗတံ အာပဇ္ဇန္တိ။ ဧဝမဿ ဂေါ ဂဏောပိ ပရိဟာယတိ။ပေ.။ ပဉ္စဂေါရသတောပိ ပရိဗာဟိရော ဟော
တိ။

န ပီတံ ဇာနာတီတိ ပီတမ္ပိ အပီတမ္ပိ န ဇာနာတိ။ ဂေါပါလကေန ဟိ ''ကာဠမာယ ဂါဝိယာ ပီတံ, ကာဠမာယ န ပီတံ, ကာဠ
မာယ ပါနီယတိတ္ထေ ဩကာသော လဒ္ဓေါ, ကာဠမာယ န လဒ္ဓေါ''တိ ဧဝံ ပီတာပီတံ ဇာနိတဗ္ဗံ ဟောတိ။ အယံ ပန ဒိဝသ
ဘာဂေ အရညေ ဂေါဂဏံ ရက္ခိတွာ ''ပါနီယံ ပါယေဿာမီ''တိ နဒိံ ဝါ တဠာကံ ဝါ ဩကပေတွာ ဂစ္ဆတိ။ တတ္ထ
မဟာဥသဘာ စ အနုသဘာ စ ဗလဝဂါဝိယော စ ဒုဗ္ဗလာနိ စေဝ မဟလ္လကာနိ စ ဂေါရူပါနိ သိင္ဂေဟိ ဝါ ဖာသုကာဟိ
ဝါ ပဟရိတွာ အတ္တနော ဩကာသံ ကတွာ ဥရုပ္ပမာဏံ ဥဒကံ ပဝိသိတွာ ယထာကာမံ ပိဝန္တိ။ အဝသေသာ ဩကာသံ
အလဘမာနာ တီရေ ဌတွာ ကလလမိဿကံ ဥဒကံ ပိဝန္တိ ဝါ အပီတာ ဧဝ ဝါ ဟောန္တိ။ အထ သော ဂေါပါလကော ပိ
ဋ္ဌိယံ ပဟရိတွာ ပုန အရညံ ပဝေသေတိ။ တတ္ထ အပီတာ ဂါဝိယော ပိပါသာယ သုက္ခမာနာ ယာဝဒတ္ထံ တိဏာနိ ခါ
ဒိတုံ န သက္ကောန္တိ။ တတ္ထ ဂုန္နံ ခီရံ ဆိဇ္ဇတိ။ ဂေါဏာနံ ဇဝေါ ဟာယတိ။ပေ.။ ပရိဗာဟိရော ဟောတိ။

န ဝီထိံ ဇာနာတီတိ ''အယံ မဂ္ဂေါ သမော ခေမော, အယံ ဝိသမော သာသင်္ကော သပ္ပဋိဘယော''တိ န ဇာနာတိ။
သော သမံ ခေမံ မဂ္ဂံ ဝဇ္ဇေတွာ ဂေါဂဏံ ဣတရမဂ္ဂံ ပဋိပါဒေတိ။ တတ္ထ ကတော သီဟဗျဂ္ဃာဒီနံ ဂန္ဓေန စောရပ
ရိဿယေန စ အဘိဘူတာ ဘန္တမိဂသပ္ပဋိဘာဂါ ဂီဝံ ဥက္ခိပိတွာ တိဋ္ဌန္တိ , နေဝ ယာဝဒတ္ထံ တိဏာနိ ခါဒန္တိ, န
ပါနီယံ ပိဝန္တိ။ တတ္ထ ဂုန္နံ ခီရံ ဆိဇ္ဇတိ။ပေ.။ ပရိဗာဟိရော ဟောတိ။

န ဂေါစရကုသလော ဟောတီတိ ဂေါပါလကေန ဟိ ဂေါစရကုသလေန ဘဝိတဗ္ဗံ, ပဉ္စာဟိကဝါရော ဝါ သတ္တာ
ဟိကဝါရော ဝါ ဇာနိတဗ္ဗော။ ဧကဒိသာယ ဂေါဂဏံ စာရေတွာ ပုနဒိဝသေ တတ္ထ န စာရေတဗ္ဗော။ မဟတာ ဟိ ဂေါဂ
ဏေန စိဏ္ဏဋ္ဌာနံ ဘေရိတလံ ဝိယ သုဒ္ဓံ ဟောတိ နိတ္တိဏံ, ဥဒကမ္ပိ အာလုဠီယတိ။ တသ္မာ ပဉ္စမေ ဝါ သတ္တမေ ဝါ
ဒိဝသေ ပုန တတ္ထ စာရေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဧတ္တကေန ဟိ တိဏမ္ပိ ပဋိဝိရုဟတိ, ဥဒကမ္ပိ ပသီဒတိ, အယံ ပန ကာလံ ပဉ္စာဟိ
ကဝါရံ ဝါ သတ္တာဟိကဝါရံ ဝါ န ဇာနာတိ, ဒိဝသေ ဒိဝသေ ရက္ခိတဋ္ဌာနေယေဝ ရက္ခတိ။ အထဿ ဂေါဂဏော ဟ
ရိတတိဏံ န လဘတိ, သုက္ခတိဏံ ခါဒန္တော ကလလမိဿကံ ဥဒကံ ပိဝတိ။ တတ္ထ ဂုန္နံ ခီရံ ဆိဇ္ဇတိ။ပေ.။ ပရိဗာဟိ
ရော ဟောတိ။

အနဝသေသအေဟိ စ ဟောတီတိ ပဏ္ဍိတကေဟလကေန ဟိ ယာဝ ဝစ္ဆကဿ မံသလောဟိတံ သဏ္ဌာတိ,
တာဝ ဧကံ ဒွေ ဝါ ထနေ ဌပေတွာ သာဝသေသအေဟိနာ ဘဝိတဗ္ဗံ။ အယံ ဝစ္ဆကဿ ကိစ္စဥ္စ အနဝသေသေတွာ ဒုဟ
တိ။ ခီရပကော ဝစ္ဆော ခီရပိပါသာယ သုဿတိ, သဏ္ဌာတုံ အသက္ကောန္တော ကမ္ပမာနော မာတု ပုရတော ပတိတွာ
တ ကာလံ ကရောန္တိ။ မာတာ ပုတ္တကံ ဒိသွာ, “မယှံ ပုတ္တကော အတ္တနော မာတုခီရံ ပါတုံ န လဘတီ”တိ ပုတ္တ
သောကေန နေဝ ယာဝဒတ္ထံ တိဏာနိ ခာဒိတုံ န ပါနီယံ ပါတုံ သက္ကောတိ, ထနေသု ခီရံ ဆိဇ္ဇတိ။ ဧဝမဿ ဂေါဂ
ဏောပိ ပရိဟာယတိ။ပေ.။ ပဉ္စဂေါရသတောပိ ပရိဗာဟိရော ဟောတိ။

ဂုန္နံ ပိတိဌာနံ ကရောန္တီတိ **ကေပိတရော**။ ကတေ ပရိဏာယန္တိ ယထာရုစိံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တီတိ **ကေပရိဏာ
ယကာ**။ **တေ န အတိရေကပူဇာယာ**တိ ပဏ္ဍိတော ဟိ ဂေါပါလကော ဧဝရူပေ ဥသဘေ အတိရေကပူဇာယ ပူဇေတိ, ပဏီ
တံ ဂေါဘတ္တံ ဒေတိ, ဂန္ဓပဉ္စင်္ဂုလိကေဟိ မဏ္ဍေတိ, မာလံ ပိဠန္ဓေတိ, သိင်္ဂေသု သုဝဏ္ဏရဇတကောသကေ စ ဓာရေ
တိ, ရတ္တိံ ဒီပံ ဇာလေတွာ စေလဝိတာနဿ ဟေဋ္ဌာ သယာပေတိ။ အယံ ပန တတော ဧကသက္ကာရမ္ပိ န ကရောတိ။
ဥသဘာ အတိရေကပူဇံ အလဘမာနာ ဂေါဂဏံ န ရက္ခန္တိ, ပရိဿယံ န တရေန္တိ။ ဧဝမဿ ဂေါဂဏောပိ ပရိဟာ
ယတိ။ပေ.။ ပဉ္စဂေါရသတောပိ ပရိဗာဟိရော ဟောတိ။

ဣဓာတိ ဣမသ္မိံ သာသနေ။ **န ရူပညူ ဟောတီ**တိ “စတ္တာရိ မဟာဘူတာနိ စတုန္နဉ္စ မဟာဘူတာနံ ဥပါဒာယ
ရူပ”န္တိ ဧဝံ ဝုတ္တံ ရူပံ ဒွီဟာကာရေဟိ န ဇာနာတိ ဂဏနတော ဝါ သမုဋ္ဌာနတော ဝါ။ **ဂဏနတော န ဇာနာတိ** နာမ –
“စက္ခာယတနံ သောတာယတနံ ဃာနာယတနံ ဇိဝှာယတနံ ကာယာယတနံ ရူပါယတနံ သဒ္ဒါယတနံ ဂန္ဓာယတနံ ရသာယတနံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ, ဣတ္ထိန္ဒြိယံ ပုရိသိန္ဒြ
ိယံ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ ကာယဝိညတ္တိ ဝစီဝိညတ္တိ အာကာသဓာတု အာပောဓာတု ရူပဿ လဟုတာ, မုဒုတာ, ကမ္မညတာ, ဥ
ပစယော, သန္တတိ, ဇရတာ, ရူပဿ အနိစ္စတာ, ကဗဠီကာရော အာဟာရော”တိ (ဓ. သ. ၆၅၇-၆၆၅) ဧဝံ ပါဠိယံ အာဂ
တာ ပဉ္စဝီသတိ ရူပကောဋ္ဌာသာတိ န ဇာနာတိ။ သေယျထာပိ သော ဂေါပါလကော ဂဏနတော ဂုန္နံ ရူပံ န ဇာနာတိ, တ
ထူပမော အယံ ဘိက္ခု။ သော ဂဏနတော ရူပံ အဇာနန္တော ရူပံ ပရိဂ္ဂဟေတွာ အရူပံ ဝဝတ္ထပေတွာ ရူပါရူပံ ပရိဂ္ဂ
ဟေတွာ ပစ္စယံ သလ္လက္ခေတွာ လက္ခဏံ အာရောပေတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ မတ္ထကံ ပါပေတုံ န သက္ကောတိ။ သော
ယထာ တဿ ဂေါပါလကဿ ဂေါဂဏော န ဝဍ္ဎတိ, ဧဝံ ဣမသ္မိံ သာသနေ သီလသမာဓိဝိပဿနာမဂ္ဂဖလနိဗ္ဗာ
နေဟိ န ဝဍ္ဎတိ။ ယထာ စ သော ဂေါပါလကော ပဉ္စဟိ ဂေါရသေဟိ ပရိဗာဟိရော ဟောတိ , ဧဝမေတံ အသေခေန သီ
လက္ခန္ဓေန အသေခေန သမာဓိပညာဝိမုတ္တိ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနက္ခန္ဓေနာတိ ပဉ္စဟိ ဓမ္မက္ခန္ဓေဟိ ပရိဗာဟိရော ဟော
တိ။

သမုဋ္ဌာနတော န ဇာနာတိ နာမ – “ဧတ္တကံ ရူပံ ဧကသမုဋ္ဌာနံ, ဧတ္တကံ ဒွိသမုဋ္ဌာနံ, ဧတ္တကံ တိသမုဋ္ဌာနံ,
ဧတ္တကံ စတုသမုဋ္ဌာနံ, ဧတ္တကံ န ကုတောစိ သမုဋ္ဌာတီ”တိ န ဇာနာတိ။ သေယျထာပိ သော ဂေါပါလကော ဝဏ္ဏ
တော ဂုန္နံ ရူပံ န ဇာနာတိ, တထူပမော အယံ ဘိက္ခု။ သော သမုဋ္ဌာနတော ရူပံ အဇာနန္တော ရူပံ ပရိဂ္ဂဟေတွာ။ပေ.။ ပ
ရိဗာဟိရော ဟောတိ။

န လက္ခဏကုသလော ဟောတီ တိ “ကမ္မလက္ခဏော ဗာလော, ကမ္မလက္ခဏော ပဏ္ဍိတော”တိ ဧဝံ ဝုတ္တံ ကု
သလာကုသလကမ္မံ ပဏ္ဍိတဗာလလက္ခဏန္တိ န ဇာနာတိ။ သော ဧဝံ အဇာနန္တော ဗာလေ ဝဇ္ဇေတွာ ပဏ္ဍိတေ န သေ
ဝတိ။ ဗာလေ ဝဇ္ဇေတွာ ပဏ္ဍိတေ အသေဝန္တော ကပ္ပိယာကပ္ပိယံ ကုသလာကုသလံ သာဝဇ္ဇာနဝဇ္ဇံ ဂရုကလဟုကံ သ
တေကိစ္ဆာတေကိစ္ဆံ ကာရဏာကာရဏံ န ဇာနာတိ။ တံ အဇာနန္တော ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဝဍ္ဎေတုံ န သက္ကော
တိ။ သော ယထာ တဿ ဂေါပါလကဿ ဂေါဂဏော န ဝဍ္ဎတိ, ဧဝံ ဣမသ္မိံ သာသနေ ယထာဝုတ္တေဟိ သီလာဒီဟိ
န ဝဍ္ဎတိ။ သော ဂေါပါလကော ဝိယ စ ပဉ္စဟိ ဂေါရသေဟိ, ပဉ္စဟိ ဓမ္မက္ခန္ဓေဟိ ပရိဗာဟိရော ဟောတိ။

န အာသာဋိကံ ဟာရေတာ ဟောတီတိ “ဥပ္ပန္နံ ကာမဝိတက္က”န္တိ ဧဝံ ဝုတ္တေ ကာမဝိတက္ကာဒယော န ဝိနောဒေ
တိ။ သော ဣမံ အကုသလဝိတက္ကံ အာသာဋိကံ အဟာရေတွာ ဝိတက္ကဝသိကော ဟုတွာ ဝိစရန္တော ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေ
တွာ ဝဍ္ဎေတုံ န သက္ကောတိ။ သော ယထာ တဿ ဂေါပါလကဿ။ပေ.။ ပရိဗာဟိရော ဟောတိ။

န ဝဏ္ဏံ ပဋိစ္ဆာဒေတာ ဟောတီတိ “စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာ နိမိတ္တဂ္ဂါဟီ ဟောတီ”တိအာဒိနာ နယေန သဗ္ဗာရမ္မဏေသု နိမိတ္တံ ဂဏှန္တော ယထာ သော ကေဟလကော ဝဏ္ဏံ န ပဋိစ္ဆာဒေတိ, ဧဝံ သံဝရံ န သမ္ပာဒေတိ။ သော ဝိဝဋဒွါရော ဝိစရန္တော ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဝဍ္ဎေတုံ န သက္ကောတိ။ပေ.။ ပရိဗာဟိရော ဟောတိ။

န ဓူမံ ကတ္တာ ဟောတီတိ သော ကေဟလကော ဓူမံ ဝိယ ဓမ္မဒေသနာဓူမံ န ကရောတိ, ဓမ္မကထံ ဝါ သရဘညံ ဝါ ဥပနိသိန္နကကထံ ဝါ အနုမောဒနံ ဝါ န ကရောတိ, တတော နံ မနုဿာ “ဗဟုဿုတော ဂုဏဝါ”တိ န ဇာနန္တိ။ တေ ဂုဏာဂုဏံ အဇာနန္တော စတူဟိ ပစ္စယေဟိ သင်္ဂဟံ န ကရောန္တိ။ သော ပစ္စယေဟိ ကိလမမာနော ဗုဒ္ဓဝစနံ သဇ္ဈာယံ ကာတုံ ဝတ္တပဋိဝတ္တံ ပူရေတုံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဝဍ္ဎေတုံ န သက္ကောတိ။ပေ.။ ပရိဗာဟိရော ဟောတိ။

န တိတ္ထံ ဇာနာတီတိ တိတ္ထဘူတေ ဗဟုဿုတဘိက္ခူ န ဥပသင်္ကမတိ။ အနုပသင်္ကမန္တော “ဣဒံ, ဘန္တေ, ဗျဉ္ဇနံ ကထံ ရောပေတဗ္ဗံ? ဣမဿ ဘာသိတဿ ကော အတ္ထော? ဣမသ္မိံ ဌာနေ ပါဠိ ကိံ ဝဒတိ? ဣမသ္မိံ ဌာနေ အတ္ထော ကိံ ဒီပေတီ”တိ ဧဝံ န ပရိပုစ္ဆတိ န ပရိပဉှတိ, န ဇာနာပေတီတိ အတ္ထော။ တဿ တေ ဧဝံ အပရိပုစ္ဆတော အဝိဝဋဉ္စေဝ န ဝိဝရန္တိ, ဘာဇေတွာ န ဒဿေန္တိ, အနုတ္တာနီကတဉ္စ န ဥတ္တာနိံ ကရောန္တိ, အဟာကင်္ခံ န ဟာကင်္ခံ ကရောန္တိ။ **အနေကဝိဟိတေသု စ ကင်္ခါဌာနိယေသု ဓမ္မေသူ**တိ အနေကဝိဓာသု ကင်္ခါသု ဧကကင်္ခမ္ပိ န ပဋိဝိနောဒေန္တိ။ ကင်္ခါယေဝ ဟိ ကင်္ခါဌာနိယာ ဓမ္မာ နာမ။ တတ္ထ ဧကံ ကင်္ခမ္ပိ န နီဟရန္တီတိ အတ္ထော။ သော ဧဝံ ဗဟုဿုတတိတ္ထံ အနုပသင်္ကမိတွာ သကင်္ခော ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဝဍ္ဎေတုံ န သက္ကောတိ။ ယထာ ဝါ သော ကေဟလကော တိတ္ထံ န ဇာနာတိ, ဧဝံ အယမ္ပိ ဘိက္ခု ဓမ္မတိတ္ထံ န ဇာနာတိ။ အဇာနန္တော အဝိသယေ ပဉှံ ပုစ္ဆတိ, အာဘိဓမ္မိကံ ဥပသင်္ကမိတွာ ကပ္ပိယာကပ္ပိယံ ပုစ္ဆတိ, ဝိနယဓရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ရူပါရူပပရိစ္ဆေဒံ ပုစ္ဆတိ။ တေ အဝိသယေ ပုဋ္ဌာ ကထေတုံ န သက္ကောန္တိ။ သော အတ္တနာ သကင်္ခော ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဝဍ္ဎေတုံ န သက္ကောတိ။ပေ.။ ပရိဗာဟိရော ဟောတိ။

န ပီတံ ဇာနာတီတိ ယထာ သော ကေဟလကော ပီတာပီတံ န ဇာနာတိ, ဧဝံ ဓမ္မူပသဉှိတံ ပါမောဇ္ဇံ န ဇာနာတိ န လဘတိ။ သဝနမယံ ပုညကိရိယဝတ္ထုံ နိဿာယ အာနိသံသံ န ဝိန္ဒတိ, ဓမ္မဿဝနဂ္ဂံ ဂန္တွာ သက္ကစ္စံ န သုဏာတိ, နိသိန္နော နိဒ္ဒာယတိ, ကထံ ကထေတိ, အညဝိဟိတကော ဟောတိ။ သော သက္ကစ္စံ ဓမ္မံ အဿုဏန္တော ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဝဍ္ဎေတုံ န သက္ကောတိ။ပေ.။ ပရိဗာဟိရော ဟောတိ။

န ဝီထိံ ဇာနာတီတိ သော ကေဟလကော မဂ္ဂါမဂ္ဂံ ဝိယ “အယံ လောကိယော, အယံ လောကုတ္တရော”တိ အရိယံ အဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂံ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာတိ။ အဇာနန္တော လောကိယမဂ္ဂေ အဘိနိဝိသိတွာ လောကုတ္တရံ နိဗ္ဗတ္တေတုံ န သက္ကောတိ။ပေ.။ ပရိဗာဟိရော ဟောတိ။

န ဂေါစရကုသလော ဟောတီတိ သော ကေဟလကော ပဉ္စာဟိကသတ္တာဟိကစာရေ ဝိယ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနေ “ဣမေ လောကိယာ, ဣမေ လောကုတ္တရာ”တိ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာတိ။ အဇာနန္တော သုခုမဋ္ဌာနေသု အတ္တနော ဉာဏံ စရာပေတွာ လောကိယသတိပဋ္ဌာနေ အဘိနိဝိသိတွာ လောကုတ္တရံ နိဗ္ဗတ္တေတုံ န သက္ကောတိ။ပေ.။ ပရိဗာဟိရော ဟောတိ။

အနဝသေသဒောဟီ ဟောတီတိ ပဋိဂ္ဂဟဏေ မတ္တံ အဇာနန္တော အနဝသေသံ ဒုဟတိ။ နိဒ္ဒေသဝါရေ ပနဿ **အဘိဟဋ္ဌုံ ပဝါရေန္တီ**တိ အဘိဟရိတွာ ပဝါရေန္တိ။ ဧတ္ထ ဒွေ အဘိဟာရာ ဝါစာဘိဟာရော စ, ပစ္စယာဘိဟာရော စ။ **ဝါစာဘိဟာရော** နာမ မနုဿာ ဘိက္ခုဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ “ဝဒေယျာထ, ဘန္တေ, ယေနတ္ထော”တိ ပဝါရေန္တိ။ **ပစ္စယာဘိဟာရော** နာမ ဝတ္ထာဒီနိ ဝါ သပ္ပိနဝနီတဖာဏိတာဒီနိ ဝါ ဂဟေတွာ ဘိက္ခုဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ “ဂဏှထ, ဘန္တေ, ယာဝတကေန အတ္ထော”တိ ဝဒန္တိ။ **တတြ ဘိက္ခု မတ္တံ န ဇာနာတီ**တိ ဘိက္ခု တေသု ပစ္စယေသု ပမာဏံ န ဇာနာတိ။ “ဒါယကဿ ဝသော ဝေဒိတဗ္ဗော, ဒေယျဓမ္မဿ ဝသော ဝေဒိတဗ္ဗော, အတ္တနော ထာမော ဝေဒိတဗ္ဗော”တိ ဣမိနာ နယေန ပမာဏယုတ္တကံ အဂ္ဂဟေတွာ ယံ အာဟရန္တိ, တံ သဗ္ဗံ ဂဏှာတီတိ အတ္ထော။ မနုဿာ ဝိပ္ပဋိသာရိနော န ပုန အဘိဟရိတွာ ပဝါရေန္တိ။ သော ပစ္စယေဟိ ကိလမန္တော ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဝဍ္ဎေတုံ န သက္ကောတိ။ပေ.။ ပရိဗာဟိရော ဟောတိ။

တေ န အတိရေကပူဇာယ ပူဇေတာ ဟောတီတိ သော ကေဟလကော မဟာဥသဘော ဝိယ ထေရေ ဘိက္ခူ ဣမာယ အာဝိ စေဝ ရဟော စ မေတ္တာကာယကမ္မာဒိကာယ အတိရေကပူဇာယ န ပူဇေတိ။ တတော ထေရာ “ဣမေ အမှေသု ဂရုစိတ္တီကာရံ န ကရောန္တီ”တိ နဝကေ ဘိက္ခူ ဒွီဟိ သင်္ဂဟေဟိ န သင်္ဂဏှန္တိ, နေဝ ဓမ္မသင်္ဂဟေန သင်္ဂဏှန္တိ, န အာမိသသင်္ဂဟေန, စီဝရေန ဝါ ပတ္တေန ဝါ ပတ္တပရိယာပန္နေန ဝါ ဝသနဋ္ဌာနေန ဝါ ကိလမန္တေပိ နပ္ပဋိဇဂ္ဂန္တိ, ပါဠိံ ဝါ အဋ္ဌကထံ ဝါ ဓမ္မကထာဗန္ဓံ ဝါ ဂုဠှဂန္ထံ ဝါ န သိက္ခာပေန္တိ။ နဝကာ ထေရာနံ သန္တိကာ သဗ္ဗသော ဣမေ ဒွေဝ သင်္ဂဟေ အလဘမာနာ ဣမသ္မိံ သာသနေ ပတိဋ္ဌာတုံ န သက္ကောန္တိ။ ယထာ တဿ ကေဟလကဿ ကေဂဏော န ဝဍ္ဎတိ, ဧဝံ သီလာဒီဟိ န ဝဍ္ဎန္တိ။ ယထာ စ သော ကေဟလကော ပဉ္စဟိ ကေရသေဟိ, ဧဝံ ပဉ္စဟိ ဓမ္မက္ခန္ဓေဟိ ပရိဗာဟိရာ ဟောန္တိ။ သုက္ကပက္ခော ကဏှပက္ခေ ဝုတ္တဝိပလ္လာသဝသေန ယောဇေတွာ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အနုဿတိဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော။

မနောရထပူရဏီယာ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ-အဋ္ဌကထာယ

ဧကာဒသကနိပါတဿ သံဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဂမနကထာ

ဧတ္တာဝတာ စ –

အာယာစိတော သုမတိနာ ထေရေန **ဘဒန္တဇောတိပါလေန**။
ကဉ္စိပုရာဒီသု မယာ ပုဗ္ဗေ သဒ္ဓိံ ဝသန္တေန။

ဝရတမ္ဗပဏ္ဏိဒီပေ မဟာဝိဟာရမှိ ဝသနကာလေပိ။
ဟကံ ဂတေ ဝိယ ဒုမေ ဝလဉ္ဇမာနမှိ သဒ္ဓမ္မေ။

ပါရံ ပိဋကတ္တယသာဂရဿ ဂန္တွာ ဌိတေန သုမတိနာ။
ပရိသုဒ္ဓါဇီဝေနာဘိယာစိတော ဇီဝကေနာပိ။

ဓမ္မကထာယ နိပုဏပရမနိကာယဿဋ္ဌကထံ အာရဒ္ဓေါ။
ယမဟံ စိရကာလဋ္ဌိတိမိစ္ဆန္တော သာသနဝရဿ။

သာ ဟိ မဟာအဋ္ဌကထာယ သာရမာဒါယ နိဋ္ဌိတာ ဧသာ။
စတုနဝုတိပရိမာဏာယ ပါဠိယာ ဘာဏဝါရေဟိ။

သဗ္ဗာဂမသံဝဏ္ဏနမနောရထော ပူရိတော စ မေ ယသ္မာ။
ဧတာယ **မနောရထပူရဏီ**တိ နာမံ တတော အဿာ။

ဧကူနသဋ္ဌိမတ္တော ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါပိ ဘာဏဝါရေဟိ။
အတ္ထပ္ပကာသနတ္ထာယ အာဂမာနံ ကတော ယသ္မာ။

တသ္မာ တေန သဟာယံ ကထာဂဏနာနယေန အဋ္ဌကထာ။
တီဟာဓိကဒိယဍ္ဎသတံ ဝိညေယျာ ဘာဏဝါရာနံ။

တီဟာဓိကဒိယဍ္ဎသတပ္ပမာဏမိတိ ဘာဏဝါရတော ဧသာ။
သမယံ ပကာသယန္တီ မဟာဝိဟာရာဓိဝါသီနံ။

မူလဋ္ဌကထာသာရံ အာဒာယ မယာ ဣမံ ကရောန္တေန။
ယံ ပုညမုပစိတံ တေန ဟောတု လောကော သဒာ သုခိတောတိ။

ပရမဝိသုဒ္ဓသဒ္ဓာဗုဒ္ဓိဝီရိယပ္ပဋိမဏ္ဍိတေန သီလာစာရဇ္ဇဝမဒ္ဒဝါဒိဂုဏသမုဒယသမုဒိတေန သကသမယသမယန္တရဂဟနဇ္ဈောဂါဟနသမတ္ထေန ပညာဝေယျတ္တိယသမန္နာဂတေန တိပိဋကပရိယတ္တိပ္ပဘေဒေ သာဋ္ဌကထေ သတ္ထု သာသနေ အပ္ပဋိဟတဉာဏပ္ပဘာဝေန မဟာဝေယျာကရဏေန ကရဏသမ္ပတ္တိဇနိတသုခဝိနိဂ္ဂတမဓုရောဒါရဝစနလာဝဏ္ဏယုတ္တေန ယုတ္တမုတ္တဝါဒိနာ ဝါဒီဝရေန မဟာကဝိနာ ပဘိန္နပဋိသမ္ဘိဒါပရိဝါရေ ဆဠဘိညာဒိပ္ပဘေဒဂုဏပ္ပဋိမဏ္ဍိတေ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မေ သုပ္ပတိဋ္ဌိတဗုဒ္ဓိနံ ထေရာနံ ထေရဝံသပ္ပဒီပါနံ မဟာဝိဟာရဝါသီနံ ဝံသာလင်္ကာရဘူတေန သုဝိပုလဝိသုဒ္ဓဗုဒ္ဓိနာ **ဗုဒ္ဓဃောသော**တိ ဂရူဟိ ဂဟိတနာမဓေယျေန ထေရေန ကတာ အယံ **မနောရထပူရဏီ** နာမ အင်္ဂုတ္တရနိကာယဋ္ဌကထာ –

တာဝ တိဋ္ဌတု လောကသ္မိံ၊ လောကနိတ္ထရဏေသိနံ။
ဒဿေန္တီ ကုလပုတ္တာနံ၊ နယံ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိယာ။

ယာဝ ဗုဒ္ဓောတိ နာမမ္ပိ၊ သုဒ္ဓစိတ္တဿ တာဒိနော။
လောကမှိ လောကဇေဋ္ဌဿ၊ ပဝတ္တတိ မဟေသိနောတိ။

မနောရထပူရဏီ နာမ

အင်္ဂုတ္တရနိကာယ-အဋ္ဌကထာ သဗ္ဗာကာရေန နိဋ္ဌိတာ။